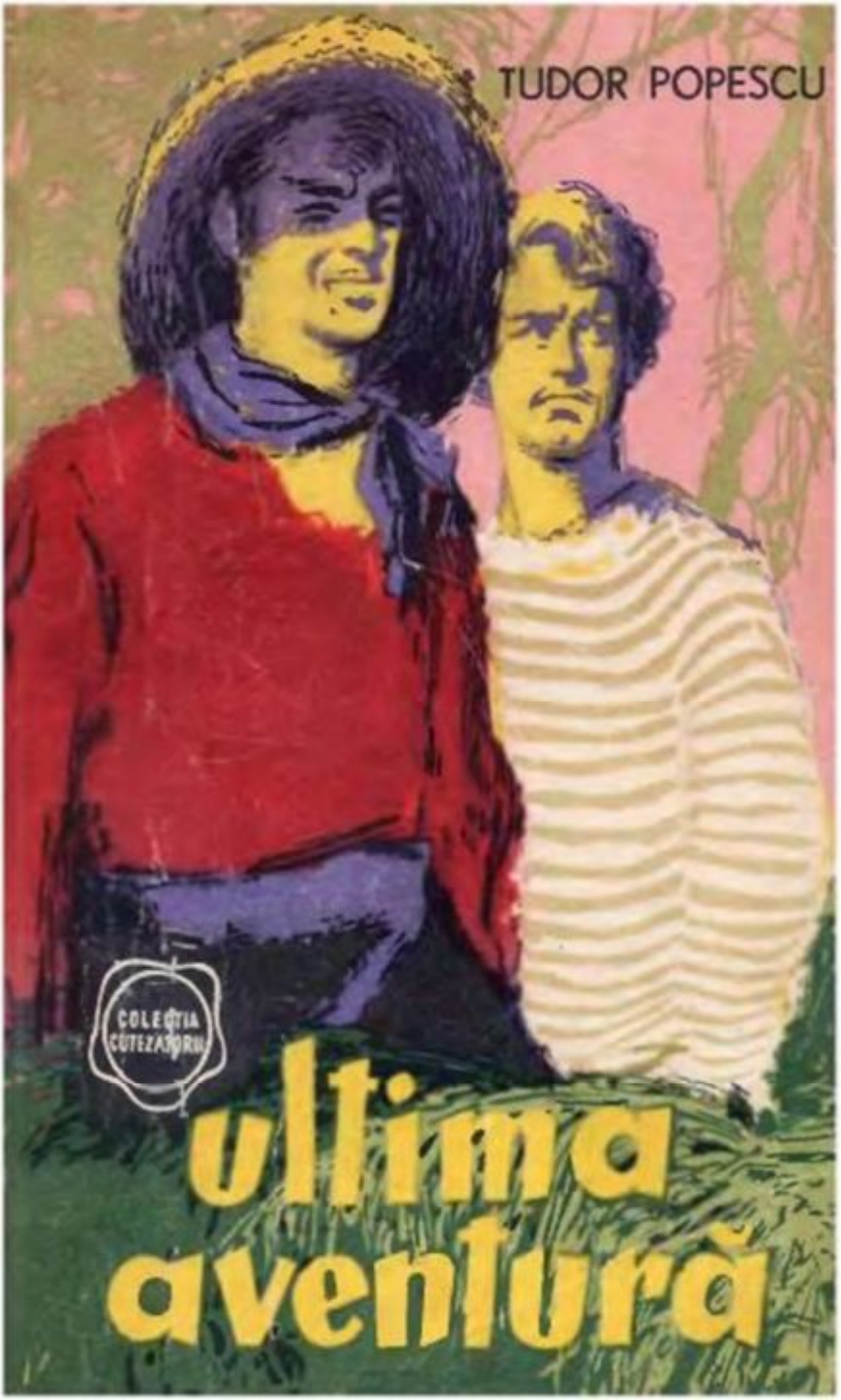
TUDOR POPESCU
COLECȚIA CUTEZĂTORII
ultima aventură

COLECŢIA CUTEZĂTORII

TUDOR POPESCU

ULTIMA AVENTURĂ

Versiunea digitală 1.0 – aprilie 2024

Realizată după volumul apărut la Editura Tineretului, Bucureşti, 1957

Coperta: D. Negrea

Planetă de nou scriitor

Apărea acum vreo treizeci de ani, scos de maestrul Tudor Arghezi, un mic ziar literar, „Bilete de Papagalh”, imitat după aceea, ca şi condeiul lui genial, în toată ţara. Subsemnatul, ca secretar de redacţie, cum se spunea pe atunci, avea şi el pentru cercetarea colaboratorilor mai tineri şi chiar începători, un „Şoricel Alb”. Cu sau fără ştirea Marelui Papagal trăgea, distribuia ades câte o planetă. Câţiva din scriitorii cu nume ai zilelor noastre îşi mai amintesc poate de acel Şoricel Alb care le-a prevestit norocul şi talentul. Ba unii care s-au lăsat de scris şi au intrat în alte îndeletniciri, mai păstrează „planeta” în buzunarul dinăuntru al hainei, ca un act de identitate.

Ce alt puteam face, spre a vorbi de noul autor al lucrării de faţă, decât să mă trag iar în cămăruţa Şoricelului Alb de odinioară, departe de propriile mele hârţoage, şi să-i pun manuscrisul lui Tudor Popescu sub botişor?

L-a adulmecat cu saţ, l-a pipăit îndelung cu mustăcioarele-i cam lungi şi a tras următoarea planetă, pe care o transcriu întocmai:

Tudor Popescu, eşti neîndoielnic un scriitor dacă ai putut să te înţepeneşti în scaun şi n-ai fugit de la masa de tortură ca să aşterni o furnicăraie de litere mărunte pe întinderea a trei sute cincizeci de pagini, ba cu plăcere vădită, precum se ghiceşte din aruncătura frazei, îndrăzneaţă. Marea majoritate a inşilor, uneori şi a cărturarilor de meserie, gâfâie la scrierea unei cărţi poştale pe care o duc până la capăt în sudori.

Ţi-ai ales personajele din lumea celor dezorientaţi de împrejurări şi chiar de propria lor simţire şi fantezie, încât a trebuit să înfrângi acea prefăcătorie a libertăţii care-şi închipuie că poate ţine locul atitudinii fireşti. Şi ai izbutit în asemenea măsură, că am uitat cu desăvârşire pe scriitor şi am trăit numai în mijlocul acelor călători pe apă şi în junglă. Niciunul din acei derbedei nu seamănă unul cu celălalt, nici ca înfăţişare, nici ca suflet, deşi toţi poartă veşmântul fizic şi moral al timpului şi împrejurărilor care i-a înhămat, la acel destin ciudat.

N-ai umblat după senzaţionalul ieftin de care s-a folosit din totdeauna pleava de scriitori ai tuturor veacurilor trecute şi al căror succes editorial se datora în primul rând lipsei de cultură a cititorilor, simplismului lor sufletesc. Cine va răsfoi această carte de întâmplări neobişnuite, nu se va putea rupe de ea cu uşurinţă, pentru că va fi prins de neobişnuitele destine ale eroilor, pe care-i va simţi autentici, căci răspund celor mai autentice din propriile noastre trăiri.

Curiozitatea pe care izbuteşti s-o stârneşti în chip atât de firesc şi cu atâta vigoare nu rămâne pustie, o făgăduială înşelătoare, ca acele rumene gogoşi, bine umflate, şi care, muşcate cu poftă, dezamăgesc prin vastul lor vid. De-a

lungul evenimentelor, cititorul învaţă pe nesimţite lucruri la care nu s-a gândit niciodată, uimit că a putut trăi atâta vreme fără să le cunoască, ele alcătuind înfăţişările cele mai stranii ale unora din îndeletnicirile omeneşti, ale plantelor şi vieţuitoarelor planetei noastre. Într-un gen de literatură care a trăit mai mult – ba mai trăieşte şi azi – din minciuni gogonate, dumneata ne aduci la cunoştinţă nişte adevăruri mai uluitoare şi mai încântătoare ca cele mai grozave minciuni.

Nu vreau să spun deloc că ai ticluit o carte de învăţătură – ar însemna s-o compromit, într-atât cărţile de învăţătură obişnuite au pierdut în ochii copiilor şi tineretului orice haz. Din pricina pedagogiei ca profesie serioasă, profesorii cu ochelari au fabricat nişte manuale atât de serioase, că de cele mai multe ori nu le înţeleg decât ei. Tânărul care învaţă n-are însă mintea şi sufletul profesorului care a învăţat demult. Cărţi zămislite cu şi pentru mintea învăţăceilor încă nu s-au zămislit de pedagogii noştri, încât – de nevoie – au trebuit să intervie câţiva scriitori de literatură, atât de preferaţi, de iubiţi de tinerii cititori. Cine nu ştie că Jules Verne a scris cele mai citite manuale de fizică şi geografie? Nu demult am dat de o carte de astro-fizică şi fizică a planetei noastre, scrisă de romancierul sovietic Lev Cassil.

Dumneata, Tudore Popescu, mergi pe urma acestor vrednici înaintaşi, învăţându-ne cu haz şi fantezie, lucruri minunate şi adevărate.

M-a încântat îndeosebi şi m-a uimit voioşia eroilor care în împrejurările cele mai grele, unele învecinate cu moartea, ştiu să-şi elibereze gândirea cu o glumă şi sfărâmă cămaşa de forţă a panicei cu o farsă, uneori foarte folositoare.

Şi m-a dat gata – ca să vorbesc şi eu în limbajul personajelor care uneori se iau la bătaie şi din prietenie – marele adevăr pe care l-ai scos în lumină, că nicio adversitate a sorţii nu poate doborî pe cel care ţine pururi aprinse nobilele făclii călăuzitoare ale prieteniei, ale cinstei, ale dreptăţii, ale iubirii: Adevăr pe care nu-l rosteşti dumneata, pe care ni-l arată mereu extraordinarele fapte din povestirea dumitale.

Ceea ce nu înseamnă că dumneata, Tudore Popescu, nou scriitor, n-ai însuşi de învăţat încă pentru desăvârşirea acestui ciudat meşteşug al scrisului, care nu se prea învaţă de la meşteri, cât de la propria experienţă, căci scriitorul până la urmă trebuie să lucreze cu uneltele făurite numai de el, deosebite de ale tuturor celorlalţi.

Totuşi sunt câteva lipsuri în scrisul tinerilor, lipsuri care pot fi uşor înlăturate. Aşa, bunăoară, fii atent ca expresia să devie mai sobră, mai sprintenă sau mai lină, după nevoie, dar epurată de grăsimea râncedă a unor adjective de prisos.

Înlătură neologismele care sunt uneori nişte fandoseli şi vei izbuti, prin învăţarea temeinică a limbii populare, ceea ce va ajuta şi la înlăturarea acelor fraze care par traduse din limbă străină, ca şi a locurilor comune („la un moment dat", „de fapt" etc.)

Şi acum spune drept: câte geamantane ai umplut cu manuscrise nepublicate, ca să ajungi la istorisirea cu haz, la arhitectura atât de bine cumpănită, la crearea atâtor personaje vii care alcătuiesc această întâie a dumitale carte?

F. Aderca

Partea I
SAO PAULO

De curând am răsfoit un vraf de hârtii pe care l-am primit de la tatăl meu cu puţin înainte să ne părăsească pentru odihna de totdeauna.

— Ia-le, mi-a spus el. Să ştii că le am de la tata, care şi el le avea de la tata tatei, om umblat, care nu şi-a petrecut tinereţea păzind gura sobei.

Uitasem de promisiunea pe care i-am făcut-o, de a cerceta hârtiile primite, lăsându-le mulţi ani într-un fund de sertar.

Iată însă că întâmplarea mă împinse într-o zi către ele, şi din curiozitate, mă apucai să le frunzăresc. La început am răsfoit plictisit o serie de acte vechi de familie, acte de moştenire, chitanţe, tot felul de procuri, declaraţii, împuterniciri, rămase din generaţie în generaţie, pe care mă gândeam să le arunc în flacăra sobei, unul câte unul, aşa cum se procedează în asemenea împrejurări. Mi-a atras atenţia un sul de hârtie foarte vechi, legat pe mijloc cu o panglică albastră, decolorată de vreme, pe care am observat scrisul ascuţit al străbunicului meu. Acest strămoş a fost figura cea mai interesantă pe care a dat-o familia noastră; om despre care mi se povestise multe lucruri ciudate, dar pe care le puneam în seama legendei, necrezând aproape nimic din tot ce auzeam. Paginile găsite mi-au confirmat însă pe deplin că poveştile auzite erau încă mult mai puţin decât fusese realitatea însăşi. Ajuns la ultima pagină, mi-am ridicat privirea către tabloul de deasupra capului meu şi am privit figura mustăcioasă, gravă, sigură de ea, şi ochii adânci ai străbunicului, care mă priveau şi mă îndemnau, parcă, să cred fiecare cuvânt din tot ce am citit.

Fragmentul de viaţă mi s-a părut aşa de interesant, încât m-am apucat să-l transcriu, convins că şi alţii vor învăţa din el, ca şi mine, să iubească libertatea şi onoarea.

Iată ce era scris în hârtiile străbunicului, pe care setea de aventură îl dusese până în îndepărtata Americă de Sud, tocmai pe timpul când oamenii albi descoperiseră un nou mijloc de îmbogăţire, în această parte a lumii. Din sulul păstrat lipseau multe pagini interesante, care povesteau călătoriile străbunicului până când să ajungă aici. Paginile de deasupra sulului erau însă aşa de şterse de vreme, încât osteneala mea de a restabili textul a rămas fără rezultat. De aceea am să transcriu numai ce se poate citi curgător.

...

Pentru că în mine stăruie prejudecata că un roman trebuie să debuteze printr-o observaţie interesantă, voi începe prin a afirma că experienţa m-a învăţat că adesea – dacă nu de cele mai multe ori – se întâmplă ca

„împrejurarea” şi nu „vocaţia” să-ţi determine întreg cursul vieţii. Cel puţin, cu mine, aşa s-au petrecut lucrurile. Împrejurarea, numai ea a făcut din mine un „om umblat”, un „explorator” dacă vreţi, pentru că vocaţia, construcţia mea sufletească şi fizică nu lăsau deloc să se vadă că va fi ceva de capul meu. Şi nici nu s-ar fi ales nimic, dacă împrejurarea n-ar fi făcut să trăiesc întâmplări aşa de interesante încât să le găsesc demne să rămână scrise.

Dar dacă tot trebuie să mă prezint, vă mărturisesc că am fost un om obişnuit, unul dintre aceia care toată viaţa nu reuşesc să facă nimic prin care să fie remarcat de cei din jur. Copil fiind – îmi aduc precis aminte – niciodată nu s-a exprimat la adresa mea acel „o să ajungă departe” prin care vârstnicii obişnuiesc să aprecieze calităţile tinerilor. Nu s-a spus, cu toate că împrejurarea a vrut ca eu să fiu acela care să ajung mai „departe” decât toţi ceilalţi. Nu înseamnă că am ajuns şi mai „sus”, dar asta e altceva.

La şcoală învăţam atât cât credeam că-i de ajuns ca să nu-mi supăr mama (ea suferea mai mult din această pricină), aşa că la sfârşitul anului, dacă grăbit voiai să mă găseşti pe lista promovaţilor, era mai bine să începi de jos.

Pentru cei care ne învăţau eram un elev care trebuia ascultat, urechiat, învăţat alături de ceilalţi, fără să fie convinşi că astea toate mă vor schimba într-un fel, cu atât mai puţin să mă facă mai deştept.

Aşa, cu destulă răbdare din partea mea şi a lor, au trecut anii şi, fără nicio vină din partea mea, dar şi fără niciun merit, m-am trezit băiat mare.

Aş fi rămas şi de acum înainte un om fără „scop”, cum fusesem şi până la vârsta asta, dacă întâmplarea nu mi-ar fi aruncat sub ochi o carte de călătorii. Iată-mi de a doua zi destinul hotărât. Tot din ziua aceea am început a mă deosebi de ceilalţi „mijlocaşi”, care au rămas mai departe fără „scop”, în timp ce eu făcusem rost de unul. Ei aveau să mai aştepte întâmplarea.

De atunci nu mă vedeam decât călătorind, descoperind lumi noi, potolindu-mi curiozitatea care mă chinuia, colindând oraş după oraş, ţară după ţară, continent după continent.

Evenimentele s-au petrecut cam aşa:

În orele de istorie mă gândeam la o călătorie, în cele de matematică mă gândeam tot la o călătorie, în cele de naturale tot la o călătorie.

Rezultatul e uşor de bănuit: la sfârşitul anului, mama, obişnuită să mă caute pe listă de jos în sus, a dat de mine de la prima aruncătură de ochi, eram ultimul... şi repetent.

Aşa am plecat în lume.

...

Acestea erau primele pagini ale teancului de hârtii pe care l-am găsit. Nu pot să-mi exprim regretul că neglijenţa mea a făcut să se piardă sute de

pagini, în care, cu stilul său caracteristic, străMoşul meu istorisea peripeţiile călătoriei lui în lungul şi latul pământului. Am găsit numai paginile în care se povestea ultima şi probabil cea mea teribilă întâmplare din câte a păţit, şi care a determinat întoarcerea lui în ţară. De la început, tonul povestirii a făcut să nu-mi dau seama că de data asta ne istorisea ceva dureros. Dar iată aceste ultime pagini.

...

Sus pânzele!

Colindasem cea mai mare parte din Europa şi Asia Mică. Ieri mă gândeam că sunt plecat de acasă de mai bine de zece ani. Socoteam dacă sunt mai deştept şi am ajuns la concluzia că sunt mai... umblat. Dar curios, această neplăcută constatare n-a făcut din mine un desperat. Ba, dimpotrivă, mi-am păstrat buna dispoziţie, de altfel, singurul bun pe care îl am. De aceea nici nu mă tem de hoţi. În viaţa mea nu mi-am pierdut decât urma şi atunci din motive pe care socotesc că nu-i bine, pentru numele meu, să le mai afle şi posteritatea.

De două zile sunt venit în Spania, această ţară de praf şi onoare, în care mă simt destul de bine. Stomacul meu, însă, îmi şopteşte după fiecare masă pe care o sar: „Băiatule, fă-ţi un rost!"

Îmi cere să fac ceea ce se face cel mai greu în această ţară. Dar n-am desperat, cu atât mai mult cu cât n-am de gând să rămân aici, cu rost sau fără. Aştept numai o corabie bună care să mă transporte în America de Sud. S-a descoperit acolo o meserie tocmai bună pentru vântură-lume, nefericiţii din dragoste şi doritorii de avere. Mergem să „mulgem" copaci. Parcă eu n-am râs?

Dar iată, lumea toată nu vorbeşte pe aici decât de cauciuc. Hevea, hevea, auzi în jurul tău, mai des pronunţat decât chiar cuvântul sărăcie, şi asta, în Spania, este cu totul nefiresc. Toţi spun că ar fi foarte uşor. Te-narmezi cu un cuţit puţin întors la cap, tai coaja, şi aştepţi să-şi dea copacul duhul în oala ta. Apoi, mai departe, către o nouă crimă. Şi cine nu vrea astăzi să omoare, fără să-l tragă cineva la răspundere? Fie şi copaci...

M-am dus în port şi m-am apropiat de baraca tapetată cu desene, înfăţişând arbori de hevea. În jurul ei, mai mulţi alţii de teapa mea, după ce puseseră degetul pe foaia de angajament, oftau cântece vesele, pentru a-şi face curaj. La ghişeu era un tânăr destul de simpatic, spaniol sută la sută, după figură, port şi semeţie. Îmi plăcu de la început, pentru că era foarte bine făcut. Am observat că întotdeauna îmi plac, chiar de la prima vedere, cei care par solizi.

— Ei amigo – mi se adresă el, de parcă făcusem împreună înconjurul lumii – vrei să ajungi şi tu un *seringhero*[1]?

Seringhero se numesc toţi aceşti mulgători de copaci de care pomeneam şi în rândul cărora aveam onoarea să intru. Prietenia lui nu mă miră şi nici nu mă indispuse. După ce colinzi zece ani, te poţi împrieteni într-o clipă şi cu dracul. Mai ales dacă merge cu tine în America de Sud.

---

[1] *seringhero* – vine de la portughezul *seringa,* care înseamnă arbore de cauciuc. (n.a.).

— Desigur, amigo, confirmai eu. Vreau să plec chiar mâine cu butoiul acela de Sao Paulo.

Sao Paulo era o hodoroagă de corabie, mai apropiată de forma unui butoi decât de a unei bărci. Armatorii găsiseră că e încă bună să ne treacă dincolo. Marfă nu mai putea transporta cu ea pentru că era periculos, dar pe noi...

— O, minunat! explodă bunul meu prieten.

Vedeţi că-l numesc bunul meu prieten, şi vă rog să mă credeţi, fără nicio strângere de inimă. Aşa se leagă prieteniile pe veci. Spaniolii, ştiu eu, pot să-ţi rămână prieteni sinceri douăzeci de ani, chiar dacă au stat de vorbă cu tine numai două minute. De aceea, Pedro, aşa se numeşte amicul meu, se repezi la mine şi-mi scutură mâna cât putu de tare. Dar muntele acesta n-ar fi de mirare să poată şi mai tare, cu toate că era să-mi smulgă braţul.

— Amigo – mi se adresă el – ştii să joci zaruri? Dar să bei? Dar fetiţele îţi plac?

Felul cum mi-a vorbit, m-a făcut să-mi aduc aminte de Ivan Turbincă la porţile iadului, de care îmi povestise bunica în copilărie.

„Ei, da, ăsta este omul care-mi trebuie mie", am gândit eu, fericit că am găsit tocmai ce căutam.

— Amigo, văd că ai strâns în tine toate virtuţile pământului. Să ştii că rămânem prieteni pe veci, mă arătai eu entuziasmat de noua mea cunoştinţă.

Şi el părea la fel de mulţumit de prietenia noastră.

— Bravo, explodă el, şi-mi cârpi un pumn în spate de trebui să mă forţez să rămân tare, nu de alta, dar să nu vadă de la început cu cine are de-a face.

M-a luat de mână şi m-a plimbat dintr-un bodegon[2] în altul, bând din ce în ce mai mult, povestindu-mi aventuri pe care presupunea că le-a avut, cântând cântece vesele; iar spre ziuă, probabil răzbit totuşi de băutură, şi-a adus aminte că-i nefericit, şi a început să-mi povestească, destul de încâlcit, o poveste de dragoste pe care n-o credeam, dar nici n-o înţelegeam.

În zori, după ce ne-am pupat de mai multe ori, aşa cum stă bine unor prieteni buni, ne-am despărţit, dându-ne întâlnire pentru a doua zi, în port, la ora când Sao Paulo îşi ridica ancora.

Palosul, dacă nu-i frumos, e cel puţin celebru. Plecam pe urma lui Columb. Toţi locuitorii acestui oraş vorbesc despre Columb ca şi când s-ar trage în linie directă chiar din spiţa lui.

Sao Paulo îşi legăna pupa leneşă, ca o dansatoare bătrână şi grasă care mai mult simulează dansul decât îl dansează. Era încărcată până la refuz.

---

[2] *Bodegon* – cârciumă cu reputaţie proastă; speluncă. (n.a.).

După ce îngrămădi sub covertă vacile pe care le transporta spre noul continent, şeful echipajului începu să ne numere şi pe noi. În transportul ăsta eram numai douăzeci şi cinci.

Pedro veni în ultima clipă, după ce pânzele fuseseră ridicate. „El comandante del barco" aştepta numai o suflare de vânt ca să strige: „sus ancora!"

Dar vântul căzuse complet, aşa că noi nu ne puturăm urni; stam şi priveam pânzele lăsate ca nişte rufe întinse pe frânghie. Spre seară începu să sufle un vânt dinspre uscat, însufleţind pânzele.

Plecam!

Zgomotul lanţului ancorei îmi provocă o stare sufletească ciudată, pe care n-o mai încercasem demult. Pentru prima dată regret pământul. Stau rezemat de parapet şi privesc mulţimea care îşi ia adio de la noi. Pe mine nu mă salută nimeni, ca de obicei. Pedro se apropie de locul unde stau, făcând încontinuu cu mâna. Sunt surprins să văd că de pe mal îi răspunde o frumoasă andaluză cu ochi de căprioară. Nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte că Pedro ar putea să iubească, şi acum, după mutra pe care o făcea, eram sigur.

— Cine-i porumbiţa, Pedro? nu mă putui abţine să-l întreb.

— Cum cine-i? făcu el mirat, de parcă mi-o prezentase de o mie de ani. E Juana, logodnica mea. Ne despărţim pentru doi ani. Fă-i cu mâna!

M-am apucat şi eu să fac cu mâna, numai aşa, ca să fac ceva.

— E frumoasă Juana, Pedro.

— Te cred, răspunse Pedro categoric, agitând şi mai puternic batista.

Ne-am depărtat bine, dar Pedro îi făcea mai departe cu mâna, fără să obosească, deşi toţi cei din jur renunţaseră. E îndrăgostit Pedro al meu; şi încă prins bine.

De departe, fata răspunde şi ea semnelor lui. Nu m-am putut abţine şi l-am întrebat cine este bărbatul de lângă ea – parcă un cunoscut – dar care nu se ostenea să ridice măcar o dată mâna în semn de salut.

— Cine e? făcu Pedro, mirat fără motiv ca şi mai înainte. E rivalul meu. Duşmanul meu, don Alonso, cel mai mare negustor de ceai din Palos. O iubeşte ca şi mine şi vrea s-o ia de nevastă. Dar ea mă aşteaptă pe mine, auzi tu? Mă aşteaptă doi ani. Dacă n-am să strâng avere în acest timp, se mărită. N-o să aibă ce face. Ştii, banii mei i-am lăsat ei. O să-i ajungă un timp; dar cât?

Pedro îmi povesteşte toate astea cu aerul cel mai firesc posibil.

— Bine – i-am reproşat eu – dar tu cum de-l rabzi?

— Îl rabd! He! Am vrut să-l omor, dar Juana mi-a spus că nu-i frumos, pentru că don Alonso întreţine toată familia, fără nicio obligaţie din partea

ei, decât speranţa pentru mai târziu. Şi dacă fac avere, nu i-am suflat-o? I-am suflat-o! Ascultă-mă pe mine! În doi ani mă întorc cineva. Am să storc pentru asta jumătate din junglă.

Pedro a încetat să mai agite mâna. De pe mal nu se mai deosebeşte nimic.

— Eşti însurat? mă întrebă el pe neaşteptate.

— Nu.

— De ce nu te-ai însurat? Ştii, nu-i rău deloc. Când mă întorc, chiar a doua zi, o iau pe Juana de nevastă. Ah, ce mai nevastă o să fie! Păcat că n-o cunoşti şi tu...

Privesc uimit la acest copil de treizeci de ani.

Sao Paulo a fixat cârma direct către apus. Luna ieşi grăbită să ne privească. Cred şi eu, de Sao Paulo şi luna putea să râdă, aşa arăta de caraghios. Aş putea s-o compar cu o doamnă bătrână şi urâtă care a păstrat ifosele care o prinseseră odată. Acum era o rablă pe care nu se încumetau mulţi să se îmbarce.

Am stat mult timp lângă Pedro, fără să vorbim ceva, fiecare cu gândurile lui.

Într-un târziu, Pedro se trezi:

— Ei, hai, amigo. Hai să ne culcăm. Uite, eu îmi pun pătura aici, la pupa, pe dunetă[3]. În cabină e prea cald.

M-am instalat lângă el.

Cerul este înalt şi mi se pare rece în seara asta. Un cer rece ca niciodată.

Toată noaptea, prima noapte pe Sao Paulo, m-am gândit, nu ştiu de ce, că era bine dacă puteam să rămân agăţat pe undeva, aşa cum de multe ori am încercat. Păcat că rădăcinile mele n-au fost stropite de oameni ci, dimpotrivă, tăiate. Ei, ducă-se dracului, ia să alung gândurile triste! La urma urmei, poate că asta e soarta mea, să umblu mereu, să colind mereu. Omul nu face întotdeauna ce vrea, şi asta pentru că cei din jur nu vor să ia pe unii oameni în serios. Mai ales când n-au franci în buzunar. Uite, eu n-am reuşit niciodată să conving pe careva că e ceva de capul meu, că aş putea să fac şi altceva decât să hoinăresc. Şi cine mă crede? „Cum, om serios şi fără parale?"

Mă tot foiesc pe locul meu, caut să alung gândurile astea care nu-mi plac, pentru că am auzit că brăzdează faţa, şi eu nu vreau să arăt altfel decât sunt. Dar tot n-am scăpat de ele.

Până târziu m-am tot gândit ca un caraghios că „aş fi putut să fiu un om serios".

Aş fi putut...

---

[3] *Dunetă* – puntea de deasupra pupei. (n.a.).

Încă de a doua zi, din zori, plictiseala ne-a luat la sânul ei uscat. Nu aveam decât o grijă, să ne ferim de soare; nu aveam decât un scop, să ne săturăm la masă. N-a descoperit nimeni pe vas un „altceva" care să mai merite atenţia noastră. Lenea, dulcea lene, veni iar printre noi, ne mângâie pleoapele, ne întinse cât eram de lungi de-a latul punţii. Şi cel puţin dacă am putea juca zaruri, dar aşa, şi asta trebuie s-o facem ferindu-ne. Cei puşi să ne supravegheze pretind prea mare caniotă, aşa că, de multe ori, chiar ne ascundem.

După trei zile, zece din cei douăzeci şi cinci de seringhero pierduseră câştigul pe viitorii doi ani de muncă. Noroc că nimeni nu crede în achitarea datoriilor: nici cel care câştigă, nici cel care pierde. Doar banii de la noi, ăştia da, se duc dintr-un buzunar într-altul – mereu aceeaşi sumă – după cum într-o zi avem unul sau altul noroc. Alţi bani nu mai sunt. Iar câştigătorul ce să facă altceva cu ei, decât să aştepte să-i piardă a doua zi?

Pedro este singurul care nu joacă. Nu suferă jocul cu zarurile. Poate că naivul Pedro a început să strângă bani pentru nuntă. Bine că nu ştiu şi ceilalţi. Ce-ar mai râde! Ar râde mai ales Nino, namila, şi cu siguranţă c-am asista la o păruială de toată frumuseţea. Mie nu mi-ar plăcea să se întâmple aşa ceva, mai ales pentru că, în calitate de prieten al lui Pedro, ar trebui să scot şi eu cuţitul. Şi la mine, doamne fereşte! inima este aşa de aproape de coaste, că întotdeauna, când pot, mă feresc de asemenea joacă.

Pedro este un prieten foarte bun, pentru că ieri, când m-a văzut jucând zaruri, mi-a tras un picior în partea pe care n-o pot scrie aici, încât deodată Sao Paulo a început să plutească printre stele.

— Vino-ncoace! mi-a spus el. Dacă te mai prind jucând, să ştii că-ţi rup trei coaste.

Pedro ăsta în fiecare zi îmi făcea câte o surpriză. Poftim acum – doamne, dumnezeule! făcea pe omul cumsecade. Sunt sigur că asta n-a făcut-o decât ca să aibă prilejul să-mi ardă un picior. Dar prietenia lui mă fereşte de atâtea alte picioare, încât merită să-l primesc pe al lui fără supărare.

Norocul meu că pe Pedro nu-l chinuia trei minute acelaşi sentiment. M-a luat imediat de mână şi mi-a spus cu aerul cel mai dulce posibil:

— Ştii, amigo, măgarii ăştia n-au ce face şi se apucă de zaruri. Dar eu am ce să fac. Doar nu traversez prima dată oceanul. De mâine prindem rechini.

M-am uitat la el aşa de nedumerit, încât mi-a strigat vesel:

— Amigo, te uiţi la mine aşa de tâmpit, că nu ştiu precis cât vom mai putea fi prieteni.

— Bine Pedro – i-am zis eu, ofensat de data asta – să văd dacă am să mai vreau şi eu să rămânem prieteni. Să nu crezi că prietenia noastră mi-a adus ceva în buzunare. Şi dacă totuşi vom rămâne prieteni, vreau să ne înţelegem de la început în condiţii. Mai întâi te rog ca pe viitor să-mi dai sfaturile altfel decât cu piciorul. Asta, să ştii, e foarte important. În al doilea rând, te rog să mă sfătuieşti numai atunci când am să-ţi cer eu părerea. Nu înţeleg de ce-mi dai sfaturi pe care eu nu le pretind. Şi, în fine, când ne îmbătăm, să nu mă mai săruţi şi să nu ne mai luăm adio până în zori.

Pedro a râs puternic, mi-a jurat că va respecta tot ce-i cer, m-a bătut protector pe umăr, mi-a jurat iar că sunt cel mai bun amic pe care l-a avut cândva şi cel mai bun om posibil din lume, m-a apucat elegant de-o mână, m-a poftit să trec spre cabină şi, când am fost la un metru în faţa lui, mi-a tras un picior de m-am dus de-a berbeleacul până în pragul cambuzei. Apoi, hohotind ca de cea mai bună glumă pe care o făcuse cândva, se depărtă.

Ei, dar numai cine nu mă cunoaşte procedează aşa cu mine. Furia mi-a pus lacăt la judecată, mi-a legat frica şi m-a făcut să sar în picioare ca un leu, apucând la întâmplare ce-am găsit mai aproape. Pedro râdea cu spatele la mine, n-a observat nimic, aşa că m-am putut repezi nestingherit şi să-l pocnesc în moalele capului.

Uimire! Pedro, uriaşul Pedro, poate să leşine şi el, pentru că deodată l-am văzut cum se îndoaie la picioarele mele. Şi pentru că furia se împrăştiase, frica a început să poarte discuţii aspre cu mine.

— Amigo – mă încurajă unul, privindu-l – aruncă-te mai bine din gabie[4], cel puţin mori uşor. Rechinii te vor scăpa de el.

Mai aiurit decât Pedro, care zăcea leşinat, am reuşit totuşi să mă duc să iau o găleată de apă şi să i-o torn în cap. Îşi reveni repede.

— Oho, amigo – îmi spuse el, când s-a dumerit ce i s-a întâmplat – dar ştii că loveşti bine! Frumoasă lovitură! M-a dat gata dintr-odată. Ei, ştii? Meriţi să fim prieteni. Bate laba!...

---

[4] *Gabie* – platformă înconjurată de o balustradă în vârful catargului. (n.a.).

Botezul mării

Bun băiat era Pedro. Din câte am observat eu, spaniolii au nevoie să-şi schimbe starea sufletească la fiecare zece minute. Şi dacă nu pot, devin nefericiţi; bineînţeles, tot pentru zece minute. La începutul unei discuţii spaniolul poate să-ţi declare că e cel mai fericit om din lume, poate apoi să te compătimească pentru o nefericire de a ta, îşi poate aduce aminte de un necaz de-al lui, se întristează, suferă şi în minutul opt încearcă să se sinucidă din... desperare.

Aşa era şi Pedro. După ce i-am înţeles firea, am fost nedespărţiţi.

De a doua zi ne-am pregătit uneltele pentru pescuit. Pedro adusese cu el undiţe cu două şi trei cârlige şi acum stam amândoi pe dunetă şi matiseam funiile cu care le legam. Pedro era foarte preocupat de această treabă, în schimb pe mine mă plictisea rău de tot. În asemenea momente mă uitam la mare ca la o fiinţă, încercam să-i înţeleg zbuciumul, încercam să mă înţeleg. De cele mai multe ori mă comparam cu ea, la fel de fără căpătâi, la fel de nestatornic, la fel de înşelător în liniştea mea. Parcă prin zbuciumul ei voia să ne facă să înţelegem ceva, o durere, o pasiune, un vis. Rămâneam aşa până seara, când marea înfiorată de razele lunii, se ondula voluptos. De la picioarele noastre, o pârtie de aur se întindea până la lună, invitându-ne parcă să pornim într-acolo. Şi care nu s-ar duce? Nebunul de Pedro ar pleca să caute aur pentru frumoasa Juana. Fericit om acest Pedro, care are pentru cine să strângă aurul!

Probabil că arătam tare rău când gândeam aşa, pentru că Pedro, parcă înţelegându-mă, nu mă lăsa deloc în pace:

— Hei, ţine bine! striga el, trăgând puternic funia pe care o matisea.

Simţeam că Pedro smuceşte de ea numai aşa, ca să mă scoată din gânduri, şi nu din nevoia de-a împleti mai strâns. Dar imediat, din nou mă fura oceanul. Îmi plăcea să privesc cercul regulat al orizontului, parcă tras cu un compas. Dacă cerul şi marea s-ar uni acolo, aşa cum se vede, ne-am duce toţi şi ne-am urca sus. Toţi ne-am duce. Şi imediat mă întrebam de ce vreau să tot fug din locul în care mă aflu. Eram ca o sămânţă stearpă care nu dă rădăcină şi nu se prinde nicăieri. Vântul o ia şi-o duce la întâmplare; iată, acum în America.

*

La orizont pământul a început să crească, se ridică de parcă ar dospi. Sunt nori negri, repezi, nedoriţi când eşti pe mare. Furtuna e ascunsă în spatele lor, vrea să te ia prin surprindere. În văzduh totul e amorţit. Pânzele au căzut, nicio adiere nu le ondulează măcar.

Mare – ah, femeie ce eşti! E aşa de lucie şi blândă că ne cutremură de spaimă.

Pedro, ca trezit din somn, se uită repede la pânze, apoi la orizont şi dă supărat din cap.

— Hei, amigo, va trebui să le ajutăm.

Aproape în aceeaşi clipă, comandantul strigă în cornet:

— La pânze! Luaţi terţarola[5]!

Pedro fu primul care sări. Ca o pisică se căţără pe sarturile[6] artimonului[7] până pe verga[8] a treia. Mă luai după el mai înainte să mă gândesc că mi-e frică. A fost pentru prima dată în viaţa mea când am mers pe ţapapie[9].

Pedro desfăcea pânza cu o grabă suspectă. Lângă el, la fel de grăbit, îi ajutam s-o strângă pe vergă. Pe toate catargele, pe toate vergile, oamenii mişunau ca nişte omizi, lucrând febril, cu spaimă, parcă bătuţi din spate. Nimic nu se mişcase în jur, dar ei trăiau deja spaima furtunii. Fugeau pe ţapapii mai repede decât mi-aş fi putut eu vreodată închipui că se poate fugi. După ce comandantul privi atent orizontul, ne ordonă să strângem pânzele de tot. Cu aceeaşi grabă l-am ascultat. Parcă şi eu presimţeam că are să se întâmple ceva deosebit. N-am lăsat decât focurile[10] şi randa[11] pentru a ne ajuta în timpul furtunii.

Eram cel mai puţin priceput dintre toţi aceia care mişunau între cer şi covertă, aşa că nu m-am mirat deloc când am văzut că am rămas ultimul.

— Hei, tu de colo, ce dracul cauţi sus? mă întrebă comandantul, privind desigur îndemânarea mea.

Mă grăbii şi mai mult, deşi, fără prea mult folos. Eram foarte supărat de nepriceperea mea.

— Pedro – strigă comandantul la amicul meu – ajută-i nătărăului ăluia să termine treaba!

Pedro, într-adevăr, terminase ce avea de făcut.

— Hai, nătărăule, să-ţi ajut, şi veni lângă mine, punând mâna pe velă.

După ce le lăsam, pânzele lui Sao Paulo nu erau prinse de vergi prin curele, aşa cum sunt de obicei la alte vase, ci înfăşurate în nişte plase. Mare noroc că Sao Paulo era altfel decât erau toate celelalte vase. Veţi vedea de ce.

---

[5] *A lua terţarola* – a micşora suprafaţa pânzelor. (n.a.).

[6] *Sart* – scară de funie pe care se urcă la pânze. (n.a.).

[7] *Artimon* – catargul de la pupa al unui vas cu trei catarge. (n.a.).

[8] *Vergă* – bara transversală pe catarg, pe care sunt prinse pânzele. (n.a.).

[9] *Ţapapie* – parâmă prinsă de vergi pe care se merge pentru a se strânge pânzele. (n.a.).

[10] *Foc* – velă triunghiulară din prova prinsă de bompres. (n.a.).

[11] *Randa* – velă triunghiulară prinsă de ghiu. (n.a.).

Deodată, de undeva din străfunduri, pe sub Sao Paulo trecu un murmur prevestitor de nenorocire. Apoi murmurul se schimbă în geamăt, în scrâşnet, de parcă forţe uriaşe se luptau să scape din strânsoarea apelor şi să ţâşnească la suprafaţă, să ne arunce cu ură de prima stâncă. Scrâşnetul acela ne îngheţă. Cu ultimele forţe marea îl stăpânea, dar nu pentru mult timp. În faţa noastră, din adâncuri, un val ţâşni triumfător, eliberat. Apoi încă unul şi încă unul, ca nişte nebuni periculoşi scăpaţi dintr-un ospiciu. Ne izbi puternic, cu sete, duşmănos. Sao Paulo gemu neputincios, ridicându-se greoi deasupra lor, luptând desperat să ne ţină la pieptul ei.

Furtuna se dezlănţui.

M-am trezit rămas acolo, sus, la zeci de picioare[12] deasupra punţii. Cine nu m-ar crede că nu mă simţeam tocmai în apele mele? Chiar deloc. Grăbit să ajung cât mai repede, am făcut un pas greşit şi deodată picioarele mele căutară în zadar ceva solid de care să se sprijine.

— Pedro! Ajutor!

Era singurul care mai putea face ceva pentru mine. Aproape alergă pe ţapapie şi dintr-o smucitură îmi aruncă picioarele în plasa în care ar fi trebuit să stea pânza pe care o strânsesem.

— Ţine-te bine! mă îndemnă el, speriat.

Mă ţineam, desigur, frica adăogându-mi forţe încă o dată pe cât aveam.

Cu o mână trase marginea plasei şi strigă iar:

— Dă-ţi drumul la mâini!

La început am crezut că nu aud bine, dar când Pedro a repetat invitaţia, m-am gândit serios că spaima a lăsat urme adânci în capul prietenului meu.

— De ce stai? se enervă el, când eu, aşa cum era şi firesc, mă hotăram greu să-mi desprind mâinile de vergă. Ştiam precis că sub mine sunt cel puţin patruzeci de picioare.

— Hai odată! urlă fioros Pedro.

Şi l-am ascultat.

Tocmai voiam să văd până la câte ajung să număr până ce fundul meu va încerca trăinicia punţii. Spre nedumerirea mea, am simţit însă că plutesc între cer şi apă. Pedro avusese dreptate. Rămăsesem în plasa pânzei mele. Grijuliu, el trecu două curele peste mine. Apoi am văzut cum se vârâ şi el în plasa celei de a doua pânze, de pe aceeaşi vergă.

— Ei, amigo – îmi strigă el – acum să vedem dacă ştii să te dai în leagăn. Jos nu mai ajungeai tu.

Într-adevăr, cred că de frică aş fi căzut de la primii paşi.

---

[12] Un picior – 30,48 cm. (n.a.).

Natura, duşmănindu-ne, se înverşuna împotriva noastră. Norii veniră grăbiţi şi aruncară pe noi picături mari, grele ca de plumb. Vântul se repezi în cele două pânze care nu putură fi coborâte şi, smulgându-le dintr-odată, le duse pe ocean ca pe două batiste scăpate din mână.

Furtuna ne arunca dintr-o parte în alta, în unghi de 45°, cu o viteză care ne ameţea. Sao Paulo se apleca până când valurile ajungeau să ne scuipe cu spumă de furie, duşmănos, apoi ne ridica sus, în nori, în bătaia nemiloasă a ploii.

Când nu reuşea, furtuna se retrăgea o clipă să-şi adune forţele şi din nou, cu mai mare putere, se repezea icnind în coastele corăbiei. După ce mă împăcai cu gândul morţii, socotind, ca şi în alte împrejurări, că şi asta trebuie să se întâmple odată, mă limpezii.

Deodată, fără nicio explicaţie, îmi veni să ţip, să urlu, să-i fac râcă mării dezlănţuite şi neputincioase. Mi se părea extraordinară această încordare dintre om şi natură.

— Noi vom învinge, noi! urlam eu.

Dar ţipetele mele erau învăluite de vuietul care acoperea totul.

Când catargul se apropie, din nou, ameninţător, de apă, ridicai mâna şi lovii creasta ascuţită care mă cerea. Da, da, vedeam cum mă vrea şi asta a făcut să mă apuce un fel de nebunie.

— N-ai să poţi! N-ai să poţi, sălbaticule, să înfrângi sălbaticul din mine.

Apoi mă apucă un râs isteric, un râs cu urlete. Era o pasiune în această luptă şi o dorinţă nebună să înving. Să învingi natura dezlănţuită, să stai pe spinarea ei, să te scuture cu toată puterea şi să nu te poată înghiţi. Atunci am înţeles ce tari eram. Acest gând mă făcu să hohotesc iar, ca un nebun.

— Nu poate!... Nu poate să facă nimic, Pedro! Aici e mâna omului! Ha, ha, ha, ha!...

Pedro poate că nu înţelegea tot ce spuneam eu, pentru că se uita la mine tare ciudat.

— Nu poate, Pedro! Nu poate! Ha, ha, ha, ha, ha! Vezi tu cum se zbate? Şi asta pentru că nu poate.

Din toate părţile, cât vedeam cu ochii, valurile veneau ameninţătoare, ca nişte ostaşi curajoşi, se repezeau în coastele vasului, dându-şi duhul. Răbufnirile lor scurte, ca nişte opinteli, gemetele corăbiei care simţea probabil c-o părăsesc puterile, mugetele animalelor din cală, înnebunite de groază, ţipetele oamenilor care cu ultimele puteri ţineau câte o parâmă sau pregăteau bărcile de salvare pentru orice eventualitate, toate aceste zgomote de iad m-au făcut să văd ce va trăi sufletul meu după ce va scăpa din strânsoarea coastelor.

Căpitanul urla ordine pe care mateloţii nu ştiau cum să le îndeplinească, nu le mai înţelegeau, umblau de colo-colo, bezmetici, de parcă cineva i-ar fi răsucit în loc timp de o oră şi apoi, beţi de ameţeală, le-ar fi dat drumul să umble capii de la pupa la prova.

Din clipă în clipă, aşteptam ca Sao Paulo să-şi desfacă oasele, să se dea învinsă, să ne dea valurilor, care ne cereau cu înverşunare. Fiecare încheietură îi trosnea dureros, amintind vârsta ei înaintată. Mă gândeam că Sao Paulo ar fi trebuit să stea obosită, ascunsă într-un port, nu să lupte ca în tinereţe cu duşmănia valurilor. Dar, se vede treaba, corăbiile au soarta oamenilor, nu sunt lăsate în pace decât atunci când se risipesc în neant, când moartea le despică şi lor scândură de scândură. Ne temeam toţi că vom asista la înmormântarea ei şi, desigur, nu numai la a ei.

După câteva ore de zbucium, eram epuizat. Puterile m-au părăsit, capul îmi vuia mai tare decât valurile care loveau coasta lui Sao Paulo. Groaza a pus stăpânire pe mine. Am dat un ţipăt de spaimă şi am simţit cum leşin. Am rămas acolo, ca un pachet bătut de furtună într-o parte şi alta.

*

Când mi-am revenit, în jur era linişte. Am deschis ochii încet, strecurându-mi privirea pe furiş, ca să-mi dau mai întâi seama unde sunt.

„Desigur – mi-am zis eu fericit – în iad nu poate fi atâta linişte. Dar unde sunt atunci? În rai, acolo da, aşa trebuie să fie, dar ce caut eu aici? Hotărât, nu sunt nici în rai. Trebuie că sunt agăţat pe Sao Paulo".

M-am uitat în jur. Am privit ridurile mării îmbătrânite de zbucium. Unde s-or fi ascuns valurile acelea care se înălţau până la mine? S-au dus la fund şi de acolo ne pândesc. N-au decât să aştepte, Sao Paulo a fost mai tare decât ele.

De lângă mine, Pedro mă salută în felul lui:

— Hei, amigo – strigă el vesel – de ce arăţi aşa rău? Ţi-am spus să nu mai pierzi nopţile. Iată, chefurile te-au făcut să ai culoarea unui ou de găină.

Eram amândoi uzi până la piele, dar vii.

— Ştii amigo – vorbi iar Pedro – am fericirea să te anunţ că eşti viu, că nu plutim undeva în nirvana, şi, deci, te poţi mişca, poţi să te dai jos din plasa în care ai stat ca o scrumbie...

Pedro râse vesel, descurcându-se din plasa în care atârnase. Mi-a făcut semn să-l imit, dar niciunul din membrele mele nu ascultă rugăminţile capului meu aiurit.

Sao Paulo arăta ca o femeie despletită, cu părul căzut pe ochi, ciufulită, lăţoasă, ca după o noapte de dragoste. Pe punte, umbrele celor care au fost zac cu faţa la soare, se usucă. Acum, dacă s-ar întoarce acum furtuna, ar face

ce ar vrea cu noi. Cine să-i mai ţină piept? Pe punte, pe dunetă, pe teugă[13], numai oameni aruncaţi parcă de-o mână capricioasă şi apoi împietriţi în poziţia în care au căzut.

Comandantul apăru în gabie şi ordonă porţie dublă de băutură. Asta parcă i-a mai însufleţit puţin.

Pedro revenise la tonul lui obişnuit. Se plimba printre mateloţi sau seringhero şi le vorbea:

— Amigo – spunea unuia ud până la piele – fii atent, mi se pare că ţi s-a udat un pic cămaşa.

Dacă altul era epuizat, distrus, căzut într-un colţ, gata să-l părăsească duhul, Pedro se apropia de el vesel:

— Ei, băiatule, de ce arăţi aşa bine, dragul meu? Mi se pare că ai câştigat azi la zaruri.

Şi culmea, el zâmbea, ca de pe altă lume, neputând să facă efortul de a spune ceva.

Pentru mine asta a fost cea mai mare furtună pe care am trăit-o. Am să notez în carnetul meu locul unde era să scăpăm de povara sufletelor:

Meridianul 52°30' vest de Greenwich

Paralela 26°45' nord de Ecuator.

Cine trece prin acest loc s-ar putea, multă vreme, să ne găsească frica împietrită, plutind pe valuri, dacă n-o fi luat-o şi pe ea curentul, aşa cum ne duce pe noi.

[13] *Teugă* – partea de deasupra provei. (n.a.).

Gânduri negre

Eu stam mai departe în plasă, fără să-mi treacă prin minte să cobor. În asemenea momente de deprimare – mi se întâmplă şi mie – descopeream în mine predispoziţii pentru filosofie. Şi acum, suspendat aici, ca un nou Socrate, mi-a venit gustul filosofiei, amar ca o chinină, bineînţeles, că altfel nu văd cum ar fi fost. Dacă în momentele astea aş picta viaţa, n-aş avea nevoie decât de violet.

Dar să vedeţi cum, încet-încet, nu-mi mai plăcea nimic la mine. Aşa sunt eu, când mă iubesc prea tare, şi atunci pun mare preţ pe pielea mea – aşa pârlită de soare cum e – când dimpotrivă, nu dau pe ea doi bani şi, ducă-se dracului, nici nu-mi trebuie.

În asemenea momente, regretele, care nu ştiu unde stăteau până atunci ascunse, se repezeau pe capul meu – bietul meu cap – şi boceau nemulţumiri.

Nici nu vă închipuiţi câte fleacuri putea să-mi reproşeze. Şi mai ales să vedeţi cum le explicam eu...

De data asta nu-mi plăcea numele pe care îl purtam. Şi doar îl purtam de o bucată bună de vreme. Abia acum observam că nu spune nimic, că nu era legat de el o particulă care să-i schimbe rezonanţa. Cu siguranţă, numele mi-a fost principala piedică în viaţă. Ghinionul meu a început în clipa în care popa m-a îndesat, orăcăind, în cazan. Ce barbarie, să dai unui om un nume fără să-i ceri părerea! Un nume, frumos sau urât, îl porţi fără nicio vină, ca oricare altă meteahnă din naştere. Cu siguranţă, n-aş fi rămas aici, atârnat în vârful catargului, dacă aş fi purtat un nume care să fie ca o carte de vizită, unul din acelea care abia rostit frânge spinările, holbează ochii, ciuleşte urechile, trezeşte în cei din jur dorinţa de a-ţi fi pe plac. Un aşa nume e mai tare ca un baston.

Dar aşa? Ionescu! Poftim!

Spune unui spaniol că te cheamă Ionescu. Ionescu şi atât. Nici „von" nu ştiu cum, nici „de" nu ştiu unde, nici nimic. Ionescu gol-goluţ, de parcă mi l-aş fi luat de la baie, fără nimic pe el. Ce să însemne pentru un spaniol, care are douăzeci de nume, unul după altul – tot să alegi – de te ameţeşte când ţi se prezintă. Eu nici acum n-am înţeles cum de a rămas Pedro un seringhero. Pe el îl cheamă de fapt Pedro Alvarez Marina de Ajero... şi încă vreo câteva pe care nu le-am reţinut.

Şi cel puţin dacă natura ar fi încercat să compenseze într-un fel acest defect capital. Dar zgârcită cum o ştim, n-a vrut să se manifeste în mine într-un fel deosebit.

Aş fi putut, de exemplu, să fiu frumos. Dar aşa, nici prea frumos, nici prea urât, parcă fizicul a ţinut să se conformeze spiritului. Am fost construit cu prudenţă, fără elan, deloc lucrat cu grijă. Pe figura mea, diferitele părţi care o alcătuiesc parcă sunt împrumutate de la mai multe mutre. Puse toate la un loc, pe acelaşi cap, au alcătuit o figură la care niciodată nu te poţi uita, rămânând serios.

Nasul dacă nu-i mai lung decât al altora, a ieşit în schimb de două ori mai lat. Urechile, din dorinţa de a-mi asigura, probabil, un auz perfect, au crescut cu jumătate mai mult decât aş fi dorit eu. Ei, şi cu un aşa nas şi cu o aşa pereche de urechi cine ar putea să te mai mintă că eşti frumos?

De aceea, cu femeile am fost prudent, pentru că la toate aceste metehne mai am două: bunul simţ şi sentimentul dreptăţii, care au crescut în mine ca două chisturi enorme, din care probabil o să mi se tragă şi sfârşitul.

Bunul simţ m-a făcut să nu fiu prea pătimaş, dar nici de gheaţă n-am putut să rămân. Vreau să spun prin asta că nu mi-am pierdut vremea adulmecând urmele femeilor, dar nici „ia-mi doamne", ştiu precis că n-am zis niciodată.

Am spus doar că sunt drept. Ah, dreptatea asta! Nu ştiu de ce unii oameni sunt sortiţi să n-aibă nimic bun în ei. Multă bătaie de cap şi... la tălpi am pătimit din cauza acestui înspăimântător defect pe care societatea noastră îl pedepseşte – şi bine face – mai rău decât hoţia, crima şi alte mici neajunsuri ale spiritului omenesc.

După ce v-am făcut părtaşii acestor destăinuiri, cred că n-o să mai mire pe nimeni vorbele unui fost prieten, care-mi spunea într-o noapte, după ce ne luptasem ca nişte eroi cu aproape cinci sticle:

— Din câte văd eu – încheie el discuţia – n-ai făcut nimic în viaţă. Carte n-ai învăţat, o meserie nu cunoşti, avere nici urmă, iar militar, singurul loc unde ai fi putut să faci ceva, nu vrei să fii. Rău, băiatule, rău! Aşa, fără căpătâi cum eşti, n-ai decât o salvare, să te faci scriitor.

Poftim, idee de om beat!

Şi cum ce-i mai rău pe lume se prinde cel mai uşor de capul meu, am şi început de a doua zi să-mi scriu păţaniile pe care le petrec, singurul bun care sper să rămână după mine.

Dar, iată, gloria este tot aşa de departe de mine cât sunt eu de ea. Asta, după cum vedeţi, nu mă opreşte să fiu „la înălţime". Dimpotrivă, stau cocoţat aici în vârful catargului şi stropesc cu dispreţul meu suveran piticii care se mişcă pe teugă, pe dunetă, la tribord[14], la babord[15]. Spre mirarea mea, se

[14] *Tribord* – partea dreaptă a vasului. (n.a.).

[15] *Babord* – partea stângă a vasului. (n.a.).

plimbă nepăsători, îşi văd de treabă sau de ameţeală, fără să se sinchisească de dispreţul care plouă pe ei din vârful catargului. Probabil pentru că de acolo, de sus, nu puteau vedea mutra mea acră, cu colţurile buzelor trase în jos, în aşa fel încât gura mea – semn al supremului dispreţ – părea o jumătate de arc. Pedro se oprise lângă Vicente, un andaluz clăpăug, burtos, cu braţele enorm de lungi.

— Uite, Vicente, priveşte ce peşte ciudat s-a prins în plasa noastră în timpul furtunii – spuse el, arătându-mă pe mine.

— E un peşte zburător, Pedro, completă burtosul Vicente, râzând aşa de tare, că întreg echipajul îl auzi.

Şi pentru că toţi îl vedeau cu mâna întinsă, şi-au ridicat privirile şi m-au văzut atârnând în colivia mea de plasă.

— O! Iată ce captură frumoasă am făcut – spuse unul.

— Ştiţi ce – propuse un altul – haideţi să vedem dacă are icre. Sunt sigur că are icre negre, arată ca un morun, nu vedeţi?

Dar eu, supărat, nu aveam de gând să primesc nicio glumă în momentul acela. De aceea îi răspunsei nătărăului aşa cum merita:

— Scoate-mi pantalonii, Camillo, şi ai să găseşti câte vrei.

Şi de jos urcă spre mine un cor de hohote de râs, care nu-mi conveneau deloc. Dacă aş fi avut ceva la îndemână, cu siguranţă aş fi aruncat în ei, şi vai de capetele lor.

— Lăsaţi-l în pace, strigă Pedro, acoperindu-le vocile. El nu mai are nici suflet şi voi căutaţi icre. Nu mai are nimic în el. Uite, sufletul lui pluteşte undeva, pe mare.

Hohotele izbucniră şi mai puternice. „Ah, Pedro, tot tu nu mă laşi în pace". Avea o limbă ascuţită acest Pedro, că era mai bine să nu te iei la ocări cu el. Nici chiar unei femei nu i-aş fi dat sfatul să se certe cu el.

Vă daţi seama ce cumplit am suferit în acele clipe. Orgoliul meu călcat în picioare de toţi acei derbedei care, în lipsă de ceva mai bun, îşi băteau joc de mine! Tot sângele mi s-a urcat în obraz şi simţeam că dacă în clipa aceea nu voi găsi să le fac sau să le spun ceva, voi crăpa în mii de bucăţele, sau mă voi arunca de acolo în capetele lor seci. Dar mă salvai.

— Ce spui Pedro – ţipai la el – că n-am nimic în mine? Te înşeli, feciorul meu. Primeşte în capul tău tâmpit dovada că mai am ceva.

Şi o ploaie caldă începu să-i stropească.

Într-o clipă nu mai era niciunul dedesubt. Dar râdeau în continuare, găsind că făcusem o glumă bună.

De aici, însă, s-a născut o ceartă care avea să mă coste destul de mult mai târziu.

N-am găsit nimerit să amintesc până aici că odată cu noi, din Palos, plecaseră şi vreo douăzeci de militari, care mergeau în aceeaşi regiune cu noi, având ca misiune – aşa se auzea – să întărească paza unei colonii înaintate şi mereu ameninţată de băştinaşi. Aceştia păreau că ţin să nu se amestece printre noi, aşa că nu luau parte nici la şotiile noastre, nici la jocurile noastre de zaruri. Nu ştiam precis dacă rezerva lor se datorează mândriei de a fi militari, uniformei pe care o purtau sau ordinului ofiţerului care îi conducea şi care avea o mutră pe care aş fi pălmuit-o de câte ori trecea pe lângă mine. Era un individ mărunţel, uscat, cu pielea boţită în jurul ochilor lui mici şi surprinzător de depărtaţi de rădăcina nasului. Era foarte crăcănat, aşa că nimeni nu-l cunoştea decât sub numele de Crăcănel, nume pe care, desigur, dacă l-ar fi auzit din gura cuiva, nu i-ar fi fost uşor acestuia. Urâţenia adăugase mult la mândria lui, pentru că señor Penni era de o mândrie care surprindea chiar şi pe un spaniol. Şi spaniolii ştiu foarte bine ce-i mândria.

Toţi cei de pe vas preferau să n-aibă discuţii cu el. Era irascibil şi iute la mânie, lăsând impresia că tot timpul se gândeşte la funcţia importantă pe care o are.

Cum spun, trăia retras, ignorat de noi, civilii, respectat, din teamă, de subalternii lui.

Şi tocmai cu el mi-a fost dat să mă iau în colţ.

Fără să ştiu că pe sub mine avea să treacă señor Penni, stropeam înainte, încântat de rolul meu de sfânt Ilie dătător de ploaie. Grăbit ca întotdeauna, señor Penni n-a observat – sau dacă a observat, nu l-a interesat – că oamenii din jurul lui fac haz. Erau civili şi pentru el parcă nu existau... Iar civilii, care demult doreau o păţanie pentru señor Penni, au tăcut ca peştele când acesta, grav şi important, a intrat sub duş.

Şi señor Penni a fost botezat pentru a doua oară, de data aceasta chiar de trimisul cerului. Oricine îşi poate închipui ce s-a petrecut în sufletul lui mândru. Cu atât mai mult cu cât botezul avusese loc cu asistenţă. Şi ce asistenţă... În jurul lui numai „golani" care se ţineau cu mâinile de burtă, băteau tălpile de punte sau dădeau din mâini, de parcă s-ar fi sufocat sau se înecau.

Probabil că pentru señor Penni a început a doua furtună. Totul se învârti în jurul lui, un întuneric dens îi astupă ochii şi îi fu imposibil să se mai mişte un pas. Dar asta numai pentru o clipă pentru că, dezmeticindu-se, scoase un muget fioros şi se repezi cu sabia scoasă pe sarturile aflate lângă el. Cei care până atunci râseseră cu poftă amuţiră, de parcă li se încleştaseră fălcile. Gluma se îngroşa. Noroc că señor Penni era cavalerist şi că în viaţa lui nu

urcase pe sarturi. Şi cine nu ştie că nu-i chiar uşor să te urci pe ele în cizme cu pinteni, îmbrăcat ca la paradă şi cu sabia scoasă din teacă?

Sarturile au început să tremure, să ameninţe să se răstoarne, mai ales acum, după furtună, când erau slăbite şi ude. Dar señor Penni avea destulă mânie în el şi erau toate şansele să nu i se risipească până să ajungă la mine. Primul gând care mi-a venit a fost acela care i-ar fi venit oricăruia dintre noi în aceeaşi situaţie. Mă descurcai grăbit din plasă şi mă grăbii către marginea vergii de care fusesem agăţat. Între timp, cu fiecare pas, señor Penni arunca la adresa mea vorbe frumoase pe care niciunul dintre noi nu le-ar fi bănuit că se găsesc în vocabularul ales şi demn al lui señor Penni. Dar erau, şi acesta le manevra şi combina cu deosebită îndemânare, aşa că mă făcea de două parale. Dacă aş fi fugit, cu siguranţă că începea o urmărire din catarg în catarg, care nu ştiu cum s-ar fi terminat până la urmă, cu toate că eu aveam mai multă îndemânare decât el să umblu pe ţapapie sau să mă descurc în sarturi şi straiuri. Dar Pedro, care până atunci râsese de mine, sări să mă ajute cu sfatul lui, fără să ţină cont că aceasta îl face şi pe el duşmanul lui señor Penni. Urlă la mine:

— Taie sartul! Taie sartul, dacă mai înaintează?

Grozav cap are Pedro! Urletul lui fusese auzit, desigur, şi de señor Penni, care pentru o clipă se opri. Era doar suspendat între cer şi covertă...

Dar numai o clipă se gândi, pentru că începu imediat să urce. În desperarea mea găsii că lucrul cel mai bun pe care îl am de făcut este să-l ascult pe Pedro. Scosei cuţitul şi tăiai prima funie a scării. Deodată, señor Penni se răsuci în aer şi atârnă numai în mâini deasupra celorlalţi.

— O tai şi pe a doua, îl ameninţai eu, când văzui că vrea să urce în mâini până sus.

Glasul îmi suna probabil destul de categoric. Iar când a văzut că lama cuţitului meu se apropie hotărâtă de parâmă, s-a oprit. Îi venea destul de greu s-o ia înapoi, dar se hotărî, bineînţeles urlând la adresa mea tot felul de înjurături şi ameninţări.

Comandantul, auzind că pe punte se întâmplă ceva deosebit, apăru în uşa comenzii.

— Hei, ce se petrece acolo?

Dar nu răspunse nimeni, nici chiar señor Penni care, înjurând, dispăru în cabina lui.

— Ce faci acolo? mă întrebă el, când mă zări. Ai înnebunit de umbli fără rost pe vergi? Ei, ăsta-i nebun de-a binelea, spuse el hotărât, când observă cuţitul din mâna mea şi straiul tăiat.

— Nu-i nebun, señor comandant, interveni Pedro, gata să-mi ia apărarea ca întotdeauna. S-a apărat de señor Penni, care a vrut să-l omoare.

— Dar ce s-a întâmplat?

— Nimic grav. L-a botezat, şi señor Penni, socotind că al doilea botez e de prisos, s-a supărat. Dar el n-are nicio vină, señor comandant.

— Să vă ia dracu'! făcu el plictisit. Nu v-a ajuns furtuna? Să vii imediat în cabina mea, mi se adresă el.

Mă dădui jos şi mă dusei în cabina lui.

Comandantul era un bărbat care scăpase de tinereţe, dar nu se hotăra pentru o altă vârstă, oscilând încă. Era un „băiat" de treabă, după cum ne spuneau subalternii lui. Un foarte bun marinar, iubit şi stimat pentru acest motiv. Îşi comanda oamenii cu înţelegere şi de aceea părea mai ascultat decât mulţi alţii care voiau să fie aspri.

Mărturisesc că mă duceam la el cu inima strânsă. Ceea ce făcusem era puţin obişnuit şi señor Penni avea, într-un fel, motiv să fie supărat pe mine. Mai ales cu felul lui de a fi...

Am bătut la uşa comandantului şi, cu şapca în mână, am intrat. Era nervos. Se plimba în spatele biroului său. Cred că nu atât isprava mea îl supărase, cât furtuna din care abia ieşisem şi care adusese destule pagube vasului. Toţi comandanţii sunt supăraţi după ce ies din furtună şi-şi privesc corabia jumulită de valurile furioase. Şi într-adevăr, din cabina lui, Sao Paulo se vedea jalnic. Nu erau ridicate decât focurile şi randa, rămase aşa din timpul furtunii. Comandantul tocmai dăduse ordin să se ridice ancora de furtună, care ţinuse Sao Paulo cu prova în val.

Plecam.

După ce dădu această dispoziţie – tot plimbându-se – mi se adresă mie, dar fără să mă privească.

— Ce s-a întâmplat acolo sus?

Nu prea ştiam cum să încep. Eram şi eu destul de mândru şi n-aş fi vrut să spun nici despre mine lucruri care l-ar fi făcut pe comandant să zâmbească.

— Ei, de ce taci? şi-şi ridică întrebător sprânceana.

Atunci i-am povestit totul. M-am antrenat cu atât mai mult cu cât, pe măsură ce povesteam, chipul comandantului se înseninа, terminând prin a râde de-a binelea. Găsi întâmplarea mai ales amuzantă. Mie îmi plăcu şi mai mult bărbatul acesta înţelegător, care avea atâta spirit încât să guste o păţanie ca asta. Mă bucuram mai ales că reţinea din întâmplare numai latura ei comică.

— Ha, ha, ha – râse el – şi ce-a făcut señor Penni? Tot grav, tot grav?

Vasăzică şi el remarcase că señor Penni e cam caraghios. Desigur, señor Penni era un caraghios pentru toată lumea, numai pentru el nu.

I-am povestit cât am putut mai hazliu, mai adăugând de la mine chiar, numai să-i placă.

— Şi-ai tăiat straiul? întrebă tot râzând comandantul.

— L-am tăiat, señor comandant, recunoscui eu. Dar am să-l matisesc tot eu, şi cât mai repede.

— Şi l-ai fi tăiat şi pe al doilea? se interesă el, curios.

— L-aş fi tăiat, señor comandant. Le matiseam pe amândouă.

— Bine, măi – strigă el – dar eşti nebun de-a binelea! Dacă ar fi căzut de acolo, ce se mai alegea din señor Penni?

Iată singurul gând care nu-mi trecuse până atunci prin cap şi de aceea rămăsei mut, fără să ştiu ce să răspund.

— Ştii ce – îmi spuse comandantul – trebuie totuşi să vă împăcaţi. Nu-mi place să am pe vasul meu oameni care se duşmănesc. Nu vreau ca peste noapte să dispară unul dintre voi.

Am admis fără multe nazuri. Vă mărturisesc că, de fapt, mă simţeam vinovat.

Comandantul chemă un om şi-l trimise după señor Penni.

Până când veni acesta, el nu-mi mai vorbi; se plimba, zâmbind vag. Poate îşi întocmea frazele prin care să mă scuze în faţa lui señor Penni?

Iată-l intrând pe uşă.

Primul lui gest a fost acela de a duce mâna la spadă. Eu, ca din întâmplare, mă plasai în spatele unui scaun, gata să-l ridic în chip de armă de apărare.

La nevoie m-aş fi ascuns în spatele comandantului. Dar señor Penni îşi stăpâni primul gest, dându-şi seama unde se află. Stătu încremenit şi ţeapăn după ce salută scurt pe comandant. Era aşa de ţeapăn, încât puteai să crezi că în loc de măduvă avea în şira spinării un baston.

— Vă rog luaţi loc, señor, îl invită grav comandantul.

— Mulţumesc, răspunse Penni, rămânând însă nemişcat lângă uşă.

Mă gândeam cum de poate comandantul să rămână aşa de grav. Dar parcă eu?

— Señor – începu el – mi s-a adus la cunoştinţă insulta gravă pe care aţi suferit-o din partea acestui puchinos de seringhero.

Señor Penni tresări demn, mişcând nervos vârful nasului. Dar se stăpâni, vrând să asculte până la sfârşit pe comandant. De altfel, aşa era şi firesc.

— Socotesc insulta pe care aţi primit-o deosebit de gravă, personal fiind gata să vă dau orice satisfacţie pe care aţi dori-o.

„Ce dracu, – gândii eu – nu cumva acest zurbagiu de comandant vrea să ne pună să ne batem? Ce tot îndrugă aici de satisfacţie?"

Mărturisesc că deodată mi se păru că gluma se cam îngroaşă. Señor Penni făcu un gest din care am dedus uşor că era gata să ceară satisfacţie, şi încă într-un mod în care mie mi-ar fi convenit foarte puţin. Dar comandantul continuă:

— Prima mea dorinţă a fost să dau o pedeapsă exemplară acestui netrebnic, să fie de altfel şi exemplu pentru toţi aceia care vor mai îndrăzni să nu fie atenţi de acum înainte. Spun atenţi, señor, pentru că, aşa cum cred că socotiţi şi dumneavoastră, va trebui să pedepsim mai întâi lipsa de atenţie a acestui netrebnic. Şi o voi pedepsi aspru. Intenţia, adică ceea ce ar fi trebuit să pedepsim „foarte" aspru, s-ar părea că a lipsit cu totul din acest gest.

„Aha, deştept comandantul, ştiu că o aduce bine".

— Dar neatenţia trebuie şi ea pedepsită, cum vă spuneam.

Señor Penni sta încurcat neştiind unde voia să ajungă comandantul.

— Pentru aceasta aş fi dispus să aprob un duel, dacă nu – şi la asta cred că şi dumneavoastră v-aţi gândit – între dumneavoastră şi el – făcu un gest de dispreţ către mine – nu ar exista deosebirea pe care socotesc că ar fi de prisos să o mai amintesc. Socotind că un duel cu acest netrebnic ar fi pentru dumneavoastră o a doua insultă, am ales calea cea mai onorabilă, aceea de a-l pune să vă ceară scuze în modul cel mai respectuos posibil, iar după aceea, să-i dau o pedeapsă de bord exemplară.

Şi înainte să mai aştepte reacţia lui Penni, mi se adresă mie, cu glasul cel mai aspru pe care îl putea avea:

— Şi acum, aşa cum se cuvine, cere scuze.

Nu ştiu dacă Penni a priceput jocul abil al comandantului, dar a stat nemişcat până când am bâiguit eu nişte scuze din care reieşea că n-am ştiut cine este sub mine şi că eu, furios pe ceilalţi, îi pedepseam astfel. După ce am terminat, fără să scoată o vorbă, Penni l-a salutat pe comandant şi s-a întors să plece.

Atunci, de jos, de pe punte, se ridică până la noi un urlet înspăimântător.

— Fugiţi! Fugiţi!... A turbat!

Sărind într-o clipă la marginea punţii superioare, am văzut pe covertă o panică de nedescris.

— A turbat! A turbat!

Un om înnebunit de groază urla fugind şi încercând să se agaţe de ceva. Se urcă pe un maldăr de parâme şi, făcând un salt, se agăţă de ghiu[16]. Cei de pe punte, o clipă dezorientaţi, nu ştiau încotro să fugă, de unde venea primejdia, cine turbase.

În aceeaşi clipă, ţâşni pe punte una din vacile pe care le îmbarcasem. Cu bale la gură, mugind înfricoşător şi alergând furioasă de colo-colo, ea căuta pe cineva asupra căruia să se repeadă.

---

[16] *Ghiu* – verga de jos a arborelui mare, prinsă numai la cap de acesta. (n.a.).

Ţipând, oamenii fugeau care încotro pentru a se ascunde. Uşile cabinelor se închiseră brusc. Celor care ajungeau înăuntru le era frică să mai deschidă celor rămaşi afară, care, după ce se opinteau de câteva ori în uşă, o rupeau la fugă, căutând scăpare pe sarturi, pe straiuri, pe bompres[17], în vârful etravei.

Când dădu cu ochii de valuri, animalul urlă şi mai amarnic, mai furios se repezi.

Prima victimă fu bătrânul Marino, un italian stabilit în Spania, care traversa prima dată oceanul şi care avea un puternic rău de mare. Slăbit şi de ani, se feri mai încet decât ceilalţi. Când se văzu urmărit, bătrânul sări să se agaţe de o parâmă care se ivi deasupra capului său, dar coarnele animalului îi străpunseră talpa piciorului. De durere dădu un urlet şi mâinile lui slabe scăpară parâma. Căzu jos şi când încercă să se ridice, cornul vitei îi străpunse coşul pieptului, ridicându-l ca pe un fulg şi aruncându-l peste copastie.

— O armă! ţipă comandantul în urma mea, dispărând în cabină.

Peste puţin, trase câteva gloanţe în animalul care, lovit, se lungea, mugind, pe punte. El a fost singurul om care şi-a revenit din spaima care cuprinsese întreg echipajul. Totul nu durase decât câteva minute.

Cei dinăuntru, după ce au auzit arma şi şi-au dat seama că animalul a fost răpus, au început să apară.

— Staţi acolo! strigă comandantul la ei. Să iasă afară câţiva oameni încălţaţi.

Când aceştia au apărut, comandantul le-a ordonat să spele bine puntea.

Niciun om nu fusese în contact cu animalul, pentru că mâncarea li se arunca de sus. Celelalte vaci din aceeaşi boxă au fost şi ele împuşcate.

Pedro strigă la noi:

— Unde e Marino?

De-abia atunci ne-am adus aminte de bătrân.

— Cine l-a văzut pe Marino? strigă din nou Pedro în liniştea care se lăsase pe covertă.

— De el îmi arde mie acum? se răsti Nino, călcând atent pe punte, semn că se ferea să umble pe locul care i se părea infectat. Întreabă de sufletul lui, care trebuie să fie undeva la fund, sau în burta vreunui rechin.

— Dar trebuie să-l căutăm.

— N-avem nicio şansă să-l mai găsim. Şi, nu uita că e mai bine aşa. Ce am face pe punte cu un om care ar turba, cu siguranţă? spuse comandantul.

— Atunci îl lăsăm aşa? întrebă Pedro, parcă nevenindu-i să creadă că se poate renunţa la un om cu atâta uşurinţă.

---

[17] *Bompres* – verga din prova care iese în afara vasului. (n.a.).

Ceilalţi îşi vedeau de acum de treburile lor, se uitau, miraţi la Pedro care se zbătea ca un câine furios.

Când a văzut că nimeni nu face nimic, că fiecare se bucura pentru pielea lui scăpată teafără, Pedro se uită la ei mânios şi plecă spre locul nostru, pe dunetă.

— Mă, Alec – îmi spuse, când mă dusei lângă el – prea ţinem toţi la pielea noastră. Dacă vrei să omori o cioară, ai văzut, toate ţipă, fac gălăgie, te înjură. Numai noi... Dracul să mai ştie.

Pedro suferea pentru Marino.

La vânat

Ne apropiem de tropice. Fiecare por de pe pielea noastră s-a transformat într-un izvor. Transpiraţia ţâşneşte din noi, se strânge în broboane mari, alunecă pe nas, pe gât pe frunte, gâdilându-ne enervant. Cu toţii suntem cuprinşi de o toropeală bolnăvicioasă, care ne dă de gândit. Asta un timp, pentru că după aceea nici nu mai gândim. Creierul, încins şi el, refuză să mai funcţioneze. De sus, soarele se înverşunează să ne transforme în fripturile pe care le visam cu toţii în nopţile mai răcoroase. Mare lucru dacă după atâta prăjeală nu vom fi tentaţi să ne luăm vecinul pe farfurie.

În această stare, toate se uită repede, pentru că repede vrei să le uiţi. N-ai decât grija de a nu face, de a nu gândi şi de a nu simţi nimic.

Singurul om care se mişcă de colo-colo, enervându-ne, este Pedro; matiseşte toată ziua nişte funii la capul cărora înnoadă mereu cârlige. De când am plecat din Palos are această îndeletnicire. Cu siguranţă, Pedro va strânge pe covertă toţi rechinii oceanului. L-am lăsa în pace dacă n-ar veni din când în când să ne ceară să-i ajutăm. Cei mai mulţi îi întorc spatele, când îi plictiseşte, dar eu trebuie să fac eforturi să-l ajut.

Culcuşul ni-l aveam tot pe dunetă. Imediat sub noi marea se auzea pălmuind corabia. De multe ori, întins cu burta pe coverta încinsă, priveam râvnind valurile pe care le bănuiam reci şi plăcute. Observasem de aici, de la postul meu, zecile de nuanţe de verde şi albastru pe care le căpăta oceanul din zori şi până seara. Admiram apele de un verde limpede, lucios, din răsărit, eram atent să văd cum odată cu razele perpendiculare ale soarelui îşi schimbau nuanţa până la transparent, mă cutremuram când, negre, oglindeau în ele stelele cerului de deasupra. Noaptea, marea arăta ca un gând urât, până când luna venea şi înviora totul argintând darnic crestele valurilor, trezind în noi gânduri de care încercam să scăpăm. Aerul era înăbuşitor, toţi respiram de parcă aruncam din noi flăcări.

Balaurii de pe Sao Paulo!

Noroc cu Pedro care, descurcăreţ cum e, s-a tocmit cu cambuzierul şi a făcut rost de câteva prelate pe care le-a înfipt în vârful unor pari, făcând din dunetă un refugiu răcoros. Briza mării, dacă scăpai de înţepăturile razelor de soare, te dezmierda plăcut, înviorându-te. Când nu aveam vânt, rămâneam aşa o zi, două, duşi mai departe numai de curentul apei, până când se isca o pală care boltea pânzele.

Comandantul ne lăsa în pace, nu ne spunea nimic, mai ales de când ne-am arătat aşa de folositori în timpul furtunii. Eu, ce să mai spun, de când cu păţania mea cu señor Penni, aşa îl îndrăgisem pe comandant, că o vorbă să fi spus şi ajungeam matelot, uitând ca în multe alte împrejurări, într-o clipă,

meseria bănoasă de seringhero. Dar căpitanul avea destule puşlamale pe covertă, nu mai avea nevoie de încă una. Chiar dacă ultima avea pretenţii de om serios şi chiar dacă, adesea, reuşea să nu se dezmintă.

— Ascultă, Alec – mi se adresă a doua zi Pedro – cred că e cazul să ne încercăm norocul la rechini.

Îmi spunea Alec, deşi nu acesta era numele meu. Mi-a fost imposibil să-l dezvăţ, pentru că, spunea el, avusese un prieten bun care purta acest nume şi care murise într-o împrejurare tragică. În amintirea lui primii noul meu nume. Numai de n-ar purta ghinion...

— Bine, Pedro – răspunsei eu indolent – primul pe care îl văd am să întind mâna să-l aduc pe dunetă.

— Du-te dracului, vorbesc serios, se înfurie el. Dacă nu eşti serios, să ştii că mă asociez cu altul. Mai sunt oameni pe punte.

Dacă am văzut că se înfurie, am sărit de pe locul meu şi l-am prins de braţ.

— Hai, Pedro, hai! Repede! Vreau un rechin. Ce să fac? Să-mi vâr coada în apă?

Şi era să mă duc chiar eu în căutarea rechinilor, care cu siguranţă că nu m-ar fi lăsat să aştept prea mult. Cine n-a auzit despre politeţa exagerată a rechinilor, a căror punctualitate rivalizează cu aceea a unui îndrăgostit? Norocul meu că ştiu să dispar repede, iar Pedro, greoi cum e, n-o să mă ajungă niciodată. Îmi făcea mare plăcere să-l necăjesc. Aveam să-i plătesc atâtea poliţe doar, dintre care, una cel puţin, destul de mare.

Repezindu-se după mine, Pedro s-a împiedicat de câţiva mateloţi care spălau puntea. Pe neaşteptate, smulse unuia găleata din mâini, şi o vărsă pe mine. Dar nu numai pe mine. Pedro alungă lenea din toţi cei care aveau norocul să fie pe aproape. Scăpaţi de lenea care i-a părăsit speriată, se luară cu toţii după el. Găleţile cu apă au curs în capul lui Pedro. Încet-încet, toţi eram prinşi în acest joc de-a spălatul. Mult timp ne-am stropit, găsind că acesta este un joc minunat pentru nişte oameni care trebuie să stea câteva săptămâni în pântecele lui Sao Paulo. Plictiseala, desigur, ne schimbase pe toţi, ne apropiase mult de vârsta copilăriei.

După ce ne-am potolit, ne-am scos tricourile de pe noi, le-am întins la soare, am adăugat corăbiei pânze cu care ne aşteptam să sară înainte ca un cal nărăvaş scos primăvara din grajd. Dar Sao Paulo, lenevită şi ea, nu se sinchisea de aripile peticite pe care i le adăugasem. Numai pe noi ne deranjau găurile din spinare, glumind pe seama lor.

În alte zile, când vântul ne gonea de la spate, scoica de Sao Paulo sălta aşa de nărăvaş, că sufletul meu bun îşi aduse aminte – din cauza tangajului – de torturile iadului. Şi m-am pus pe fapte bune. Toată ziua, din hrana stomacului meu, împărţeam o parte cu peştii care cerşeau în jurul nostru.

Faptă creştinească!

Pedro se învârtea în asemenea situaţie în jurul meu, asigurându-mă că locul în rai îmi este păstrat. Vă daţi seama ce bine îmi făceau vorbele lui promiţătoare. Raiul era, într-adevăr, ultima ţintă a călătoriei mele. Dar Pedro insista aşa de mult să-mi aducă aminte, că nu scăpam de el decât apucând ceva şi ameninţându-l. Într-o zi, tot glumind, era să se încaiere cu Camillo, un tip uscat şi rău, care dacă era potolit de când am plecat din Palos, era din cauza răului de mare pe care îl avea. Umbla încins cu un brâu roşu, pe care îl strângea până se sufoca, încercând astfel să scape de crampele din pântec. Cred că acesta, dacă nu ar fi fost ameţit de tangaj, ar fi scos într-o clipă cuţitul, şi mare minune dacă n-aş fi avut ocazia să văd culoarea ficatului lui Pedro. Aşa, se înfruntară numai din priviri, amânând probabil, amândoi răfuiala pentru ziua în care vor simţi sub picioare pământul solid. În orice caz, dacă nu se astâmpără, nu-l văd bine pe caraghiosul de Camillo, mai ales dacă va face prostia să nu-l atace pe la spate pe Pedro.

O mare parte din timp, Pedro o petrecea lângă mine, pe dunetă, adăpostit de prelata ridicată de el. Stătea lungit cu faţa în sus, zâmbind vag nu ştiu cui. Ştiam în schimb precis la ce se gândea. Dacă gândurile omului s-ar putea transforma în obiectul la care gândeşte, i-aş sparge capul lui Pedro şi de acolo cu siguranţă ar curge numai bucăţi de aur. Sau te pomeneşti că ar curge o zeamă lipicioasă, urâtă, care s-ar întări, transformându-se în cauciuc? Dar seara, când Pedro privea cum îi fac stelele cu ochiul, atunci eram sigur că din capul lui ar fi ieşit, întrupată, frumoasa andaluză cu ochi de cărbune, pe care o lăsasem pe malul din Palos. Şi atunci mă înduioşam, îl priveam pe Pedro cu bunătate şi înţelegere, îmi părea rău că, în loc să stea acolo, lângă ea, era aici, lângă mine, făcându-mi sau suportându-mi şotii.

Ei, sărmane Zeus, ce apare din capul tău?

Pedro era aşa de adâncit în asemenea clipe, şi aşa de liniştit şi departe de noi, că ar fi fost o crimă să-l atingi cu un singur cuvânt. Îl respectam acum, pentru că dragostea era singurul sentiment pe care îl respectam eu.

Într-o zi, în timp ce zâmbea la fel de enigmatic, l-am văzut pe Pedro sărind în picioare.

— Rechinii! îmi spuse el, arătând cu mâna un peşte obişnuit de culoarea argintului, încins cu o dungă albastră, care zburda vesel în jurul corăbiei.

M-am uitat la el nedumerit. Nu văzusem rechini, dar, oricum, peştişorul ăsta de argint nu putea să sperie aşa cum speria cuvântul rechin.

— Pilotul! A venit pilotul!

Pedro se agita bucuros.

— Stai liniştit, începui eu impăciuitor, neştiind bine ce se petrece cu el.

— Hai, repede, să pregătim cârligele!

Şi dispăru de lângă mine, repezindu-se în cambuză. M-am mai uitat o dată la peştişorul pe care Pedro îl lua drept un fioros rechin. Zău, s-a întâmplat ceva cu Pedro! A fost azi cam cald.

Peştişorul venea după noi, zbenguindu-se.

Dar s-a întâmplat un fapt care avea să-mi dea de gândit. Doi delfini, care se jucaseră probabil la prova, se apropiau de locul unde stăteam eu. Spre uimirea mea, în momentul în care au dat cu ochii de peştişor, au luat-o pur şi simplu la fugă, dacă se poate spune aşa ceva despre un peşte. Nu înţelegeam. De ce s-au speriat când au dat cu ochii de el. Erau de multe ori mai mari, şi nu-mi puteam imagina o luptă care să se termine în favoarea lui. Dar delfinii au fugit!...

Pedro se repezi afară din cambuză, încercând să lege cât mai repede, la capătul unei sfori, o bucată de carne sângerândă, din viţelul pe care numai cu câteva ore mai înainte îl tăiase bucătarul. Era un viţel născut pe corabie.

După ce a legat carnea, Pedro a aruncat-o în apă, în apropierea rechinului său. Şi peştişorul a început să sară, să fie aşa de interesat de gustul cărnii pe care o simţea în apropiere, că se zbătea de parcă ar fi fost pus de viu pe plită. Apoi, deodată, făcând cale întoarsă, dispăru. M-a pufnit râsul.

— Vezi, Pedro – i-am spus eu – rechinul tău s-a speriat de gustul cărnii. Cumsecade rechin dacă refuză o bucată de carne care nici măcar nu este pusă într-un cârlig.

Pedro, preocupat, nu se prea sinchisi de vorbele mele răutăcioase.

— Ăsta a fost pilotul. Acum s-a dus să aducă rechinii. Nu ştii că trăiesc în prietenie?

— Rechinii prieteni cu ăsta? Dacă aş fi rechin, aş începe cu el...

— Numai că ei nu sunt aşa de proşti ca tine – mi-o reteză el scurt – aşa că preferă să trăiască în înţelegere cu acest cumsecade peştişor, care umblă în toate părţile şi le anunţă prada. Acum trebuie să apară şi ei, zoriţi desigur de pilotul care se va alege până la urmă cu rămăşiţele marelui ospăţ.

Am aşteptat. Într-adevăr, peste puţin timp, două spinări de rechini au lucit în soare. Am fost primul care le-am zărit.

— Priveşte, Pedro – i-am atras atenţia.

— Dă-mi cârligul!

Pedro a legat cârligul de o bucată de parâmă metalică, lungă de cinci, şase picioare, apoi a prelungit-o cu parâmă obişnuită de manila. Bucata de parâmă metalică trebuia să ajungă în dreptul dinţilor rechinului. Era un sistem original de cârlig. Grăbit, a legat cel de al doilea capăt de parapet. În cârlig a pus bucata de carne pregătită, apoi l-a aruncat în apă.

— Du-te şi roagă-l pe căpitan să ne dea o armă.

— Crezi că vrea?

— E un tip cumsecade. Du-te de-i cere!

Comandantul era şi el dispus să vâneze, aşa că s-a întors imediat cu mine.

Lacom, unul dintre rechini, s-a repezit să înghită cârligul. Smucitura a fost aşa de puternică, încât am crezut că Sao Paulo s-a oprit în loc, surprinsă şi speriată. Parapetul se arcui şi, cu un pârâit sec, cedă. Coarda întinsă brusc îmi reteză picioarele, aruncându-mă pe spate. Am rămas o clipă buimăcit, apoi mi-am făcut repede cruce cu limba-n gură, mulţumind cerului că nu călăresc pe spinarea rechinului, care, dezlănţuind o putere neaşteptată, se zvârcolea sub noi. Norocul meu a fost că Pedro, prudent cum e, nu lăsase funia prinsă numai de parapet, ci îi dăduse câteva volte la babaua din pupa. Oricâtă forţă ar fi dezlănţuit rechinul, pe aceasta din urmă n-o mai putea rupe.

Comandantul, la început surprins şi el de reacţia neaşteptată, îşi reveni şi, ducând arma la ochi, trase. Glonţul atinse rechinul către coadă, deoarece tocmai atunci acesta, făcând un salt năprasnic, lovi partea de sus a cârmei. Şi cum Sao Paulo era un butoi vechi şi putred, sări din cârma ei prima scândură, care se desprinse din cercurile de fier.

— Dă drumul la funie – strigă comandantul, înspăimântat de neprevăzuta întâmplare.

— Slăbeşte funia – striga şi Pedro la mine, singurul care nu aveam un rol precis în această vânătoare.

M-am repezit şi am slăbit-o. Rechinul a rămas câţiva metri mai în urmă ocolind astfel o eventuală lovitură în cârma lui Sao Paulo. Încă nu se întâmplase nimic grav, dar prudenţa se impunea. Sao Paulo avea o cârmă dublă, destul de solidă în tinereţea ei, dar care trebuia menajată acum.

Am aşteptat un timp să se liniştească. Priveam un pic speriaţi namila neagră, lungă de vreo cinci-şase metri, care se lăsa târâtă în urma noastră. Ne-am aprins câte o ţigară.

— Trebuie să fim mai prudenţi – ne spuse comandantul. Cred că cel mai bine ar fi să-l lăsăm un timp să se liniştească. Aşa voi putea să-l iau mai sigur la ochi.

— Împuşcaţi-l în cap, crezu Pedro nimerit să-l sfătuiască.

Apoi mi se adresă mie, care îmi frecam locul pe unde mă secerase parâma.

— Şi tu, Alec, aşa faci mereu când te bucuri, te trânteşti cu fundul de covertă?

— Du-te dracului!

— Când l-oi vedea sus, fii atent cum te bucuri, Alec. Vreau să-ţi spun un secret, am observat că rechinul ăsta are şi colţi. Cât despre tăria lor, nu-i

bine s-o încerci cu pielea, să ştii. Sunt nişte colţi minunaţi, din care ai putea să-ţi faci un splendid şirag de mărgele.

— Pe care am să-l fac cadou de nuntă unei andaluze cu ochi de ciută.

Dar Pedro parcă nu mă auzise. Privea atent spinarea neagră, care ne urma fără voie.

Comandantul duse arma din nou la ochi şi trase. O zvârcolire formidabilă îi urmă.

— Ura! strigă Pedro. Drept în ochi, señor comandant. Drept în ochi!

Arma mai răsună de câteva ori, trimiţându-şi gloanţele în pielea rechinului.

Acesta, parcă împăcat cu situaţia în care se afla, nu mai reacţiona în niciun fel.

— Cred că-l putem ridica, aprecie comandantul.

— Îl ridicăm, señor comandant.

Pedro luă capătul liber al funiei şi-l prinse la vinciul din pupa. După ce dădu câteva roate, se apropie de baba şi o desfăcu. Apoi, încet-încet, începu să învârtească manivela. Pe nesimţite monstrul părăsi apa fără să facă o singură mişcare. Eram convins că viaţa se scursese din el odată cu dârele de sânge care rămăseseră în urmă. Aşa, liniştit, a ajuns până la punte, admirat de întreg echipajul care venise să asiste la ridicarea lui.

Şi atunci, soarta a ţinut să-mi dea satisfacţia pe care mi-o da de câte ori Pedro îşi râdea de mine. În momentul în care Pedro, întocmai unui luptător antic, şi-a pus triumfător piciorul pe spinarea animalului, şi tocmai când, cu pieptul bombat, voia să spună câteva cuvinte frumoase la adresa lui, o coadă năprasnică îl aruncă de-a buşilea până la rădăcina trinchetului mare[18], unde rămase nemişcat câteva secunde. Cei din apropierea rechinului, care aveau deja pregătite topoarele pentru a-l spinteca, se repeziră şi cărară câte lovituri au putut în capul negru şi fioros. Când făcură din el o masă de carne, oase şi sânge, se opriră.

Pedro, dezmeticit, în fine, se apropie de grup, ţinându-se cu mâna de ceafă şi scâncind caraghios. Am fost primul care am râs cu poftă.

— O, Pedro, te rog să mă ierţi, bunul meu amic, dar am uitat să te anunţ că rechinul are şi o coadă. Şi rechinul, ştii, bunul meu amic, mişcă din coadă de câte ori simte în apropiere câte un nătărău care e gata s-o primească pe fund.

Pedro râse şi el, fără să-şi lase mâna de la ceafă.

Când a văzut ce ajunsese rechinul său, se supără.

— Mi-aţi distrus rechinul, nătărăilor!

---

[18] *Trinchetul mare* – catargul din mijloc. (n.a.).

— Ei, Pedro – spuse un matelot – ai un rechin frumos, de ce te superi? Doar nu voiai să-l duci în târg.

Şi plin de admiraţie privi masa de carne ciopârţită.

— Un rechin care te iubeşte, Pedro, ca pe propriul lui copil de care s-a despărţit fugind după tine, adăugai eu, după ce mă asigurai că sunt plasat sigur în spatele comandantului.

Haiti miroase bine

A doua zi, în zori, Sao Paulo, gătită cu toate pânzele, juca nărăvaşă pe glodurile valurilor. Cu toate acestea, înaintam destul de greu. Curenţii erau aşa de puternici, de parcă înaintam în susul unui râu. Apoi am schimbat cârma către sud-vest, luând cap-compas Haiti. Aveam de lăsat aici o încărcătură necunoscută nouă, probabil destul de importantă, din moment ce ne abăteam atât de mult din drumul nostru. Şi cel puţin dacă ar fi însemnat şi pentru noi o bucurie această neaşteptată escală. Dar comandantul ne-a anunţat că nu vom acosta în Haiti, ci vom trimite numai o barcă până la mal. Noi vom rămâne să tânjim pe corabie după raiul care nu va fi mai departe de noi de două, trei mile. Ştie el comandantul de ce nu vrea să acosteze. Cred că n-ar mai rămâne pe punte niciun seringhero, şi mare minune dacă n-ar şterge-o şi jumătate din acei bravi ostaşi pe care îi păzea cu atâta străşnicie señor Penni.

Cine nu ştie că numai un nătărău n-ar rămâne aici?

Haiti a apărut în faţa ochilor noştri lacomi când noaptea trecea de cart, schimbând ziua. Un parfum puternic veni până la noi, parcă numai să ne aţâţe.

Un cuptor de pâine lângă o gloată de flămânzi.

Miresmele florei necunoscute veneau până la nasurile noastre, aţâţându-ne, ducându-ne până în pragul nebuniei. Pe unul, care nu s-a mai putut stăpâni, l-am văzut sărind în apă şi dispărând către mal. Stam şi aşteptam să vedem ce se petrece. Nimeni nu sufla un cuvânt. Am urmărit cum se depărtează şi... îngroziţi, am văzut o spinare neagră apropiindu-se de el. Am început să urlăm, încercând să-l facem să se întoarcă, deşi ne dădeam seama că e pierdut. Ne-a auzit. Braţele lui au început să lovească apa mai repede. Când şi-a dat însă şi el seama că e de prisos, a început să strige şi s-a oprit. Eu am luat de la cineva o lunetă, să pot privi mai bine. Am văzut cum înotătorul se întoarce, cu ochii bulbucaţi de spaimă, către rechin. Iată-i faţă-n faţă. Rechinul se năpusti cu gura căscată fioros. Într-o clipă omul îşi vârî braţul, cât era de lung, până în fundul gurii căscate. Efectul n-a fost însă acela pe care l-a aşteptat desperatul. O zmucitură nervoasă a rechinului i-a rupt braţul cu uşurinţa cu care rupi un vreasc. Gura s-a căscat din nou ameninţătoare. Un urlet scurt ne-a vestit sfârşitul aceluia care voise să ajungă în rai.

Am rămas îngroziţi, simţind cum din nasurile noastre se împrăştie parfumul care ne chema insistent.

„După ce voi mulge copaci şi voi strânge parale din gros, aici voi veni să stau. La urma urmei, de ce nu mi-ar sta şi mie bine în rai?" m-am gândit.

Toată noaptea am privit luminile care se vedeau pe insulă. Unii dintre noi pretindeau că aud şi muzică. În urechile lor cânta aşa de puternic dorinţa, încât, mai convinşi decât ceilalţi, au început să danseze. Făceau nişte mişcări nefireşti, născocite pe loc, potrivite la o melodie care răsuna numai în urechile lor. Noi, ceilalţi, făcusem roată în jurul lor, râzând ca nişte bezmetici. Aşa am petrecut aproape toată noaptea, distraţi de ghitarele din capetele noastre înfierbântate de dorinţă.

În zori, când obosiţi şi plictisiţi abia apucasem să ne lungim care încotro, comandantul strigă comenzile de plecare.

— Sus pânzele! comandă el, privindu-ne întinşi în toate părţile, parcă risipiţi intenţionat.

Nici nu ştiam când se întorsese barca. Peste câteva minute Sao Paulo pornea, ajutată de briză. Am luat direcţia sud-est, pe care am ţinut-o mereu. Un vânt potrivnic, ridicat numai la câteva ore de la plecare, făcea să înaintăm greu, mergând în volte. Ne apropiam de Ecuator.

„Asociaţia Pentru Creşterea Rechinilor Din Para”

Într-o seară, pe la nouă, gurile Amazonului au apărut înaintea noastră. Ajungeam în portul pe care îl găseam pe hartă sub numele de Belem, dar pe care mulţi nu-l cunoşteau decât de Para, după numele regiunii a cărei capitală este.

Toţi simţim în noi o bucurie pe care cu greu ne-o stăpânim. Vrem să răzbunăm săptămânile din pântecul lui Sao Paulo. Oamenii strânşi în grupuri fac planuri pentru uscat.

Umede planuri!

Pentru toţi Belem nu este decât un şir nesfârşit de bodegon-uri. Nasurile noastre simt de aici, de la trei mile, mirosul alcoolului, şi iată-i, seringhero parcă s-au şi îmbătat numai la gândul petrecerii care ne aşteaptă. Altfel de ce şi-ar da picioare şi ghionţi şi de ce s-ar înjura prieteneşte?

Oceanul creştea, aşa că ne-a fost destul de uşor să intrăm în port. Niciodată Sao Paulo n-a fost acostată cu graba cu care a acostat-o acum; marinarii, seringheros, ostaşi, toţi am tras măcar de o funie, numai s-o vedem odată liniştită şi prinsă în ancoră. Şi n-a fost deloc uşor, pentru că aici curenţii sunt aşa de puternici, încât cele două ancore pe care le-am lăsat cedau încă. În fine, făcându-i-se milă de noi, s-a oprit. Comandantul, după ce ne-a avertizat că nu rămânem aici decât până a doua zi, ne-a dat liber. Pedro a venit la mine şi mi-a spus:

— Amigo, hai să-ţi arăt Para! Straşnic oraş!

Ştiam eu ce înseamnă la el „straşnic”.

— Prin el curge numai cauciuc şi aguardiente[19], mă informă Pedro.

Şi pentru că de cauciuc aveam să ne săturăm, toţi ne-am interesat, desigur, de cea de a doua latură a oraşului. La pofta noastră se mai adăugase un calcul elementar şi precis: ce vom face cu banii după ce urcăm Amazonul? Nimic! După ce pleci din Belem şi vrei să cumperi ceva, cine nu ştie că trebuie să ai pentru schimb tutun, tafia sau făina de manioc? Numai cu asemenea marfă se face aici avere. Banii noştri vor ajunge în pădure nişte obiecte de împodobit, de pus în nas sau în urechi, şi aşa doar să mai luăm ceva pe ei. Altă valoare n-au, decât pentru noi, pentru aceia care sperăm să ne întoarcem iar în împărăţia lor.

Ne-am schimbat paralele în reişi[20]’ şi, fără să mai avem timp să privim oraşul – care arăta ca orice alt orăşel de zece-douăsprezece mii de suflete – am pornit spre centru. Nu venisem aici să văd case sau străzi. Despre străzi

---

[19] *Aguardiente* – ţuică. (n.a.).

[20] *Reis* – monedă braziliană. (n.a.).

ştiu numai atât – şi asta am văzut abia spre ziuă – că nu sunt tocmai largi, un om beat n-are loc să oscileze, se izbeşte când de un zid, când de altul. Oraş construit de iezuiţi, se vede bine că nu le-a trecut prin cap că odată şi odată se va bea aici şi aguardiente, că nu va fi locuit numai de fete smerite. „Primul oraş pe care-l voi construi – am gândit eu, numărându-mi cucuiele – va avea străzi late de cel puţin şaizeci de picioare, vorba aceea, să bea omul fără frică". Până atunci vom bea în oraşul iezuiţilor (oraşul a fost întemeiat în 1650 de iezuiţi, dându-i-se numele de Santa-Maria de Bethleem).

Ne-am simţit bine de la început. Am găsit aici tocmai ce ne trebuia. Pentru că se apropiase sezonul secetos, sezonul pentru muls hevea, din toate părţile regiunii Para, din nord, de Amazon şi chiar de peste ocean, se strânseseră aici seringheros, în drum spre pădure. „În fiecare an – mi-a şoptit unul, veţi vedea când şi în ce împrejurare – vin aici aproape zece mii de oameni pentru hevea".

Bodegon-urile gemeau de oameni fără căpătâi, care pierdeau aici o zi, două până se hotărau să se avânte în pădure.

Pedro cunoscu oraşul nu privindu-l şi auzindu-l, cum se întâmplă unora, ci cu nasul, lăsându-se condus de el până la primul local. Când a ajuns în dreptul lui, fără să scoată măcar o vorbă, a făcut la dreapta un unghi de 90° şi s-a mistuit după uşa pe care, pictată, o femeie de culoare dansa ispititor. Şi cum noi nu văzusem timp de mai multe săptămâni, decât în închipuire, asemenea dansatoare, ne-am dus întinşi înăuntru. De la uşă te izbea un miros înţepător de alcool şi sudoare, care, trebuie să mărturisesc, ne plăcu.

Pedro făcu un pas dincolo de uşă şi-şi aruncă privirea pe deasupra capetelor ciufulite care ne priveau. După ce-i cântări pe îndelete, se apropie de masa care socoti că-i convine cel mai mult. Felul lui de a fi îi ajută să se împrietenească repede cu oameni tocmai buni pentru chef.

Prieteniile se leagă şi aici – ca în oricare alt port al lumii – fără nicio dificultate. Eşti primit cu braţele deschise, dacă vii cu ştiri extraordinare, cei care te primesc fiind dornici de veşti. Ei se obligă tacit să cumpere tot ce le vinzi, numai să aibă cu ce umple timpul dintre două înghiţituri.

Uitând de mine, Pedro a strâns pe lângă el vreo şase indivizi, reprezentanţii tuturor raselor de pe pământ – bine că am scăpat, la urma urmei, să-l ascult – şi le povesteşte aventuri de care eu râd pe înfundate, ascunzându-mă în spatele lui.

Ştiu că se pricepe la tăiat Pedro al meu!

Nu i-a ascultat decât câteva minute, până i-a cumpărat, că după aceea şi-a dat drumul. Toţi îl ascultau cu ochii holbaţi şi gurile căscate.

Dar, când era el mai în vervă, de masa noastră se apropie un personaj ciudat, care voia să pară aşa, pentru a atrage atenţia celor din jur. Hainele lui

rupte aminteau o hartă veche, soioasă, îmbinare nefericită de petice. Părul rar îi cădea pleşuv peste obrazul nebărbierit.

Amicii lui Pedro l-au chemat zgomotos, fericiţi că au ocazia să-l vadă.

— Hei, Marino! Aici suntem! strigă la el unul, făcându-i cu mâna.

Acesta se apropie repede, târându-şi piciorul anchilozat, la fel de bucuros ca aceia care-l chemaseră.

În loc de salut, el se opri în dreptul mesei, întinse mâna şi ne arătă o bilă roşie de mărimea unei nuci. Apoi, scuturând mâna, făcu să dispară bila. După aceea ne întrebă din ochi unde e, râzând satisfăcut de mutrele noastre blegi. Scutură mâna şi bila apăru din nou. Apoi trei, apoi patru. După fiecare tremurătură, care aducea între degete o nouă bilă, el striga: hop!

Continuă mult timp să facă tot felul de boscării, fără să scoată o vorbă, fără să întrebe ceva. Între numere golea însă câte un pahar, pe care apoi, repede, cei din jur îl umpleau. Aceasta era plata, desigur.

Văzând că la mine are cea mai mare priză, tăbărî pe capul meu, „lucrând" numai pentru mine şmecheriile lui. Mi-a scos bani din nas, ţigări din buzunare, ouă din gură. Hop! striga el, şi din gura mea ieşea un ou de porumbel, apoi unul de bibilică, apoi unul de găină.

Toate acestea nu făceau decât să pregătească surpriza cea mare, care m-a făcut să sar de pe scaun, înspăimântat. Mai întâi m-a privit fix, făcându-mă să-l privesc şi eu la fel. Când s-a convins că-l privesc atent, şi-a dus mâna în dreptul ochilor şi... când a luat-o jos m-am trezit în faţa unui monstru chior, care mă privea numai cu un ochi, pentru că în locul celuilalt avea acum un ou de porumbel, care-i dădea o înfăţişare înspăimântătoare.

— Hop! strigă el.

Când a deschis pumnul, am văzut ochiul în palmă. Cei din jur, care cunoştea probabil numărul, au făcut mare haz de sperietura mea.

N-am înţeles niciodată cum de a putut să-şi pună aşa de repede oul de porumbel în locul ochiului de sticlă. Toţi l-au aplaudat ca pe un mare artist, iar el ne-a mulţumit tot ca un mare artist, aplecând uşor capul, într-o reverenţă caraghioasă.

— Şi acum, ceva nou, anunţă el.

Din buzunar scoase o ţigară pe care o trecu prin faţa noastră ca să ne convingem că n-are nimic deosebit. Apoi şi-o puse în gură, trăgând din ea, vrând astfel să arate că n-o poate fuma pentru că nu-i aprinsă. Unul dintre noi se oferi să i-o aprindă, dar el refuză, făcându-ne atenţi la ceea ce avea să urmeze. Luă un pahar de pe masă şi, spre mirarea noastră, vârî vârful ţigării în vin. Se produse o mică explozie şi ţigara luă foc. Apoi, triumfător, începu să fumeze, suflând fumul pe la nasurile noastre. Acest număr căpătă cele mai multe aplauze. Toţi voiau să ştie cum a făcut, dar el nu era dispus să dea

explicaţii. Desfăcu numai tabachera şi, arătându-ne preţul cu ajutorul degetelor ne îndemnă să cumpărăm. Pedro scoase repede punga şi cumpără una.

— Se aprinde? mai întrebă el o dată, pentru a se asigura că şi a lui e bună.

— Se poate!

Scamatorul îi întinse un pahar de vin, îndemnându-l să încerce, dar Pedro refuză, convins. Îşi vârî ţigara în buzunar, alături de celelalte.

După ce scamatorul trecu la altă masă, pentru a repeta boscăriile cu care ne uimise, se încinseră tot felul de discuţii, fiecare povestind câte ceva grozav, care li se întâmplase lor, sau auzise de la cineva că s-a întâmplat. Dar mai ales li se întâmplase lor.

Pedro se apucă din nou la turnat gogoşi şi le înfierbântă capetele. Nu voia deloc Pedro al meu să se lase mai prejos decât ei. Se hotărî să-i bage la cofă.

— Asta n-a fost nimic – i-o tăie el unuia care povestise ceva aproape obişnuit – să vezi ce-am făcut eu, chiar acum, când veneam încoace.

Pedro se instală mai bine în scaun, aruncă pe gât conţinutul unui pahar şi, după ce-i mai cercetă o dată pe rând, începu să taie:

— A fost o chestie de care o să se vorbească multă vreme, când s-o afla, îi anunţă el de la început că vor asculta ceva grozav. Închipuiţi-vă că am aruncat cârligele şi, fără nicio exagerare – aici Pedro se jură pe luleaua lui – am prins deodată trei rechini.

Eu, în spatele lui, pufnii de râs.

Pedro împinse în ochii ascultătorilor trei degete, parcă să-i facă mai bine să înţeleagă. Degetele lui trecură pe lângă nasurile celor şase ascultători, de parcă aceştia ar fi avut de mirosit ceva.

— Formidabil! se minună sincer un omuleţ uscat, care-şi trăgea mereu nasul, cu ochii scânteind de alcool şi de poveste.

Se vedea că trăia fiecare cuvânt al lui Pedro.

— Chiar trei? întrebă un altul, mai mult ca să spună şi el ceva, pentru că de crezut, credea tot ce auzea.

Văzând că există cât de cât dubiu, Pedro se întoarse către mine.

— Alec – mă strigă el cât putu de tare, deşi eram la numai un pas în spatele lui – spune tu, câţi rechini am prins eu? Să spună el, dacă nu mă credeţi – mă arătă el ca pe un martor drept.

Şi din nou sufletul meu se încărcă de un păcat pe care nu-l simţeam al meu.

— Păi, Pedro – mă codii eu puţin – dacă îl punem şi pe cel mai mic... au fost trei.

— Ce, mai mic? se oţărî Pedro la mine. Poţi să numeşti un rechin mai mic numai pentru că avea o palmă mai puţin? Eşti un prost, Alec, şi-mi pare rău

că beau la masă cu un nătărău ca tine. Ce contează o palmă când el avea mai bine de treizeci de picioare! Spune tu, avea sau nu treizeci de picioare?

Asta era prea mult! Mi se păruse normal să spun că a prins trei în loc de unul, dar să recunosc că avea treizeci de picioare un rechin de cincisprezece, nu concepeam deloc. Pedro mă înfuria. Nu înţelegeam de altfel de ce simţea nevoia să mă tot ia martor al minciunilor lui.

— Spune, câte picioare avea? se încruntă el.

Când am văzut că se înfurie, şi Pedro e rău la băutură, mă învoii şi la minciuna asta.

— Ştiu eu, Pedro... Dacă-l socoteşti de la cap la coadă, poate avea şi treizeci. Tu ştii că eu nu mă prea pricep la lungimi. Dar, dacă tu l-ai măsurat...

— Du-te dracului! îmi spuse el supărat, însoţindu-şi vorbele cu un gest de mare dispreţ.

Apoi, ca şi când eu n-aş fi existat, se întoarse către ceilalţi şi începu să le povestească, foarte serios, cum cei trei rechini trăgeau aşa de puternic, încât Sao Paulo a început să meargă de-a-ndaratelea, deşi un vânt destul de puternic umfla pânzele înainte.

— Ascultaţi-mă pe mine – încheie el – dacă eram deştept să arunc cârligele la prova, cred că ne trăgea aşa de repede, că în zece zile treceam oceanul.

Toţi îl priveau cu respiraţia tăiată.

Luând mărturisirea lui ca absolut sigură, fiecare a început să completeze după posibilităţile fanteziei lui.

Unul se gândi foarte serios că ar fi bine dacă ar avea fiecare vas câte trei-patru rechini înhămaţi, care să tragă ca la căruţă.

Altul propuse nişte hamuri speciale pentru rechini, pe care le desenă pe masă cu degetul înmuiat în vin.

— Aşa trebuie făcute, încheie el sentenţios.

Altul spuse că actuala formă de corabie nu va mai corespunde, deoarece nu are comanda aşezată chiar pe teugă, în care comandantul să stea ca un adevărat vizitiu şi să mâne rechinii. El dovedi fără posibilitate de tăgadă că viitoarele corăbii vor fi astfel construite, încât comanda va fi prinsă chiar de etravă[21].

— Iar comandanţii se vor numi vizitii, anunţă el revoluţia pe care o va suferi navigaţia.

---

[21] *Etravă* – partea curbă din faţă care stă în prelungirea chilei. (n.a.).

Alţii, dimpotrivă, erau de părere că nu comandantul trebuie să se transforme în vizitiu, ci un om special, un fel de grăjdar, care va avea grijă să cârmească după indicaţiile şi calculele comandantului.

— Atunci cine să mai calculeze drumul, dacă comandantul mână rechinii? întrebă el.

Întrebare foarte grea pentru cealaltă tabără.

Şi când capetele au început să clocotească, unul lansă bomba cea mare, mărturisind că el ar face o crescătorie de rechini pe care să-i vândă, îmblânziţi gata, căpitanilor de corabie!

— Aş avea câştig bun, vă spun eu.

Toţi au tăcut o clipă, de uimire şi admiraţie...

Pedro fu acela care îşi reveni primul şi calculă cam cât mănâncă un rechin până să ajungă la vârsta când să tragă la ham. Apoi socoti cam cât ar costa un rechin dresat şi dacă e convenabil pentru un comandant să-l cumpere. Trebuia să se ştie de la început dacă rentează. Cunoştinţele lor de matematică, puţin cam sumare, au fost puse la grea încercare în seara aceea. Cu degetele întinse, cu frunţile transpirate, cu creierele încordate, calculau, calculau, calculau. Masa va trebui, desigur, trasă la rindea, pentru că toată era numai cifre, adunări şi scăderi. Rentează, au socotit ei.

Un altul se gândi cum ar trebui amenajat un bazin în care să crească rechini. Şi-au dat repede seama că şi asta este foarte important, şi au pornit să facă planuri.

În fine, omuleţul uscat, după ce simţi şi el că-i arde capul de atâtea planuri, intră în vorbă şi le propuse foarte pe scurt să înfiinţeze ei o astfel de crescătorie, cu banii pe care îi vor strânge în acest sezon.

— Vă spun eu, Miguel, că putem face.

Toţi au sărit în sus, fericiţi de ideea bătrânului, pupându-l zgomotos. Pedro a fost primul şi de data asta. Bine că nu fac şi eu parte din asociaţie; iar mă sărută. Şi-au strâns iar mâinile, s-au felicitat, au jurat să păstreze cel mai strict secret până la sfârşitul sezonului, când se vor întâlni în Belem şi vor pune totul la cale. Secretul trebuia neapărat păstrat, cu atât mai mult cu cât acum, jumătate din local se uita la ei, râzând de planurile lor mari. Apoi au calculat cota-parte pe care o va da fiecare, cât la sută va primi, ce câştiguri vor realiza încă în primul an. Dar mai lipseau ceva bani.

— Să-l luăm şi pe amicul tău, propuse unul, arătându-mă cu degetul.

— Ce? se înfurie Pedro. Pe ăsta? Mai bine ies din asociaţie. Sau eu, sau el! strigă, lovind cu pumnul în masă şi făcând pe supăratul.

Dacă l-au văzut aşa de categoric, au renunţat uşor la mine, cu atât mai mult cu cât asociaţia nu putea rămâne fără preşedinte.

Pedro a fost ales în unanimitate preşedintele „Asociaţiei Pentru Creşterea Rechinilor Din Para”.

Pedro a fost acela care a susţinut ca în titlu şi „pentru” şi „din” să fie scris cu literă mare. Aşa, ca să se ştie. Au aprobat. Toate vor fi scrise cu litere mari.

Ei, de acum ştiu că aveau motiv să bea. Până la înfiinţare, băutul mai lâncezise, băutorii fiind atraşi de poveşti, dar acum toţi doreau să sărbătorească aşa cum trebuie viitorul lor strălucit. Pedro, mulţumit de el, şi radiind de băutura pe care o dăduse peste cap şi de funcţia pe care o deţinea – „preşedinte” – se uita la mine superior, cu dispreţ, ca şi când ar fi vrut să-mi spună:

„Ţi-am făcut-o, ai rămas un biet pârlit, în timp ce eu sunt «preşedinte».”

Au băut atâta, încât l-am văzut din nou pe Pedro răzbit.

În zori, planurile erau întocmite până în cele mai mici detalii: parcelatul bazinelor crescătoriei a fost terminat, hrana cea mai nimerită a fost găsită, metodele cele mai bune de dresare au fost admise. Se calculase chiar cam câţi rechini trebuiau fiecărei corăbii pe care o cunoşteam şi câte parale vor economisi, dacă ar traversa oceanul numai în douăzeci de zile. Toate aceste calcule erau aşa de strălucite, încât era imposibil să nu fii entuziasmat. Succesul era asigurat, oamenii ciocneau paharele, goleau oalele.

Eu stăteam ca trăsnit, ascultându-i. Grozavi sunt spaniolii ăştia! Mai ales când beau. Sunt gata să se entuziasmeze şi de un cucui. Şi scena asta mă făcea să mă gândesc la multe alte lucruri, nu întotdeauna vesele. Până la urmă m-am dispus şi eu, furat de veselia lor. Stăteam de vorbă cu un franţuz care mă informase despre seringheros. Şi pentru că în asemenea împrejurări nu vorbeşti decât despre tine, s-a apucat să-mi povestească de unde e, ce-a făcut, ce are de gând să mai facă. Era din Paris, de unde a trebuit să fugă pentru că îl „pizmuia” – nu ştia de ce – poliţia. Venise aici să scape de „invidia” ei şi să găsească linişte pentru sufletul său zbuciumat. Era un individ cu care n-aş fi vrut să mă cert niciodată, mai ales fără să fie Pedro lângă mine. Pedro, ştiu eu, m-a dat afară din asociaţie, dar dacă cineva ar sări la mine, n-ar ezita o clipă să scoată cuţitul din cizmă. Acum discutam destul de calm cu acest Pierre şi, cu această ocazie, constatai fericit că am mai îndreptat o meteahnă a caracterului meu: aceea de a contrazice. Tot ce afirma acesta era chiar aşa cum gândeam şi eu, mai ales după ce l-am simţit beat. Astfel că discuţia noastră mergea aşa de bine, încât Pierre – ce manie au toţi! – mă luă şi el pe după gât şi-mi jură că sunt un om cumsecade. Foarte cumsecade! Poate cel mai cumsecade băiat pe care îl întâlnise el.

Bine că n-are mania pupatului, ca Pedro.

Apoi mă rugă să rămân în Belem, să lucrăm pe plantaţiile din apropiere. Amândoi vom strânge parale frumoase.

Nu mărturisea, desigur, că spre sfârşitul sezonului m-aş fi trezit într-o dimineaţă cu buzunarele goale şi fără bunul Pierre în apropierea mea. Astea sunt lucruri care nu se spun, trebuie să le înveţi pe pielea ta. Or eu, slavă domnului, de zece ani ocolesc surprize ca asta. I-am promis, totuşi, că am să mă mai gândesc, că nu-i pot da un răspuns sigur, pentru că am auzit că în interior, pe malurile lui Rio Jurua s-ar câştiga mai bine. Ăsta era de fapt şi adevărul. El mi-a jurat iar că sezonul trecut a câştigat până la o sută treizeci de franci pe zi, lucru de care eu mă cam îndoiam.

Dar până la urmă l-am crezut. Cum să nu-l cred? E o prostie să te îndoieşti de vorbele unui om care a băut o sticlă de whisky. E o crimă să nu-l crezi pe Pierre după ce a golit două. Şi de ce să-l contrazic? Face să strici un chef numai de dragul adevărului? Dar câţi nu renunţă la adevăr chiar când nu fac chef?... despre asta nici să nu mai vorbim...

Şi tot gândind aşa, poate şi din cauza băuturii, am început să înţeleg unele lucruri care până atunci păreau de nepriceput pentru mine. L-am înţeles mai întâi pe amicul meu Pedro şi mi-a părut rău că nu i-am dat această mică satisfacţie, pe care o aşteaptă un om beat: să fie crezut. În sinea mea, m-am pocăit sincer. Da, am fost nedrept cu Pedro, cu bunul meu amic Pedro. Şi am simţit dorinţa imperioasă de a îndrepta totul. Dacă băusem...

Am mai dat un pahar pe gât şi m-am apropiat de urechea lui, cu toate că tot ce aveam să-i spun îi strigam destul de tare. Nu ştiu de ce îmi intrase în cap că Pedro a surzit.

— Pedro, bunul meu amic... începui eu să mă tângui la urechea lui, pocăit.

— Ce vrei? se trezi el din delirul preşidenţiei. Ţi-am spus că pe tine nu te luăm în asociaţie, crezu el că preîntâmpină intenţiile mele. Cu toate că am fost prieteni, părerea asta nu mi-o mai schimb.

„Am fost prieteni". Ei, asta nu-mi plăcea deloc. Nu credeam să-l aud vreodată vorbindu-mi aşa. Dar...

— Ascultă Pedro, nici nu vreau să intru în asociaţia voastră, mă dezvinovăţii eu, puţin insultat că mă putea bănui capabil de asemenea tertipuri. Vreau numai să îndrept o neghiobie de care mă simt vinovat.

— Lasă-mă-n pace!

Pedro nu se arăta dispus să ducă discuţii cu mine. Numai că voiam neapărat să-l conving de ceva. Trebuia să-i spun că m-am căit, că am greşit. De aceea insistam.

— Ai dreptate, bunul meu prieten. Are dreptate, mă adresai eu şi celorlalţi. Tot ce v-a spus este aşa de adevărat, cum e adevărat că eu sunt beat ca un măgar. Să credeţi fiecare cuvânt pe care vi l-a spus.

Pedro se uita la mine, neştiind ce să creadă, şi asta a trezit şi mai mult în mine dorinţa de a mă dezvinovăţi.

— De cârlige, ştiu precis, mi-am adus aminte, erau prinşi patru rechini. Adu-ţi aminte Pedro – îl rugai eu – erau patru. De aceea aveau atâta putere. Şi ce spuneai tu de treizeci de picioare? Eşti băut, dragul meu; cel mai mic avea precis treizeci şi cinci. Asta ştiu acum aşa de exact, de parcă îl am în faţa mea. Uite, de colo, până colo, nu sunt mai mult de treizeci şi cinci de picioare?

Dacă Pedro era mirat, ceilalţi socotiră în schimb că m-au ghicit.

— E şmecher, sări uscatul Miguel. Nu-l primim în asociaţie. Prea mulţi, de unde atâta câştig? Până acum a făcut pe nebunul şi acum...

Se speriase că pierde din câştig, tocmai acum când găsiseră, cu chiu cu vai, făcând cu toţii plănuite economii în tot sezonul, suma întreagă.

— Doar n-am să îmblânzesc toţi rechinii oceanului ca să-i ajungă şi lui, sări un altul, văzându-şi şi el, probabil, punga în primejdie.

Numai Pedro păru că până la urmă m-a priceput. Un prieten te înţelege întotdeauna. Mi-a pus hotărât mâna pe umăr şi m-a împins înapoi, în scaun.

— Stai jos, Alec, te-ai îmbătat, îmi spuse el liniştit. Stai jos.

— Ce, vrei să-l primeşti şi pe el? sări iar bătrânul. Nu primesc! Sau eu, sau el.

Începu să facă un scandal de parcă îi băgase cineva mâna în buzunar. După ce-l privi un timp, Pedro socoti că e mai bine să-l potolească. Dar el nimic, ţipa cât îl ţinea gura, gesticula, înjura, ca un om jecmănit.

— Du-te dracului! se enervă Pedro, când văzu că n-o mai scoate la capăt cu el. Nu vezi că nu vrea să intre în asociaţie? N-are nevoie.

— Lasă că ştiu eu. Cunosc eu deştepţi d-ăştia.

— Ce deştepţi? se burzului Pedro. Unde vezi tu deştepţi? Ţine-ţi gura, îţi spun!

Dar bătrânul o ţinea într-una, parcă nici nu-i vorbea lui. Se şi vedea jefuit, uitând că, de fapt, ideea îmblânzirii rechinilor era a lui Pedro.

— Nu mai vreau, nu mai vreau! striga cât îl ţinea gura. Asta-i adevărată hoţie. La banii mei mai bagi şi alţi părtaşi. Hoţule! îi strigă el lui Pedro.

Ţipetele omuleţului îi convinse până la urmă şi pe ceilalţi.

— Aşa-i, preşedinte – interveni un altul, mai temperat – de ce mai bagi unul peste câştigul nostru?

— Eşti nebun? strigă Pedro.

— Ce nebun? urlă bătrânelul, trăgându-şi mai puternic nasul. Care nebun? Asta-i pungăşie curată! De unde ai venit aşa şmecher? Abia ai picat în Belem şi vrei să ne tragi pe sfoară. Dar n-o să-ţi meargă!

Tot localul se uita la masa noastră. Patronul nu ştiu de unde a răsărit că, într-o clipă, n-a mai rămas pe masa noastră nicio sticlă, nicio farfurie. Mi-a plăcut că, discret, nu s-a amestecat într-o discuţie care nu-l privea. Negustor cu experienţă.

Înfuriat, Pedro luă un pahar de pe o masă vecină şi-l deşertă pe mutra omuleţului care, respirând în acel moment, se înecă tuşind gros şi holbând ochii. Făcea o mutră aşa de caraghioasă, că Pedro începu să râdă, cum avea obiceiul după o ispravă ca asta. Dar râsul se topi pe buzele lui.

Bătrânelul sări pe masă, dându-i un picior în piept şi răsturnându-l pe spate, cu scaun cu tot.

De acum e foarte greu să mai ţin o ordine în povestire. Bătaia s-a desfăşurat normal, obişnuit, după toate regulile ei, noi neomiţând niciuna. De acolo, de jos, Pedro a zvârlit scaunul drept în capul vecinului său, greşind ţinta. Aşa, conflictul a ajuns mondial. Eu, pentru că mă ştiau că voi sări să-l apăr, mă pomenii cu un pumn în ceafă, care mi-a făcut de altfel foarte bine, pentru că m-a trezit complet, putând astfel să-mi folosesc forţele în totalitatea lor.

A fost o bătaie frumoasă... dacă stau să mă gândesc bine. Mai ales după ce am stat pe Sao Paulo ca nişte sfinţi într-o ramă. Cei şase se angajaseră să ne vie de hac, şi ar fi reuşit dacă franţuzul, acela „invidiat" de poliţie, n-ar fi sărit alături de noi cu competenţa pe care i-o dădea obârşia sa de cetăţean al Senei. Numai aşa i-am răzbit. Cum sunt darnic, am împărţit pumni şi scaune în dreapta şi-n stânga, fără să aleg, fără privilegii, cu dreptate pentru toţi. Dar tot pe nealese primeam şi eu. Era, după cum vedeţi, un schimb fără pretenţii, fără amabilităţi, ca între amici de băutură.

Am continuat aşa multă vreme.

Nici nu ştiu când ne-am trezit cu toţii în stradă. Aici da, aveam spaţiu. Pedro, cu puterea lui, se învârtea printre „colaboratorii" şi „subalternii" lui de la „Asociaţia Pentru Creşterea Rechinilor Din Para", dărâmând tot câte doi-trei dintr-un pumn sau picior.

Energic preşedinte!

Franţuzul, şi el fericit că se ivise o aşa ocazie frumoasă de încăierare, ne dădea ajutor temeinic. Am constatat, cu această ocazie, că era un om pe care puteai să te bizui. N-aş fi crezut niciodată că poate să pună atâta zel într-o treabă. Muncea bietul Pierre de parcă, din toate astea, ar fi câştigat ceva în pungă, nu vânătăi pe nas. Dar pasiunea e pasiune!

Bătaia s-ar fi întins încă mult, dacă n-am fi auzit fluierele acelora care păzeau liniştea şi sănătatea oamenilor. Şi de data aceasta picau prost, ca întotdeauna.

Ca printr-o vrajă, cei şase „asociaţi” au dispărut în noapte. Franţuzul s-a topit şi el, lăsând ca urmă numai şapca. Eu şi Pedro, înţelegând că aveam toate şansele să nu ne mai întâlnim a doua zi pe Sao Paulo, ne-am luat repede de după gât şi am început să cântăm cântece vesele, depărtându-ne ca doi cheflii paşnici. Chiar fără să vrem, ne bălăbăneam destul, aşa că nu ne era greu să părem ceea ce eram de fapt.

E interesant că tot cântând, am uitat că n-o făceam decât pentru a scăpa de urmăritori, urlând mai departe, fericiţi, până la vas. Asta ne-a scutit pe amândoi de explicaţii. Pedro nu mai avea timp să mă întrebe de ce am intervenit prosteşte în afacerea lui, iar eu nu aveam prilejul să-l întreb de ce n-a vrut să mă primească de la început în asociaţie. Amândoi ne ştiam vinovaţi dar... prieteni.

Sao Paulo era ancorată ceva mai sus de port, aşa că o parte din drum o făceam pe marginea pădurii. Peste puţin, prima rază de soare avea să ţâşnească din mare, să ne lumineze drumul. Mergeam pe malul apei liniştite. Din toate părţile se auzeau urletele răguşite şi dogite ale maimuţelor, aşa de puternice, încât, dacă am fi rămas pe vas, cu siguranţă că n-am fi putut dormi.

Se fugăresc din creangă în creangă, din copac în copac, aşteaptă să apară soarele pe care să-l salute cu strigăte deşănţate. Sunt vesele, vin până aproape de noi, se uită de multe ori ca la nişte semeni, şi bine fac. Cu toate că nu cunosc ultimele teorii în legătură cu strămoşii noştri, se uită la noi de parcă ar presimţi ceva. Pedro, bălăbănindu-se rău, încearcă să-mi arate o maimuţă din care crede că s-a tras neamul lui. Probabil, neavând nici ele ce să facă, s-au luat după noi, urmărindu-ne, râzând de doi cheflii. Aşa, cu escortă, am ajuns în locul unde Sao Paulo aştepta în ancoră. A fost o călătorie plăcută, în care sarcina mea era să-l opresc pe Pedro să se tot certe şi să se scuipe cu maimuţele. Dar Pedro deloc; se oprea, se strâmba, arunca ceva după ele, scotea sunete pe limba maimuţelor, pe care apoi mi le traducea şi mie, jurând că au spus chiar aşa cum îmi traducea el.

— Uite, Alec – îmi zicea el – am să spun maimuţoiului ăla să se ducă la dracu, şi ai să vezi cum se supără. Ştii, maimuţoii nu vor să se ducă la dracul. Nu ştiu de ce.

Şi Pedro scotea din gât nişte sunete care ar fi putut la urma urmei să însemne şi „du-te dracului”. Numai că maimuţoiul – nimerise unul tâmpit – îşi uitase limba aşa că nu înţelegea insulta lui Pedro.

Uitasem şi noi lupta din care abia ieşisem. Numai că eu, lipsit de tact cum mă ştiu, nu m-am putut abţine şi, când am ajuns aproape de vas, i-am spus lui Pedro:

— Dragul meu, acum sunt sigur că eşti cel mai bun prieten pe care-l am. Nu mi-aş fi închipuit niciodată că eşti gata să renunţi la strălucita situaţie de „preşedinte" al „Asociaţiei Pentru Creşterea Rechinilor Din Para", scrise toate cu literă mare, numai de dragul cojocului meu.

Dar m-am mai convins şi că nu ştiam când să-mi aleg momentul în care să râd de Pedro. Cu o mişcare de picior bruscă, Pedro întoarse schela pe care voiam să mă refugiez, răsturnându-mă grămadă în apă. Ca de obicei, s-a pornit pe râs.

Apa era mai caldă decât aerul de afară. Ud şi plin de nămol, m-am scos cu greu din apa repede. Şi în timp ce râdeam unul de altul, am observat un om ciudat care stătea rezemat de parapet şi ne privea. Nici măcar nu râdea de noi şi doar era de râs tot ce făceam. Dintr-odată mi-a devenit antipatic. M-a enervat la el totul: nasul prea lung, ochii prea dispreţuitori, gura coborâtă ironic, aerul lui superior cu care ne privea.

— Hei, tu de colo – strigai la el – ce te zgâieşti aşa? Cel puţin dacă ai putea să râzi. De ce nu râzi, mă?

Toate astea le spuneam în timp ce luptam voiniceşte să scap din sosul de nămol negru în care intrasem ajutat de Pedro.

Dar individul se uita la noi cu dispreţ.

— Pedro, cine-i mutra care se chiorăşte la noi? îl întrebai pe Pedro, în speranţa că el îl cunoştea.

— O pasăre de noapte, cred. Poate vrea să-şi mute cuibul pe Sao Paulo. Aşa e? îl întrebă el.

Dar individul nu cheltui nicio vorbă cu noi, socotind probabil că nu facem atâta preţ.

— Hei, cine eşti? mai întrebai eu o dată.

— Derbedeilor! Golanilor! Pungaşilor! scuipă el pe noi cu o repeziciune care ne dezorientă. Aşa vorbiţi voi cu mine? Nu vă e ruşine? Derbedeilor! Golanilor! Pungaşilor!

— Eeee! făcu Pedro surprins, dar ştii să fii amabil, drăguţă. Norocul tău că pentru astăzi mi-am făcut porţia. Mare noroc ai.

— Cine eşti? o ţineam eu într-una, ca un caraghios, de parcă asta m-ar fi interesat foarte mult.

— Ai să afli tu mâine, derbedeule! golanule! pungaşule!

Şi până să mai apuc să deschid gura, omul meu ne întoarse spatele şi dispăru în cabină.

Am rămas cu Pedro să ne uităm unul la altul.

— Ce-i cu ăsta, Pedro?!

— Ce-i cu ăsta, Alec?!

După ce i-am promis amândoi o chelfăneală zdravănă pe a doua zi – acest gând ne-a mai uşurat – ne-am dus la locul nostru de pe dunetă. M-am răstignit cu faţa la stele. Noaptea era înfiorător de liniştită. Totul părea împietrit.

Pedro a căutat ceva într-o desagă de-a lui şi a văzut că cineva îi cotrobăise în ea.

— Ce-o fi căutat la mine, Alec?

— Sărăcie, Pedro.

— Numai de-ar fi furat-o. Dar dacă a căutat altceva?

— Nu văd ce.

— Îi iau eu mâine la întrebări.

Pedro se trânti şi el greoi alături de mine.

Am urmărit până târziu rotogoalele de fum pe care le lăsa Pedro şi care se urcau ca nişte cercuri perfecte, până le pierdeam din ochi. Aşa se urcau, probabil, până în nori. La Ecuator nopţile sunt atât de liniştite, că-ţi asculţi gândurile.

Profesorul

N-am putut să dormim aproape deloc. Pe mine m-a trezit o puternică durere de cap pricinuită se vede de băutura şi de loviturile pe care le primisem în „discuţia" avută. Pe unde puneam mâna – numai ridicături, de parcă bietul meu cap ar fi rodit peste noapte, adunând sub piele o recoltă serioasă de alune. Cele mai mici erau, desigur, provenite din ciocnirea mea cu zidurile caselor, în timp ce mă întorceam cu Pedro spre corabie. Când am deschis ochii, Pedro făcea acelaşi lucru, râzând amuzat de câte ori găsea o boabă deosebită.

— Ei, Alec – mi-a spus el, când a văzut că m-am trezit – ia pune mâna aici. Zdravăn, aşa? Ăsta îl am de la bătrân. E singurul pe care l-am simţit când mi l-a făcut.

Şi în timp ce noi ne socoteam cucuiele, figura antipatică care ne primise cu înjurături câteva ore mai înainte apăru în pragul cabinei sale. Acum, pe lumină, era la fel de caraghios ca la lumina lunii. Eu şi Pedro am uitat promisiunea pe care i-o făcusem noaptea. Nu-i vorbă, mai înainte ca noi să apucăm să-i spunem ceva, ni se adresă el:

— Hei, voi de colo, ia veniţi încoace!

Nici eu, nici Pedro nu ne-am grăbit să ne apropiem. Ne-am privit numai miraţi, deranjaţi din plăcuta noastră îndeletnicire.

— Nu veniţi?... Ei, golani mândri...

Se apropie el de noi, cu un aer nemulţumit. Asta le întrecea pe toate.

Pedro se gândi că e bine să-i spună ceva şi întrebă ironic:

— Ce doriţi, excelenţă? făcu el, privindu-l chiorâş. Parcă ne-aţi vorbit.

— Derbedeule! Golanule! Pungaşule! porniră iar vorbele lui, ca dintr-o armă – îţi permiţi să fi obraznic cu mine?

Mă aşteptam ca Pedro să sară la el şi într-o clipă să-l văd pe bătrân zburând peste bord, dar culmea, Pedro izbucni în râs şi râdea cu atâta poftă, că Sao Paulo se cutremura.

— Ha, ha, ha, vezi ce caraghios e? mă întrebă el printre hohote. Îl vezi? Ho, ho, ho, ho...

Şi eu vedeam că-i caraghios, dar mă abţineam încă. Nu-mi venea să-i râd în nas, ca Pedro.

În acest timp, bătrânelul scotea din el aceeaşi serie de cuvinte, dar, spre surprinderea mea, din ce în ce mai puţin pornit.

— Derbedeule! Golanule! Pungaşule! Cum îndrăzneşti? Am să-ţi dau un picior în spate, derbedeule! Golanule! Pungaşule!

Şi într-adevăr, omuleţul se apropie de Pedro şi-i trase câteva picioare exact acolo unde i le promisese. Pedro, râzând mai departe ca un apucat, se

târa de-a buşilea, fugind de piciorul care-l tot pocnea, dar, se vede treaba, fără să-l doară.

A mai repetat bătrânul de foarte multe ori formula: „Derbedeule! Golanule! Pungaşule!" până ce Pedro a reuşit să se potolească, să fie serios, desigur, mai mult din cauza crampelor la stomac. Din când în când izbucnea iar, parcă numai să-l înfurie pe omuleţul care striga de fiecare dată: „Derbedeiile! Golanule! Pungaşule!"

Scena mă amuza, aşa că, nemaiputând să mă abţin, am tras şi eu o porţie serioasă de râs. După ce ne-am potolit toţi trei, noi de râs, iar bătrânul din înjurături, Pedro l-a întrebat:

— Îmi închipui, señor, că nu pentru a mă insulta şi a-mi da şuturi m-aţi chemat la dumneavoastră.

— Derbedeule, nu vrei să fii serios? Păcat de tine, că eşti băiat cumsecade.

— Iată, señor, o laudă pe care n-am mai auzit-o de multă vreme. Ba, chiar, mi se pare că sunteţi primul care vă înşelaţi în halul ăsta.

— Nu înţelegi să taci odată, să nu mai trăncăneşti?

Dar Pedro nu se lăsă intimidat şi continuă:

— Vreau să ştiu, totuşi, señor, dacă aţi constatat că sunt cumsecade... cu piciorul, pentru că altfel nu văd cum...

— Puşlama! Pungaş! strigă omuleţul – ai noroc că eşti deştept şi chiar omul de care am nevoie, că altfel... Vrei să intri în serviciul meu?

Amândoi am rămas năuci. Asta era prea mult ca să putem pricepe dintr-odată. Văzând că stăm şi ne holbăm unul la altul, omuleţul crezu probabil că şi-a greşit oamenii.

— Ascultă, nu sunteţi voi nătărăii de azi-noapte? Nu eşti tu prostul care ai căzut în apă? mi se adresă el mie. Nu eşti tu deşteptul care i-ai răsucit schela? se adresă lui Pedro.

— Noi suntem, señor, răspunse Pedro, destul de surprins.

— Eu sunt, señor, cel care a căzut în apă, răspunsei şi eu. Cu toate astea...

— Eraţi amândoi beţi ca nişte catâri, mă întrerupse el. Şi mai ales caraghioşi. Dar asta vă priveşte. Spuneţi-mi dacă vreţi să intraţi în serviciul meu. Nu-mi place să discut prea mult când îmi tocmesc oamenii.

Pedro a fost primul care şi-a revenit din surpriză, începând discuţia aşa cum avea obiceiul:

— Şi mă rog, señor, ce am avea de făcut altceva în afară să primim picioare în spate? Cred că asta ne interesează, nu? E bine să ştii ce ai de făcut.

— Mă priveşte numai pe mine ce voi face cu voi. Tu poţi să mă întrebi de preţ, iar eu, după ce te voi plăti, pot să fac ce vreau cu tine. Am nevoie de doi

golani zdraveni, cu care să colind selva[22]. Mă priveşte ce caut. Pentru asta vă dau cincizeci de franci pe zi. Atâta pot. Cu toate că recunosc că nu-i o sumă prea mare, sper totuşi să vă iau.

— Şi v-aş mai ruga să-mi răspundeţi – insistă Pedro – de ce ne-aţi ales tocmai pe noi. Sunt atâţia care ar fi gata să vă slujească pentru cincizeci de franci.

În fine, Pedro găsise o întrebare la care avea dreptul să primească răspuns.

— Mda – făcu omuleţul – la întrebarea asta pot să-ţi răspund. Vă prefer pe voi pentru că dintre toţi aceşti golani sunteţi singurii cu care nu mi-ar fi frică să înserez în pădure.

După acest răspuns categoric, omuleţul tăcu, privindu-ne întrebător. Lui Pedro îi plăcu mult felul de a vorbi al bătrânului, aşa că l-am văzut cum devine amabil şi serios.

— Într-adevăr, aţi ales bine, se învoi Pedro. Nu mai aveţi nici un alt motiv?

— Ba da. Muşchii tăi... Nu vezi că eşti ca un taur? Ia priveşte, şi îi pipăi braţele vânjoase.

— Şi asta cred că e adevărat, dar señor, ar trebui să vă sperie şi mai mult. Dacă muşchii ăştia îmi vor folosi să mă scap de dumneavoastră? Nu sunt un motiv care să vă facă, dimpotrivă, să mă ocoliţi?

— Tu n-ai să faci aşa ceva.

— De ce?

— Mai întâi pentru că vorbeşti aşa cum vorbeşti.

— Şi apoi?

— Apoi pentru că te-am văzut în ziua în care l-am pierdut pe Marino.

— Când a turbat vaca?

— Da.

— Eraţi şi dumneavoastră acolo?

— Te-am văzut de sus. Ai fost singurul care ai încercat să faci ceva pentru el.

— Dar n-am făcut, señor.

— Pentru că n-ai putut. Dar în timp ce toţi ceilalţi se bucurau că şi-au scăpat pielea, tu ţi-ai adus aminte de el. Un om care poate să omoare un altul, nu face aşa ceva. Nino, da, ar face, dar pe el nu l-aş angaja.

— Nici eu nu v-aş sfătui, señor.

— Ei, accepţi?

Pedro îl privi pe bătrân, interesat.

---

[22] *Selva* – pădure mare. (n.a.).

— Vă mulţumesc, señor – îi spuse el – şi vă asigur că mi-aţi vorbit aşa de sincer, încât mă faceţi într-adevăr să regret că nu vă pot servi. În schimb, aş fi fericit să vă pot fi de folos în diferite împrejurări, atâta timp cât întâmplarea ne ţine aproape unul de celălalt. Şi prietenul meu cred că are acelaşi răspuns pentru dumneavoastră.

Avea Pedro obiceiul prost de a vorbi în numele meu.

— E ultimul vostru cuvânt?

— Ultimul, señor.

— Bine... Vă dau timp să vă mai gândiţi. Dacă vreunul dintre voi se răzgândeşte, să vină să-mi spună. Şi eu vă promit să vă ajut de câte ori se va ivi ocazia.

— Ne vom gândi şi noi, señor.

— Sunt dispus chiar să vă fac mărturisirea că mi-aţi plăcut şi că aş fi încercat să fac din voi oameni, în sensul că am fi colaborat şi după această călătorie. Eu sunt profesor. Acasă sunt directorul unei mari grădini botanice. Aş fi făcut din voi specialişti în floră tropicală. Amândoi v-aţi fi găsit astfel un rost. Dacă nu vreţi, eu nu insist. Am să încerc totuşi să vă bag câte ceva în cap. Nu-i exclus ca, odată întorşi, să mă trezesc că veniţi să-mi cereţi să lucraţi la mine.

Spunând acestea, bătrânelul ne întoarse spatele şi plecă.

Îl priveam amândoi cum se îndepărtează. Mic, slăbuţ, mergea aducându-şi picioarele crăcănate de parcă tot ocolea să calce unde călca de fapt. Bastonul – o nuieluşă elegantă cu capăt de fildeş – lovea rar puntea, deoarece se folosea de ea mai mult ca de o baghetă cu care se juca, decât ca să-l ajute la mers. Pedro se uita după el aproape înduioşat.

— E simpatic bătrânelul, spuse. Aş vrea să-l ajut.

— Şi mie îmi este la fel de simpatic, mărturisii eu.

Acestea sunt singurele mărturii pe care le fac foarte repede, pentru că ştiu bine că nu mă costă nimic.

— Sunt curios să ştiu ce-l aduce aici. Când eşti directorul unei mari grădini botanice, nu pleci să faci plimbări prin locuri în care poţi să-ţi laşi foarte uşor pielea, socoti Pedro.

— Bătrânelul se plimbă, fără doar şi poate, cu un scop – presupusei. După cum vezi, însă, nu vrea să spună nimic din ce are de gând.

— Care scop?

— Asta ar trebui să aflăm de acum înainte, dacă o să ne intereseze, bineînţeles.

— Cred că ne interesează. Mi-ar plăcea să lucrez într-o asemenea grădină când mă voi întoarce.

L-am privit surprins:

— Ce s-a întâmplat cu tine, Pedro, de ţi-ai micşorat în aşa hal pretenţiile? Ai uitat că te întorci acasă încărcat de aur? Că ai să fi un om bogat?

Dar Pedro nu mi-a mai răspuns nimic. Cine ştie ce s-a petrecut în fiinţa lui ciudată. Poate nu crede, cu tăria pe care o arată, că se întoarce bogat? E adevărat că armata de fluieră-vânt pe care am întâlnit-o aici, în Belem, mi-a dat şi mie de gândit. La urma urmei, de ce nu se îmbogăţesc aceştia? Poate că nu sunt aşa de convinşi că trebuie să facă avere, aşa cum suntem noi, eu şi Pedro, care suntem gata să facem orice, să renunţăm la totul, chiar să devenim oameni cumsecade, numai să ne întoarcem înapoi cu ceva stare.

Cum stam noi aşa lungiţi, Pedro pritocind probabil aceleaşi gânduri ca şi mine, numai ce văd că se apropie de noi un individ uscat şi deşirat. Purta pe cap o pălărie mare, iar în jurul gâtului, pentru a opri transpiraţia, un batic albastru înnodat într-o parte. Se apropia degajat, cu mâinile în buzunare, bălăbănindu-se de pe un picior pe altul, ca pe nişte picioroange. Îmi dădeam seama că, deşi uscat, avea muşchii din fibră tare. Nu ştiu de ce observ acest lucru mai întâi, când fac o nouă cunoştinţă. Aici, pentru că mereu te poţi încăiera cu cineva, e bine de câte ori faci o nouă cunoştinţă s-o evaluezi, să-ţi calculezi şansele, pentru eventualitatea că pupăturile şi vorbele dulci se vor transforma în pumni şi înjurături. Aici se bat oamenii şi pentru aerul pe care-l respiră.

De aproape individul părea şi mai lung, aşa cum îl priveam noi de la rădăcină. După ce s-a mai bălăbănit puţin pe loc, mestecându-şi cuvintele mai înainte să ni le adreseze, se opri în sfârşit. Îi vorbi lui Pedro:

— Ascultă, tu eşti Pedro Alvarez?...

Pedro se uită la el amuzat deodată, aşa cum este el cu o clipă înainte să-şi repeadă pumnul. Tăcu privindu-l chiorâş, cu creţurile din jurul ochilor adunate într-un zâmbet ironic. Apoi se întoarse brusc cu spatele la individ, rugându-mă pe mine să continui discuţia cu el.

— Alec, ia vezi tu, ce vrea ăsta?

Îşi puse capul pe braţ şi începu să respire ca şi când deodată ar fi adormit buştean.

— Întreabă-l, Alec, ce vrea! mă îndemnă el din nou, între două sforăituri.

— Ce doriţi, señor? îl întrebai eu politicos, dar pornit, pentru că-l ştiam pe Pedro aproape.

Dar individul nu părea nici el să se sperie prea mult de indiferenţa lui Pedro şi a mea. Sta calm, cu mâinile tot îndesate în buzunare, şi aştepta.

— Am întrebat dacă el este Pedro Alvarez...

Şi când voiam tocmai să-i răspund, Pedro interveni din nou:

— Doriţi cumva, señor, să mă invitaţi la o serată şi nu ştiţi pe ce nume să completaţi cartea mea de vizită?

— Ascultă – răspunse lunganul tot calm – nu-mi arde de glume. E mai bine şi pentru tine să ştiu cum te cheamă.

— De ce, mă rog? insistă Pedro. Vreţi să ştiţi cum să completaţi registrul noilor născuţi? Nu te obosi, amigo, am mai mult de trei zile, aşa că figurez în altă parte.

— Bine, Pedro Alvarez, să nu regreţi cuvintele astea. Acum ştiu precis că tu eşti. S-ar putea să ne mai întâlnim, şi atunci ai să-ţi dai seama că nu ştii să te porţi cu un om care-ţi vorbeşte frumos. Salutare!

Bălăbănindu-se iar de pe un picior pe altul, ne întoarse spatele şi plecă.

Am fost aşa de surprinşi, şi eu şi Pedro, că ne-am uitat după el fără să mai schiţăm măcar un gest să-l reţinem.

— Ce-o mai fi şi cu ăsta? l-am întrebat eu pe Pedro. De unde a apărut?

— Ştiu eu? O fi şi el directorul unei grădini botanice, mai ştii?

Am râs amândoi amuzaţi, pentru că ne-am adus aminte de bătrânul care abia ne părăsise.

— Hotărât lucru, Pedro, astăzi e ziua surprizelor. Hai să mergem, că ne mai trezim cu cine ştie cine lângă noi, poate cu trimisul Papei de la Roma.

Pedro îl urmărea încă pe necunoscut. Când ajunse în dreptul unei bărci din care proprietarul ei scotea apa, am auzit cum acesta îl saluta pe lunganul nostru:

— Salutare, Mario, ce cauţi pe aici?

Lunganul ridică mâna în semn de salut şi trecu fără să-i răspundă.

— Ascultă, Alec – mă întrebă Pedro – tu ai mai văzut acest individ pe puntea lui Sao Paulo?

— Niciodată. Pot să jur că n-a trecut oceanul odată cu noi.

— Aş da cincizeci de franci să ştiu ce-a vrut de la mine.

— De ce nu l-ai întrebat?

— Să-l întreb? N-ai văzut cum mi-a vorbit? Bine că m-am abţinut să nu-i fac şi o baie.

Atunci mi-am adus aminte de traista lui Pedro cotrobăită.

— Ascultă, Pedro, dacă ăsta a umblat în traista ta?

— El? Ştiu eu! Ce să caute?

— Nu ştiu, dar nu vezi că se interesează de tine?

— Vom vedea noi ce-l doare. Dacă-l mai vezi pe aici, să-mi spui.

— Scârboasă mutră. N-aş vrea să am niciodată de-a face cu el.

— Cine te obligă?

— Nimeni, e adevărat, dar nu vezi că ne dă târcoale? Nu-mi plac oamenii de teapa lui. Te poţi aştepta la orice.

— Să încerce să facă ceva, îl cuminţesc eu.

Şi Pedro se uită iar, lung, în direcţia în care dispăruse lunganul. Privirea lui nu prevestea nimic bun pentru el.

Partea a II-a
PE AMAZON

În fine, profitând de apele care creşteau, Sao Paulo s-a desprins iar de uscat, împinsă înainte mai mult de curenţi decât de vânt. Treceam prin ţesătura imensă de canaluri, bălţi, prundişuri cuprinse între braţele Amazonului. Zeci şi zeci de mile nu vezi decât îmbinarea aceasta surprinzătoare de apă şi uscat, încât totul pare un covor lucrat de un ţesător când genial, când absurd. Pe terenurile acestea creşte planta căutată acum cu pasiune, hevea. Nu ştiu ce să privesc mai întâi. Totul este nou pentru mine. Natura gigantă de aici, de la tropice, m-a uluit. Pământul e aici aşa de gras, are în el atâta viaţă, că o pulsează cu putere în fiecare plantă, umflând-o, dându-i proporţii uriaşe.

Pe maluri, pădurea ne uimeşte prin înălţimea arborilor, toţi de zeci şi zeci de picioare. Ţărmurile sunt bordate de ierburi care ajung până la opt sau zece picioare, în care mi-ar fi frică să intru, pentru că în ele, la rădăcina lor, mişună mii de animale flămânde, gata să te muşte. Ici-colo, câte o colibă ne arată o aşezare de seringhero, veniţi acum, în sezonul cauciucului, sau care stau aici tot timpul anului.

Pe aici, fiecare locuitor, indian, seringhero sau pescar are o barcă ce-i serveşte ca mijloc de locomoţie. De aceea, în drumul nostru, întâlnim la fiecare pas un pescar sau un seringhero. Ne surprinde mai ales culoarea roşie-cărămizie a pânzelor de la luntrele lor, pe care le zărim de la mari distanţe. Pedro mă lămureşte că sunt vopsite aşa mai întâi ca să reziste la umezeală, şi apoi ca să se îndesească pânza şi astfel să opună mai multă rezistenţă vântului.

Stăm toţi şi admirăm priveliştile nebănuite care se desfăşoară înaintea ochilor noştri.

De pe mal caiarara face gălăgie, când ne apropiem de scorburile în care îşi are ea cuiburile. Zburând roată şi ţipând, anunţă junglei apropierea nedoriţilor. Cu cât ne apropiem de ele, cu atât ies mai multe din scorburile copacilor îngropaţi pe jumătate de mâlul din care scot braţe negre, desperate, spre lumină. Aceste păsări păzesc ca nişte grăniceri hotarul dincolo de care începe pădurea. Lângă noi, profesorul, căruia îi ziceam „bătrânul", priveşte şi el cu ochi mari.

Mişcă nervos din nas, semn că-l interesează tot ce vede. Din când în când îl auzeam şoptind:

— Binecuvântate locuri! Tot ce vrei, tot ce vrei! Raiul! Numai minunăţii!

Eu şi Pedro ne dădeam ghionturi de câte ori bătrânul bombănea câte ceva, căzut în admiraţie.

— Ah, dacă am avea toate astea în Spania!

Şi când ne aşteptam mai puţin, bătrânul se adresă lui Pedro:

— Ascultă, Pedro, ştii tu cui trebuie să-i mulţumim că suntem astăzi aici?

După ce gândi o clipă, Pedro răspunse cu siguranţa care-l caracterizează.

— Ştiu señor – răspunse el serios – sărăciei mele şi ochilor lui Juana. Poate dumneavoastră să datoraţi altcuiva plăcerea de a fi aici.

— Nătărăule! Te întrebam dacă ştii cui îi datorăm *cu toţii* recunoştinţă pentru că suntem aici.

— Asta, señor, vă mărturisesc că nu ştiu, cu toate că-mi pare foarte rău – păru Pedro dezamăgit de ignoranţa lui.

— Ei bine, Pedro, primul căruia trebuie să-i închinăm recunoştinţa noastră şi în faţa memoriei căruia trebuie să ne dezvelim capul, este Columb. Da, da, Pedro, el a fost primul care în 1498 a ajuns în delta Orenocului, punând piciorul în această Americă de Sud de la care aşteptţi tu acum avere.

— Bine, señor, în rugăciunea mea de seară, alături de Juana, îl voi pomeni şi pe el – spuse Pedro, pornit pe glume şi dorind vizibil să-l necăjească.

Îmi făcu semn cu cotul, amintindu-mi astfel că-i pregăteşte ceva bătrânului.

Dar bătrânul nu observă nimic:

— Aşa, nătărăule, să-l pomeneşti. E singura faptă bună pe care o poţi face într-o zi. Dar ştii tu care a fost primul om care a ajuns la estuarul Amazonului?

— Señor, vă rog să mi-l spuneţi dumneavoastră, ca să nu uit să mă închin şi pentru sufletul lui.

Eu începusem să chicotesc, dar bătrânul îl luă pe Pedro de mânecă şi-i spuse:

— Cel de-al doilea care merită să fie pomenit, Pedro, este Yanes Pinzon, care în 1500 a ajuns până la râul pe care navigăm noi acum. A fost primul european care a văzut apa tulbure a Amazonului.

— Bine, señor, voi avea grijă şi de sufletul lui, îl asigură Pedro, mucalit.

— După ei, Pedro, mulţi au vrut să se îmbogăţească sau să cunoască aceste locuri. În 1544 Orellana ajunge şi el la gura Amazonului, fără să reuşească să străbată prea mult în adâncul continentului. Mai târziu, mult mai târziu, Texeira trece prin aceste locuri, ajungând până la Rio Nepo.

— Mă voi ruga şi pentru sufletele lor, señor, se auzi Pedro pios, pornit pe rugăciuni.

Dar bătrânul nu luă în seamă, fiind convins, probabil, că tot ce spune el nu poate fi decât interesant.

— După el, la Condamine este acela care în 1743 trece de-a lungul Amazonului, împins de dorinţa de a cunoaşte locuri pe care nici un alt picior nu le mai călcase. Iar puţin după aceea s-au avântat pe acest continent

Humboldt şi Bompland, oameni despre care este imposibil să nu fi auzit chiar şi tu. În fine, Alcide d'Orbigny jertfeşte opt ani din viaţa lui – între 1826–1833 – şi străbate locurile din inima acestui continent minunat şi sălbatic. Pe urmele lui mergem noi acum. Iar eu, poate chiar din cauza lui sunt aici. De atunci...

Dar bătrânul nu mai putu continua.

— Vă rog, señor, să terminaţi această impresionantă listă pentru că, sărmanul de mine, va trebui să-mi fac rugăciunea de seară până dimineaţa, fără să reuşesc să termin pomelnicul pentru care va trebui să cer iertare cerului. Pentru restul să se mai roage şi Alec...

De data asta nu mai putu termina Pedro, pentru că bătrânul, nemaisuportând lipsa lui de interes, îl pocni acolo unde îi promitea mereu să-l pocnească.

— Nătărăule! strigă bătrânul după el.

Am observat că de când ne vorbise, bătrânul nu ne mai făcea golani, derbedei, pungaşi, ci nătărăi.

Eu, ca să-l ajut pe Pedro în opera de exasperare a bătrânului, luai o mutră supusă şi ipocrită şi-i spusei:

— Lăsaţi, señor, mă rog eu pentru restul...

Şi-a trebuit s-o şterg şi eu.

Aşa a luat sfârşit prima lecţie pe care a primit-o Pedro ca viitor botanist şi specialist în floră tropicală.

Bătrânul are o taină

Seara, Sao Paulo a acostat. Mergea destul de grijuliu, fiecare dându-ne seama că e un act de curaj să înaintăm în susul râului pe spinarea ei.

După ce liniştea se aşternu grea pe puntea vasului, eu şi Pedro ne-am dus la locul nostru, plictisiţi şi extenuaţi de o zi călduroasă din cale afară. La umbră, termometrul arăta 45°, de parcă natura toată suferea de friguri.

Când aproape să adormim, atenţia ne-a fost atrasă de două umbre care se furişau pe punte, încercând să ajungă până la schelă.

— Ce să fie cu umbrele astea, Pedro? îi dădui eu cot, arătându-i pe aceia care se furişau.

— Au ceva la ei? mă întrebă Pedro, frecându-şi ochii somnoroşi.

— Nimic.

— Atunci, dă-i dracului!

— Dar de ce se furişează?

— Treaba lor. Ce, îţi lipseşte cumva vreun colier?

Eu nu m-am putut abţine şi am strigat totuşi la ei.

— Hei, voi de colo, cine sunteţi?

Dacă le-aş fi strigat „staţi că trag" şi tot n-ar fi rupt-o la fugă aşa cum au fugit când i-am întrebat ce-i cu ei. Până să ne dezmeticim, erau departe, fugind, pe malul apei. S-au pierdut în noapte.

Când i-a văzut fugind aşa, Pedro a început să fie şi el curios.

— Ai văzut de unde au ieşit? mă întrebă el.

— Cred că de undeva din apropierea camerei bătrânului naturalist, dacă nu chiar de la el.

— Hai să vedem.

Dintr-un salt, Pedro a fost în picioare, grăbind spre camera bătrânului. După ce a ciocănit de câteva ori fără să primească vreun răspuns, Pedro a împins uşa, care s-a deschis uşor, neopunând nicio rezistenţă. Dar ceea ce am văzut ne-a făcut să rămânem o clipă pironiţi în uşă.

Trântit jos, cu o rană la cap, bătrânul zăcea aproape mort, dacă nu mort de-a binelea. Dintr-o privire am înţeles că nu s-a dat nicio luptă, şi că bătrânul primise o singură lovitură, probabil pe la spate. Cabina, în schimb, era răvăşită până în cele mai ascunse unghere. Cineva răscolise peste tot căutând probabil bani, sau vreun document oarecare.

Pedro se aşeză în genunchi lângă bătrân, încercând să-l readucă la viaţă. După câteva mişcări fără rezultat, am dat pe masă de o sticluţă cu amoniac pe care o plimbai pe la nasul profesorului. Inima îi bătea slab, iar rana, deşi adâncă, nu părea mortală. Într-adevăr, bătrânul îşi reveni repede, holbând ochii de surpriză. Apoi, când mintea i-a ajuns toată înapoi în cap, se smuci

din braţele noastre şi, împleticindu-se, se duse la pat unde scotoci într-o cutie ce părea a servi pentru păstrat în ea ţigările. După ce o scotoci cu înfrigurare, descompus de furie, bătrânul gemu:

— Bandiţii!... Mi-au furat documentul!...

Apoi, dându-şi deodată seama că locul nostru nu era acolo, se repezi la noi, strigând:

— Cum aţi ajuns aici? Voi m-aţi prădat!

Pedro încercă să-l lămurească de ce şi cum am ajuns în cabina lui. Dar îşi dădu singur seama că nu puteam fi noi hoţii, şi se linişti.

— Aveţi dreptate – ne spuse el – într-o fracţiune de secundă l-am observat pe unul dintre ei. În aceeaşi clipă, însă, m-a lovit.

— Au fugit în junglă, señor.

— Bandiţii! Pungaşii! Derbedeii!...

Când Pedro vru să iasă afară să dea alarma, bătrânul îl prinse de mână şi-l opri. Efortul îl făcu aproape să-şi piardă iar echilibrul.

— Stai, Pedro! Nimeni nu ne-ar mai putea fi de niciun folos. Unde să-i căutăm?

Bătrânul vorbea greu, pansându-şi mereu rana cu o batistă. Se aşeză pe un scaun şi îşi luă capul în mâini.

— Aveţi dreptate, señor. Ce credeţi că ar fi mai bine să facem? Suntem amândoi gata să vă ajutăm, i-am spus eu.

— Cred că pot conta pe cuvântul vostru şi de aceea am să vă spun despre ce este vorba. Staţi jos. Vă spun pentru că am neapărată nevoie de ajutor. Fără voi nu ştiu dacă aş putea să duc la bun sfârşit ceea ce mi-am propus.

Am făcut, eu şi Pedro, puţină ordine, cât să ne putem aşeza, şi am aşteptat ca bătrânul să înceapă povestirea.

— N-am să vă spun totul, de la început, pentru că o serie de fapte nu vă privesc pe voi. Veţi afla însă ceea ce este strict necesar, pentru a înţelege de ce m-au atacat bandiţii.

Bătrânul se duse din nou la cutia pe care o scotocise mai înainte şi scoase o scrisoare, obişnuită în aparentă.

— Iată, scrisoarea asta m-a adus pe aceste meleaguri. Despre ea am să vă povestesc.

După ce o despături cu grijă, o ţinu între două degete şi ne povesti cele ce urmează:

— Vă spuneam încă azi că ultimul care a făcut cea mai îndrăzneaţă călătorie în această regiune a fost Alcide d'Orbigny, care aproape opt ani a străbătut acest continent în lung şi-n lat. În tot acest timp a strâns un material imens privind viaţa acestui colţ de lume. Vă întrebaţi, desigur, ce legătură există între călătoriile lui şi documentul meu. Veţi înţelege imediat.

Când în 1833 d'Orbigny a socotit că e timpul să se întoarcă acasă, unul dintre aceia care-l întovărăşiseră în călătoriile sale s-a despărţit de el, rămânând încă în regiunea izvorului lui Rio Jurua. Nu ştiu precis cât timp a mai rămas aici. Ştiu numai că un an mai târziu ajunsese în Belem, unde, sleit de friguri, şi-a dat duhul trei zile de la sosire. A trăit numai atât cât să trimită unui frate de-al lui o scrisoare, aceasta pe care o vedeţi în mâna mea, şi o hartă a regiunii pe unde umblase. Spun că trei zile după ce a expediat această scrisoare, moare aici, neştiut de nimeni, şi ocolit de gloria care avea să-l acopere pe d'Orbigny. A fost repede uitat. Fratele lui a primit însă scrisoarea şi harta pe care acesta i le trimisese şi în care îi dezvăluia că în regiunea explorată de el a descoperit o plantă, probabil din aceeaşi specie cu hevea, dar care dă o cantitate de suc mult mai mare şi de mai bună calitate decât aceasta. Bucuria lui de a fi descoperit această plantă a fost umbrită de împrejurarea că nu putea lua cu el niciun exemplar pe care să-l replanteze în altă regiune, să poată astfel trage foloase de pe urma descoperirii făcute. Mai trebuie adăugată împrejurarea nefavorabilă că a găsit planta respectivă sădită pe locurile unui trib de băştinaşi care o socoteau sfântă şi care l-au asigurat că în toată jungla nu va găsi decât acele trei exemplare, din care pretindeau ei că se trag. Toţi indienii ar fi luptat până la unul pentru a apăra fiecare frunză a copacului sfânt, pe care ei îl crestau la anumite sărbători, făcând din sucul închegat nişte bile cu care îşi împodobeau colibele şi care, credeau ei, îi păzeau de spiritele rele ale pădurii.

Într-adevăr, oricât a mai umblat prin junglă, nu a mai găsit un alt exemplar din planta descrisă de el. Fratele lui mi-a oferit scrisoarea cu toate datele pe care vi le-am spus, inclusiv o hartă care ar fi trebuit să mă conducă acolo. Lui, negustor paşnic, nu i-a trecut niciodată prin cap să pornească pe urmele hărţii. Cunoscându-mă însă pe mine, a socotit şi pe bună dreptate, că eu voi pleca să descopăr planta care nu putea decât să mă intereseze.

Bătrânul făcu o pauză, strângând scrisoarea din care, de fapt, nici nu ne citise.

— Bandiţii pe care i-aţi văzut fugind au ştiut probabil ce-i cu mine, m-au urmărit încă din Spania, iar acum li s-a ivit prilejul să-mi fure harta şi să meargă înaintea mea acolo. Nu ne rămâne decât să facem totul pentru a intra din nou în posesia ei. Acestea sunt faptele care cred că vă fac să înţelegeţi importanţa documentului furat. Dacă doriţi să-mi fiţi de folos, sunt dispus să vă iau cu mine, să vă socotesc asociaţii mei. Trebuie să vă mărturisesc că dacă vom reuşi, vom avea pe lângă satisfacţii morale şi satisfacţii materiale.

Pentru că nu ştiam ce să răspund, am aşteptat să vorbească mai întâi Pedro.

— Señor – spuse el – nu cred că voi putea abandona scopul pentru care am venit aici, pentru a mă angaja să caut planta de care îmi vorbiţi. Luată şi replantată, ea nu mi-ar aduce niciun câştig în timpul scurt în care vreau eu să strâng ceva parale.

— După câte înţeleg eu, motivul care te-a adus aici este averea.

— Da, señor. Dar n-am timp mult de aşteptat. Eu vreau să strâng avere repede, aşa cum doresc toţi cei care sunt aici. Or, copacul dumneavoastră...

— Cred că te înşeli. Ţine cont că dacă vom reuşi să aducem în lumea civilizată această plantă deosebită, vom fi acoperiţi de glorie.

— Gloria nu se mănâncă, señor.

— Dar bani aduce. N-am de gând să păstrez numai pentru mine acest secret. Lumea ştiinţifică trebuie să-l cunoască. Probabil că vom putea vinde un puete la nişte preţuri pe care nici nu le bănuieşti.

Profesorul ne plimba pe la nas sorţi de izbândă care ne ispiteau. Păcat însă că nu era prea convingător. Dar nici să respingem propunerea nu mi se părea un lucru deştept. Să ne asigurăm în mai multe locuri, nu strică. Probabil că aşa gândea şi Pedro, pentru că l-am auzit spunându-i:

— Señor, tot ce spuneţi dumneavoastră e interesant. Vom vedea ce-i de făcut, după ce ne vom vedea acolo.

— Unde acolo?

— Vedeţi, señor – drumurile noastre sunt aceleaşi până aproape la izvoarele lui Rio Jurua.

— E adevărat că drumul meu trece prin colonia către care vă îndreptaţi voi.

— Vom profita că avem acelaşi drum, încercând să-i ajungem din urmă.

— Vreţi?

— Primim, señor. Dacă vom reuşi să le luăm harta, vom vedea ce-i de făcut. S-ar putea să vă însoţim până la sfârşit, mai ales dacă nu vom face nimic cu sucul nostru.

Bătrânul se înveseli ca prin farmec:

— Cu siguranţă, mă veţi însoţi. Averea, aşa cum vreţi voi să faceţi, nu se face prea uşor! Veţi vedea.

— Să vedem numai cum îi vom ajunge, señor. Fără doar şi poate că ei se grăbesc să ajungă acolo înaintea noastră şi de aceea cred că acuma sunt instalaţi în bărci şi grăbesc în susul apei.

— Dacă ar fi aşa – se tângui bătrânul – nu cred că-i mai putem ajunge cândva. Sao Paulo abia se mişcă, înaintează prudent, ocoleşte drumul, de teamă să nu se împotmolească. Dacă au o luntre bună, la care să vâslească trei oameni zdraveni, merg de două ori mai repede ca noi.

Şi eu şi Pedro eram de aceeaşi părere, că nu-i mai puteam ajunge, dacă rămâneam pe puntea lui Sao Paulo. În acelaşi timp ne gândeam că, părăsindo, ne expuneam la multe neplăceri, pe care acum ne-ar fi fost imposibil să le prevedem. Pădurea are surprize pentru orice om.

Dar şi cauciucul de care ne vorbise bătrânul era o ispită care ne putea uşor arunca în braţele neprevăzutului.

Am aşteptat să vorbească Pedro; la urma urmei, el era mai grăbit decât mine. Pe mine nu mă aştepta nicio căprioară dincolo de ocean. Într-adevăr, el se hotărî mai repede decât mă aşteptam.

— Va trebui să ne facem rost de o luntre de la un estansiero, să-i punem o pânză bună şi să pornim după ei. Dacă nu, să găsim un uba[23] şi să ne cioplim noi una.

Sao Paulo trecuse pe lângă multe conace ale acestor estansiero – proprietari de pământ înstăriţi – pe care le zăream ici şi colo, la mari depărtări unele de altele, tronând în mijlocul pământurilor acaparate.

Ne-am hotărât ca a doua zi să părăsim Sao Paulo şi să urcăm mai departe pe cont propriu. Bătrânul părea că s-a mai liniştit, după ce i-am promis ajutorul nostru.

— Sunteţi băieţi buni, ne asigură el. Băieţi buni. Acum, dacă am luat această hotărâre, să mergem să ne pregătim.

Ne-a chemat în cabina lui, dându-ne fiecăruia aproape tot ce ne trebuia pentru călătorie. Ne-am bucurat mai puţin de vasele în care vom putea fierbe broaştele ţestoase şi peştele sărat, decât de cartuşierele şi armele pe care ni le-a încredinţat. Am pregătit apoi un butoiaş cu băutură şi o serie de alte lucruri de care vom avea nevoie. După ce totul a fost gata, am spus noapte bună bătrânului şi ne-am dus la locul nostru pe dunetă. Pedro părea că se mai gândeşte încă la hotărârea pe care singur o luase.

— Ce părere ai despre povestea bătrânului? mă întrebă el, după un timp.

— Ştiu eu, Pedro? Cred că e adevărată de la primul până la ultimul cuvânt. Numai că nu văd care ar fi câştigul nostru. Partea noastră s-ar putea să nu fie mai mare decât dacă am fi fost membri ai Asociaţiei Pentru Creşterea Rechinilor Din Para. Deşi s-ar putea şi invers.

Pedro rămase pe gânduri, şi îmi dădeam seama că e de aceeaşi părere cu mine.

— Cu toate astea – spuse el – vreau să-l ajutăm. Nu pot să ştiu ce va ieşi până la urmă, dar mă ispiteşte. Şi apoi, cred că e bine să avem prieten pe

---

[23] *Uba* – trunchi de arbore care serveşte la construirea luntrelor. O luntre din uba poate transporta până la şaisprezece oameni.

directorul unei grădini botanice. Dacă într-o zi mă trezesc pe acolo specialist în floră tropicală?

N-am mai zis nimic. Aşa era Pedro, se apuca de o mie de lucruri, numai să se asigure că strânge avere. Dar pentru că el era aşa, ar fi trebuit să mă supăr mai întâi pe Juana, nu pe bunul meu prieten, pe bietul meu compadre[24]. Şi, dacă mă gândeam bine, nici eu nu eram altfel.

Târziu, aproape în zori, am adormit. Atmosfera caldă, umedă, ne înăbuşea. Jungla pompa către noi valuri de aburi calzi, care nu lăsa să se zvânte transpiraţia de pe noi. Nopţile, pentru mine, sunt aproape de nesuportat, îmi dau o stare nervoasă care-mi goneşte somnul şi mă face să mă plimb de colo-colo, fumând.

[24] *Compadre* – aşa se numesc prietenii între ei. (n.a.).

Primire caldă

În fiecare zi, în amurg, când ne hotărâm să ne oprim, abia ne puteam dezlipi degetele amorţite de pe vâsle. Pedro sărea primul pe uscat, ne trăgea aproape de mal, apoi sărea caraghios pentru a-şi dezmorţi picioarele. Singur popasul ne producea o mare bucurie. De obicei căutam un loc bun de acostat, un mal lin, de pe care s-o putem şterge uşor, în caz de pericol. Pentru noapte căutam, dacă erau, un *sumauma* – numele îl ştim de la bătrân – un arbore ale cărui rădăcini se prelungesc sus pe trunchi, ieşite în afară ca nişte scânduri. Între aceste palete, ne făceam un culcuş foarte bun, datorită şi perilor mătăsoşi pe care îi are acest copac şi pe care îi smulgem, făcându-i grămadă, în chip de pernă. Dacă găseam prin apropiere şi un boinasu – un palmier cu frunzele până la 14 picioare – aveam un popas deosebit de plăcut. Când se întâmpla ca ciclul ploilor[25] să fie noaptea, acest acoperiş era indispensabil.

Oasele noastre trosneau ostenite când ne întindeam pe aşternut, de multe ori, aşa de obosiţi, încât nu ne mai ardea să mâncăm. Ne mulţumeam cu câteva maracuja sau caju, fiind bucuroşi să dormim mai întâi.

Toţi trei arătam îngrozitor, „ca nişte schelete cu barbă", cum spunea Pedro.

Trecusem de confluenţa lui Rio Purus cu Amazonul, fără să ştim precis cât timp ne-a trebuit pentru aceasta. Nici nu ne interesa. De altfel, nu era singurul lucru care nu ne mai interesa. Toţi trei eram stăpâniţi de o singură idee, să dăm de urma hoţilor care furaseră bătrânului harta. Din când în când am găsit urme care ne arătau că sunt înaintea noastră. Am găsit de mai multe ori, pe mal, urme de foc. De câteva săptămâni eram mai atenţi, pentru că urmele găsite erau din ce în ce mai proaspete. Cred că ne aflam la cei mult o zi în urma lor.

Cei dinaintea noastră mergeau aşa de repede, încât ne gândeam că poate ştiu că-i urmărim. Am început să fim mai prudenţi, unul dintre noi având sarcina de a scruta încontinuu malurile şi zarea. Bătrânul era din ce în ce mai tăcut. Privea încordat în jur, această preocupare nemailăsându-i vreme pentru a discuta cu noi. Observasem chiar că ocolea orice discuţie care privea expediţia noastră.

---

[25] La ecuator plouă zilnic la ore fixe, în serii de câte opt zile, fiecare serie având aceeaşi oră (de exemplu ora 13 sau 16 sau altă oră). Adesea plouă noaptea, niciodată dimineaţa. Ora precisă a ploii face ca oamenii să-şi dea întâlnirile în funcţie de ea. Para-ja – după ploaie, îşi spun cei care vor să se întâlnească.

— Cred că bătrânul a pierdut speranţa să-i mai ajungem, – îmi spuse Pedro în dimineaţa în care trecusem de Rio Purus.

— Parcă eu mai am?

După vreo trei zile am avut prima mare bucurie, care era primul semn că ne-am ajuns oamenii. Bătrânul a zărit pe mal urmele unui foc de sub cenuşa căruia jarul mai scânteia încă.

— Sunt aproape! ne strigă el, înviorat.

Am găsit lângă foc un coni cu urme de tafia. Coni se numeşte aici jumătate de calabaza[26], din coaja căruia se fac nişte vase, care se întrebuinţează la mai multe lucruri. Cu ele se măsoară făina de tafia, din ele se bea ca dintr-o ceaşcă, din ele se mănâncă, folosindu-se ca farfurii.

Aveam, în fine, dovada că i-am ajuns. Pedro prinse curaj şi buna lui dispoziţie apăru. S-a întors cu faţa în cele patru zări, trăgând puternic aer pe nas, apoi ne-a jurat că-i miroase a bandit. Şi pentru că bucuria nu era deloc mică, Pedro ne distră încă multă vreme cu tot felul de giumbuşlucuri caraghioase. Am râs grozav de când l-am văzut mergând în patru labe, mirosind urmele şi lătrând în direcţia în care presupunea că au fugit hoţii, aşa cum ar face un copoi. Câinele Pedro ne asigură că, după mirosul său, cei urmăriţi nu sunt înaintea noastră decât cu două-trei ore, cel mult.

Bucuria ne-a fost curmată de zgomotul slab, ca o părere, care se strecura până la noi. Am stat un timp şi l-am ascultat atenţi.

— E o chemare la luptă, ne avertiză bătrânul.

— M-ar interesa să ştiu dacă eu sunt acela care am onoarea să fiu salutat aşa, se întrebă Pedro.

— Să sperăm că această plăcere e rezervată celor dinaintea noastră, am zis eu.

— N-ar fi deloc bine pentru noi. Odată cu ei ar dispărea şi harta noastră, se nelinişti bătrânul.

Ne-am dat seama că bătrânul are dreptate.

— Mergem acolo, spuse Pedro hotărât, arătând cu mâna în direcţia de unde venea zgomotul.

— Să fim prudenţi! ne opri bătrânul de la o acţiune necugetată. Trebuie să vedem pentru cine se bat tobele. Dacă nu ne interesează, ne vedem de drum.

— Pentru asta va trebui să mergem acolo, insistă Pedro.

— Cred că cel mai bun lucru pe care îl avem de făcut este să mai înaintăm ceva cu barca şi după aceea să coborâm. Ar fi un bun prilej să observăm ce se mai întâmplă.

Am fost de acord că cel mai bine ar fi să ne urcăm iar în luntre.

---

[26] *Calabaza* – dovleac – tărtăcuţă. (n.a.).

După o jumătate de oră, am ajuns într-un loc pe care l-am socotit noi cel mai bun pentru spionat. În partea aceea. Amazonul se revărsa pe kilometri întregi. Pe maluri se întindea pădurea numită igapo[27]. Apa printre arbori are un metru, doi şi miroase puternic a stătut. Copacii, ceva mai rari decât în pădurea de pământ tare, lasă o barcă să se strecoare cu greu în interiorul ei. Când pătrunzi într-o astfel de pădure, te simţi înfiorat de semiîntunericul care dăinuie aici, în tot timpul zilei. Deasupra noastră un acoperiş de frunze de nepătruns ne împiedică să ne dăm seama unde-i soarele. Apa grasă plescăie surprinzător în tăcerea din jur. Pedro, foarte atent, stă în faţa luntrei, cârmind-o într-acolo unde se zăreşte un loc prin care să ne strecurăm. Am ales acest punct pentru că aici nu putem fi atacaţi. Atmosfera sumbră nu-i înviorată decât de nuferii enormi care plutesc deasupra apei. Frunzele sale, cu marginile îndoite, ajung până la circumferinţa unei roţi, semănând cu nişte tăvi aruncate pe apă. Pedro, cu mâinile în apă, apucă rădăcinile şi trage barca înainte, lipsindu-se astfel de serviciul vâslei, foarte greu de mânuit aici. Deodată Pedro tresare şi scoate mâna afară din apă. De mâna lui atârnă două lipitori enorme, pe care cu greu le îndepărtăm. Privind mai atent, am observat că apa este plină de aceste lighioane greţoase.

Copacii, sătui de apă, s-au înălţat şi ei pe rădăcinile lor, stând astfel deasupra apei. Se numesc arbori picioroange, pentru că rădăcinile lor ies din pământ până deasupra apei, astfel că tulpina începe de la oarecare înălţime. Este neînchipuit de greu să ne strecurăm printre aceste perdele de rădăcini, care se ridică în faţa noastră ca un zid. Adesea, ca să putem înainta, trebuie mai întâi să tăiem drum prin această plasă deasă. Pedro, atent, taie în toate părţile tot ceea ce ne-ar putea împiedica. Abia acum preţuim acel hacha[28] pe care ni l-a încredinţat bătrânul încă la plecarea noastră de pe Sao Paulo.

După aproape două ore de luptă cu pădurea, am ajuns la mal. Am legat bine barca şi am înaintat către tobele care se auzeau acum foarte puternic.

— Cred că ceilalţi sunt în mâinile indienilor, ne spuse bătrânul. Pe noi în niciun caz nu ne-au văzut.

Şi parcă pentru a adeveri părerea bătrânului, un fâşâit slab ne întoarse capetele spre dreapta. Dar nimic nu se mişca. Oricât am încercat noi să descoperim ceva într-acolo, n-a fost chip. Am înaintat privind fix în direcţia aceea, ţinând armele gata de foc. Eu eram aşa de încordat încât, de mai multe ori, mi-a fost frică să nu apăs trăgaciul fără să vreau. N-am stat însă mult în această stare pentru că indienii, parcă ştiind chinul meu, se repeziră deodată asupra noastră, din toate părţile, ca nişte duhuri rele, pentru că

[27] *Igapo* – pădure inundată ani în şir. (n.a.).

[28] *Hacha* – un fel de secure. (n.a.).

numai duhurile rele se pot apropia de cineva în liniştea în care s-au apropiat ei. Bineînţeles s-au repezit asupra noastră exact din partea opusă decât aceea spre care ne holbam noi. Din toate părţile au început să pice în capetele noastre duhuri înarmate care, până să ne lămurim ce-i cu noi, ne-au legat fedeleş. Mi-am dat seama că nu sunt chiar spirite abia când am primit unul în cap, care m-a ameţit. Un spirit de elefant şi tot n-ar fi cântărit atâta... Apoi vag, ca prin vis, ajungeau la urechile mele ţipetele scurte prin care se încurajau.

După aceea s-a făcut tăcere, plăcuta tăcere de care avea atâta nevoie sufletul meu strivit de greutatea celui care-mi căzuse în cap.

Când m-am trezit, eram toţi trei legaţi într-o colibă. Pedro se zbătea furios. Mi-am revenit imediat. M-am uitat speriat la Pedro, care se zbătea aşa de violent, încât eu şi profesorul am încercat să-l liniştim. Cred că puterea lui impresionase şi pe sălbatici, pentru că se uitau la el destul de speriaţi. Nu îndrăzneau să se apropie măcar de uşa colibei. De obicei, când un băştinaş este încolţit, face orice pentru a scăpa, dar până în clipa în care este prins. După aceea, parcă împăcat cu soarta, se linişteşte, tânguindu-se doar. Or, scena furioasă la care asistau îi înspăimânta. Dar nici noi nu eram liniştiţi. Mi se părea că, aşa cum se spune, Pedro scăpase caii.

— Spune-i ceva, mă îndemnă bătrânul.

Mă gândeam eu mai demult, dar nu-mi venea nimic în minte. Să-i spun că vom scăpa? Asta s-ar putea să-l înfurie şi mai mult. Să-i spun că e o plăcere să mori în frigarea lor? Nici asta nu cred că l-ar fi potolit. Trăgea aşa de tare de legături, încât alunecase la vale cu piele cu tot. Mi-a fost teamă să nu-şi scoată pielea de pe braţe, aşa cum scoţi o mănuşă, şi să scape cu mâna numai ciolane.

Sălbaticii priveau muţi. Unul dintre ei a spus apoi ceva, iar ceilalţi, îngroziţi, au rupt-o la fugă, scoţând sunete scurte, speriate. Într-o clipă nu mai aveam niciun băştinaş în jurul nostru. Cred că s-au speriat că în Pedro a intrat vreun duh rău.

Dar câteodată sunt şi eu inspirat. Ştiam că trebuie să fac ceva decisiv pentru Pedro, care, sau să-l înnebunească de-a binelea, sau să-l potolească. De aceea am strigat o dată la el, cât am putut de tare:

— Pedro! Pedro!

El s-a oprit, crezând că am păţit ceva, că sunt atacat. Pedro se dovedea prieten bun chiar când turba de furie. Se opri şi aşteptă să-i spun ceva. Privea în jurul meu şi, nevăzând pe nimeni, se uită iar la mine, întrebător. Eu îl priveam cu o mutră cât mai speriată.

— Ce-i? strigă el, când văzu că-l privesc ca un tâmpit, fără să-i spun ceva, după ce cu o clipă mai înainte urlasem ca scos din minţi.

— Pedro! făcui eu, acuma ştiu de ce te zbaţi ca un zăpăcit.

— ???

— Vrei să-şi dea ăştia seama că ai muşchii prea tari şi nu eşti bun de pus la frigare. Vrei să le arăţi că o să-şi rupă dinţii în carnea ta cu fibra ca parâma. Dar eu? Prieten eşti tu?

Pedro mă privi un moment năuc, nu pricepea, apoi se dumiri şi, înţelegând probabil ce-i cu mine, se lăsă turtă la rădăcina buşteanului de care era legat. Şi începu Pedro al meu să râdă, de credeam că abia acum se rup legăturile de pe el. Reuşisem!

— Măi Alec, zău, tu nu eşti sănătos la cap, îmi strigă el printre hohote.

— Bine, Pedro, bine că eşti tu, mă bucurai eu.

Dar atenţia ne-a fost atrasă de sunetele de tobă care se apropiau din ce în ce. Nu erau sunetele războinice cu care făcusem cunoştinţă, ci cu totul altceva. Lipseau şi acele scurte chiuituri cu care se apropiau războinicii.

Prin deschizătura colibei am văzut un spectacol care ne-a făcut să privim muţi către liziera pădurii. Era impresionant şi comic în acelaşi timp.

Cam douăzeci de băştinaşi, îngrozitor de împopoţonaţi, băteau în lemnele agăţate de gât, mergând în spatele Marelui Vraci, învesmântat din cap şi până în creştet cu frunze de palmier, şi care părea un muşuroi de termită înaintând către noi. Cred că privea prin nişte deschizături foarte mici, pe care noi nu le observasem. Nu ştiam precis unde îi este faţa, pentru că se învârtea în jurul lui, fiind pe toate părţile la fel. De-a dreapta şi de-a stânga lui, ca două ziduri, dansau câte zece luptători, făcând tot felul de gesturi, cu care, am dedus, alungau ceva. Ce altceva puteau alunga decât spiritul rău cuibărit în Pedro?

— Ascultă, Pedro, ştii ce-ţi fac ăştia acum? Cei care dansează?

— Mie? întrebă el mirat, neştiind că furia lui speriase paznicii.

— Chiar ţie.

— Ce-mi fac?

— Alungă din tine spiritul rău.

— Din mine?

— Ce, te faci că nu ştii? Am văzut eu mai demult că ai ceva străin în tine, dar nu m-am încumetat să-ţi spun. Şi nici nu aveam cum să-l alung. Dar pentru că ei ştiu să facă treaba asta, sunt bine veniţi.

— Eşti nebun, Alec? Spune-mi despre ce este vorba.

— Când te zbăteai furios, paznicii noştri au luat-o la fugă, înspăimântaţi. Cu siguranţă că au crezut că s-au cuibărit în tine duhuri rele.

— Şi ce au de gând să-mi facă?

— Nu vezi? Te scapă de ele. Cei douăzeci de războinici care ameninţă cu arcul le vor goni, cu siguranţă.

— Dar aia ce dracul e?

Pedro vorbea de o statuetă de pământ, care înfăţişa un şarpe încolăcit şi care apăruse în mâinile Marelui Vraci. Acesta scoase braţele afară prin nişte crăpături ale costumului.

Aşa, dansând, au ajuns până la uşa cortului, unde au tăcut. Înăuntru nu s-a încumetat decât Marele Vraci.

Pedro sta şi se uita la el, amuzat. Când acesta l-a văzut aşa liniştit, a rămas, şi el, o clipă, descumpănit; dar imediat şi-a dat seama că tocmai dansul, tobele şi strigătele lui alungaseră duhul, aşa că avea toate motivele să fie mulţumit. Se dădu la o parte din uşă, după ce pusese şarpele pe capul lui Pedro, şi-l arătă celorlalţi blând ca un miel.

Cei de afară explodară în strigăte vesele, traseră cu arcurile în sus, începură să bată asurzitor din tobe.

— Pedro, i-am spus eu – i-ai făcut un atât de mare serviciu amicului nostru, Marele Vraci, că ar putea să-ţi dea drumul în semn de recunoştinţă.

După ce a mai bolborosit câteva cuvinte, Marele Vraci a dat semnalul de înapoiere. Mai întâi şi-a luat, bineînţeles, şarpele producător de minuni. Cel mai interesat dintre noi, la toate acestea, fusese profesorul.

— Ei, Pedro, dacă ştiam că pot să te scap de duhuri aşa de uşor, demult nu te-aş mai fi lăsat să te chinui, dragul meu, îi mărturisii eu.

— Vezi, şi să mai spui că-mi eşti prieten!

Dar surpriza cea mare am avut-o abia după aceea, când, împins din spate, în coliba noastră fu îmbrâncită vechea noastră cunoştinţă, lunganul care se interesa de numele lui Pedro.

— Ei, dar avem musafiri, băieţi! Avem onoarea să vă salutăm, señor.

Pedro a fost şi el foarte mulţumit să-l vadă, aşa că l-a primit cu multă bunăvoinţă.

— Mi se pare că aţi venit după mine, să mă întrebaţi cum mă cheamă, îi spuse el. Ei, vezi unde te poate duce curiozitatea?

— Dumneavoastră aţi venit să vă scoateţi „duhul", sau sufletul? l-am întrebat eu curios.

Omul ne privi încruntat, fără să scoată un cuvânt. Mi s-a părut c-a tresărit când a dat cu ochii de bătrân. Acesta însă nu-i vedea faţa, fiind orbit de lumina care intra pe uşa din spatele lunganului. Abia după ce l-au legat de stâlpul pregătit pentru el, l-am auzit pe bătrând strigând:

— El e! Banditule! Criminalule! Derbedeule! Ăsta este, ăsta este!

Nu ne trebuiau explicaţii în plus. Bătrânul recunoscuse în el pe acela care îl pocnise în noaptea de pe Sao Paulo. Cu această ocazie l-am auzit din nou pe bătrân ţipând caraghios:

— Derbedeule! Banditule! Criminalule!

— Vasăzică, ăsta-i omul nostru?! se lumină Pedro, de-a dreptul fericit.

— El, el! Derbedeul! Banditul! Criminalul! Îl cunosc foarte bine. L-am văzut în oglindă în clipa în care m-a lovit. L-am văzut.

Şi furios, bătrânul se întoarse către el:

— Îţi arăt eu ţie! Să-mi dai imediat harta! Derbedeule! Banditule! Criminalule! Imediat să mi-o dai! Pedro, nu-i aşa că trebuie să mi-o dea?

— Ce-i după el? Dă-i imediat harta, îi spuse Pedro, de parcă ăla n-ar fi avut nimic altceva de făcut decât să-l asculte.

— Proastă friptură au găsit indienii ăştia. După ce vor mânca o scârnăvie ca tine, se vor strica toţi la stomac – mă simţii eu dator să-i spun ceva.

Dar individului parcă-i crăpaseră timpanele, nici nu se uita la noi. Mă impresiona calmul lui.

După un timp, gândindu-mă mai bine, mi-am dat seama că acest calm trebuie să însemne ceva. De aceea l-am întrebat pe Pedro:

— Ascultă, Pedro, nu crezi că individul aşteaptă ceva? Prea e liniştit.

După ce se gândi un timp, îmi dădu şi el dreptate.

— Cred că se aşteaptă să fie salvat de ceilalţi. Dacă nu i-o fi prins pe toţi trei.

— Nu cred. I-ar fi adus aici.

— Ai dreptate.

— Îţi dai seama că n-o să fie tocmai uşor pentru noi, dacă ne-o ia înainte.

— O, bineînţeles! N-o să ezite nicio clipă să ne pocnească pe toţi trei în moalele capului. Ei, amigo – se adresă el banditului – dacă te salvează oamenii tăi, ce ai de gând să faci?

Pentru prima dată vorbele noastre îi trecură dincolo de timpane, trezind interes în căpăţâna lui lungă şi caraghioasă.

— Fiţi siguri că e mai bine pentru voi să nu fiu salvat înaintea voastră.

— O, nu mă îndoiesc. Îmi place sinceritatea ta. De aceea te anunţ că acum, când voi scăpa, în loc să-ţi crăp capul, am să te las în frigarea băştinaşilor. Dacă asta ţi se pare cumva că ar fi mai avantajos pentru tine.

Dar individul zâmbi ironic când Pedro spuse: „acum când voi scăpa” şi privirea lui alunecă pe fibrele groase care îl legau pe Pedro de stâlp.

— Eu am să-ţi crăp capul, insistă lunganul, pentru a nu da loc la confuzii, probabil.

— E foarte bine, señor, că ne-am spus intenţiile. Rămâne numai să vedem cine va avea ocazia să facă treaba asta.

Mă gândeam că lunganul este un om al dracului, periculos şi deloc lipsit de curaj.

— Să ştii, Pedro, că ăsta n-a glumit de multe ori în viaţa lui. Trebuie să facem ceva. Dacă ne apucă noaptea aici, vin cei doi şi-l scapă.

— Asta în niciun caz. Dacă nu scap eu, nu scapă nici el.

— De ce?

— Foarte simplu. Când se întunecă, ne apucăm să ţipăm. Paznicii noştri vor veni să vadă ce-i cu noi. Când ei sunt aici, cei doi nu se pot apropia.

Soluţia lui Pedro mă mai linişti puţin, cu toate că reuşita întreprinderii nu era sigură.

Ploaia începu pe neaşteptate, aşa cum se întâmplă la ecuator. Stropii mari loveau frunzele, făcând un zgomot asurzitor. O răpăială ca într-o zi de vară în Bărăgan. Pe jos s-au adunat imediat bălţi, clocotind parcă. Aburii se ridicau din pământul cald, sătul de apă, care refuza să mai înghită măcar o picătură. În junglă, în timpul ploii, te impresionează, aproape te sperie, zgomotul acesta al picăturilor care lovesc frunzele. Tot ce e vietate se adăposteşte, caută să se ferească de furia apei. Timp de o oră apa cade din cer, grăbită, în picături mari. Apoi, deodată, aşa cum a început, se opreşte. Soarele apare sclipitor, usucă totul în câteva minute.

Pedro asculta ploaia gânditor. De câte ori ploua, Pedro o asculta într-un fel deosebit. Cred că-i plăcea. Poate că ploaia îi evoca ceva apropiat lui, ceva de care se bucura că-şi poate aduce aminte.

O şuviţă de apă, parcă ştiind că lui Pedro îi face plăcere, începu să curgă chiar în capul lui, făcându-l să tresară.

— Trebuie să ne reparăm acoperişul, Pedro, glumii eu cam amar.

Dar pentru Pedro această apă fu un prilej de mare bucurie.

— Alec! strigă el. Suntem salvaţi!

Şi fără să mai spună un cuvânt, l-am văzut cum începe să sară, să se smucească într-un chip cam nefiresc, pentru că se vedea că nu încerca să rupă legătura ce-l ţinea de stâlp. După ce se zbătu un timp fără rezultat, Pedro înjură furios:

— La dracu'! Spune-mi, Alec, cum să-mi scot tabachera?

Pedro avea o cutie de tablă în care îşi ţinea tutunul, pe care o purta în buzunarul de sus al bluzei. N-am înţeles în primul moment de ce are nevoie de tutun, dar n-am insistat. În schimb, mi-a venit ideea cea mai bună pentru a-i scoate cutia din buzunar.

— Întinde-te, l-am îndemnat eu.

Când s-a apropiat, m-am aplecat până în dreptul buzunarului său şi cu dinţii l-am descheiat, rupând nasturele. Apoi, tot cu gura, am tras din buzunar tabachera.

— Acum, întinde-te şi dă-mi-o în mână.

L-am ascultat. Cu mâinile la spate, Pedro deschise cutia, scoţând din ea o ţigară de care eu uitasem. Dar în clipa în care am văzut-o, mi-am dat seama ce vrea să facă, şi doar că n-am ţipat de bucurie.

— Aia, Pedro, aia! îl dirijam eu.

Era ţigara scamatorului din Belem, aceea pe care o aprinsese în paharul de vin.

— Ia-o, Alec! mi-o întinse el.

M-am aplecat şi am apucat-o cu gura.

— Aici, aici – îmi arătă el şuvoiul de apă care curgea din tavan, chiar lângă noi.

M-am apropiat prudent, ca să nu ud ţigara decât în vârf. Trebuia s-o atingă numai o picătură. În contactul cu apa se produse o mică explozie şi ţigara era aprinsă.

— Trage! Trage mereu! striga Pedro încordat, de teamă să nu se stingă.

În câteva clipe dispuneam de foc.

— Arde-mi legăturile – şopti Pedro – îndreptându-se cât putu demult cu spatele către mine.

Trăgând mereu din ţigară, înecându-mă, înspăimântat la gândul că s-ar putea stinge, sau s-o scap jos, am reuşit să ard aproape în întregime legăturile de la mâinile lui Pedro.

— Cred că poţi să le rupi, i-am şoptit eu.

— Bine. Destul. N-am nevoie să le rup acum.

Am fumat mai departe ţigara, făcând haz de Pedro că n-are şi el una. Lunganul, care ne întorsese spatele, n-a observat nimic, crezând că lupta se duce pentru o ţigară. De aceea am insistat şi noi, Pedro cerându-mi un fum, eu refuzându-l. Bătrânul ţopăia pur şi simplu de bucurie.

— Pedro, dragul meu băiat, eşti un geniu! O, ce băiat isteţ eşti tu, Pedro!

Şi revenind la interesele noastre:

— Să nu uiţi harta, Pedro. Cred că-i la banditul ăsta. El e căpetenia, cu siguranţă.

Ne plăcea şi nouă gândul că vom găsi aşa de repede harta pe care o căutam.

Întunericul acoperi totul într-o clipă. În colibă nu ne puteam observa la trei picioare.

— Pedro, e timpul, îi şoptii.

— Să fii sănătos, îmi răspunse el, bătându-mă uşor pe spate.

Ura! Pedro era liber. Am simţit lama cuţitului său cum se strecura pe sub mâinile mele, şi strânsoarea slăbi. Apoi mi-a dat mie cuţitul, să-i tai legăturile bătrânului.

Iată-ne liberi!

Abia acum trebuia să fim prudenţi. Mai întâi trebuia adus la tăcere lunganul, care cu siguranţă, ar fi făcut orice pentru a ne pune beţe în roate. Pedro era cel mai nimerit să-l facă să tacă.

— Nu uita harta, insistă la urechea lui bătrânul.

Tiptil, Pedro s-a apropiat de el şi, deodată, i-a lipit cuţitul de gât, astupându-i şi gura, să nu ţipe.

— Dacă scoţi cel mai mic sunet!...

Lunganul stătea ca un motan mângâiat.

— Ascultă – îi spuse Pedro – n-am timp de pierdut. Dacă scoţi imediat harta, te las în viaţă, dacă nu... Şi tot am s-o iau. Hai, repede.

Lunganul ăsta ştia întotdeauna ce are de făcut. Fără să ezite o clipă, îi spuse unde o are şi noi o găsirăm acolo. Eu, care l-am căutat, m-am bucurat când în spate am dat şi de un revolver.

— Eşti un băiat de cuvânt, îl aprecie Pedro.

După ce ne pregătirăm de ducă, Pedro îşi luă la revedere de la el.

— Adio, amigo! Îmi pare rău că trebuie să te las, dar ce să fac!

Şi mai înainte ca să ne dăm seama, un pumn sec lovi bărbia lunganului. Capul acestuia sări într-o parte, şi Pedro îl bătu uşor pe obraz, parcă mângâindu-l. Apoi ne spuse hotărât:

— Ei, la drum! O să tacă până când ne îndepărtăm de aici. Altfel ar fi făcut gălăgie.

Am înaintat cât am putut de repede, în direcţia fluviului. Acolo era salvarea. Din când în când trăgeam cu urechea, ne aşteptam să dăm cu ochii de ceilalţi doi, care erau liberi. Eu ţineam pistolul gata să trag.

Era pentru prima dată când înnoptam în mijlocul pădurii. Teama ne cuceri uşor, pe măsură ce înaintam. În scurt timp, toţi trei eram îngroziţi de ceea ce se petrecea în jurul nostru. De la marginea ei, jungla nu era fioroasă ca acum, când eram în ea. Ţipetele înalte care ne ridica părul în cap, sforăiturile joase ale animalelor mari de pradă, cântecele plăcute ale tucanilor, chiţcăitul unei jivine necunoscute, şoptitul vietăţilor din ierburi, sunetele şuierătoare, guturale, la care se adăugau toate celelalte zgomote care mişunau pe lângă noi, ne ţineau într-o permanentă alarmă, ne întindeau nervii până la refuz. Fiecare aşteptam să plesnească ceva în noi, să leşinăm, sau să terminăm să mai suflăm chiar înainte ca unul din aceste sunete să se repeadă flămânde asupra noastră, să ne strângă gâtlejul. Pentru acela care se pierde prima dată în pădure, sunetul este cel mai mare duşman al lui, cu el are de luptat mai mult decât cu animalele care îl scot. În jurul tău se ciripeşte, se buhăieşte, se bâzâie, se fluieră, se orăcăie, se schiaună, se sforăie, se grohăie, se mormăie, se chiţcăie, se scânceşte, se rage, se răcneşte, încât, îngrozit, stai ca un arc întins, mâinile te dor încordate pe cuţit sau pe patul pistolului, ochii te înţeapă de atâta încordare, pentru că ai dori să vezi în noapte, să descoperi la timp primejdiile care îţi dau târcoale cântând,

lătrând, brăhnind, şuierând, zbârnâind, mugind fiecare în felul lor, dar toate fioroase.

Din când în când, la o distanţă oarecare, lucesc în depărtare două picături de jar, aprinse de foame, de parcă cineva ar sufla încontinuu în ele. Vrei să nu te vadă, rămâi înlemnit pe loc, nu mişti un pas, nu faci un gest, nu scoţi un sunet, nu ai nevoie să mai respiri, de parcă întreg organismul nu mai are nevoie de aer, ci de siguranţă. Spaima îţi paralizează fiecare celulă, amorţesc şi ele, şi astfel poţi să stai aşa o clipă, un minut, un an, pietrificat. Priveşti fix cărbunii care te privesc, ţi-e teamă ca şi cărbunii tăi, înainte să se stingă, să nu mai sclipească o dată, fatal, numai ca să atragă primejdia spre ei. Ai vrea să ai ochii morţi, de piatră, ca o statuie. Închizi ochii şi priveşti pe furiş primejdia.

Dar iată, un zgomot surd a făcut ca atenţia jarului care te privea să fie atrasă de ceva viu, să nu se mai uite la piatra care eşti. Viaţa începe să urce în tine încet, te cucereşte centimetru cu centimetru, de parcă corpul tău ar soarbe-o ca pe o sevă din pământul gras pe care stai. Eşti o biată gâză, cea mai puţin capabilă şi înarmată dintre toate, pentru că acum arma ta principală, raţiunea, nu te poate ajuta în niciun fel, eşti redus la dimensiunile mediului în care eşti, te foloseşti numai de simţurile tale – bietele tale simţuri, mai puţin perfecte decât ale oricărei gâze de aici – şi de instinctul tău de conservare, la fel de puternic ca al lor, dar neputincios. Raţiunea nu face decât să te încurce, mai bine n-ai avea-o, fără ea n-ai gândi atât la primejdie, ţi-ar fi mai puţin frică, ai reacţiona mai bine, te-ai apăra cu mai mult folos. Aşa, te uiţi în jur, priveşti natura asta creată pentru uriaşi, te simţi o furnică scăpată într-o pădure bătrână de brazi.

Ceilalţi stau ca şi tine, gândesc probabil ceea ce gândeşti şi tu, n-ai cum să le spui ceva, n-au cum să-ţi spună ceva, pentru că mai înainte să audă timpanele noastre groase, aud foiţele subţiri din urechile animalelor carnivore, care sforăie cu sunete de bas, la câteva picioare de tine.

Dar deodată totul tace în jurul tău. Parcă tot ce este viaţă a plecat departe, sau a încetat să mai existe. De data asta rămâi pe loc, tot speriat, nu ştii dacă nu cumva toată jungla s-a vorbit să-ţi întindă o cursă. Ţi-e la fel de frică. De ce atâta linişte? Cum să scoţi cea mai şoptită silabă? Un şopotit pare acum un urlet înspăimântător, mai puternic decât toate acelea pe care le-ai auzit până atunci. Şi cum poţi să te apuci să urli în mijlocul pădurii?

Târziu, după ce te-ai obişnuit cu liniştea – cu care te-ai împăcat la fel de greu ca şi cu zgomotul – respiri, faci un pas, priveşti în jurul tău, fără să te mai sperii de trosnetul vertebrelor tale care îţi susţin capul, şi care se destind şi ele, scâncind de încordare. Coardele tale vocale se învoiesc, în sfârşit, să vibreze uşor, imperceptibil aproape, sunetul se naşte mai mult pe

buze decât în gât. Te sfătuieşti în şoaptă, cu gura în urechea vecinului, apoi el îţi gâdilă timpanul cu buzele tremurânde, mai mult de spaimă. Ţi se pare că nu poţi vorbi decât aşa, vârât în urechea vecinului. Tot ce spui trebuie să fie un secret pentru pădurea care tot ce aude ţipă mai departe, o dată, de două ori, de trei ori, anunţându-şi vietăţile.

M-am apropiat de urechea lui Pedro şi l-am întrebat ce-i de făcut. Dar se vede că Pedro, de spaimă prea mare, rămăsese aşa cum îl cunoşteam.

— Ştii ce, Alec – îmi şopti el – din cinci simţuri nu mai am intact decât mirosul, rămas probabil ca să-mi dau seama cât de frică mi-a fost.

Dar nu-mi ardea deloc de glume. Mă temeam să nu ne găsim deodată faţă în faţă cu prietenii amicului din colibă, şi numai bine n-ar fi fost de noi.

— Ascultă, Pedro – îi răspunsei eu în acel şoptit urlat – să ştii că tu, când ai să crăpi, ai să rămâi cu gura căscată, pentru că ai să-ţi spui în capul tău o glumă tâmpită de care ai să râzi singur.

— Şi crezi că nu e bine să mori aşa?

— Mai bine spune-mi cum să-i găsim pe ceilalţi?

— Foarte simplu, Alec, vezi că trebuie să fie împietriţi pe aici, pe undeva, prin apropiere.

— Dar unde? Cum să dau de statuile lor?

— Cum? După miros, dragul meu, parcă ei cum m-ar descoperi pe mine?

Cu Pedro nu se putea discuta serios nici în faţa judecăţii de apoi. M-am sfătuit apoi cu bătrânul ce ar fi mai bine să facem şi încotro s-o luăm.

— Trebuie să ajungem la luntre, fu el de părere.

Înaintarăm cu deosebită atenţie în direcţia în care presupuneam că vom găsi luntrea noastră. Târziu, am găsit marginea pădurii inundate şi am mers pe malul ei.

Nu vorbeam nimic, ne înţelegeam numai din semne şi niciunul nu voia să se uite în spate, de parcă eram urmăriţi de iele. Cel mai grăbit să se vadă în barcă era profesorul, care doar că nu ţipă de bucurie, când văzu piroga săltând uşor în razele lunii.

— Am ajuns! şopti el, fără să întoarcă privirea. Acolo, în dreapta. Vedeţi cum luceşte oala?

Într-adevăr, la o distanţă de câteva zeci de metri, oala lui Pedro, în care ne fierbeam mâncarea, strălucea ca un far pentru noi. Ne-am îndreptat într-acolo.

— Vedeţi, am făcut bine c-am lăsat oala aprinsă – glumi Pedro – altfel n-am fi ştiut încotro să ne îndreptăm.

Numai că nouă nu ne ardea de glume, aşa că Pedro se mulţumi să râdă singur, pe înfundate. Eu şi bătrânul socoteam în mintea noastră bafta pe

care o avusesem, ajungând amândoi la concluzia că în seara aceea nu ne culcăm fără să ne facem rugăciunea.

Luntrea ne aştepta.

Abia după ce ne-am repezit grăbiţi în ea şi după ce am văzut-o desprinzându-se de la mal, am răsuflat uşuraţi.

Prima noastră grijă a fost să dispărem din locul acela. Înaintam greu, cu toate că jungla era destul de rară aici şi luna ne lumina binevoitoare calea. Se ridica mereu în faţa noastră zidul rădăcinilor aeriene şi al lianelor, care parcă voiau să cădem în braţele băştinaşilor. Dar, pentru că ne îndepărtam totuşi de la locul periculos, eram mulţumiţi.

Iată, însă, soarta a socotit că ziua aceea n-a fost destul de neplăcută pentru noi. Ne mai rezerva o surpriză.

Pedro, lungit pe burtă, tăia o ţesătură de liane, ca să ne putem strecura cu luntrea într-un loc deschis, de unde am fi putut ieşi destul de uşor la firul Amazonului. Aşteptam liniştit să termine, când, dinspre mal, stârnit probabil de zgomotul pe care îl făceam, un monstru se desprinse şi înaintă, înotând, spre noi. Privii atent, să nu mă înşel şi să-i alarmez pe ceilalţi degeaba. Era însă sigur, o spinare înainta către noi, luminată de lună.

— Priveşte! îi spusei eu bătrânului, trăgându-l de mânecă.

— Unde?

— Acolo! Vezi spinarea aceea?

Mai bine nu-i atrăgeam atenţia, pentru că bătrânul se sperie rău; era gata să scufunde piroga.

— Să fugim! urlă el, băgând spaima şi în noi.

Animalul înota destul de repede, aşa cam cât o pirogă mânată de oameni pricepuţi. De aceea, până să ne dumirim noi, ajunsese numai la câţiva paşi.

— Sări, Pedro, strigă profesorul, arătând că toată speranţa lui era în Pedro, care avea la el şi revolverul şi cuţitul cu care tăia.

Dar bietul Pedro a fost luat aşa pe neaşteptate, că în momentul în care s-a întors şi a văzut namila fioroasă, a sărit în picioare. Echilibrul bărcii noastre, şi aşa destul de nestabil din cauza profesorului, care se retrăgea fricos, s-a stricat brusc, iar Pedro se văzu zburând prin aer şi poposind în apă, la cel mult cinci picioare de botul animalului care se apropia.

Şi vrând probabil să-i arate intenţiile sale paşnice, când încercase să-şi restabilească echilibrul, el azvârlise cuţitul.

De asemenea, zvâcnitura căzăturii lui împinse barca înainte, depărtând-o. Asta spre spaima noastră, pentru că vâslele căzură şi ele în apă, aşa că nu-i mai puteam sări în ajutor în niciun fel. Şi cine nu ştie că cel mai repede ajutor îl dăm cu gura? Nu ne costă nimic şi nici zilele noastre nu scad, aşa că mă grăbii şi eu să-l ajut în acest fel.

— Fugi, Pedro! urlai eu la el, de prisos de altfel, vă daţi seama, pentru că Pedro tocmai asta făcea, neaşteptând sfatul meu.

Priveam îngroziţi cum distanţa dintre el şi animal se micşora, cu toate că Pedro se apuca desperat cu mâinile de liane, trăgându-se astfel înainte. Dar nămolul de la fund îl oprea în loc, îi prindea picioarele. Ochii lui căutau în sus, doreau o liană sau chiar o coadă de şarpe, de care să se agaţe şi să iasă din apă. Cred că şi-a dorit şi aripi bietul Pedro în momentul acela; dar aripile, ca multe altele, le căpătăm când nu le meritărn şi oftărn după ele când ne trebuie. Peste câteva momente, când monstrul va strânge gura, Pedro va avea desigur aripi, dar cine ar putea să jure că nu-s de prisos? Numai că Pedro nu prea avea timp pentru filozofat, pentru că, vedeam eu, se cam grăbea către noi. Când distanţa dintre ei a fost atât de mică, încât animalul trebuia să deschidă numai gura, pentru a ne lipsi de cel mai preţios prieten, am închis ochii îngrozit, acoperindu-i cu palmele tremurânde.

Într-o fracţiune de secundă l-am văzut pe profesor făcând gestul lui cunoscut, când îşi căuta nervos ochelarii...

Am aşteptat cu mâinile la ochi – nu ştiu cât – să aud ultimul urlet al lui Pedro. De groază transpirasem, inima zvâcnea în piept parcă să-l spargă, picioarele îmi bâţâiau. Dar, spre uimirea mea, în loc de urletul din urmă, auzii vocea profesorului care striga:

— Stai pe loc, Pedro! Nu te mişca! Nu-ţi face nimic, e un carpincho.

Îmi venea să cred că bătrânul se cam dogise, dacă-i dădea asemenea sfat. Nu ştiam dacă şi Pedro era nebun să-l asculte.

Atunci am îndrăznit şi eu să deschid ochii.

Pedro, îngheţat de spaimă, privea cu ochi ficşi la noi. Eu rămăsesem la fel de nemişcat. Şi pot să jur că nu din laşitate, dar nu ştiam ce să fac. Capul meu de mai multe ori mi-a făcut bucata în asemenea situaţii. Se oprea. Numai bătrânul, cu ochelarii atârnând pe nas, părea mai liniştit ca la început.

— Nu-ţi fie frică, Pedro, îl încurajă el.

Mă gândeam ce bine trebuie să se simtă Pedro, mirosit pe la spate de un monstru necunoscut, pe care trebuia să-l ia pe garanţie, încrezându-se în cuvântul bătrânului, şi băgat în apă până mai sus de brâu.

— E un carpincho, îi trăgea profesorul într-una, de parcă asta ar fi trebuit să-l liniştească. Un porc de mare, care nu-ţi face nimic. Hai, vino la noi, ce stai aşa?

Pedro era, într-adevăr, cam ţeapăn, dar, la acest îndemn, se urni din loc şi înainta. După ce-l însoţi puţin, carpincho socoti că ne-a speriat de-ajuns, aşa că se întoarse, arătându-ne fundul sclipind la lună.

Când Pedro simţi că nu mai e nimeni în spatele lui, aproape zbură până la noi. L-am tras în barcă şi am simţit cum Pedro se face deodată moale.

— A leşinat – constată bătrânul – şi-i cârpi câteva palme zdravene.

Pedro murise, dar pe jumătate.

I-am dat şi eu ajutor – câteva palme – pentru că ăsta era singurul ajutor medical la care mă pricepeam.

— I-a fost frică al naibii băiatului, spuse profesorul, clătinând din cap.

— Cred şi eu. Îţi închipui că-i plăcut să te laşi mirosit de un monstru?

Pedro îşi reveni repede şi avu de suportat încă multă vreme chinul de a-i scoate lipitorile, care se prinseseră cu nemiluita de el. Până şi pe cizme se lipiseră.

Încet, încet, Pedro s-a înzdrăvenit. Vâsleam numai eu şi profesorul, lăsându-l pe el să stea liniştit.

Am profitat de întunericul nopţii şi ne-am strecurat nevăzuţi prin dreptul sălaşului băştinaşilor. Vâsleam pe nerăsuflate. Bătrânul, sufocându-se aproape, nu înţelegea să mă lase numai pe mine. Frica îi dăduse puteri pe care nici nu le-aş fi bănuit la el.

— A doua oară nu mai scăpăm, gemu el, înfigând adânc lopata în apă.

După un timp, ca după o meditaţie adâncă, răsturnat cu faţa în sus, vorbind ca de pe altă lume, Pedro mă strigă cu voce moale:

— Alec, ştii tu de ce nu mi-a făcut nimic monstrul?

— De ce, Pedro? întrebai eu, curios să ştiu rodul reflecţiilor lui.

— Cred că m-a mirosit, Alec, şi nu i-am plăcut. Ce noroc că mi-a fost aşa de tare frică!

Toţi trei am făcut haz, simţindu-ne scăpaţi. Am răsuflat adânc, adânc de tot, potolindu-mi nervii zdruncinaţi.

Când am socotit că suntem destul de departe, ne-am căutat un loc bun de acostat. Îl găsirăm destul de uşor, pentru că în regiunea aceea malurile sunt înalte, formând adăposturi sigure. După ce ne aranjarăm un culcuş şi ne ospătarăm bine, somnul, cu toată căldura insuportabilă, ne dădu târcoale. Bătrânul, emoţionat încă, ne luă pe după gât, mulţumindu-ne:

— Băieţii mei isteţi, ce m-aş fi făcut fără voi?

Pentru că niciunul nu ştiam ce s-ar fi făcut, am tăcut pioşi, ascultând mai departe vorbele de laudă, adresate mai ales lui Pedro.

— Tu, Pedro, eşti un om şi jumătate!

— Lăsaţi, de acum ştiu ce avem de făcut, pentru a ocoli situaţii d-astea. Ne-au luat pe nepregătite, dar de acum mă voi duce eu la ei.

— Poate vrei să ne lipseşti de prietenia ta, Pedro, m-am arătat eu alarmat.

— Ba deloc! Va trebui numai să-mi spui dacă îmi stă bine în rol de purtător de zeu. Ia vezi.

Şi Pedro se plimbă ţeapăn în jurul nostru.

— Lămureşte-mă.

— Aşteaptă până mâine.

N-am insistat să-mi spună despre ce este vorba, pentru că de la Pedro nu afli nimic, dacă nu vrea el să ştii.

— Spuneţi-mi, señor – se adresă el profesorului, pentru a abate discuţia – ce-i carpincho ăsta? Să ştiu şi eu cine mi-a dat cea mai mare spaimă din viaţa mea.

— Vezi, Pedro – râse profesorul – poţi să fii foarte necăjit, pentru că cel mai tare te-a speriat cel mai paşnic animal al junglei. Carpincho, acest porc de mare, este un animal blând, care se hrăneşte cu iarbă şi plante acvatice. Dacă ai fi avut iataganul la tine, l-ai fi pocnit în cap, fără ca bietul animal să-ţi facă ceva. S-ar putea să fi fost îmblânzit şi să aparţină tribului de care am scăpat. După cum ai văzut, n-a venit la tine decât să te cunoască.

— Al dracului mai înoată de repede, spuse el, gândindu-se la repeziciunea cu care s-a trezit cu animalul lângă el.

— Înoată aşa de repede pentru că degetele picioarelor sale sunt prinse între ele, formând o palmă, ca la piciorul gâştei. Aşa se explică de ce corpul său greoi spintecă uşor apa.

Nici nu-şi termină profesorul explicaţiile, că Pedro şi sforăia, călătorind în lumea viselor. Parcă era un făcut. De câte ori primea o lecţie, Pedro trebuia să păţească ceva. Acum adormise.

Bătrânul ridică din umeri şi zâmbi îngăduitor. Pedro era băiat bun, chiar dacă adormea la lecţie.

Un caiman se prezintă

A doua zi începu foarte plăcut pentru mine. Nu-i vorbă, era cât pe ce să nu mai înceapă deloc, dacă Pedro n-ar fi fost lângă mine. În somn am auzit strigătul lui desperat:

— Alec! Sări, Alec!

Când am deschis ochii, am rămas paralizat în faţa unei guri enorme, care se căsca ameninţătoare la numai câteva picioare de mine. Am rămas aşa, buimac, fără să schiţez măcar un gest de apărare. Ochii holbaţi ai caimanului[29] mă fixau, ezitând parcă să se repeadă. Nu ştiu cât am rămas aşa, faţă-n faţă, parcă ne hipnotizam unul pe altul. Şi, trebuie să spun, el era mai tare.

— Sări, Alec! urlă Pedro, răguşit.

Uşor de zis, dar ochii mei au rămas paralizaţi, privind colţii de fierăstrău care, dintr-o mişcare, mi-ar fi frânt oasele, mai uşor decât frâng eu un picior de broască. Şi eu frâng foarte uşor un picior de broască.

Animalul greoi se târî încă un pas, rămânându-i numai unul, până să-şi strângă fălcile. Atunci, ca aruncat de-un resort, Pedro sări până lângă mine şi, mai înainte să-mi dau seama ce se întâmplă, apucă animalul dintr-o parte şi c-o zmucitură scurtă, îl răsturnă cu faţa-n sus, chiar pe picioarele mele. Greutatea mă făcu să trag instinctiv picioarele, sărind de lângă el. M-am răsturnat de câteva ori, îndepărtându-mă.

Dacă şi Pedro m-ar fi ajutat numai cu gura...

Pericolul trecuse. Stam alături de el şi priveam crocodilul care se zbătea, nereuşind să se mai întoarcă. Furios, Pedro sări cu picioarele pe pântecele său alb, ca pe o saltea. Pentru prima dată mi-am dat seama că nu sunt o fire chiar aşa miloasă cum credeam eu. Mai ales că doream al naibii să sar şi eu şi să mă răzbun. Numai că picioarele mele nu voiau.

— Să-l împuşcăm, Pedro, fui eu de părere, socotind că asta se poate face cu mai multă uşurinţă.

— Nu vom face decât să atragem atenţia asupra noastră – ne povăţui profesorul. Să fim liniştiţi.

Un timp, Pedro aruncă pietre în gura care se căsca ameninţătoare. Singur profesorul nu participa la joaca noastră, el fiind preocupat de lucruri grave. Prima lui grijă a fost să privească harta căpătată în ajun, pentru a vedea ce avem de făcut.

— La dracu'! l-am auzit blestemând, bătând furios aerul cu mâna. La dracu'! Banditul! Criminalul! Derbedeul!

---

[29] *Caiman* – specie de crocodil. (n.a.).

Eu şi Pedro ne-am privit neştiind ce-l supără aşa de rău pe bătrân. Pedro îmi făcu din ochi, râzând de el, pentru că noi râdeam de câte ori îl auzeam strigând: Banditul! Derbedeul! Criminalul!

— Priviţi! Priviţi! strigă el la noi, arătându-ne harta. Banditul! Criminalul! Derbedeul! Acum ştiu de ce ne-a dat-o aşa de uşor. Ne-a tras pe sfoară ca pe nişte boboci.

Privind harta, ne-am dat uşor seama că fusesem într-adevăr traşi pe sfoară, pentru că, în mâinile noastre nu aveam decât o treime din hartă, aceea care arăta cursul inferior al lui Jurua, până aproape de locul unde trebuia să ajungem noi, eu şi Pedro. Restul lipsea, harta fiind ruptă şi împărţită între cei trei pungaşi.

— Ce facem acum? se întrebă tare bătrânul, privind peticul de hartă care nu ne putea folosi prea mult.

— Facem noi rost şi de restul, spuse hotărât Pedro.

Hotărârea cu care vorbi el ne mai linişti. Pedro avea darul de a te face să crezi în vorbele lui, când le rostea răspicat. Şi acum le rosti mai răspicat ca întotdeauna.

— Îi aşteptăm aici. Cu siguranţă, nu sunt înaintea noastră. Dacă vom şti să ne ascundem bine, îi vânăm chiar de pe mal. Mă apuc să fac o ascunzătoare. Tufişul de colo e foarte bun, pentru aşa ceva.

— Nu uita, Pedro, că nu avem la noi decât pistolul pe care l-am luat de la banditul acela. Sunt sigur că ei au mult mai multe arme, cu care să ne răpună. Şi mai ales, să nu crezi că de acum vor merge legaţi la ochi. Până aici n-au ştiut că suntem aşa de aproape în urma lor şi nu s-au păzit. Te asigur, însă, că de acuma dorm cu mâna pe trăgaci.

— Ce putem face altceva? se interesă Pedro.

— Trebuie să fim şireţi. În luptă deschisă vor fi mai tari decât noi. Nu uitaţi că ei sunt trei, şi înarmaţi, în timp ce noi – numai doi, şi un singur pistol. Eu aproape nu contez într-o astfel de luptă, recunoscu deschis bătrânul.

— La urma urmei, noi discutăm fără să ştim dacă au mai scăpat sau nu.

— N-ar fi deloc convenabil pentru noi să moară acolo. Celelalte două părţi ale hărţii sunt la ei, judecă bătrânul.

— Eu am un plan foarte bun, spusei. Indiferent dacă va scăpa unul sau toţi trei, este sigur că vor încerca să ajungă la locul indicat de hartă. Or, ca să ajungă acolo, va trebui să treacă neapărat pe drumul punctat pe bucata de hartă pe care o avem noi, adică să treacă prin colonia către care ne îndreptăm. Cred că ar fi mult mai bine să ne vedem de drum şi să ajungem acolo înaintea lor. Peste puţin vom urca pe Rio Jurua. Dacă profităm de

sezonul secetos, vom ajunge mult mai repede şi mai sigur. Ajunşi acolo, vom vedea ce-i de făcut.

Au acceptat şi ei planul meu, socotind că astfel ne apropiem de ţinta călătoriei noastre.

— Vom înainta cât putem de repede – ne spuse bătrânul – dar trebuie să fim cu ochii în patru. Foarte uşor putem încăpea pe mâinile unui trib de băştinaşi, şi a doua oară nu ştiu dacă vom mai putea fuma. Ţin să vă spun că, după informaţiile pe care le am din scrisoarea de care v-am vorbit, în prezent ne aflăm într-o regiune în care toate triburile sunt antropofage. Scrisoarea atrăgea serios atenţia acelora care se încumetau să ajungă până aici. Uitaţi-vă, harta arată şi ea loc periculos. Intrăm într-o regiune în care nu putem fi preţuiţi decât într-un singur fel, ca mâncare.

— În fine, preţuit! strigai eu, fericit că mi-am descoperit valoarea.

— Eu vă repet că o nouă întâlnire cu aceştia nu mă ispiteşte deloc, ne spuse bătrânul.

— Nici pe mine – îl asigură Pedro – dar asta nu înseamnă că nu mai putem înainta.

— Nici eu n-am spus asta. Trebuie numai să fim deosebit de prudenţi. Până trecem această regiune. Ştii, Pedro, că de data asta nu mai avem ţigări pe care să le fumăm. Dacă vom încăpea pe mâna lor, acolo rămânem.

— Ah! dacă ştiam, îi cumpăram tot pachetul, se tângui Pedro. Sau măcar două ţigări.

— Pentru că n-ai făcut-o, să ne ferim de plăcerea de a ne întâlni cu ei, repetă bătrânul.

— Ba, dimpotrivă, numai că ne vom întâlni în condiţiile în care vreau eu. Veţi vedea arma cu care ne vom apăra, armă cu care toată jungla va sta la picioarele mele. Să nu se pună ei cu Pedro Alvarez. Pentru asta va trebui neapărat să pierdem puţin timp.

— Ca să-ţi confecţionezi arma? întrebai eu ironic, trăgându-l pe bătrân de mânecă.

— Chiar de aceea, îmi răspunse Pedro, lăsându-ne uimiţi. Nu-mi trebuie decât două, trei ore.

Spunând acestea, se duse şi scoase un glonţ pe care mi-l dădu. Îmi mai arătă nişte ornamente de plumb, cu care era împodobit patul pistolului.

— Ascultă, Alec, să scoţi toate aceste fleacuri şi să le topeşti în tabacherea mea. Pune şi plumbul cartuşului. Eu am să fac între timp forma de care avem nevoie.

— Pentru ce-ţi trebuie?

— Fă ce-ţi cer eu şi ai să vezi!

N-am mai scos nimic de la el.

— Pe dumneavoastră vă rog să-mi tăiaţi o creangă de grosimea mâinii mele.

Bătrânul se îndepărtă, fără să ceară vreo lămurire. Asta înseamnă că avea în Pedro o încredere deplină.

După ce a făcut o formă din pământ, pe care a lucrat-o foarte atent, Pedro a pus-o la soare să se usuce.

Între timp am aţâţat focul, punând deasupra tabachera cu plumb. Când s-a topit, Pedro a turnat plumbul în formă.

— A ieşit minunată, Alec, îmi spuse el, satisfăcut. Să văd şi eu ce indian mai îndrăzneşte să se apropie de mine, acum când am această bucăţică de plumb. O bucată de plumb vie!

M-am uitat la el cu foarte multă neîncredere, aşa că Pedro n-a scăpat nici de data asta ocazia.

— Tare pari deştept, Alec, când te uiţi aşa. Parcă tocmai ai picat din lună.

— Iar tu din balamuc, dacă crezi că sperii jungla cu bucăţele de plumb.

— Vedem noi.

Pedro era ocupat, n-a mai discutat nimic în plus. Când bătrânul i-a adus lemnul cerut, Pedro s-a apucat să cioplească din el o figură de monstru, impunătoare şi îngrozitoare la înfăţişare. Vă închipuiţi cum arăta o statuetă lucrată de el. Cuţitul lui, care tăiase odată foarte bine, acum îl împiedica şi el să-şi arate talentul de sculptor. De aceea, tot ce a putut face a fost o arătare cu urechi clăpăuge, nas ascuţit şi o gură care se deschidea de la o ureche la cealaltă. În cap i-a făcut câteva găuri, ca şi la mijloc.

— Astea sunt pentru aerisire? mă interesai eu, arătându-i găurile capului.

— Du-te mai bine şi împuşcă un papagal, mă sfătui el, superior, neluând în seamă vorbele mele.

I-am împuşcat un papagal.

Pedro a smuls câteva pene, pe care le-a înfipt apoi în capul monstrului, gătindu-l. Tot din pene i-a confecţionat şi partea de jos a veşmintelor. Când totul a fost gata, i-a prins la picioare forma de plumb pe care o turnase.

— Vrei să sperii duhurile rele din tine? Cred că e singurul lucru pentru care ar fi bun monstrul tău.

Pedro mă lăsă fără răspuns, fiind preocupat să „probeze" jucăria... Am început să râd în hohote când am văzut pentru ce s-a muncit Pedro. Făcuse un „hopa Mitică" din acelea care se vând prin bâlciuri, numai că era mult mai grosolan şi urât.

— Pedro, zău, n-am ştiut că duci până-ntr-atâta dorul distracţiilor. Dacă ştiam, îţi luam din Belem câteva jucării, să nu te mai osteneşti să le faci tu.

Pedro, însă, se juca fericit cu jucăria de care părea încântat.

— Hop-la! striga el, dând un bobârnac arătării, care revenea repede în poziţia de la început.

Bătrânul s-a amuzat şi el, dar nu ceru nicio explicaţie.

— Să mergem, decise Pedro, după ce se plictisi de joacă.

— Într-adevăr, Pedro, eşti înarmat până-n dinţi. De aceea nu îndrăzneşte niciun băştinaş să se apropie. Dacă nu mă crezi, pot să-ţi şi dovedesc că s-au speriat toţi.

Şi, ducându-mă ceva mai departe de ei, strigai spre pădure:

— Hei, antropofagi! Apropiaţi-vă, dacă vă dă mâna! Pedro, ţine monstrul mai la vedere, îl sfătui eu. Hai, nu veniţi? Vă e frică? Într-adevăr, Pedro, nici urmă de antropofag. Toţi au fugit îngroziţi. Teribilă armă!

A doua lecţie

S-au scurs multe zile de la păţania cu crocodilul. Suntem foarte aproape de Rio Jurua şi înaintăm grăbiţi. Astăzi, însă, am avut prima mare surpriză când, pe mal, am observat un foc ce abia pâlpâia. Până atunci crezusem că suntem înaintea celor pe care îi căutam, dar aveam dovada că ne-am înşelat.

— Sunt mai grăbiţi decât noi, spuse Pedro, privind cenuşa caldă. Din nou după ei!

Dar în momentul în care socoteam cam cât de departe pot fi duşmanii noştri, ei au ţinut să ne anunţe că sunt chiar lângă noi. Două împuşcături răsunară la cel mult cincizeci de paşi. Pedro se repezi şi dădu bătrânului un brânci, de-l lungi la pământ. Eu, până să apuc să fac ceva, am simţit cum m-a fript un foc în braţul stâng, cam în dreptul inimii. M-am aruncat şi eu la pământ. Am stat nemişcaţi, pândind să vedem ce se mai întâmplă, Pedro singur ţinând pistolul gata să tragă...

— Scoate monstrul, Pedro, vor fugi, îl sfătuii eu.

Dar atacatorii noştri n-au apărut. Nu s-a mai întâmplat nimic. Cei care ne-au atacat preţuiau cartuşele ca şi noi, sau aveau de gând să ne extermine aşa, pe furiş? Poate se temeau şi ei de o luptă deschisă...

Pedro a fost primul care a îndrăznit să se ridice în picioare.

— Hai! strigă el înspre junglă. Hai, nu mai trageţi?

Dar nimeni nu răspunse la această ispititoare invitaţie şi asta ne dădu şi nouă curajul să ne ridicăm. Prietenii noştri însă nu ne lăsară în pace, aşa cum credeam noi. Două împuşcături, care veneau dinspre mal, ne anunţară că am rămas fără luntre. Am dat fuga la mal. Într-adevăr, răsturnată cu fundul în sus, luntrea noastră era găurită în patru locuri de două cartuşe trase dintr-o coastă în alta. În larg, cei trei vâsleau puternic, depărtându-se.

— Ne mai vedem noi! strigă Pedro către ei, furios şi neputincios.

— Cu plăcere, răspunse amabil lunganul.

Lucrurile noastre erau aruncate pe jos. Mărgelele cu care Pedro voia să intre în graţiile băştinaşilor erau şi ele aruncate şi rupte. Totul răvăşit.

Am pierdut o groază de timp cu reparatul luntrei. Pedro a confecţionat nişte dopuri cu care a astupat perfect găurile. În ziua aceea am hotărât să rămânem pe loc. Eu şi bătrânul ne-am apucat să pescuim, iar Pedro a plecat să vâneze. Seara am avut ospăţ bun, format din peşte fript în proţap şi papagal. Apoi, prinşi de o bună dispoziţie subită, am povestit tot felul de întâmplări. Pedro avea cel mai mult de povestit. Din nou l-am văzut plin de vervă şi pornit pe şotii. Bătrânul a profitat de acest răgaz să-i dea cea de a doua lecţie, care avea să-l facă specialist în flora tropicală.

— Ascultă, Pedro – îi spuse el – tu mergi să strângi hevea, aşa e?

— Señor, pot să vă jur că niciodată n-am făcut un secret din asta. Chiar hevea.

— După cum vezi, de la un timp, toată lumea vrea să se îmbogăţească de pe urma acestei plante.

— Chiar şi eu, señor, mărturisi el cu sinceritate, punându-şi mâna pe inimă.

Când era pornit pe şotii, Pedro devenea foarte curtenitor. În aceste momente, era iar spaniolul sută la sută pe care îl găsisem în Palos. Mai ales nu admitea să răspundă prin da sau nu.

— Chiar şi tu ai dreptate, admise bătrânul. Dar ştii tu câte feluri de hevea există? Ştii tu din câte plante se extrage acest miraculos suc, după care am pornit noi?

Pedro rămase un timp pe gânduri, dovedind că la aşa ceva nu se gândise încă niciodată. Şi, să spun drept, chiar pe mine mă interesase foarte puţin chestiunea asta. Dintr-unul sau dintr-o sută, totul era să scoatem.

— Vezi? Vezi? continuă bătrânul, când se convinse că Pedro n-are de gând să răspundă. Nu vrei să înveţi nimic. De ce nu vrei să ştii şi puţină teorie?

Şi indignat de ignoranţa lui Pedro, continuă:

— Pe piaţa din Belem se vând două feluri de seringa: „borracha" produsul plantei hevea şi „caucho", de calitate inferioară, produsul plantei castilae elastica.

Bătrânul se pasionă, aşa cum se pasiona el ori de câte ori povestea ceva care-l interesa. În aceste momente el vorbea privind fix în gol, urmărindu-şi numai gândurile, nemaifiind atent la cei din jur dacă-l ascultă sau nu. Se porni şi acum:

— Hevea, să ştii Pedro, este de mai multe feluri: hevea brasiliensis, cu trunchiul neted, cu frunza căzătoare, din care se scoate principala cantitate de cauciuc. Îi place să crească în terenurile umede.

Pedro se uita la bătrân amuzat, ştia că vorbeşte în special pentru el. Dar pe el îl interesa ce spunea bătrânul, cum mă interesa pe mine ce-i în lună.

— Mai există hevea viridis huber sau puca seringa, apoi hevea benthramona, pe care o găseşti mai ales pe Yapura. Pe Rio Negro găseşti hevea mina sau seringa borrigada. Ei, şi câte alte feluri; hevea rigidifolia, hevea perviflora, hevea ternata...

— Ah! Auleu! Staţi! Staţi! striga Pedro, ţinându-şi capul în mâini şi învârtindu-se în jurul lui.

Pedro ducea mâna când la frunte, când la ceafă, când într-o parte, de parcă frumosul lui cap ar fi crăpat când ici, când colo, şi el îşi astupă găurile ivite. Bătrânul se opri nedumerit din lecţie. Şi eu eram destul de mirat, pentru că, la un moment dat, am fost şi eu furat de cele ce ne spunea

bătrânul. În junglă ai atâtea surprize, încât am crezut că a venit ceva de sus, dintr-un arbore, şi l-a rănit. Ne uitam amândoi la el cum se vaită.

— Ce ai? l-am întrebat eu, mirat.

— Au! Auleu! strigă el mai departe.

— Ai păţit ceva, Pedro? sări şi bătrânul, apropiindu-se de el.

Am privit în jurul nostru să vedem de unde a venit acel ceva care l-a lovit. Dar ne spuse tot el:

— Ce am? se văicări. Vai de capul meu, bietul meu cap, numai cucuie s-a făcut. Uitaţi, uitaţi – ne arăta el când ici, când colo – hevea perviflora, hevea ternata, hevea rigidifolia... toate, toate mi-au ieşit în cap.

Şi, Pedro îşi arăta cucuiele imaginare pe care i le făcuse bătrânul.

Când acesta se dumiri ce-i cu Pedro, râse şi el, începând să-i arate cucuie pe care acesta nu le descoperise încă.

— Uite, acolo, acolo ai hevea viridis!... Cel puţin ai să le înveţi cu ocazia asta, se bucură el că jocul era cu folos.

După ce mi-au mai controlat o dată bandajul – e foarte periculos să ai o rană aici – ne-am lungit în culcuşurile noastre. Seara se apropiase pe nesimţite.

Dar parcă era un făcut să mă scol în fiecare dimineaţă în strigăte şi emoţii. Tot Pedro era acela care striga. Când o fi dormind Pedro ăsta?

De data asta striga şi râdea în acelaşi timp:

— Alec! Scoală, Alec, să vezi drăcovenie!

Buimac, am sărit în picioare, gata-gata să văd iar caimani. Pedro ne arăta ceva cu mâna. La numai şaizeci de paşi de noi, un cârd de maimuţe, tentate de mărgelele lui Pedro, care străluceau ispititor, găsiseră mijlocul cel mai original să le fure. Maimuţele fură ca omul. Nu suntem noi neamuri?

Malul era abrupt în acel loc, aşa că pădurea începea cam la cincisprezece picioare. Un palmier puternic stătea oblic înfipt în mal, întinzându-şi coroana tocmai deasupra apei. Pentru că luntrea era ancorată la mal, iar ele nu puteau intra în apă, ca să ajungă la mărgelele care le ispiteau, zece, douăsprezece maimuţe se prinseseră una de mijlocul alteia, atârnând în jos, ca un lanţ, până în barcă. Prima ţinea strâns îmbrăţişat copacul, iar ultima, ajunsă în luntre, fura mărgelele pe care le punea în gură şi chiar după cap. Ne-am uitat curioşi la tot lanţul acela viu, lăsându-ne jefuiţi. Când, însă, maimuţa se plictisi de mărgele şi voi să ne ia unicul vas în care ne fierbeam mâncarea, ne-am alarmat.

— Sări, Pedro, ne fură vasul! am strigat eu.

Într-o clipă lanţul se rupse, maimuţele căzură, unele pe uscat, altele în apă. Apoi au dispărut în junglă, lăsând pe mal chiar şi mărgelele pe care le dăruiserăm. S-au furişat în palmierii din apropiere, privindu-ne crunt. Apoi

s-au apucat să ţipe la noi în aşa hal, încât cred că toată viaţa n-am fost înjuraţi ca în ziua aceea. Maimuţele înjură ca omul. Nu suntem neamuri?

— E un animal foarte răzbunător, ne informă bătrânul. Ea nu uită o ranchiună foarte mult timp, aşa că, Pedro, dacă am mai rămâne aici, ai avea de furcă cu ele.

— Dar acum de ce ţipă aşa de tare? l-am întrebat eu pe profesor.

— Această specie de maimuţe are în laringe o guşă specială, care le îngroaşă vocea şi le dă o putere deosebită în glas. S-au supărat aşa de tare pe Pedro, pentru că ele nu coboară pe pământ decât în ocazii neaşteptate, ca asta de acum. Cocoţate în copaci, trăiesc în grupuri mari, dând adevărate concerte. După cum ştiţi, concertele lor de noapte sunt înfiorătoare. Tu, Pedro, ar trebui să le numeşti mycetes seniculus, nu maimuţe urlătoare. Tu eşti doar un specialist în faună şi floră tropicală.

Şi Pedro a promis că aşa le va numi. Numai că le-a uitat imediat numele.

După ce le-am mai necăjit un timp, am socotit că putem pleca. Acest lung popas ne-a dat poftă de vâslit, aşa că am înaintat mai repede decât de obicei, cu toate că rana mea, deşi foarte uşoară, mă jena încă.

Ziua aceea a fost o zi mare pentru noi. Am intrat în apele lui Rio Jurua. Malurile sunt mai apropiate, putem să observăm tot ce se întâmplă în junglă. Suntem încântaţi de frumuseţile care ni se aştern în faţă. Râul pare un drum de oglindă, pe care înaintăm cu uşurinţă. De o parte şi de alta, jungla se înalţă ca un zid continuu. De pe mal auzim strigăturile maimuţelor de tot felul: sagu, sapaju, care se strâmbă la trecerea noastră. Bătrânul ne dă continuu explicaţii, ne spune cum se numesc, vâră în capul lui Pedro cunoştinţe noi, sperând încă să facă din el un specialist.

Câteodată vedem la mal turme de pecari[30], care se adapă şi care privesc ţintă spre noi. Pedro, nu ştiu de ce, stă şi-i numără într-una, apoi calculează cât ar fi luat pe ei, dacă ar fi putut să-i vâneze şi să-i vândă în Palos.

De multe ori, încântarea noastră era spulberată de urletul unui jaguar, care înspăimânta tot ce era vietate. Atunci, Pedro înceta să mai facă socoteli şi se bucura că nu-i acolo, în apropierea animalului.

— Ei, Alec – îmi spunea el – dacă nu eram aici?

— Eram acolo. Ei şi? mă grozăvesc eu, ca omul care stă în barcă şi nu în selva.

Dar treceam şi de acest loc, şi din nou ne încânta natura minunată şi sălbatică.

---

[30] *Pecar* – porc sălbatec. (n.a.).

Canibalii sunt gazde primitoare

Înaintam când încântaţi, când înspăimântaţi, până ce am ajuns la o cotitură a râului, unde ne-am trezit înconjuraţi din toate părţile de pirogi conduse abil către noi. Au apărut în faţă, la cel mult două sute de paşi. Cred că erau, nici mai mult, nici mai puţin de douăzeci de pirogi, fiecare purtând câte trei indieni, toţi înarmaţi cu arcuri gata să sloboade săgeata. Minunată surpriză! Strigătele lor de luptă nu lăsau niciun dubiu în privinţa intenţiilor lor.

— Înapoi! Înapoi! strigă bătrânul, vâslind desperat să întoarcă luntrea.

Dar şi din spatele nostru, ieşiţi ca din apă, veneau către noi alte pirogi. Ştiu că ne-au prins bine. Ca nişte proşti ne-am vârât singuri în gura lor. Eu am simţit deodată că mă golesc de sânge, de parcă aş fi călcat în ceva şi mi-aş fi făcut o gaură în talpă. Cu siguranţă, se va scurge tot sângele din mine. Uite, capul meu a şi rămas gol, pentru că răsună ca o cameră goală în care fluieri a pagubă. Cred că şi bătrânului i se întâmpla acelaşi lucru, pentru că l-am auzit strigând:

— Suntem pierduţi!

Şi pierduţi eram. Ce nebun ar mai fi pus trei reis pe pielea noastră?

Singurul care-şi păstra calmul, în această împrejurare, fu Pedro.

— Staţi! strigă el. Mergeţi înainte! Direct către ei!

Eu şi bătrânul am ezitat o clipă, dar numai o clipă.

„Bine, Pedro, direct către ei, parcă nu tot la fel vom pieri?" gândii eu, împăcat de acum cu soarta.

Ne-am supus. Băştinaşii se apropiau repede, ţipând, ţinând arcul gata să tragă. La urma urmei, nu înţeleg de ce dracu' mai şi ţipau la noi. Parcă nu eram noi destul de speriaţi! Dar ei ţipau, crezând că mai e necesar să ne sperie şi aşa.

În viaţă cine nu ştie? Ţipă cel care dă. Probabil că asta e lege şi la antropofagi.

Atunci Pedro se ridică în picioare în luntre, duse două degete la gură şi scoase un fluierat aşa de puternic, că ecoul nu se pierdu mult timp în pădure. Numai frica ştie să fluiere aşa tare, de s-au răscolit valurile Amazonului.

Băştinaşii încetaseră să mai vâslească, privind atenţi la Pedro, care le făcea semn cu mâna să se apropie. Un timp am stat aşa, lăsându-ne duşi la vale de apă. Şi pentru că Pedro nu dorea să fim purtaţi înapoi, spre Belem, ne spuse:

— Vâsliţi către ei.

L-am ascultat. Când am ajuns cam la cincizeci de paşi de indieni, Pedro a mai tras un fluier, la fel de puternic ca primul, apoi, luând oala în care ne

fierbeam mâncarea, mi-o puse în cap, iar pe fundul ei, monstrul pe care îl cioplise cu câteva zile în urmă. Abia am ridicat-o puţin, să văd ce se petrece. Pot să jur că era prima dată în viaţa mea când nu m-am putut feri de sentimentul acesta urât care este curiozitatea. Cei care ne atacaseră priveau ca fascinaţi oala pe care bănuiam că acel „hopa Mitică" se culca şi se ridica singur.

Iată-ne cu barca noastră ajunşi lângă cea mai mare pirogă, în care era, desigur, căpetenia lor. Cred că „hopa Mitică" a început să joace de-a binelea în capul meu, când am observat centura căpeteniei care ne acostase. De ea atârnau vreo opt, zece capete de om mumificate, care se bălăbăneau, ciocnindu-se unul de altul. Vă spun drept – şi cine naiba face uşor o asemenea mărturisire – că „hopa Mitică" a prins viaţă din spaima mea. Am tras cu coada ochiului la bătrân. Nici el nu se simţea mai bine. Singur Pedro, furat de ocupaţia lui, părea că nu observase nimic.

Când barca noastră s-a lipit de a căpeteniei, Pedro a dat mult monstrul pe spate şi apoi l-a lăsat să se ridice brusc, oscilând în cealaltă parte, către inamici. Căpetenia se dădu speriată înapoi, holbând ochii la acel „zeu" viu pe care nu era chip să-l culci.

Pedro luă iataganul, îl repezi în capul lui „hopa Mitică", dar el reveni la loc şi de data aceasta.

Apoi Pedro, ca un zeu coborât din cer, luă oala din capul meu şi o puse cu evlavie în piroga indianului, după care se prosternă în genunchi, lipindu-şi fruntea de luntre. Prin gest şi cu o figură înspăimântată, îl invită şi pe indian să facă la fel. Acesta se uită încă neîncrezător. La un semn al lui Pedro, eu şi bătrânul ne-am prosternat ca şi el, luând aceeaşi figură speriată. Apoi Pedro lovi cu palma cioplitura care, după ce se culcă, se ridică iar în picioare.

Când a văzut indianul că monstrul se ridică singur şi în piroga lui, s-a speriat aşa de tare, că mai, mai era să cadă în apă. Bucuros că trucul mergea, Pedro culca mereu cioplitura şi ea revenea mereu în picioare. Îl invită şi pe indian să facă acelaşi lucru. Aproape îngrozit, acesta luă o săgeată şi împunse jucăria. Ea reveni iar în poziţia dinainte. Prinzând acest moment, Pedro se prosternă iar în faţa oalei, făcând semne ca dacă ceilalţi nu-l imită, cerul se prăbuşeşte, pădurea va arde, nenorociri cumplite se vor abate asupra tribului. Nu ştiu ce o fi înţeles indianul din toate astea, dar ştiu că până la urmă, la un nou fluierat al lui Pedro, tras pe furiş, indianul se repezi în genunchi, bătându-şi fruntea de pirogă, aşa cum văzuse că făcusem noi. Toţi ceilalţi s-au prosternat şi ei. În toate pirogile oamenii se închinau în faţa lui Pedro.

Am răsuflat uşurat.

Iată-l acum pe Pedro purtând la mare cinste oala cu „hopa Mitică”, urmat de noi doi şi toţi indienii care ne ieşiseră în cale, către sălaşul tribului. Tot ce vedeam era pentru mine deosebit de important. Mai întâi m-am mirat de felul în care era împodobit luptătorul conducător. Bătrânul mi-a fost de mare ajutor în identificarea „mătăsurilor” care îl împodobeau.

În mijlocul capului, ca două coarne aplecate spre spate, se ridicau două pene roşii din coada lui ara, un soi de papagal de prin partea locului. Apoi, de jur-împrejur, de parcă ar fi dorit să aibă mintea îngrădită, el îşi sădise un frumos cerc din pene roşii şi galbene furate de pe tucanul numit cui-cui, şi căruia bătrânul îi spune ramphastus vitellinus. La gât, două şiruri de coliere, unul din dinţi de tigru, altul din gheare de tamanoar; coliere care le-ar fi concurat, vă închipuiţi, pe ale oricărei frumoase din Sevilla. În loc de pantaloni, o fustă din pene albe şi roşii. Nu uitase, desigur, brăţările, care îi atârnau în număr destul de mare de mâini şi glezne.

Acesta era amicul care ne conducea către „palatul” în care domnea, probabil, din mila cerului. Când ne-am apropiat, am fost primiţi de sunete de tobe şi, bineînţeles, nelipsitele fluiere.

Tribul nu era la o distanţă prea mare de malul râului. Pe poteci bine bătătorite, am ajuns la el într-un sfert de oră. Ne-a întâmpinat vraciul tribului; un bătrân îngrozitor la vedere, care pe lângă tatuajul obişnuit avea faţa toată ciuruită de găuri, în care sunt înfipte pene albe de toco strigător. Şi el, în semn de mare sărbătoare, îşi împodobeşte capul cu pene galbene-roşii de cui-cui. Pe faţă şi pe piept avea nişte desene bizare făcute cu suc de rucu, o plantă din care scot ei culoarea roşie.

De la un umăr la altul îl brăzdau trei linii de un brun închis, făcute cu suc de jenipa.

Când vraciul s-a apropiat, fluierele au început să ţipe înnebunitor, de parcă tot bambusul pământului fusese făcut fluiere.

Pedro, când a văzut că trucul nostru mergea, a prins un astfel de curaj, de parcă am fi fost într-o tienda[31] din Belem. În faţa acestui mare personaj sălbatec, el puse iar oala pe capul meu – dracu’ să-l ia, nu ştiu de ce-şi închipuie că numai eu sunt bun de altar – apoi, după ce-i demonstră şi acestuia minunea, se apropie de el, îi trase o lovitură uşoară la încheietura piciorului, în spatele genunchiului, încât sălbaticul, cum era şi bătrân, se trezi deodată îngenunchiat în faţa „zeului” care-l vizita. Cred că lovitura asta, care i-a înmuiat picioarele, nu l-a speriat mai puţin decât arătarea. Apoi, cu gestul cel mai firesc din lume, Pedro îşi înfipse mâna în chica bătrânului, trăgându-l în jos, a prosternare.

---

[31] *Tienda* – cârciumă. (n.a.).

De data asta o păţisem eu cel mai rău, pentru că Pedro, punându-mi în grabă oala în cap, îmi turtise o ureche, care mă durea grozav, iar cea de-a doua nimerise într-o margine ascuţită, aşa că simţeam că din clipă în clipă mi-o va tăia. Mai ales dacă lui Pedro îi va da prin cap să-şi mai lovească monstrul.

— Ascultă – îi şoptii eu – ia-mi oala că nu mai pot.

— Rabdă! îmi ordonă el scurt.

Noroc că bătrânul, auzind discuţia, se înduioşă şi îmi luă oala de pe cap, ţinând-o în mâini.

După ce şi noi şi ei am convenit că suntem în posesia unui mare spirit, ne-am rânduit într-un lung alai şi ne-am îndreptat spre trib. Am ajuns destul de uşor într-un luminiş unde ne aşteptam să vedem colibele lor, dar nu erau decât oameni care ne priveau. Ne-am uitat în jurul nostru miraţi, până când ne-am dat seama că indienii noştri îşi aveau colibele făcute în copaci, la mai bine de douăzeci şi cinci, treizeci de picioare înălţime. Toate erau făcute din frunzele rezistente ale palmierului boinasu, legate între ele. Aceste frunze ajung până la mărimea de patru picioare şi sunt atât de rezistente, încât nici ploaia, nici soarele nu le strică. Dar, uitându-mă la colibele agăţate acolo, ca nişte fructe enorme, am simţit deodată că-mi fuge pământul de sub picioare.

— Priveşte! i-am şoptit bătrânului.

— Ah! scăpă şi el, când privi în direcţia în care îi arătam eu. Antropofagi!

— Ascultă, Alec – îmi şopti, în treacăt, Pedro – dacă nu te astâmperi şi te jelui ca o andaluză, să ştii că ajungi şi tu acolo.

Pedro avea dreptate, dar ceea ce vedeam, n-ar fi lăsat pe nimeni liniştit. Nu erau de ajuns capetele de la cingătoarea căpeteniei care ne prinsese. Într-un copac, separat de aceia în care erau construite colibele, atârnau ca nişte nuci de cocos zeci de capete de om. E uşor de închipuit ce impresie îţi lasă un copac cu astfel de fructe. Mai ales când îl vezi în împrejurarea în care îl vedeam noi.

— De ce or fi atârnând capetele? întrebai eu.

— Trofee de luptă. Nu vezi, alături, celelalte obiecte ale duşmanilor?

— Bine, dar par nişte oameni paşnici. N-am văzut nimic fioros la ei.

— Şi mie mi se pare la fel. Poate că ar trebui să dau crezare celor spuse de acela care mi-a transmis harta.

— Ce spunea?

— El cunoştea limba băştinaşilor de prin partea locului. A trăit destul de mult printre ei.

— Ei? întrebai eu nerăbdător, privind ca hipnotizat spre căpăţânile spânzurate.

— Nu-i descria ca pe nişte oameni fioroşi. Nu pentru plăcerea de a-i mânca omorau ei duşmanii, ci pentru că religia îi învăţa aşa. Credinţa lor spune că nu poţi scăpa de un duşman decât mâncându-l. De asemenea, te păzeşti de el dacă îi conservi capul.

— Cu toate astea, nu cred că erau ei aşa de primitori dacă nu aveam cu noi jucăria lui Pedro.

La sosirea noastră, au apărut din toate părţile băştinaşii curioşi. Unii coborau de la „etaj", alţii apăreau din pădure. Ne-am oprit lângă un altar pe care, parcă spre liniştirea noastră, am văzut o căpăţână proaspătă, încă plină de sânge.

— Mi se pare că i-am deranjat de la masă, spuse Pedro, bine dispus. Ce faci, Alec, dacă te invită şi pe tine?

— Eşti nebun?

— Dacă nu mănânci, înseamnă că eşti de-al duşmanului. Sau mănânci, sau te mănâncă.

Dar eu nu-l mai ascultam pe nebunul de Pedro. Mă uitam la indienii care se înghesuiau să vadă „zeul". Potriviţi de statură, nu erau deloc aşa urâţi, cum mi-i închipuiam. Sunt toţi închişi la culoare, cu părul negru şi lucios, pe care îl poartă lung. Bărbaţii poartă breton, lung până la rădăcina nasului cam turtit. Gura o au largă, aş spune de om bun, dacă m-aş referi la un civilizat. Buze groase, dar nu răsfrânte în afară, ca la negri. Pomeţii obrajilor, proeminenţi, fac să aibă faţa rotundă, mai ales că părul le acoperă cea mai mare parte a frunţii.

Femeile au mai toate câte o traistă în spate, din care scot capul copii destul de urâţi. Se uită şi ei curioşi la noile animale care au apărut din junglă. Multe dintre femei au în lobul urechii găuri mari, astfel că poate foarte uşor să fie pus înăuntru un ou. Par a fi cochete, pentru că braţele lor sunt gătite cu coliere de melci, sau dinţi de maimuţă. În jurul gâtului au mărgele de colţi de maimuţă. Nu ştiu dacă s-au gătit aşa în cinstea noastră, sau obişnuit sucesc capul bărbaţilor în aceste veşminte. Dar să nu fiu nedrept cu ele şi să mărturisesc că au o graţie a lor, naturală, care le prinde al naibii. Mai ales zâmbetele lor deschise, naive, te cuceresc. Cele mai tinere te impresionează prin frumuseţea lor fizică. Subţiri, cu oasele lungi şi delicate, pe care muşchii sunt întinşi ca nişte coarde, fac să ţi se lipească privirea de ele. Talia lor poate fi invidiată de bietele andaluze, care nici strânse în corset nu o puteau avea aşa subţire. Totul la ele este bine proporţionat, echilibrat, încât am simţit la un moment dat o căldură care-mi încingea obrajii. Observai că Pedro, când le arăta „zeul", cam punea mâna pe ele, fără motiv. Le lua pe după gât, le apleca spre „zeu", le bătea uşor pe spate, iar ele zâmbeau, binevoitoare şi fericite. Al dracului Pedro, când nu-i convine, îmi pune oala

în cap, iar când are el ceva în gând, o poartă singur. Şi de data asta, parcă ştiind ce gândesc, după ce a umblat cu „zeul" pe la nasurile băştinaşilor, făcând drept-credincioase după cum am spus, mai ales pe tinerele femei, l-am văzut că se apropie din nou de mine, cu intenţia să-mi pună iar oala în cap.

Se distra, măgarul!

— Pedro, dacă nu te astâmperi, să ştii că-ţi dau cu ea în cap, i-am şoptit eu, furios.

— Dacă vrei să-ţi atârne căpăţâna în copac... Şi, făcându-mi cu ochiul, îmi puse din nou „pălăria" pe cap.

Iarăşi nu mai puteam să privesc decât în jos. Iată însă că şi aici, lângă altar, am putut totuşi să asist la un spectacol pe care nu-l poţi vedea de două ori în viaţă.

Câţiva copii ţineau strâns nişte papagali, pe care îi frecau cu sângele care se scursese din căpăţână. Voiau, desigur, să le schimbe culoarea. Această operaţie părea să constituie pentru ei una dintre cele mai plăcute îndeletniciri, cu atât mai mult cu cât o femeie din apropiere îi sfătuia cum să procedeze, părând şi ea mulţumită de noul aspect al papagalilor. Indienii au şi ei distracţiile lor.

Pedro binevoi, în sfârşit, să-mi ia oala de pe cap şi s-o depună pe alta, alături de căpăţână. În acel moment, sunetul tobelor au izbucnit din imediata noastră apropiere. Patru tineri cu câte un trunchi de arbore găunos legat de gât, loveau în el într-un ritm lent. În spatele lor, alţi patru suflau în fluiere lungi de bambus. Ei s-au apropiat de altar şi s-au aşezat, doi câte doi, de o parte şi de alta a acestuia. Ca la un semnal, războinicii s-au rânduit într-un şir de dansatori, care au înaintat în pas mărunt, păstrând ritmul tobelor. Nu aveau la ei decât arcurile, probabil semn al intenţiilor paşnice. Săgeţile zăceau aruncate la rădăcina unui arbore. Toţi dansatorii erau înroşiţi cu suc de rucu din cap până în picioare. Dacă n-aş fi cunoscut bine culoarea, aş fi crezut că sunt vopsiţi cu sângele celui care aştepta pe altar. Mergând aşa, ei ridicau toţi deodată braţul sus, scoţând un strigăt scurt, apoi aduceau braţul la piept, în tăcere. Repetând mereu acest ritual, ei s-au învârtit de câteva ori în jurul nostru şi al altarului. Din spate a apărut solistul. Spre deosebire de ceilalţi, el avea în păr pene de diferite culori: albe, galbene, negre, verzi, roşii, luate de la mai toate păsările junglei. El singur, spre deosebire de ceilalţi, purta în mână o enormă săgeată din lemn de Jynerium, cu care făcea diferite figuri. Gesturile lui erau mai vii, expresia lui mai cruntă.

Tobele au prins să bată mai repede, strecurând în noi un sentiment de teamă. Corul izbucni într-un cântec de luptă, făcând gesturile solistului şi mai zvâcnite, încruntându-i şi mai tare figura. Apoi, din piept îi scăpă un

răget înfricoşător. Braţul lui ameninţă cu suliţa întinsă un duşman nevăzut. Ne uitam unul la altul, neştiind ce să credem. Din răspunsul corului am înţeles însă că dansul nu era decât o vânătoare de jaguar.

Melodia păru că l-a încântat aşa de mult pe Pedro, încât, prinzând ritmul, începu să urle şi el, de parcă ar fi fost la chef. Ne uitam cum se dirija singur cu mâna în aer şi, la un moment dat, chiar şi corul. Picioarele lui tropăiau uşor, încercând să păstreze ritmul dansului. Am observat că cei din trib privesc cu simpatie tot ce face el, iar Marele Vraci îi zâmbea încurajator. M-a uimit întotdeauna repeziciunea cu care se adapta Pedro la orice situaţie. Dacă te uitai în aceste momente la el, nu puteai decât să spui: „un om fericit".

Solistul dansator era înspăimântător la vedere. Penele porneau din capul lui în sus, dar şi în jos, pentru că în afară de cele înfipte în chică, avea altele înfipte în obraz şi în barbă, în nişte găuri anume făcute, ca şi la Marele Vraci.

La sfârşitul dansului a urmat ceremonia prezentărilor.

Bătrânul fioros se apropie de Pedro, pe care, cu siguranţă, îl socotea căpetenia noastră, şi se prezentă.

— Xiroba – spuse el, împungându-se în piept cu degetul mare. Xi-ro-ba, repetă, când ne văzu puţin nedumeriţi.

Pedro înţelese, în sfârşit, şi se prezentă şi el, cu o eleganţă demnă de un valet de casă mare.

— Pe-dro Al-va-rez, îşi silabisi el numele, în timp ce-şi apleca din nou corpul în cea mai impecabilă reverenţă.

După ce Pedro termină de înşirat toate numele pe care le avea, şi care-l făcură pe Xiroba să holbeze ochii, acesta se îndreptă către oamenii din jur şi, cuprinzându-i pe toţi într-un gest larg, repetă:

— Xi-ro-ba!

Asta însemna probabil că sunt supuşii lui, sau că tribul poartă acelaşi nume cu el.

— Îmi pare bine, încântat de cunoştinţă, îl asigură Pedro, bătându-l prieteneşte pe umăr.

Şi pentru că am găsit, în fine, un moment de răgaz, Pedro scoase din buzunar darurile noastre. La vederea mărgelelor şi a clopoţeilor, ochii lor se aprinseră de dorinţă. Pedro alese cel mai frumos şirag şi-l atârnă de gâtul bătrânului, alături de colierul lui din gheare de tamanoar, apoi altul, ceva mai mic, la gâtul feciorului şi al nevestelor acestuia, care s-au prezentat ca la comandă. După felul în care s-au aşezat în jurul lui şi după felul cum le-a tratat, ne-am dat seama că toate erau soţiile lui, cu toate că cea mai în vârstă avea peste patruzeci de ani, iar cea mai tânără doisprezece, treisprezece.

După aceea, Pedro a dat câte un clopoţel dansatorilor, să şi-l prindă la picior. Ultimele şiruri au fost împărţite fetelor tinere, la care chiar Pedro le

legă la gât (al dracului!), poposind iar, mai mult decât trebuia, după părerea mea, cu mâna pe ele. Nu-i vorbă, şi eu, dacă aş fi avut un şir, tare aş mai fi împodobit o frumuseţe din asta care se uita curios la mine. Mă tot uitam la ele şi mi le închipuiam îmbrăcate în rochiile cele mai la modă, şi nu erau deloc de lepădat.

Ţin să spun că, aici, masa de seară se serveşte foarte devreme. Soarele, pe care greu îl zăreşti de sub bolta de frunze, fuge repede dincolo de orizont, lăsând jungla să orbecăie în beznă.

Pădurea, simţind parcă întunericul, începe să-şi arate surprizele. Vietăţile slabe ies să se îndestuleze, protejate de întuneric. Selva începe să freamăte. Din nou spaima pune stăpânire pe mine. Deodată îmi dau seama că în mijlocul acestei sălbăticiuni suntem nişte biete fiinţe neputincioase. Eu, Pedro, profesorul; şi în jur totul e sălbatic. Am impresia că unii dintre ei ne şi văd căpăţânile atârnate în „copacul victoriei".

Dar în timp ce eu îmi făceam „filosofia de seară", după cum profesorul îşi făcea rugăciunea (gândurile astea de seară sunt o meteahnă veche a mea, de care nu mai sper să scap), totul era aranjat pentru ospăţ. Ne-am instalat cât mai comod pe rogojini împletite din frunze de carnauba, într-o parte şi alta a Marelui Vraci, care conducea ceremonia.

Observasem, chiar de la sosirea noastră, că tribul îşi avea reşedinţa într-o regiune în care abunda acest dar al junglei care se numeşte carnauba, fără de care nu ştiu cum s-ar trăi aici. Mi-a atras atenţia prezenţa lui majestuoasă şi elegantă, frumuseţea frunzelor sale enorme, de forma unui evantai. Luciul lor cerat le fac să pară că sunt din piele. Din ele se fac aici colibele în care indigenii locuiesc, rogojinile pe care stau şi dorm, sacii în care îşi ţin nucile. Chiar rădăcina lui este un aliment foarte căutat, după ce femeile o prepară într-un anumit fel.

La lumina focului, care a fost aprins în imediata apropiere a altarului, totul părea transfigurat, încât am avut senzaţia că nu mai sunt în lumea noastră. Lumina poleia vegetaţia din jur, făcând-o strălucitoare. Gâzele sclipeau şi ele deasupra focului, ca nişte licurici. Tufele de ferigi arborescente, luminate când mai intens, când mai slab păreau aranjate de o mână pricepută, aşa cum erau de minunate buchetele pe care le formau. Acum, seara, mirosul ananasului era din ce în ce mai puternic, mai ales după ce fiecare ne-am trezit în faţă cu preţioasele fructe, din care Pedro, călcând probabil datina, s-a apucat să îmbuce. Apoi, mirosul ananasului a fost şi el înlocuit de mirosul tare, dar discret, al lemnului miraculos, „pan-brazil" – lemnul de brazil – aşa de căutat în apropiere de Belem, unde putea fi uşor transportat. Ei, dacă am putea să-l ducem până în Spania, ce parale frumoase am lua pe el! Aşa, ne mulţumim să ne îmbibăm doar plămânii cu mirosul lui

deosebit. Îl privesc cu nostalgie. Înalt de aproape treizeci de metri, frunzele lui penate şi florile lui galbene-aurii se rumenesc la lumina focului.

Pe alţi arbori, pe care nu-i cunosc, la încheieturile crengilor atârnă minunate orchidee. Orchideele sunt singurele flori care nu pot fi descrise, care trebuie neapărat văzute, pentru a cunoaşte frumuseţea lor. Forma variată a florilor, unele formate numai din două, trei petale mari, răsfrânte în afară ca trei limbi roşii, altele cu petalele mai dese, de culori pe care nici nu le bănuiam că pot exista, te fac să nu-i poţi lua ochii de la ele. De multe ori, pe aceeaşi floare vezi mai multe culori, de parcă cineva ar fi stropit-o cu nuanţe împrumutate de la alte petale. Deodată, din mijlocul lor, un colibri ţâşneşte în noapte, părăsindu-şi culcuşul de peste zi.

Alături de aceşti purtători de frumuseţi se înalţă curua, palmierul care ne atrage atenţia prin nucile sale ascunse la subsuoara frunzelor de forma unor pene.

Purtând în mâini făclii de licuri, mai mulţi băştinaşi ne aduc încă fructe. Licurii sunt copacii cu frunzele cele mai cerate, aşa că sunt folosite în special pentru a se face din ele făclii.

— Guarana! spuse profesorul mirându-se, când aceştia au răsturnat în faţa noastră fructele aduse.

— Ce sunt astea? întrebai eu curios.

— Guarana. Fructele astea sunt deosebit de bune pentru sistemul nervos.

Şi bătrânul, simţindu-şi probabil „sistemul" zdruncinat de atâtea peripeţii, se apucă să mănânce cu poftă.

Pedro era şi el încântat de tot ce vedea. Cu ochii mari, lacomi, el pipăia fiecare frunză care lucea în bătaia focului. Îmi spuse:

— Măi, Alec, mă, dacă ar fi Juana aici, să vadă tot ce-i în jurul nostru, l-ar da dracului pe Alonso, cu averea lui cu tot!

Eu, pentru că nu-s întotdeauna deştept, mintea mea suferind adesea eclipse, n-am ştiut ce să-i spun. M-am uitat numai la el şi am spus...

— Eh! din care nu ştiu ce o fi înţeles Pedro.

Dar masa începe. În faţa mea am încă fructe de caju – pe care profesorul le recomandă ca fiind bune împotriva diareei, boală destul de periculoasă aici – apoi văd cunoscuta maracuja şi în fine mango. Dar, pentru că gazdele noastre nu erau sigure că suntem toţi vegetarieni, au avut grijă să ne aducă peşte, friptură de tapir, carne de broască ţestoasă, care s-ar părea ca le place în mod deosebit. În fine, surpriza culinară apare şi ea. Ne trezim cu bucăţi de carne friptă, pe care nu o mai identific.

— D-asta să nu mănânci, îmi şopti profesorul, prinzând probabil intenţia mea de a mă repezi să văd ce gust are.

— De ce? îl întrebai eu contrariat.

— Pentru că ai să mănânci din fundul jupânului de pe altar, interveni Pedro, arătându-mi căpăţâna de lângă „marele zeu”.

Din clipa aceea, stomacul meu refuză cu încăpăţânare să mai primească ceva. Refuză chiar minunatele ananas, pe care până atunci le-aş fi mâncat pătrăţel cu pătrăţel.[32]

După ospăţ a început petrecerea propriu-zisă. Tobele au prins să bată mai vioi şi dansul a început din nou. Din piepturile lor răsuna din când în când un strigăt:

— Manitu! Manitu!

Astfel că dansul se transformă curând într-o adevărată procesiune.

— Manitu! Manitu!

— Cine-i ăsta, Pedro? îl întrebai eu pe amicul meu, care privea ceremonia cu deosebit interes.

Răspunsul îmi veni însă de la profesor.

— Manitu este spiritul cel mare la care se închină indienii. Ei cred într-un zeu al binelui şi altul al răului.

— Bine, dar văd că strigă la „hopa Mitică”.

— Păi, pentru că este chiar Manitu. Cine altul putea să fie acest zeu bun, pe care îl doresc aşa de mult în mijlocul lor, să-i apere de nenorociri?

Pedro se tot umfla în pene, privindu-şi jucăria.

— Ascultă, creatorule de dumnezei – îi spusei eu – ce stai aşa ţeapăn? Încet, încet ai să crezi şi tu că l-ai adus pe Manitu.

— Să spun drept, Alec, chiar cred. Dacă ne-a scăpat el dintr-o asemenea încurcătură! Gândeşte-te puţin ce s-ar fi întâmplat cu noi, dacă nu eram sub ocrotirea lui. Pot să jur că e chiar Manitu.

Avea dreptate Pedro. Nu ştiu dacă am să uit vreodată că trei oameni au fost salvaţi de la moarte de o jucărie.

În fine, iată că i-a venit rândul şi căpăţânii. Ni s-a dat de înţeles că în cinstea noastră vor efectua o procesiune de mare cinste, mumificarea unei căpăţâni de duşman.

Acela care făcu tot ce voi povesti mai jos a fost chiar Marele Vraci, care, pentru a fi mai liber în mişcări, şi-a scos penele înfipte în obraz. Faţa lui rămasă fără pene, numai cu găurile, era respingătoare, cum era de altfel şi cu pene.

În faţa lui a fost adus un vas, în care am zărit cu groază că mai erau câteva căpăţâni, puse într-un pământ de o culoare deosebită, parcă amestecat cu cenuşă.

— Nu e cenuşă, e sare, mă lămuri profesorul.

---

[32] Coaja fructului e împărţită în mici pătrăţele. (n.a.).

— Sare? De unde au ei sare, în mijlocul pădurii?

— Din cenuşa lui paripu.

— Paripu?

— Un soi de palmier.

— Şi cum o prepară? Curge ca hevea, din coajă?

— Nu, Alec. Ard lemnul de paripu, iar cenuşa strânsă o amestecă bine cu apă. Sarea din cenuşă se dizolvă. Nu au decât să pună apa la soare, să se evapore, ca să aibă sare.

— Foarte interesant. Cine i-o fi învăţat?

— Întreabă-i, mă îndemnă Pedro.

Marele Vraci luă capul de pe altar şi începu să-l pregătească pentru nemurire. Mai întâi îi scoase cu grijă limba, pe care o dădu la o parte, semn că nu mai avea nevoie de ea. Apoi, cu şi mai multă grijă, decupă pielea capului, scoţând-o ca pe o perucă. Căpăţâna astfel scalpată a fost înfundată în gură cu pământ luat din vasul în care zăceau celelalte capete.

După ce această primă operaţie a fost terminată, el a agăţat peruca de un băţ, pe care atârnau şi perucile celorlalte capete.

Marele Vraci se ocupă apoi de o altă căpăţână, care stătuse probabil de ajuns în saramura de pământ şi, cu o uşurinţă surprinzătoare, jupui pielea de pe oase şi o umplu cu pietricele înfierbântate într-un vas de lut. După aceea a fost pusă deasupra unui foc în care erau rădăcini de plante aromatice. Fumul lor o înnegri repede.

După ce stătu deasupra focului un timp, căpăţâna a fost luată din nou în lucru. I s-au scos pietricelele, punându-i-se în locul lor cenuşă. Cu grijă deosebită a fost fixată chica scalpată şi, iată, căpăţâna era din nou întreagă. Când a fost şi vopsită, ceremonia era terminată. Căpăţâna însă, care avusese la început mărimea normală ajunsese acum să nu fie mai mare decât un pumn, la fel cu acelea pe care le avea tânărul războinic la centură. Nasul, gura, ochii se zgârciseră, astfel că mumia semăna perfect cu răposatul, dar micşorat. Copacul suport va primi un nou fruct.

Din piepturile asistenţei izbucniră strigăte de bucurie când Marele Vraci anunţă printr-un gest că operaţia a fost terminată. Inamicul nu le va putea face niciun rău, pentru că ei îi vor păstra capul.

Dar mumificarea acelui duşman nu era ultima surpriză din ziua aceea. Ultima şi cea mai îngrozitoare veni după asta. Trebuie să spun că moartea însăşi, dacă ar fi venit la mine, nu m-ar fi speriat aşa cum m-a speriat spectacolul pe care am să-l descriu.

Un fluier se auzi în apropierea noastră, dar în junglă. Nu i-aş fi dat nicio importanţă, dacă n-aş fi văzut că toţi băştinaşii se întorc înspre partea aceea, aşteptând ceva.

Deodată, în lumina focului, am zărit capul enorm al unui boa constrictor legănându-se într-o parte şi alta şi apropiindu-se de noi. N-am ştiut ce să fac. Când m-am uitat la bătrân, am văzut că şi el înghite repede, holbându-se la dihania care sâsâia spre noi. Pedro îl privea în aşa fel, încât credeam că vrea să-l sperie. Dar, cu toată spaima care ne cuprinsese, nu am dat un pas înapoi. Iată însă că un al doilea cap, al unui piton uriaş, se ivi şi el din junglă, mânat parcă de acelaşi fluier.

Atunci mi-a trecut prin cap că indienii şi-au bătut joc de noi, că s-au distrat închinându-se la „zeu", iar acum ne omoară, probabil, după datină, asmuţând asupra noastră şerpii aceştia înspăimântători.

Dar, privind capetele care se iviseră deasupra, nu observasem ce se întâmplă jos, pe pământ. Zeci de şerpi, unul mai veninos ca celălalt, înaintau către noi. Teribilul crotal sau şarpele cu clopoţei înainta în cercuri largi, parcă amuzându-se că ne poate speria puţin câte puţin şi aşteptând să murim mai întâi de spaimă; veninosul ai-ai a cărei muşcătură cât de mică te trimite în rai; şarpele-coral, iute în mişcări, care se plimba printre ceilalţi, de parcă s-ar fi consultat cu ei; apoi am observat pielea ca de tigru, vărgată, a şarpelui-vânător; am privit verdele închis al şarpelui-liană lung de aproape opt picioare, dar gros abia ca un deget. În fine, am văzut înaintând către noi capetele galbene, roşii, albastre ale altor soiuri de şerpi veninoşi, pe care nu-i mai ştiam, sau pe care îi uitasem de spaimă. Zeci de şerpi ascultau de fluierul pe care nu-l văzusem încă.

Iată însă că Marele Vraci îi preluă de la acela care îi adusese din pădure... Luând un fluier, el începu să scoată nişte sunete care însemnau probabil ceva pentru lighioane. Mânate aşa, ele se târâră în jurul altarului şi în jurul nostru. Un cortegiu pe care nu ştiu cum ar trebui să-l descriu, ca să şi-l imagineze cineva aşa cum arăta. Pot să spun numai că, privindu-l, sângele nostru se îngroşa de frică, oprindu-se. După ce ne înconjură de trei ori, milostivindu-se, probabil, cortegiul porni către pădure, unde îl chema din nou fluierul care îl adusese.

Broboane mari de transpiraţie se rostogoleau pe fruntea noastră, ne gâdilau nasul, se opreau o clipă în vârful lui, mai înainte să se arunce în gol.

Să ştie toată lumea, frica e umedă!

După ce am răsuflat toţi trei adânc, aşa adânc că ne-au trosnit coastele, ne-am privit muţi, vorbindu-ne numai din priviri. Pentru prima dată de când am plecat din Belem, simţeam nevoia să facem toţi trei acelaşi lucru, aşa că ne-am repezit la oalele cu băutură şi le-am dat peste cap. Nu mi-a plăcut niciodată băutura de manioc, dar acum mi s-a părut minunată.

Simţindu-se obligat să bea alături de noi, Marele Vraci goli şi el o oală. Băutura îşi făcu efectul neaşteptat de repede şi de puternic. După câteva

minute, el se prăvăli la pământ, rămânând nemişcat. Respiraţia grea, şuierată, ca a unui om care trage o greutate, ne-a anunţat că Marele Vraci doarme. Pentru indieni evenimentul nu era deosebit; probabil că Marele Vraci, cu toate că nu era creştin, aprecia cum se cuvine sângele Domnului.

— Ce facem, Pedro? l-am întrebat eu, după ce câţiva indieni au luat corpul vraciului şi l-au dus la culcare.

— Cred că cel mai bun lucru ar fi să-i urmăm exemplul, îmi răspunse el.

— Să ne îmbătăm?

— Să ne culcăm.

— Într-adevăr, e cazul, se asocie şi bătrânul părerii lui Pedro. Să urcăm.

Peste puţin eram în vârful unui copac, într-o colibă în care, legate de crengi, erau întinse trei hamacuri. Ne-am culcat imediat obosiţi.

— Pedro, am să te rog să vezi mâine, la lumină, ce culoare are părul meu. Vreau să ştiu cum mai arăt.

— Pot să-ţi spun de-acum, Alec, să nu te culci curios. Cu toate că eu am vrut să-ţi ascund...

— E chiar alb, Pedro?

— Aşa cum l-ai fi avut peste patruzeci de ani.

— Ei, lasă băiatul în pace, nu-l speria degeaba, interveni bătrânul. Te sperie, Alec. Cu toate astea mă mir că nu arătăm într-adevăr aşa cum spune el.

Era plăcut în hamac. Deasupra noastră, în loc de acoperişul greu de frunze, zăream acum cerul de un albastru ca marea liniştită. Luna, agăţată în vârful unui palmier, privea mirată feţele noastre albe încă de spaima pe care o trăsesem. Pădurea începuse să se mişte. Prin faţa deschizăturii, care servea drept uşă colibei noastre, se auzea din când în când fâşâitul aripilor unui liliac. Strigătul ascuţit al tucanului răsuna în noapte ca o cumpănă de fântână neunsă, evocând-mi copilăria. Da, da, tucanul strigă la fel cum striga cumpăna bunicii, când adăpam seara caii. Dar tucanului îi răspundea imediat o altă pasăre, „boturus tigrinus", cum îi spune profesorul. Sunetele acestuia sunt duioase şi răsună de parcă e un cântăreţ care face vocalize în mijlocul junglei: do-mi-sol-do, răsună în întuneric.

Pedro, cu faţa în sus, priveşte şi el cerul, ascultă şi el jungla. Şi poate călătoreşte dincolo de ocean.

Nu-mi dau seama cam cât timp am ascultat noaptea, dar, când m-am întors, să privesc cu recunoştinţă „zeul", care ne salvase, am văzut doi băştinaşi care se furişau către altar. Mi-am dat imediat seama că vor să ne fure „zeul", să-l aibe numai pentru paza tribului lor. L-am deşteptat mai întâi pe Pedro.

— Pedro, scoală-te! Scoală, n-auzi?

— Ce vrei? mă întrebă el somnoros.

— Uite, vor să ne fure jucăria.

— Ce?!

Pedro sări alarmat în picioare.

— Încet, să nu te audă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă şi bătrânul, buimăcit de somn.

— Vor să ne fure „zeul”, îi spuse Pedro.

— Să nu-i lăsăm!

— Dar cum? mă interesai eu.

Pedro, însă, găsi singur soluţia. Aşteptă în linişte până când cei doi ajunseră la un pas de altar şi... când erau gata să întindă mâna să-l ia, un fluierat asurzitor porni dintre degetele lui.

Cu tunul să fi tras şi n-ar fi dispărut atât de repede. De-a berbeleacul, unul peste altul, cei doi se topiră în noapte. Pădurea ne trimise înapoi, de câteva ori, fluierul lui Pedro, parcă voind şi ea să-i sperie pe băştinaşi. Era prima dată când ţinea cu noi.

— Bravo, Pedro! S-au speriat rău.

— Nu cred că se îndoieşte vreunul că n-ar fi fluierat chiar „zeul”. Altfel nu fugeau aşa.

— Cu siguranţă.

Eram, de asemenea, sigur că întreg tribul luase parte la acest furt. Ne-am dat seama mai ales după ce am văzut că nimeni nu s-a mişcat, cu toate că fluierul lui Pedro era cât pe ce să învie şi căpăţânile din copac. Dar nicăieri nu s-a auzit vreo mişcare. Peste puţin, liniştea s-a lăsat grea peste sălaş.

— Ce facem acum? am întrebat eu.

— Nimic. Nu cred să se mai apropie. S-au convins, în fine, că e un zeu care ştie să fluiere.

— Dacă reuşeau să ni-l fure, n-am mai fi scăpat cu viaţă, spuse profesorul.

Ne-am culcat iar. Până la ziuă am făcut cu schimbul de pază, dar nimeni nu s-a mai apropiat de altar.

*

Ziua a început cu sunete de tobe, care ne chemau la masă. Marele Vraci se purtă cu noi ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic. Iar noi, de asemenea, ca şi când n-am fi ştiut nimic. Dar tot el a fost mai şiret.

Când a văzut că ne pregătim de plecare, ne-a adus la cunoştinţă că un alt vraci, de la un trib din susul râului, care a auzit de venirea noastră, ne invită să trecem să-i facem o vizită. Mai mult din teamă decât din plăcere, şi pentru că, de fapt, nu ne abăteam din drumul nostru, am acceptat.

Au început pregătirile de plecare. Femeile alese pentru a pregăti vicu pentru drum s-au aşezat la lucru. Dar, privindu-le cum preparau această băutură, mi-am propus să nu-mi apropii gura de ea câte zile voi avea.

Aşezate în cerc, şase sau şapte femei, anume alese, se ocupau cu preparatul ei. Aveau toate în faţă câte un vas cu făină de manioc, cu care-şi umpleau gura şi pe care o amestecau, îmbibând-o bine cu scuipat. Când făina ajungea ca o pastă, o scoteau din gură şi mestecau altă făină. Strânsă la un loc, coca era apoi amestecată cu puţină apă şi lăsată să fermenteze. În acest timp, ea creştea ca o pâine. Nu rămânea decât să fie pusă la soare, pentru a se usca.

Indianul nu pleacă niciodată la drum fără acest aluat fermentat, din care îşi poate face numai în câteva minute o băutură alcoolică. Când se opreşte, rupe o bucată de aluat, o dizolvă în apă, şi în scurt timp va avea băutura gata.

Bărbaţii pregătesc între timp sucul de kosy-kosy, al cărui miros alungă tigrul. Kosy-kosy este fiert ca să-şi lase sucul, iar ei se ung cu el. Este ciudat că un tigru, oricât de înfometat ar fi, fuge când simte acest miros.

— Hibiscus abelmoschus, îl învăţă profesorul pe Pedro.

În fine, după un dans de adio, am plecat. Către seară ajunsesem în tribul cunoscuţilor „capete plate", unde eram aşteptaţi de locuitorii mai multor triburi apropiate. Erau acolo şi locuitorii unui trib care vorbeau trăgându-şi respiraţia, de parcă gâfâiau. Ascultându-i, aveai impresia că vorbele lor pornesc din stomac.

— Îi auzi cum gâfâie, Pedro? Au fugit să vină, să te vadă pe tine.

— Te cred. La tine ce-ar putea vedea?

Dar Pedro fu în curând ocupat. Repeta tocmai mascarada din ziua trecută.

Privirea mi-a fost atrasă de locuitorii unui alt trib, ale căror femei aveau nişte picioare îngrozitoare.

— De ce sunt aşa? l-am întrebat pe bătrân.

— Un obicei stupid, mă lămuri el. Încă din fragedă copilărie, femeilor li se bandajează picioarele de sub genunchi în jos. De aceea rămân aşa de scurte şi subţiri.

— Ce obicei!

Dar să descriu gazdele.

Capul lor părea o lună plină, aşa era de turtit. Am văzut cum procedau pentru a şi-l face astfel. Mai mulţi copii aveau fruntea prinsă între nişte scoarţe de lemn, care le-o presa, făcându-le-o plată.

Lucrurile s-au petrecut foarte bine. Am tras din nou un chef, am asistat din nou la impresia pe care o făcea „zeul" asupra lor. Şi totul s-ar fi terminat cu bine, dacă noi am fi fost mai prudenţi. Siguri de noi, şi liniştiţi, pentru că

n-am văzut capete în copaci, ne-am culcat şi am adormit de puteai să tai lemne pe noi. Somn adânc şi liniştit.

Numai că dimineaţa n-a început la fel de liniştit pe cât am dormit noi. De data aceasta nu ne-am mai trezit în zgomotele obişnuite ale tribului.

— Ce s-a întâmplat, Pedro?

— Nimic, Alec. Avem plăcerea să fim singuri, adică noi şi pădurea.

— Nu înţeleg.

— Am avut noroc de gazde primitoare. Ne-au lăsat nouă lăcaşul, ei luând în schimb un biet „zeu", cu ajutorul căruia speră să-şi facă altul mai norocos.

— Cum, Pedro, nu mai avem „zeul"?

— După cum vezi, Alec.

Bătrânul se dumiri şi el că rămăsesem dezarmaţi în mijlocul pădurii.

— Să plecăm cât mai repede, spuse el.

— Dar n-are cine să ne omoare, ne linişti Pedro. Vedeţi pe cineva în jurul nostru?

Într-adevăr nimeni. Băştinaşii dispăruseră toţi, până la unul, de parcă îi înghiţise pădurea.

Am dat fuga la mal, să văd dacă mai aveam piroga. Era. Am răsuflat uşuraţi. Cred că şi ei abia aşteptau să plecăm. De aceea ne lăsaseră piroga.

— La urma urmei, să pornim, ne sfătui bătrânul. Acelaşi lucru am fi făcut, chiar dacă nu ne-ar fi prădat.

— Şi nici nu mai avem aşa mult până la destinaţie, le amintii eu.

Ne-am urcat în pirogă şi am pornit. După ce am urcat o bucată, am zărit pe mal un indian care se ferea de privirea noastră. Ne spiona. Plecarea noastră liniştea toată lumea. Şi pe ei, şi pe noi.

— La revedere, amigos! strigă Pedro indianului, făcându-i cu mâna. Să-l stăpâniţi sănătoşi. Să vă aducă noroc.

Pedro nu era rău de pagubă. Nici de data asta nu regreta ce pierduse.

— Să vă aducă noroc! urai şi eu din toată inima.

— Să vă aducă noroc! se asocie şi bătrânul urării noastre.

Toţi trei ne-am simţit, nu ştiu de ce, mulţumiţi. Mai ales după ce i-am strigat indianului urarea noastră. În sinea mea doream sincer să le aducă noroc, deşi mă îndoiam că se va întâmpla aşa.

— Hai, Pedro, la drum! îndemnai eu.

Şi am înfipt cu nădejde lopata în apă.

Abia peste trei zile aveam să simţim lipsa „zeului" care ne scăpase de canibali.

De-ar mai fi „Hopa Mitica”

Asta s-a întâmplat pe seară, când, la fel ca acum trei zile, din ierburile malului au ţâşnit după noi pirogi pline de băştinaşi. Aşa cum au toţi obiceiul prin aceste meleaguri, înaintau ţipând scurt şi ameninţând cu arcurile.

Nu mai putea fi vorba de tratative. Ce să discuţi cu nişte oameni care sunt gata să-ţi trimită o săgeată otrăvită mai înainte să-ţi audă glasul?

— Repede! Repede! ne îndemnă Pedro, în timp ce chiar el vâslea cu mare tragere de inimă.

Ne-am grăbit cât am putut, dar distanţa dintre noi şi ei se micşora ameninţător. Primele pirogi aproape ajunseră la distanţa la care se putea trage cu arcul cu oarecare şanse de reuşită.

Vâsleam cum numai frica de moarte te învaţă să vâsleşti. Ţipetele lor scurte se auzeau din ce în ce mai aproape.

Pedro lăsă pentru o clipă vâsla din mână, şi scoţând revolverul, ochi prima pirogă. Pocnetul cartuşului tăie pentru o clipă elanul urmăritorilor noştri, dar numai pentru o clipă, pentru că, încurajându-se, se apucară iar să vâslească.

Un nou pocnet şi piroga din frunte rămase în urmă. Cred că Pedro reuşise să-i facă o gaură. Dar nu făcuse mare lucru, pentru că o alta îi luă imediat locul.

— Ce facem? mă neliniştii eu.

— Înainte! Înainte! strigă Pedro.

Iată că indienii începură să răspundă la cartuşele lui Pedro. Primele săgeţi căzură la zece picioare în urma noastră. Vasăzică numai zece picioare ne mai despart de moarte. Apoi săgeţile au început să cadă în dreapta şi în stânga noastră. Pedro, care stătea în prova luntrei, avu chiar plăcerea de a vedea o săgeată înfigându-se în vârful pirogii, chiar sub nasul lui.

— Mi-au trimis-o mai întâi s-o miros – spuse el, privind săgeata care mai vibra încă din cauza vitezei cu care se înfipsese.

— O să fie mai rău când te-o mirosi ea pe tine, i-am răspuns eu.

Şi aşa s-ar fi întâmplat dacă Pedro, tot Pedro, n-ar fi avut o idee salvatoare.

— Señor profesor! strigă el la bătrân.

— Ce-i, Pedro?

— Unde este sticla dumneavoastră de aguardiente?

— La mine.

Profesorul avea la el o sticlă din care bea în fiecare dimineaţă şi seară câte o înghiţitură. Când am plecat din Belem ne-a dat şi nouă câte o porţie, numai că a noastră se terminase de atâta timp, că-i uitasem şi gustul.

— Daţi-mi-o! îi ceru Pedro categoric.

Ce dracul mai vrea? Te pomeneşti că Pedro vrea să tragă ultima duşcă înainte de moarte. Într-adevăr, când eşti beat, mori mai uşor. Bătrânul n-a ţinut să-şi uşureze el moartea, şi i-a dat-o.

Pedro o duse la gură, o gustă şi zise satisfăcut:

— Foc!

Ştiam şi eu că arde.

Dar n-am avut timp să ne mirăm prea mult, pentru că o ploaie de săgeţi căzură de jur-împrejur, anunţându-ne sfârşitul. Am împins şi mai tare în vâsle, am înaintat şi mai repede. O săgeată ar fi lovit cu siguranţă pe unul dintre noi, dacă nu se nimerea ca Pedro să fie cu oala în mână şi s-o pareze.

— Unde-i farfuria mea? întrebă Pedro.

— Acolo! îi arătai eu.

El o luă, puse puţin aguardiente în ea şi-i dădu foc. Toată această operaţie ceru însă timp, şi grosul luntrelor se apropiară şi mai mult de noi. Un nou foc de revolver le tăie pentru un timp elanul, o altă luntre rămase în urmă.

Prinzând o clipă de răgaz, Pedro luă farfuria în care ardea băutura şi ne spuse:

— Mai încet!

L-am ascultat.

Cu mii de precauţii, Pedro puse farfuria aprinsă pe apă.

— Înainte! strigă el, când farfuria rămase destul de în urmă, ca să nu se răstoarne.

Efectul a fost mai mult decât neaşteptat. Flacăra aceasta albastră, care ardea în mijlocul apei, acum, în amurg, făcea o impresie deosebită.

Indienii se opriră din vâslit, ca la comandă. Priveau uimiţi focul care înainta spre ei, întrebându-se probabil dacă n-o să ia foc întreg râul. Când farfuria ajunse aproape de ei, a fost de ajuns să se sperie primul şi s-o rupă la fugă, că într-o clipă pirogile lor goneau la vale în aşa viteză, că dispărură dinaintea privirilor noastre mai înainte să ne dăm noi seama ce s-a întâmplat.

— Fereşte! Fereşte! urlă Pedro în urma lor, de parcă l-ar fi înţeles.

Apoi îl apucă un râs nervos, nefiresc.

După ce se potoli, luă sticla bătrânului, o duse la gură şi până n-o scurse toată în pântecul lui, n-o mai lăsă.

Dar nici bătrânul n-a zis nimic, ba, dimpotrivă, părea fericit că-i poate oferi băutura lui.

— Eh! spuse el, ştergându-şi gura, satisfăcut.

Am tras apoi la mal, pentru a ne găsi un loc de poposit.

— Ei, Alec? îmi spuse el, când simţi pământul sub picioare.

— Ei, Pedro? răspunsei eu.
Şi amândoi am simţit că scăpasem.

Zorile au venit în liniște, iar noi am plecat harnici la drum.

Suntem de mai bine de patru luni pe drum, şi ţinta e aproape. Patru luni de când urcăm pe Amazon. Numai palmele noastre au păstrat fiecare zi înscrisă pe ele. Pielea lor pare tăbăcită, aşa-i de groasă, din cauza vâslitului.

În a cincea zi de la această ultimă întâmplare, am ajuns în colonia pe care o căutam. Era noapte, pentru că noi, când am aflat că suntem aproape, n-am mai avut răbdare să poposim.

— Să mergem, Alec. În câteva ore suntem acolo.

— Să mergem, Pedro.

Colonia a apărut înaintea noastră tăcută şi sumbră. Numai câteva felinare luminoase, ici şi colo, în faţa unor barăci. Am ajuns în dreptul unui ponton, de care mai erau legate câteva luntre şi pirogi. Nimeni pe nicăieri.

După ce am acostat, ne întrebam încotro s-o apucăm, pentru a petrece noaptea. Dar iată că se apropie de noi o umbră care se bălăbănea într-o parte şi alta, semn că băuse cam mult.

— Hei, amigo! îl opri Pedro.

— M-ai strigat? ne întrebă acela contrariat, oprindu-se în loc şi bălăbănindu-se.

— Vrem să ne dai o lămurire.

— Foarte bine. Numai întreabă-mă repede – spuse el, deşi nu dădea semne de om grăbit.

— Eşti grăbit? îl întrebai eu curios.

— După cum vezi.

— Tocmai că nu văd.

— Eşti chior? Dacă eşti chior... Hai, repede. Mă duc să mă înec.

— Foarte bine, interveni Pedro. Te rog să-mi spui unde se poate dormi în noaptea asta.

— Ascultă, eşti mai nebun ca mine? Unde să dormi? Păi, unde vrei. Cine te opreşte?

Şi plecă, umbră beată, către debarcaderul pe care abia îl părăsisem.

— Ce crezi, Pedro, se îneacă?

— Aş... Nu vezi că-i beat? Are nevoie de o baie.

— Şi dacă se îneacă?

— Ei, Alec, mă enervezi. Lasă omul să facă ce vrea cu el. Dacă strigă ajutor, sări de-l salvează. Atunci da, te cheamă, dar aşa? Ce te priveşte pe tine?

Când umbra a ajuns la debarcader, s-a întors iar către noi şi ne-a strigat:

— Hei, voi de colo!

— Ce vrei? N-ai curaj de-ajuns? îl întrebă Pedro, râzând. Să vin să-ţi dau vânt?

— N-am nevoie. Mi-aţi spus că vreţi să vă culcaţi. Vedeţi locuinţa aia? E a mea. V-o las vouă. Nu intraţi înăuntru, că am păduchi, dar afară, la intrare, am o rogojină bună. Culcaţi-vă pe ea.

— Mulţumesc! Moarte uşoară! îi ură Pedro, recunoscător pentru locuinţa oferită.

— Adio!

El a plecat mai departe, iar noi către locuinţa pe care ne-o arătase.

Am găsit, într-adevăr, rogojina, şi, rupţi de oboseală cum eram, ne-am trântit pe ea.

Înainte de a adormi, am uitat să mă mai gândesc dacă stăpânul casei se va omorî. „Ei, vom vedea mâine", îmi spusei eu, ca să nu-mi alung somnul, şi adormii senin ca un prunc.

*

A doua zi, leneveam în faţa locuinţei pe care o primisem în dar.

Lângă noi sforăie un om cam ud, în care am recunoscut repede pe darnicul nostru amic. Se răzgândise, se vede, şi se întorsese acasă. Dar n-am timp să mă ocup de el. Stau şi mă răsfăţ pe partea mea de rogojină. Gândul că suntem la capătul călătoriei e cald şi dulce ca trestia de zahăr. Stăm şi ne tolănim la căldura lui reconfortantă. „La capătul drumului". Hotărât lucru, trebuie să repet însă de multe ori cuvintele astea ca să le înţeleg pe de-a-ntregul.

„La capătul drumului". Şi culmea, întregi! Da, da întregi. Adică avem la noi toate cele cu care am plecat: mâinile, urechile, picioarele, ochii, nasul.

Stau şi mi le pipăi pe rând, le fac socoteala şi râd satisfăcut.

Pedro se holbează de două ore la un hevea care creşte la câţiva metri de noi. Cred că până acum, Pedro a strâns cel puţin zece boloboace de suc. Ba, cred că le-a şi calculat în reişi, în mătăsuri, în salbe, în brocaturi. Şi ce bine îi stă Juanei în toate astea...

Numai profesorul nu ştiu ce gândeşte. Ca niciodată, nici el nu se hotărăşte să sară în picioare. Priveşte frunzele de piele ale acestui hevea, de care ne despart doar câteva picioare. Coaja lui netedă mă îmbie să mă duc s-o mângâi, s-o sărut, să beau laptele lui, care m-a atras mai puternic ca cel mai grozav magnet, tocmai de dincolo de ocean.

Dar uitai repede toate astea şi mă bucurai iar, cu toată sinceritatea, că sunt întreg. Să treci mai bine de cinci mii de mile prin pădure şi să fii întreg, asta, vă rog să mă credeţi, nu-i deloc uşor.

— Uite, Pedro – îl strigai eu – sunt întreg! Am ajuns aici fără să-mi lipsească nimic.

— Probabil mintea!

Se vede că Pedro n-avea chef de mine. Voia să rămână mai departe cu gândurile lui. Numai că astăzi nu-i era lui dat să gândească liniştit.

Eu tocmai recăzusem în admiraţia mea, când parcă ieşiţi din pământ, sau picaţi din cer, ne-am trezit în faţă cu bunii noştri prieteni, după care fugisem cinci mii de mile. Pentru a doua oară mi-a fost dat să-l văd pe lungan de la rădăcină. Ca şi pe vas, stătea cu picioarele răşchirate şi se strâmba într-un rânjet care nu-mi plăcea deloc. În spatele lui, la fel de răşchiraţi, cei doi amigos, pe care nu-i văzusem niciodată de aproape, dar bănuiam că ei sunt.

Îndrăzneala lor măului. N-am mai ştiut ce să fac, aşa că îl priveam pe lungan cum mesteca tabac şi zâmbea. Nici nu făcea, nici nu spunea nimic.

Am tras cu coada ochiului către Pedro, care era încă în Spania, stând cu ochii închişi.

— Am venit, ne anunţă scurt lunganul.

Pedro întoarse privirea şi cred că i s-a părut că are o vedenie, pentru că se frecă repede la ochi. Abia când s-a convins că e chiar omul nostru, a sărit în picioare de parcă cineva l-ar fi fript cu un fier roşu. Dar…

Mai înainte ca Pedro să ajungă să stea bine pe picioarele lui, un pumn fulgerător îi aruncă bărbia într-o parte şi el căzu greu în braţele mele, care tocmai mă ridicam. Aşteptam ca el să sară iar, dar Pedro stătea cuminte, cu capul atârnând, de parcă ar fi fost rupt. M-am speriat, şi primul meu gând a fost să fac ceva să-l aduc în simţiri. Singur nici nu-mi trecea prin cap să mă bat cu ei cu atât mai mult cu cât cei doi, din spate, îşi mângâiau pistoalele într-un fel care nu prevestea nimic bun pentru mine. Şi, la urma urmei, bună sau rea, pielea asta mi-a folosit până acum, de ce s-o ciurui? Parcă tot e mai bine să se rupă de veche. Aşa că mă făcui deodată cuminte şi mă apucai să-l trezesc pe Pedro.

Păstrându-şi zâmbetul fioros, lunganul se întoarse şi plecă, după ce mai întâi îmi spuse:

— Când se trezeşte, să-i spui că asta-i dobânda pentru pumnul din colibă.

— Sunteţi un om de cuvânt, señor, nu mă abţinui eu. Îmi plac oamenii care îşi achită datoriile.

— Şi să ştii de la mine, dau şi dobândă grasă, se lăudă el cu dărnicia pe care eu o văzusem, de altfel.

— Te rog să crezi că şi noi suntem platnici la fel de buni, îl asigurai eu.

— Foarte bine. Dacă mai vrea ceva, să vină acolo. Îl aştept.

Mi-a arătat una din barăcile mari care se prelungeau într-o magazie. Apoi au plecat, lunganul, ca de obicei, bălăbănindu-se de pe un picior pe altul, ca bătut de furtuni.

Până la urmă tot l-am trezit pe Pedro. Cum a făcut ochi, a sărit ca turbat.

— Unde-s? Unde s-au dus? ţipă el la mine, scuturându-mă ca un turbat.

Pedro se învârtea în jurul lui, furios, de parcă ar fi avut o tinichea legată de coadă.

— Unde sunt? ţipă el iar la mine, şi din nou mă zgâlţâi.

— Stai, Pedro, stai mai întâi să-ţi spun.

— Unde sunt? se milogea el furios, bătându-şi pumnii.

Bineînţeles că eu nici nu mă gândeam să-i spun. Furios cum era, se ducea acolo şi cine ştie ce se mai întâmpla.

— Pedro – i-am spus eu, ca să lungesc vorba – lunganul a zis că asta a fost numai arvuna. Pentru rest ţi-a lăsat adresa. Dacă mai vrei ceva, desigur, n-o să te refuze. Cel puţin aşa s-a lăudat el.

— Vreau! Vreau! ţipă el. Spune-mi unde s-a dus!

— Bine, tu ştii că am să-ţi spun, dar mai întâi te rog să numeri până la o sută. Numai după aia am curaj să-ţi spun. De altfel, nu ştiu ce ai mai căuta acolo, pentru că am discutat eu cu el. Ce, n-ai încredere în mine?

— Ce le-ai spus?

— L-am asigurat că suntem oameni de cuvânt şi că în curând ne vom revanşa.

— Laşule! strigă el la mine? I-ai lăsat să plece aşa, fără să le faci nimic?

— Aşa, Pedro, cum altfel?

— Laşule!

— Ascultă, nu fi prost! După ce te-am ţinut în braţe, ca pe un ţânc, mai eşti şi nerecunoscător?

— Ah! făcu el, dezamăgit. Se vede că nu eşti spaniol. Nu ştii să ţii un cuţit în mână.

Vorbele astea nu-mi plăcură deloc.

— Ei, Pedro! mă cam supărai eu. E adevărat că la mine acasă stau mai puţini oameni cu cuţitul în mână, dar dacă soarta le pune în mână un ciomag te rog să mă crezi că şapte spanioli nu le ajung. Şi, la urma urmei, eu nu-ţi doresc să te bată un valah. Să ştii tu, mă, spaniolule.

I-am întors spatele şi am plecat. De fapt, voiam mai mult să găsesc un pretext ca să plec de lângă el. Dar asta nu însemna că nu credeam povestea cu ciomagul. Ba, dimpotrivă, credeam fiecare silabă din tot ce spusesem.

Încă nu ajunsesem la râu, când l-am simţit pe Pedro în spatele meu.

— Te-ai supărat? mă întrebă el cu un glas numai miere.

— Tu ce crezi?

— La urma urmei, Alec, trebuie să-mi spui unde s-au dus. Nu e firesc să vreau să ştiu?

— Când ai să arăţi altfel decât ca un taur în faţa unui batic roşu.

— Dar m-am liniştit!

M-am uitat la el. Într-adevăr, Pedro zâmbea liniştit, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Liniştit ca o apă adâncă.

— E? făcu el, râzând.

— Ascultă, Pedro, e adevărat că pielea ta nu face multe parale, dar tot nu-i bine s-o dăm pe gratis.

— În privinţa asta...

— Şi apoi, trebuie să înţelegi unde suntem. Aici, dacă greşim, nu stă nimeni să ne păzească.

— Eşti aşa enervant când mă dăscăleşti! De ce crezi că nu ştiu toate astea?

— Dacă le ştii, de ce sforăi?

— Dar ce vrei să fac?

— Să aştepţi o ocazie bună.

Profesorul veni lângă noi, cu intenţia de a ne împăca. Aşa făcea mereu.

— Ei – ne spuse el, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat – cred că a sosit ceasul să socotim ce avem de făcut.

— A sosit şi ceasul ăsta, dar socoteala pe care o facem nu-mi prea convine. Am început destul de prost, spuse Pedro, mângâindu-şi bărbia. Nu mă las până nu termin cu ei. Mai întâi asta am de făcut.

— Chiar dacă ar fi lucrul cel mai important, tot ar trebui să ne gândim cum să facem. După cum vezi, lunganul nu-i un adversar pe care să-l pui uşor la punct. E şi puternic, şi destul de şiret. Asta, ca să nu mai adaug lipsa de scrupule, care îl va ajuta să te oheasca mai senin decât ocheşti tu un papagal.

— Vă asigur că nici eu nu voi ezita o clipă să fac dintr-un măgar un înger... sau un drac – se corectă Pedro.

Ca să ne dovedească ce hotărât era, scoase pistolul şi-l învârti pe arătător. Discuţia noastră era în toi, când ne-am trezit lângă noi cu un butoi de grăsime, care îl întrebă serios pe Pedro:

— Eşti nebun?

Ne-am uitat toţi trei miraţi la el, pentru că, furaţi de discuţie, nu ştiam când venise. Şi mai ales nu ştiam ce-a auzit din toată discuţia noastră.

— Eşti nebun? întrebă el pentru a doua oară, cu toate că vedea pistolul din mâna lui Pedro.

Nebun era desigur el, dacă se adresa aşa unui spaniol care învârteşte un pistol pe deget. De aceea mă uitam curios la el.

— Ce-i cu ăsta? mă întrebă Pedro, cum avea de obicei, când nu ştia ce trebuie să facă.

— Ce te doare, amice? îl descusui eu. La urma urmei cred că ai tu ceva dacă te bagi aşa unde nu-ţi fierbe oala. Spune repede ce te doare şi, evaporează-te!

— Nu vreau decât să vă fac un serviciu.

— Atunci, şterge-o! E singurul serviciu pe care poţi să ni-l faci – se răsti Pedro. N-ai auzit?

Dar butoiul nu păru deloc impresionat de invitaţia lui Pedro. Sta mai departe cu mâinile în buzunar şi ne compătimea, dând din cap.

— Se cunoaşte că sunteţi veniţi de curând, Dacă aţi şti cum merg lucrurile pe aici, n-aţi vorbi aşa. Toţi, când vin, sunt viteji. Am să vă văd eu peste câteva luni. Vreau numai să vă spun că dacă începeţi aşa, nu vă merge bine. În curând voi vedea cum sufletul pleacă de sub cămaşa ta – îi spuse el lui Pedro, moţăind mai departe, enervant, din cap.

— Am să umblu cu nasturii încheiaţi, îi răspunse Pedro, tot arţăgos. E bine? Dar eu tot nu înţeleg de unde ai apărut aici.

— Am apărut din cer.

— Şi pe acolo se mănâncă aşa bine? întrebă Pedro, privindu-i semnificativ pântecul şi schimbând deodată discuţia.

— Pe acolo se mănâncă bine, după cum vezi, dar să ştii că pe aici ai să mănânci foarte prost, dacă te mai baţi cu Mario Ferras.

— Cine-i ăsta?

— Cum, nu ştiţi?! ne întrebă el mirat. Nu ştiţi cine e, dar vă bateţi cu el! Mario Ferras este acela care acum câteva minute ţi-a sucit gura la spate. Şi îţi repet că eşti nebun dacă te iei cu el la harţă. E un om al dracului. Dacă îşi pune el ceva în cap, e imposibil să nu facă. Feriţi-vă să nu-şi pună în cap să dispăreţi, că atunci, cu siguranţă, veţi dispărea.

Apoi, ca şi când ar fi spus tot ce avea de spus, butoiul se întoarse să plece.

— Ia stai puţin! strigă profesorul după el. Văd că eşti un om cumsecade şi vrei să ne fii de folos.

Se vede că intervenţia bătrânului i-a plăcut, pentru că s-a oprit imediat.

— Vreau, dar dacă ăsta ţipă la mine şi face pe nebunul, îl las să rămână prost.

— Ei, nu te supăra! După cum ai văzut, era furios. Pedro e un băiat admirabil. Când ai să-l cunoşti mai bine, ai să-l preţuieşti.

— La urma urmei, de ce te-ai supărat? îl întrebă Pedro, naiv. Ce, tu nu ştii că eşti umflat?

— Asta-i altă mâncare de peşte, dar de ce ţipi? întrebă el, fără să se sinchisească de insulta lui Pedro adresată frumosului său pântec. Poţi să-mi spui asta şi fără să ţipi, dacă ţii neapărat să mi-o spui.

Trebuie să recunosc că acest bizar personaj avea un farmec al lui care te făcea imediat să-i doreşti prietenia. Adus puţin spre spate, din cauza pântecului, el părea din această pricină cam ţeapăn. Mânuţele lui se agitau deasupra pântecului, ca pe o policioară, jucându-se cu o bilă de sticlă. Picioarele-i păreau la fel de subţiri, dacă le raportai la trunchiul lui solid. Nasul se bomba frumos, chiar din frunte, dându-i un aer deosebit, de vultur. Ochii vii te făceau să-i asemeni şi pe ei cu aceia ai unui vultur. Fruntea înaltă se întindea până la ceafă. Avea o personalitate deosebită; îmi dădeam seama că orice ne-ar fi spus, n-am fi putut ridica mâna asupra lui. Cred că ne-ar fi oprit în loc numai cu privirea, dacă ne-am fi repezit la el.

Bătrânul interveni iar, împăciuitor.

— Señor – i se adresă burtosului – cred că cel mai bun lucru pe care l-am putea face ar fi să vă cerem scuze pentru tot ce v-am spus şi să vă mărturisim că suntem încântaţi de a vă fi cunoscut.

Eu am fost cel mai mirat de întorsătura pe care o dădu profesorul discuţiei, şi mai ales mă făcu să râd fraza umflată, aşa de specifică spaniolilor, când vor să se respecte.

Vorbele profesorului îi făcură tare bine burtosului, care se învioră ca prin farmec, uitând tot ce discutasem mai înainte. Primul semn pe care l-am avut că s-a împăcat, a fost mâna lui întinsă pe rând în faţa noastră.

— Angelico! se recomandă el.

Şi eu am râs ca un caraghios, punând iar în primejdie prietenia care abia se închega.

— Râzi, da? mă întrebă Angelico. Ţi se pare că nu mi se potriveşte numele, da?

— Deloc.

Eram cât se poate de sincer.

— Nu fi prost, doar n-am arătat aşa din faşă. Ce, de unde voiai să ştie naşul cum am să ajung?

— Aşa e, admisei eu.

— Dar să ştii, amice, la douăzeci de ani mi se potrivea al dracului. Hei, dacă m-ai fi văzut! Îţi suflam dulcineea cât ai fi spus peşte. Întreabă-mă câtă puşcărie am făcut din cauza asta.

Mă uitam neîncrezător la butoiul care vorbea cu degajarea cu care vorbeşti numai despre alţii. Dar spaniolii ştiu să se laude cu atâta neobrăzare, încât vorbesc despre ei ca despre alţii. La un moment dat, chiar am început să cred că stau în faţa unui fost Don Juan.

— Dacă mergi până la mine, ai să mă crezi – se arătă el gata să ne convingă, dovedind astfel că ţine foarte mult să-l credem. Mergeţi la mine?

Am profitat de invitaţia pe care ne-a făcut-o şi ne-am oferit imediat să-l vizităm. Asta ne rezolva, într-un fel, şi situaţia noastră de oameni care n-au sub ce să se ascundă în timpul ploii. Proprietarul locuinţei pe care o primisem în dar sforăia la propria lui poartă, şi nu la poarta raiului, cum am fi dorit noi. Pe drum, din vorbă în vorbă, am hotărât chiar că vom locui împreună, lucru care, aşa cum spuneam, ne convenea foarte bine.

— Am o locuinţă mai mare. Am făcut-o pe timpul când locuiam aici cu nevastă-mea.

— Ai venit aici cu nevasta? se arătă mirat profesorul.

— Până aici n-am fost însurat. N-am avut când.

„Grozav de ocupat – mă gândii eu – ce dracu o fi făcut?"

Dar el continuă:

— Aici, pentru că timpul trece greu, mai ales în epoca ploilor, m-am însurat. Am avut un sezon plăcut. Către vară, însă mi-a luat-o altul. Mie mi-a părut bine c-am putut-o ţine aproape un sezon.

Nu prea înţelegeam ce vrea să spună.

— Cum adică, ţi-a luat-o? l-am întrebat.

— Păi, ce, crezi că-i uşor să ţii aici o femeie? He, se vede că abia ai venit. Ascultă-mă pe mine, aici n-ar fi frumos să ţii o nevastă mai mult de un sezon. Şi, dacă nu înţelegi, un glonţ, tras bine, tot te divorţează, dar te şi trimite în rai.

Vorbea despre toate astea firesc, ca şi când ar fi povestit cel mai obişnuit lucru din lume.

— Bine, dar dacă eşti căsătorit... o ţineam eu într-una.

— He, căsătorit! Cine oficiază aici căsătoria? Un călugăr nebun care a venit să creştineze localnicii. El cântă. Ei şi? Câte femei sunt aici, ştii?

— De unde să ştiu?

— Câteva. Le numeri pe degete. Şi câţi bărbaţi? Asta-i! Aici o femeie face multe parale! Ca să găseşti una, trebuie să mergi trei mii de mile. E bine? Şi atunci te întreb, e bine s-o ţii numai pentru tine?

Argumenta aşa de solid, încât a trebuit să admit şi eu că nu era drept, deşi...

Aşa, tot discutând despre una, despre alta, am ajuns acasă.

Locuinţa lui Angelico seamănă cu toate celelalte din colonie, după cum celelalte seamănă cu ea. Patru piloni legaţi între ei prin scânduri late formează zidurile barăcii. Peste ele, pe dinafară, sunt puse multe frunze de palmier pentru a o păzi de căldură şi a nu se vedea înlăuntru. Acoperişul este făcut tot din frunze de carnabu. Interiorul întunecos nu primeşte

lumina decât prin gaura uşii, care se înalţă numai până la două picioare de la pământ. Pe jos pământ, pe pereţi nimic. Într-un colţ, un pat acoperit c-o rogojină, în altul, unul fără rogojină – probabil al fostei soţii. De un perete atârnă un hamac, care ar fi putut fi întins până la parul din mijlocul încăperii. Lângă uşă, o bancă de lemn, pe care sunt rânduite vase de lut pentru suc. Mi se pare că sunt făcute chiar de Angelico, pentru că sunt cam butucănoase.

În rest: un topor pe un perete şi un cuţit pentru tăiat scoarţa deasupra oalelor.

Angelico era o gazdă primitoare, cu toate că nu ne-a pus imediat de cafea.

— Uite, ăsta e patul vostru – ne arătă el, mie şi lui Pedro, patul fără rogojină. Găsim noi un aşternut pentru el.

Aşa numea Angelico rogojina, aşternut.

— Dumneata, señor – i se adresă profesorului – vei dormi în hamac. Am şi o plasă, aşa că noaptea nu te va deranja nimeni.

După această distribuire de locuri, Angelico se duse la peretele opus şi desprinse de pe el o mică pictură, pe care n-o observasem până atunci. O desprinse cu grijă şi ne-o arătă numai după ce-o şterse cu mâneca cămăşii.

— Uite, aşa arătam.

Şi aşteptă cu braţele încrucişate să vadă efectul pe care îl face asupra noastră.

Era o pictură în ulei, făcută de cineva care, desigur, nu era el vinovat că alţii îl luau drept pictor, şi care încercase să-l imortalizeze pe celebrul Angelico. Dacă n-aş fi recunoscut nasul lui coroiat, puteai să mă şi tai că n-aş fi spus că-i el. Mai ales, dacă m-aş fi luat după coama de păr, zbârlită ca la un mistreţ gata de luptă. Cred că mai întâi asta a vrut să ne arate, coama.

Dar Pedro avea el darul lui de a lua omului apa de la moară.

— Ascultă, Angelico – îi spuse acestuia, după ce privi îndelung tabloul – spune drept, cât ai plătit în plus pentru părul ăsta? Îmi închipui că te-a costat parale frumoase.

Noroc că Angelico era insensibil – aşa se arăta cel puţin – la toate glumele care se adresau fizicului său.

— Nu fi prost, aşa arătam. Eram de douăzeci de ani, doar. Dacă te duci în Arino – e satul meu – ai să vezi cum se vorbeşte despre mine. Ştii câte femei şi-au pierdut capul? Parcă de ce am fost închis prima dată?

„Prima dată? remarcai eu în sinea mea. Asta înseamnă că a fost de mai multe ori. Dracu' ştie dacă-i sănătos să dormim alături!"

— He, dacă ai şti tu ce păr aveam!

Din câte îmi dădusem eu seama, frumuseţea era o manie la omul ăsta, şi îmi pusei în gând să ţin cont de ea. Mai ales dacă voi avea vreodată nevoie de prietenia lui. Mă îndoiam că i-ar fi putut câştiga cineva bunăvoinţa, dacă nu

l-ar fi apreciat mai întâi ca bărbat. Altfel părea un om normal, fără defecte în plus peste acelea de care ne bucuram noi, aşa că socoteam cu toată convingerea că sufletul lui curat nu poate să fie apăsat de mai mult de-o crimă.

Gândind toate acestea, i-am înapoiat preţiosul portret, spunându-i:

— Oricum, se vede că te-ai mai schimbat. Aveai şi păr. Atunci arătai altfel.

— Aşa-i? spuse el repede, şi o străfulgerare rapidă trecu prin ochii lui.

Mi-am dat repede seama că am câştigat un suflet numai cu patru cuvinte. Angelico păru ca prin minune mai bine dispus, mă bătu amical pe spate, arătându-mi din acea clipă cea mai mare atenţie.

„La urma-urmei – îmi spusei – dacă eu am mania de a mă crede cumsecade, de ce n-ar avea-o şi el pe aceea de a se crede frumos?" Şi m-am hotărât să-i cânt în strună, socotind că e o faptă creştinească să faci bine semenilor tăi. Şi bietul Angelico ce altă bucurie avea? „Eşti frumos. Angelico! Frumos ca numele tău, mă, pungaş cumsecade ce eşti!"

Gândurile mele frumoase au fost tulburate de un foc de revolver care a răsunat la cel mult cincizeci de picioare de noi. Ne-am repezit toţi patru în drum să vedem ce s-a întâmplat.

Un om, împleticindu-se ca beat, încerca să se sprijine de un perete şi să ridice la ochi un pistol. Se vede că efortul era prea mare, pentru că mâna îi căzu de-a lungul corpului. Vru să se agaţe de ceva, dar se prăbuşi cu faţa în praful drumului, rămânând nemişcat.

Un ţipăt scurt ne atrase atenţia în direcţia opusă.

— Ajutor! strigă o femeie, care în acea clipă era aruncată pe şa de un bărbat.

Zgomotul copitelor s-a pierdut în norul de praf.

Pedro a sărit în mijlocul drumului, muncindu-se să-şi scoată pistolul.

— Ce faci, nebunule! urlă Angelico, dându-i peste mână.

— Criminalul! strigă Pedro, arătând în direcţia în care dispăreau fugarii.

— Ascultă, fii cuminte! Tu n-ai să termini bine voiajul pe aici, dacă scoţi aşa repede pistolul.

— Dar fuge, uite-l!

— Să fie sănătos. Crezi că e cineva care nu ştie unde se duce? Se duce acasă. Du-te la el, dacă vrei.

— Bine, dar nu-l pedepseşte nimeni?

— De pedeapsă n-o să scape el, te asigur, dar va veni ceva mai târziu, în sezonul ploilor. Atunci ai să-l găseşti pe el cu nasul în praf şi altul o să fugă. Dacă-i prost!

Între timp, mai ieşiseră vreo câţiva de prin barăci.

— A! făcu unul, după ce se duse şi întoarse victima cu faţa în sus. E Ramiro! Ştiam eu că nu termină bine băiatul ăsta. A păţit-o repede.

— Dacă a fost prost! O ţinea într-una cu dragostea.

— Lasă, nici lui Blondino n-o să-i meargă prea bine.

— Blondino e cel care a fugit, ne lămuri Angelico. Al dracului, ce bine a pândit!

— Amelita a adus numai ghinioane, îşi dădu un altul cu părerea. Toţi au păţit-o de pe urma ei. Ar trebui să-i trimitem şi ei un glonte-n cap.

— E şi frumoasă, Amerigo! Când ţi-o cânta Amelita... Ascultă ce-ţi spun eu.

— Hei, ce-i cu tine? îl întrebă unul mic şi îndesat. Nu cumva ţi-ai pus în gând să...

Îndesatul îl privea atent pe acela care vorbise cam pătimaş despre Amelita.

— Nu ştiu – răspunse acesta – să vedem mai târziu. Lasă acum să se bucure şi Blondino.

— Am să-i spun să se ferească de tine.

— Treaba ta!

Angelico socoti că tot ce fusese mai important se consumase, aşa că ne cheamă înăuntru.

— Haideţi! Vin acuma ăia şi ne pun să iscălim.

— Cine să vină? mă interesai eu.

— Ordinea! Cum cine?

— A, tot o să-l pedepsească! mă bucurai eu ca un naiv.

— Pe cine? se miră Angelico.

— Pe criminal.

— He! făcu el. Asta-i numai aşa, ştii, o formă. Ce, crezi că prin pielea lor nu trec gloanţele? Nu se pun ei rău cu oamenii pentru atâta lucru! Hai mai bine să discutăm lucruri serioase, ne invită el, trântindu-se greoi în pat.

Dar noi îl priveam întrebător, neştiind ce putea să însemne pentru el „lucruri serioase”.

— Despre Mario Ferras, ne dumiri el.

— A! făcu Pedro.

— Cred că cel mai bine ar fi să vă spun ce-i cu el.

— Un subiect care mă interesează, mărturisi Pedro.

— Dar nu înţeleg de unde îl cunoşti, îşi arătă nedumerirea bătrânul.

— Cum de unde îl cunosc? Există cineva în colonie care să nu-l cunoască pe Mario Ferras? Există?

— Păi – spusei eu – mi se pare că abia a sosit. Cel mult de o zi, două.

— O zi, două? He! Se cunoaşte că abia aţi venit.

Angelico avea obiceiul prost de a ne anunţa la fiecare trei minute această gravă meteahnă, de a fi sosit de curând în colonie.

— Mario Ferras este aici de la înfiinţarea coloniei, amigo! E adevărat că a fost plecat, dar s-a dus cu marfă. Ieri sau alaltăieri s-a întors.

Această ştire, precum şi aceea că e un individ temut, nu ne conveni deloc. Cu totul altceva crezusem noi despre el.

— Dar cine-i acest Mario Ferras, despre care vorbeşti cu atâta respect şi teamă? mă revoltai eu.

— Spaima coloniei!

„Frumoasă carte de vizită, mă gândii. Dacă un om ca Angelico îl prezintă aşa, trebuie că e într-adevăr al dracului".

Asta pentru că Angelico nu părea deloc omul care să se sperie prea uşor.

— Ei, Pedro, ţi-ai găsit om pe măsură, mă bucurai eu, amar. Spaima coloniei, auzi?

— Şi ce face spaima asta? se interesă Pedro.

— Ce face? Ce vrea! El e stăpânul.

— Stăpânul? îmi scăpă mie vorba din gură, aşa cum îţi scapă un dumicat.

— Nimeni nu spune altfel.

— Dar ce face în calitatea lui de stăpân?

— El ne cumpără sucul. Tot ce strângem noi toţi îi vindem lui. După ce strânge o cantitate mai mare, îl îmbarcă şi pleacă la vale. Îl vinde tocmai în Belem. He, dar îi convine, ia pe el de zece ori mai mult decât dă.

Pedro calculă probabil rapid cu cât se vinde sucul în Belem şi micşoră suma de zece ori.

— Bine – se înfurie el – dacă voi îi daţi sucul aproape degeaba! De ce i-l daţi?

Atunci l-am văzut cu adevărat furios. Furios într-un fel în care nu l-am văzut nici când a primit lovitura de la Ferras.

Pedro era revoltat.

Se plimba în jurul nostru, încruntat. Privea în aşa fel, încât nu mai putui să spun nimic.

— Poate strângeţi voi mai mult suc – se agăţă el de-o ultimă speranţă.

După ce Angelico ne spuse cam cât strâng, mi-am dat seama că aş fi câştigat mai mult în regiunea din jurul Belemului, dacă aş fi primit invitaţia franţuzului.

— Şi atunci, voi – strigă Pedro la Angelico – de ce dracul staţi aici? Ca să vă jupoaie Mario?

— Ei, drăcovenie, Pedro, dar unde e altfel? Unde ai câştiga mai bine? Aici, când am venit speram să câştig parale şi să mă întorc bogat. Credeam gogoşile pe care le auzeam. După aceea mi-am dat seama că toate nu erau

decât zvonurile răspândite de oamenii lui Ferras, pentru a ne atrage. Şi noi am crezut. După ce am venit, am rămas, ce era să fac? Ferras ăsta e un mare bandit, ascultă ce-ţi spun eu. Nu-i bine deloc că te-ai pus rău cu el. Şi, drept să-ţi spun, nici nu înţeleg ce aţi avut.

— Îl urmăresc tocmai din Belem.

— Pe el?

— El şi ceilalţi doi.

— Sunt oamenii lui de încredere. Să te fereşti de ei. E de ajuns ca Ferras să ridice un deget, că ei au şi tras cu pistolul.

— Ei bine, la mine nu trebuie să ridice nimeni degetul, ca să trag, avertiză Pedro. Şi nici ţinta nu mi s-a întâmplat vreodată s-o greşesc.

— De, ştiu eu! se arătă neîncrezător Angelico. E mai bine să te fereşti, ascultă ce-ţi spun eu. Sunt de trei ani aici. Dar tot nu mi-ai spus ce ai cu el. Poate ai venit şi tu după avere? Ehei, averea o strâng negustorii din Belem, nu cei care muncesc în seringale[33].

— E un bandit! urlă Pedro.

— Asta ştiu, răspunse imperturbabil Angelico. Crezi că se îndoieşte cineva?

— Mi-a furat un lucru pe care trebuie să i-l iau înapoi! mai strigă Pedro. Vreau să iau ce-i al meu. Am dreptul să-i iau un lucru pe care mi l-a furat, nu?

Bătrânul interveni în discuţie, socotind probabil că Pedro, furios, spuse cam multe.

— Lasă, Pedro, linişteşte-te. Vedem noi ce-i de făcut. Nu vom rezolva acum chestiunea asta.

— Eu n-am să-i vând nicio linguriţă de suc, înţelegi? Nicio linguriţă nu va vedea de la mine.

— Şi ce-ai să faci cu el?

— Am să-l duc singur în Belem. Ce, eu nu ştiu drumul? El de ce poate să-l ducă şi eu nu?

— Eşti nebun, zău aşa. Cred că n-ai coborî mai mult de trei mile până când să te cureţe. Trebuie să înţelegi că sunt o bandă bine organizată.

— Îi distrug pe toţi, unul nu las! promise Pedro, ameninţând cu pumnul în cele patru zări.

După ce-i distruse, aşa, imaginar, el se mai potoli, dar furios tot era.

Pentru că furia lui provenea din dragoste, nu îndrăznii să-i spun nimic. Era prima dată când nu voiam să se liniştească.

---

[33] *Seringale* – terenuri pe care se exploatează hevea. (n.a.).

— Şi cei de aici de ce nu se unesc cu toţii? Ar putea să-şi ducă ei marfa la Belem. Numai în doi ani ar strânge parale frumoase. Văd că ştiţi preţurile din Belem.

— Asta aşa ar fi, dar vezi, aproape îţi garantez că nu se poate. Aici suntem în gura lor.

— Să plecăm! Cine te ţine aici? Mergem peste râu şi facem o colonie a noastră.

— He, se vede că abia aţi venit, spuse Angelico iar, parcă pentru a mă înfuria. Cine iese din colonie nu ajunge prea departe, dacă nu-i înarmat bine. Şi chiar înarmat, nu garantez de pielea lui. De după un copac vei auzi deodată un şuierat de sarbacană, care te va sătura pentru totdeauna de hevea. Ai auzit vreodată cum şuieră sarbacana?

— Cine să-l omoare?

— Localnicii. Indienii. He, băiatului, noi suntem aici în continuă stare de alarmă! Acum un an, da, se putea, dar acum? Cel care pleacă de aici va trebui să se apere din două părţi: de cei de aici şi de indieni. Până acum un an era altceva cu indienii.

— Dar ce aveţi cu ei? am întrebat eu.

— Eu nimic. Dar nu uitaţi că aici am venit pe locul lor. Locul pe care vezi instalată colonia fusese defrişată de ei, cine ştie de când. Când au venit prima dată seringheros, ei i-au primit bucuroşi. Mărgelele şi clopoţeii lor îi încântau. Numai că darurile s-au terminat repede şi ei au observat că nouă ne plăcea al dracului zeama de copac. Ne plăcea aşa de mult, încât i-am pus şi pe ei să ne-o strângă. La început mai în glumă, apoi din ce în ce mai serios, până când în locul clopoţeilor am început să le dăm vergele pe spinare.

— Infamie! strigă indignat profesorul. Ăştia sunt copiii naturii. Trebuie să-i protejăm!

— Asta e teorie. Poate că aşa trebuie, numai că trebuie şi hevea. În scurt timp, localnicii s-au trezit că ei strâng sucul, iar noi, zeii albi, îi altoim numai cu ciomagul, pentru a-l strânge mai repede. Ai văzut vreun băştinaş de prin partea locului? mă întrebă el.

— N-am avut vreme.

— Sunt foarte frumoşi la trup. Şi aşa, când te uiţi la ei, par foarte solizi. Au pieptul lat, ca Pedro, iar muşchii le bombează frumos pielea. Numai că sunt mai plăpânzi decât un biet flămând din Cadiz. În scurt timp au început să se cureţe unul după altul.

— Cum de-i rabdă cerul! se indignă profesorul. Cum de-i rabdă?

— Aici avem un cer foarte îngăduitor, señor. Numai câte am văzut eu, şi le-a înghiţit pe toate. Aici e un alt cer.

— Şi ce-a mai fost? se interesă Pedro, de parcă asta ar fi fost foarte important pentru el sau pentru noi.

— Ce să mai fie? Oamenii noştri s-au deprins repede să trândăvească. Asta-i o meserie pe care o înveţi al dracului de repede. Au împins tribul mai spre pădure, şi aici, pe malul apei, şi-au întins ei locuinţele. Apoi au învăţat tot aşa de repede să socotească numai vasele cu suc pe care le aduceau băştinaşii. Cu paralele luate pe ele au început să joace zaruri, care, după cum ştiţi, sunt un mijloc ideal de a-ţi pierde vremea. Plictiseala, aici, e un mare duşman. De la zaruri au venit primele neînţelegeri, primele omoruri. De multe ori, dacă nu întotdeauna, câştigătorul norocos din seara asta era găsit a doua zi cu un cuţit între coaste şi cu punga goală, de parcă era nouă.

— Dar eu tot n-am înţeles ce-i cu Mario Ferras, care dispune de tot ce este aici. De ce îl socotiţi stăpân? îl întrebai eu.

— Mario Ferras? Ei, Mario Ferras a fost un pungaş ca noi toţi. În timp ce noi jucam zaruri, el a strâns ceva parale, apoi a pus indienii să-i facă un fel de plută foarte mare, cu care s-a gândit să transporte hevea, în cantităţi respectabile, către Belem.

— Dar până atunci, cine îl ducea? se interesă profesorul.

— Ne strângeam câte trei-patru, puneam la un loc recolta şi unul pleca s-o vândă. De multe ori se întorcea aici cu paralele. Alteori, dacă găsea fraieri care să-i dea o cantitate mai mare, rămânea băiatul acasă şi se apuca de ceva. Poate că-şi cumpăra un petic de pământ. Din această pricină nu trimiteam niciodată pe cineva cu prea mult suc. Vă închipuiţi ce bine ne-a părut când s-a găsit cineva care să ni-l cumpere aici, la nasul nostru. Cu toate că luam pe el de trei-patru ori mai puţin, în schimb nu mai riscam ca cel trimis să nu se mai întoarcă deloc, şi nici nu trebuia să aşteptăm luni de zile ca să se întoarcă. Aşa a început Mario să pună mâna pe noi.

În timp ce vorbea, Angelico privea cu ochii deschişi numai pe jumătate, iar cu mânuţa îşi mângâia guşa nebărbierită. Se vedea că, probabil acum, pentru prima dată, reconstituia istoria coloniei.

— Da, da, chiar aşa s-a întâmplat, continuă el. Numai că Mario n-a fost cinstit, să vină să ne cumpere sucul, să ne tocmim cu el. Mario stătea la pândă. Dădea târcoale prin locurile unde se jucau zaruri. Şi când unul pierdea, când era furios şi ameţit de băutură şi, lefter, încerca să împrumute ceva bani, Mario venea să-i cumpere sucul. Pe acela pe care îl avea, sau pe acela pe care îl va avea. În acele momente îl dădeai aproape degeaba.

În scurt timp, Mario şi încă patru sau cinci compadres erau nelipsiţi de la jocurile de zar. Doi dintre ei, aceia pe care i-aţi văzut, nu s-au mai dezlipit de el.

— Am văzut eu că Mario e omul cu două umbre, spuse Pedro. Dar vedem noi...

— Două ai văzut tu, dar sunt mult mai multe, îl avertiză Angelico.

— Spune mai departe, îl invitai eu.

— După două sau trei transporturi, Mario s-a întors aici încărcat cu câteva butoaie de aguardiente, cu pastramă grasă de capră şi cu două târâturi culese de prin Belem, sau poate chiar din Spania. A făcut el aşa ca să ajungă noaptea. Pe femei le-a încuiat, imediat, fără ca noi să ştim ce-a adus. Am văzut că de a doua zi s-a pus pe treabă cu oamenii lui şi a făcut două barăci mari, cele mai mari barăci de aici. Până să ne întrebăm noi ce-i acolo, ne-am trezit într-o bună zi cu o firmă pe care scria: „Bodegon". Am dat cu toţi buzna înăuntru şi spre mirarea, dar şi spre bucuria noastră, am văzut într-adevăr un bar. Nu vi-l mai descriu, pentru că o să-l vedeţi şi voi. Dar ce ne-a uluit mai mult au fost cele două femei, care, îmbrăcate în rochii decoltate, ca în port, cântau cântece de-ale noastre, acompaniindu-se la chitară. N-a existat un ochi care să nu scapere în noaptea aceea. Care mai de care voiam să punem mâna pe aceste femei, alese parcă intenţionat cu părul ca lămâia. În noaptea aceea ne-am făcut toţi de cap. Am plătit fiecare privire, fiecare dezmierdare, fiecare sărut, fiecare clipă poposită pe genunchii noştri. Femeile îşi cunoşteau meseria, pentru că ne-au stors ca pe nişte lămâi. Ne-am îmbătat, am aruncat cu cuţitele, ne-am bătut pentru fiecare cuvânt (Mario ne arunca afară să ne batem), ne-am făcut de cap. Peronne – nu-l cunoaşteţi voi şi nici nu-l mai puteţi cunoaşte – şi-a mâncat paharul. Adriano – p-ăsta o să-l vedeţi – ne-a dansat cu masa în gură cea mai a dracului seguedilla pe care am văzut-o în viaţa mea. Femeile veneau printre noi, ne aţâţau, ne lăsau să le mângâiem. Apoi ne pocneau peste mână, lăsându-ne pe toţi ca pe nişte arcuri întinse la maximum.

În noaptea aceea n-a mai rămas un ban în niciun buzunar de seringhero. Toţi s-au îndreptat către tejgheaua lui Mario.

Spre ziuă, nici n-am observat când una dintre femei a dispărut, numai că un pocnet de revolver a făcut, pentru o clipă, tăcere. Femeia care ne cânta a îngheţat de spaimă. De afară, un ţipăt înfiorător ne-a făcut să dăm buzna să vedem ce-i.

În spatele barului, la cel mult treizeci de picioare, am zărit la lumina felinarului un om căzut cu faţa la pământ. Lângă el, femeia urla cât o ţinea gura şi, de îngrozită ce era, uitase să se îmbrace. L-am recunoscut imediat, pe Frederico, cel mai chipeş bărbat al coloniei, care se înţelesese probabil din ochi cu ea şi plecaseră afară. Altuia, nu ştiam cine, nu-i convenise probabil acest lucru, şi-l curăţase. Păcat de Frederico, era un băiat tare bun. Şi frumos! Avea un păr ca al meu, acela din tablou.

Întâmplarea asta ne-a cam spart nouă cheful, cu atât mai mult cu cât cele două femei n-au mai vrut să stea o clipă cu noi. Cu părere de rău ne-am dus fiecare spre casă.

Din seara aceea, noapte de noapte ne întâlneam aici, la petrecere. Nimeni nu s-a mai gândit că dădeam hevea de zece ori mai ieftin decât în Belem şi luam băutura de zece ori mai scump ca acolo.

Până atunci, Mario stătea pe lângă noi, aştepta să pierdem. De atunci noi ne-am dus la cea de a doua magazie, pe care scrisese cu litere mari: „Se cumpără suc". Aşa că tot ce se strângea, intra în magazia lui.

— Bine, dar nimeni n-a încercat să mai ducă sucul în Belem? întrebă Pedro, indignat de nepăsarea lor.

— Au mai încercat dar... Ţi-am spus că nu-i prea uşor. Pe primii doi, care au încercat, i-am găsit morţi pe plută, numai la o milă la vale de aici. Nimeni nu-l văzuse pe criminal, toţi îl ştiam pe criminal. Ce puteam face? Asta a fost un avertisment pentru alţii. Când a mai plecat unul, nimeni n-a mai ştiut nimic despre el. Poate c-a ajuns la Belem, poate că nu.

Mario, în schimb, a mai adus băutură, pastramă şi femei. Atunci a început lanţul acela de căsătorii şi crime care se întinde până azi. Cu timpul, femeile frumoase au început să fie apreciate după numărul crimelor comise pentru ele. Cea mai frumoasă îşi schimbă bărbatul la cel mult trei luni. Şi, să-ţi spun drept, erau şi ele încântate de succes, pentru că lor nu li se întâmpla nimic. Înţelegi de ce n-am vrut să am nevastă mai mult de un sezon? Asta, nevastă-mea, se îndrăgostise de mine din tablou. M-am dus şi i l-am arătat. Când o strângeam în braţe, se uita pe perete. Dar ştii, când i-a venit timpul să se ducă, n-am oprit-o.

— Şi cu indienii cum a rămas?

— Cum să rămână? Oamenii îmbătaţi se duceau din ce în ce mai des să doarmă în colibele lor. Şi asta n-ar fi fost nimic. Indianul îţi dădea o femeie, din cele patru, cinci ale lui. Numai că de la o vreme noi dormeam înăuntru, iar el dormea afară. Când ei au omorât primul alb, noi am omorât toată familia. Aşa, am ajuns, în scurt timp, la cuţite.

Într-o dimineaţă ne-am trezit că trei sau patru dintre ai noştri erau morţi, iar tribul, nicăieri. Fugise. Oalele au rămas goale. La magazia lui Mario nu mai sosea nimic. Pe datorie nu s-a mai vândut. Localul a rămas gol. Era greu să ne apucăm iar de lucru dar... ce era să facem? Viaţa dulce încetase, în schimb, faima ei abia acum ajungea în Belem, de unde au început să sosească amatorii de viaţă uşoară. Veneau, vedeau despre ce este vorba şi-i apuca melancolia. Dar nici nu plecau. Căutau hevea. Încet, încet, ne-am deprins iar cu treaba. La magazie a început să ajungă iar suc, în bodegon iar oameni, numai că acum ni se părea al dracului de scump tot ce ne vindea. Cei care

ţipau prea tare că-i scump, i-am găsit cu gura în praf, şi am tăcut. Mario pusese stăpânire pe noi. Era colonia lui.

— E un bandit foarte perfid, strigă indignat profesorul. A ştiut să vă supună.

— Dar au venit şi pentru el zile grele. Într-o noapte, când eram la băutură, am auzit strigătul de luptă al indienilor. Veniseră ei la noi. Primii care au ieşit, au căzut cu câte o săgeată în piept. Alţii primeau în obraz câte o aşchie ascuţită şi otrăvită dintr-o sarbacană. Aţi văzut o sarbacana?

— N-am văzut, mărturisii eu.

— E arma lor cea mai de temut. O bucată de lemn de bambus găurită şi netezită pe dinăuntru. Înăuntru bagă o aşchie tot de bambus, care are la capăt câţiva fulgi de papagal. Vârful, în schimb, e otrăvit. Suflând aerul cu putere la un capăt, aşchia este azvârlită la mai bine de cincizeci de picioare. Trebuie să spun că ştiu să ţintească aşa de bine, că la patruzeci de picioare ţi-o trimit drept în ochi, cu toate că nu-i nevoie. Otrava din vârf îşi face datoria oriunde te-ar nimeri.

Iată-ne în război cu indienii. În noaptea aceea am pierdut ceva oameni. Multe din barăcile şi colibele noastre au fost incendiate. Indienii voiau înapoi pământul strămoşesc, primit de la zeul din care se trag. Aşa cred ei.

— Sunt aşa periculoşi? întrebă profesorul, schimbându-se la faţă.

— De atunci toţi cei care mergeau în junglă trebuiau să fie cu ochii în patru. Nici nu ştiai de unde auzeai suflul uşor al sarbacanei şi pielea ta primea ţeapa otrăvită. Seringhero se cocârjea, se făcea ghem la rădăcina copacului, cădea cu capul în oala cu suc, din care bea până se sătura. Acum înţelegeţi de ce nu-i uşor să pleci în altă parte? Dacă n-ar fi venit armata să ne păzească, s-ar fi terminat demult cu colonia noastră. Noroc că de aici se trimite în Belem suc bun, aşa că nimănui nu-i convine să se termine cu noi. De când a venit armata, e mai linişte. Acum se aşteaptă ajutoare să pornească împotriva lor. Dar, cel mai bun lucru ar fi să mâncăm, spuse el tam-nesam, de parcă povestea i-ar fi făcut foame.

Pedro a mâncat tăcut, n-a comentat în niciun fel povestea lui Angelico. Desigur, aici era cu totul altceva decât ne aşteptam noi. Profesorul n-a scos de asemenea nicio vorbă, iar eu, imitându-i am tăcut. Singur Angelico a încercat să lege de câteva ori vorba, dar şi-a dat repede seama că n-avea cu cine. El ar fi vrut să mai afle noutăţi din Belem, sau chiar din ţară, dar nu-şi găsise oamenii.

— Nu prea v-a plăcut povestea mea, constată el într-un târziu, după cea de a treia tentativă de a lega o discuţie.

— Tu ce crezi? îl întrebă Pedro.

— Nu v-a plăcut. Am văzut eu, dar trebuia să v-o spună cineva. De ce nu v-aş fi spus-o eu? Asta o să vă ferească de multe neplăceri, mai ales pe tine, care te aprinzi mai uşor, îi spuse el lui Pedro.

Apoi am tăcut din nou.

Angelico mânca repede, fără să mestece; mâncarea se ducea direct în pântecul lui mare, care se ridica la fiecare înghiţitură.

Pedro mâncă puţin, apoi se sculă de la masă şi ieşi afară. Nu i-a spus nimeni nimic.

— Nu-i place? ne întrebă Angelico, dar şi de data asta rămase fără răspuns.

După ce termină de aruncat în el ce era pe masă, Angelico îşi vârî degetele în gură, de-şi curăţă dinţii, scoase din stomac ultima pungă de aer, care nu lăsa să intre mâncarea, şi apoi, satisfăcut şi bine dispus, ni se adresă:

— Lasă, o să fie bine. Sunteţi băieţi buni. Am descoperit eu un loc unde hevea stă unul lângă altul. Mergem acolo să facem treabă bună. E în sus, pe un râuşor, dar pentru că e apa mică, nimeni nu se duce acolo. Păcat că trebuie să înceapă ploile şi nu vom mai avea ce face.

Era adevărat. Sucul se strângea numai în sezonul secetos al anului.

Primele socoteli

Pedro s-a culcat trist în seara aceea, iar eu, gândindu-mă la el, nu puteam dormi. Pedro când suferă – mi-am dat seama – suferă ca un copil, şi e cumplit când un bătrân suferă ca un copil. Toată ziua nu-l mai văzusem. Cred că plecase în susul râului, să vadă împrejurimile. Nici noi, cei de acasă, n-am mai discutat nimic. Angelico şi-a văzut de treabă, intrând şi ieşind din când în când, lăsând impresia că e foarte ocupat. Eu şi profesorul n-am făcut decât să ne gândim la ghinionul nostru.

Când a venit, Pedro s-a aruncat în pat, a tras plasa peste el şi-a început să ofteze. Tot asta face şi acum, când zorile sunt aproape.

— Pedro, îi şoptii eu, hotărât să-i alung cu orice chip gândurile negre.

— Ce vrei? Dormi acolo!

— Ascultă! Ieri, când erai plecat, Angelico ne-a spus un lucru foarte important.

— Se câştigă parale cu ce v-a spus el?

— Sigur. De asta spun că e foarte important.

— Atunci de ce nu câştigă el şi trăieşte ca un păduchios?

— Nu ştiu, mărturisii eu, surprins de justeţea întrebării lui Pedro.

La urma urmei, de ce n-o fi strâns el bani? Dar găsii o explicaţie şi pentru asta.

— Ascultă Pedro, Angelico are dreptate că a descoperit o regiune în care hevea stă unul lângă altul, doar s-o strângi, dar abia acum a descoperit-o. Când era să strângă? Este undeva în sus, într-un loc pe unde nu trece nimeni.

— Angelico e un prost care-şi fură singur căciula.

— Hei, ce-aveţi cu mine? întrebă răstit Angelico din colţul lui. De ce mă faci prost, mă?

— Păi, ce, eu te-am făcut, Angelico? Eu doar am constatat. Ceartă cerul dacă eşti aşa.

— Auzi îndrăzneală, şi încă sub acoperişul meu, se minună Angelico.

Nici Angelico nu putea să doarmă.

— Ascultă, Angelico, minţi ca un măgar. N-ai descoperit nimic. D-asta sunt supărat.

— Şi chiar dacă ar fi aşa, de ce mă înjuri? Eu n-am vrut decât să vă treacă supărarea. Speranţa e foarte bună în asemenea împrejurări.

— Nu e ce-mi trebuie mie.

— Bine, dar e adevărat tot ce am spus. Mâine mergem să vă arăt... dacă am să uit că m-ai insultat.

— Copaci să fie, Angelico, memoria ta e scurtă, cu siguranţă. Noapte bună!

Aşa termină Pedro discuţia cu Angelico. Şi Angelico a acceptat s-o termine aşa, pentru că imediat după aceea l-am auzit sforăind ca un rinocer, dacă sforăie cumva rinocerii.

După ce am mai tăcut un timp, eu fiind hotărât să dorm, Pedro mă întrebă:

— Spune-mi, Alec, tu te-ai gândit vreodată ce-o fi având acest Mario cu mine?

— Nu m-am gândit, Pedro.

— Acum să zicem că mă urăşte din cauza hărţii. Dar nu înţeleg de unde auzise de mine când eram pe Sao Paulo. Îţi aduci aminte, a venit şi-a întrebat de mine.

— Ai dreptate, Pedro. A venit şi-a întrebat: „Tu eşti Pedro Alvarez?" Asta a fost înainte să-l pocnească pe profesor. Acuma sunt convins că tot el a fost acela care ţi-a cotrobăit în lucruri în noaptea aceea.

— Tare aş vrea să ştiu de unde mă cunoştea. Adică mă cunoştea numai după nume. La asta mă tot gândesc şi nu găsesc un răspuns.

— Poate a auzit vorbindu-se de tine în Belem, Pedro. Îţi dai seama că directorul unei mari întreprinderi ca „Asociaţia Pentru Îmblânzirea Rechinilor Din Para", devine într-o clipă cunoscut. Faima lui ajunge înaintea lui, când pleacă undeva. Aşa ai păţit şi tu.

Dar Pedro n-avea chef de glumă.

— Va trebui să aflu neapărat de unde mă cunoaşte.

— Întreabă-l.

— Când îl întâlnesc prima dată, am eu alte întrebări să-i pun.

— Să fii foarte prudent, Pedro. Sufletele noastre atârnă aici de un fir de păianjen. Trebuie să avem răbdare până îl prindem şi atunci să terminăm cu el.

— Nici eu nu-s prea grăbit. Am să încerc să aflu ceva prin Angelico.

— Angelico nu-şi pune pielea în saramură pentru tine, să ştii asta, sări Angelico să-i răspundă.

Angelico era un fenomen, auzea şi în somn. Până în clipa aceea sforăise ca un armăsar.

— Nici nu-ţi cer asta, Angelico. Vreau doar să-l tragi de limbă, când te duci pe acolo.

— Mario nu-i omul pe care să-l descoşi aşa cum crezi tu. Se cunoaşte că abia ai venit.

— Un băiat deştept ştie ce are de făcut, i-o cam zise Pedro.

— Atunci, caută un altul deştept, se supără Angelico. Un deştept ca tine căruia am să-i văd repede pielea întinsă la soare. Hei, văd eu că nu te astâmperi, Pedro.

— Ştiu eu mai bine ce fac.

— Foarte bine, atunci nu mă amesteca în mâncarea ta.

Şi mai înainte ca Pedro să audă bine ultimul cuvânt, Angelico începu iar să sforăie. Dar încetă imediat şi-i spuse:

— Şi să nu mai faci pe deşteptul.

Şi începu iar.

Un timp n-am ascultat decât sforăiturile lui. Dacă aveai ghinionul să nu adormi înaintea lui, greu mai puteai adormi după aceea. Cred că dacă Angelico ar dormi în junglă, pe-o rază de-o mie de picioare n-ai găsi o vietate. Nici jaguarul nu s-ar apropia.

Când sforăia mai puternic, îl auzirăm din nou:

— Şi dacă mă duc la el, ce vrei să aflu?

— Du-te dracului! îi strigă Pedro. Sau sforăi, sau discuţi cu mine!

— Şi dacă eu le fac pe amândouă, ce te supără pe tine?

— Culcă-te! îl povăţui Pedro.

Sforăitul începu imediat. Numai că noi ştiam acum ce-i cu somnul lui Angelico, aşa că Pedro îl întrebă, fără să se mai sinchisească de sforăitul lui.

— Să afli de unde mă cunoaşte. Am eu o bănuială, şi dacă ar fi aşa, e vai de pielea lui.

— Bine, răspunse Angelico, întrerupându-şi numai pentru o clipă somnul.

— În afară de asta, ce mai ai de gând să facem? mă interesai eu.

— Am gândit un plan, Alec, dar nu-l pot pune imediat în aplicare. Trebuie să-i aşteptăm pe ceilalţi.

— Pe care ceilalţi?

— Cei care au rămas pe Sao Paulo. Sunt acolo cinci sau şase oameni de nădejde, cu care vom putea face ceva. Noi mai suntem trei...

— Pe mine de ce nu mă socoteşti, mă? sări iar Angelico.

— Bine, cu tine patru.

— Află că am patru amici în care putem să avem încredere în orice împrejurare. Nici ei nu-l au la inimă pe Mario. Băieţi buni, ascultă ce-ţi spun eu. Mai întâi trag şi apoi se gândesc.

— Foarte bine! se arătă Pedro mulţumit. Suntem aproape cincisprezece oameni.

— Douăzeci – socoti Angelico.

— De ce?

— Oamenii mei fac fiecare cât doi. Niciunul n-a stat mai puţin de cinci ani la umbră. Nu sunt nişte boboci oarecare. Ai să-i cunoşti.

— Bine, Angelico, dacă spui tu, am toată încrederea.

Când prezenta Angelico un om, ştia ce să spună despre el, ca să-ţi câştige încrederea. Eram douăzeci, asta era sigur.

Liniştiţi, având toţi trei impresia că am pus la cale ceva, am adormit în fine. Am adormit eu, vreau să spun.

A doua zi, când am deschis ochii, am surprins următoarea discuţie între Pedro şi Angelico:

— Măi Angelico – îi spunea Pedro – dar ştii să dormi, nu glumă. Dacă mai stăm împreună două zile, începe să latru. Sau asta ai vrut şi tu?

Angelico părea dezamăgit. Se scărpina somnoros şi nemulţumit.

— Aşa spunea şi nevastă-mea, Pedro. Cred că d-aia a şi plecat. Zicea că o să turbeze. Altfel n-avea niciun motiv să plece. Ştiu sigur că mă iubea. Dacă ai ştii cât m-a rugat să-i dau tabloul. A plâns.

— Şi de ce nu i l-ai dat? Te uita mai greu.

— Cum să i-l dau? se minună el de asemenea idee. Păi, poate mă mai însor o dată. Aşa, ce-mi mai rămâne mie?

Pedro râse cu poftă, uitând probabil că astăzi trebuia să se scoale supărat. A uitat, şi nici nu şi-a mai adus aminte. Bravo Pedro! Parcă ce, supărarea ne ajută la ceva?

Profesorul, trezindu-se îl găsi pe Pedro râzând şi se linişti şi el. Mai ales când l-a văzut pornit să-l înfurie pe Angelico.

— Ascultă, Angelico – îi spuse Pedro acestuia – am să-ţi iau odată tabloul să...

— Ce? ţipă Angelico aşa de nefiresc, încât Pedro rămase cu gura căscată, uitând să mai continue.

Angelico se uita la el crunt, se vedea că nu-i arde de glumă.

— Ascultă, Pedro, cu mine să nu te joci! spuse el serios. Atâta-ţi spun!

Am râs noi mult de Angelico, dar abia acum începeam să-l cunoaştem. Vocea lui suna al dracului de ameninţător, încât n-aş fi putut să recunosc în el pe acela care râsese de propria lui burtă.

— Cu mine să nu te joci, ascultă ce-ţi spun eu, Pedro! Dacă vrei să nu stricăm prietenia!

Profesorul, care era mare meşter în a molcomi lucrurile, se aruncă acum între ei.

— Ascultă, Pedro, tu arunci vorbele aşa, fără să te gândeşti. Ştiu bine că n-ai de gând să faci ceea ce spui, atunci de ce dracu' mai trăncăneşti?

— Cu mine să nu se joace! îl auzirăm iar pe Angelico.

Oamenii ca Angelico sunt periculoşi când repetă aceeaşi frază. Atunci creierul lor este îmbrobodit de o singură idee şi până nu-şi fac de cap, nu se lasă. Cel mai bun lucru era să-i scoatem ideea repede din cap, până nu prindea rădăcini.

Pedro şi-a dat şi el probabil seama că nu-i de glumă, că-i spuse:

— De ce nu mă laşi să termin ce aveam de spus? Ştii ce am vrut să-ţi spun?

— Ce? întrebă Angelico scurt.

— Am vrut să spun că ţi-l iau ca să ţi-l pun sub pernă, poate aşa o să-ţi crească părul.

— Păi dacă-i aşa, de ce nu spui? se linişti Angelico. Dacă îţi trimeteam ceva în cap?

— Ei, lasă Angelico, prea te arunci şi tu repede, interveni profesorul. Cel mai bun lucru ar fi să începem să facem ceva, decât să ne certăm pentru fleacuri.

— Să facem!

Pedro sări în picioare, deschizând astfel şirul evenimentelor unei zile.

— Hai Angelico, vreau să-ţi văd terenurile în care împărăteşti din lipsă de concurenţi.

— Am pregătit totul. Mergem să strângem. Nu v-am promis că astăzi vă arăt locul?

Şi-a luat toporul şi cuţitul, i-a aruncat în spate lui Pedro un vas şi am pornit-o cu piroga în susul fluviului.

Vâslisem câteva mile, când am ajuns la confluenţa unui râuleţ cu Rio Jurua.

— Am ajuns, ne vesti Angelico. Mai avem cel mult o jumătate de milă şi debarcăm. Am eu semnele mele.

După un timp văzurăm un palmier răsturnat de-a curmezişul apei.

— Pe aici, ne arătă Angelico.

Tăind la fiecare pas lianele, sărind din când în când înapoi, speriindu-ne de câte un şarpe bănuit, dar care nu era altceva decât tot o liană răsucită, înaintam în interiorul junglei. Umbra deasă ne lăsa impresia că suntem în amurg. Ici, colo, razele se cerneau până spre pământ, formând coloane de lumină care se înfigeau în iarbă.

Pentru prima dată aveam răgazul să privesc jungla în linişte. Nu ştiu de ce, dar mă simţeam în siguranţă; parcă venisem aici să fac o plimbare. Priveam încântat tot ce se vedea în jurul meu şi mă gândeam că aici nu eram decât patru animale între multe altele. Îmi plăcu grozav că mă contopisem cu lumea asta.

În fiecare clipă atenţia mea era cerută în altă parte. Eu, profesorul şi Pedro ne zgâriam, ne loveam fără încetare. Numai Angelico mergea nepăsător, învăţat probabil cu împrejurările. Animalele mişunau la tot pasul, aşa cum mişunau probabil ideile în capul meu. Era o amestecătură de nedescris. Colo, o maimuţă prinzându-se cu coada de o ramură, se aruncă în gol, legănându-se deasupra capetelor noastre şi întinzând labele ei lungi

către noi; dincolo, mai mulţi tucani negri sau toco, cum li se mai spune, mişcă ciocurile lor enorme, galbene, stropite cu puncte negre, şi scot sunetele cele mai curioase. Penele lor negre ca abanosul sunt râvnite de indieni, pentru că din ele fac podoabe mult căutate. lângă ei, contrastând, o altă pasăre, albă ca laptele şi cu silueta fină, e gata să-şi ia zborul. O egretă.

Zării în dreapta mea o pasăre ce aducea a răpitoare.

Când ne-a văzut, şi-a ridicat penele capului ca o coroană, manifestându-şi astfel, probabil, nemulţumirea.

— Vezi ce agilă e? Uite, mai vin şi altele. Aşa trăiesc ele, în cete. Indigenii o numesc „hia" sau „maimuţa înaripată". Este un deroptius, Pedro! strigă profesorul.

— M-aţi strigat?

— Da. Ia spune-i ceva păsării de colo. Cred că te pricepi să vorbeşti cu că.

Pedro luă un aer serios, aşa cum iei când trebuie să te adresezi cuiva într-o chestiune foarte importantă şi începu:

— Chior, chior, chiorlou! Chior, chiorlou!

Şi îşi însoţi chiorăiturile cu schimonoseli caraghioase. Dar, spre marea noastră mirare, am văzut cum câteva păsări din grup încep să-l imite pe Pedro mai bine decât ar fi făcut-o un papagal.

— Aşa? făcu Pedro. Foarte rău, suratelor, puteaţi să ştiţi. Să nu mă lăsaţi să mă plimbe pungaşul ăsta de Angelico pe unde vrea el.

— Ce ai, Pedro? îl întrebă Angelico, mirat.

— Le-am întrebat unde se găseşte hevea şi m-au minţit că nu ştiu. Tot cu tine am să ajung acolo.

— Vezi ce bine imită? spuse cu admiraţie profesorul.

Dar Pedro, în loc să-i răspundă, sări ca ars înapoi, punându-şi mâinile în cap.

— Fugiţi! Ne cade-n cap!

Am rupt-o la fugă toţi patru. Pistolul lui Angelico se speriase aşa de tare, încât tremura cu braţ cu tot.

— Ce-i? l-am întrebat eu, după ce fugisem o bucată bună.

— O fiară era gata să-şi dea drumul în capul nostru.

— Ce fel de fiară, dacă n-a urlat. Era mare?

— Destul de mare, mărturisi el.

— Cum arăta? Un animal când e gata să sară, urlă.

Angelico, care între timp se holbase să vadă dacă trebuie să mai tremure sau nu, strigă la noi:

— Ne-a speriat degeaba! E un leneş.

— Un lesopitru? întrebă profesorul.

— Te cred. Uite-l colo, mi-l arătă Angelico.

— Păi n-o să ne facă nimic. Hai mai aproape.

Profesorul porni înainte, iar noi după e.

— Ascultă, Pedro – îi spusei eu – dacă mi-aş atârna cizma într-un pom, n-aş mai putea să te prind din urmă.

— Ai crede că-i jaguar, sări şi Angelico.

Dar Pedro era spaniol, aşa că fiecare vorbă de-a noastră îi ridica sângele în obraz.

— Şi de ce te miri? îl întrebai eu. Cizma poate foarte bine să pară o gură deschisă.

Când am ajuns sub el, leneşul ne-a arătat un cap rotund, acoperit c-o blană cenuşie. Cu labele lui mari ţinea o creangă în braţe şi atârna cu spinarea în jos, fără să facă vreo mişcare.

— Aşa stă mereu? Îl întrebai pe profesor.

— Mai mereu. Numai când îşi caută hrana se mişcă.

— E fioros?

— Deloc, se hrăneşte cu fructe.

Bucuroşi că am scăpat numai cu sperietura, pornirăm mai departe.

După aerul pe care-l respiram, mi-am dat seama că trebuie să ne apropiem de-o regiune mlăştinoasă. Probabil că râuleţul făcea mai sus un cot şi se întorcea. Pământul devenea mai nesigur sub paşii noştri. Din când în când, fâşâitul rapid al ierbii ne anunţa trecerea unei reptile. Dar n-am reuşit să zăresc niciuna.

— Am ajuns. Uitaţi-vă! întinse Angelico mâna.

Într-adevăr, la câteva zeci de picioare de noi se întindea o regiune binecuvântată. Parcă sădiţi de-o mână grijulie, hevea stăteau unul lângă altul, răsfăţându-se în razele soarelui.

Pedro fu deodată apucat de ceva rău. Mai întâi a sărit într-un picior, urlând ca un animal care nu s-a născut încă, apoi s-a repezit să pipăie pe rând frunzele de piele ale arbuştilor. Coaja lor netedă părea că-i mângâie obrazul, că prea şi-l lipea pătimaş de ea. Apoi, bucuria lui se îndreptă către Angelico. Îl pupă, îi bătu pântecul lui mare, îi trase cascheta pe ochi, apoi, ca încheiere, îi trase un picior în spate.

— Angelico, eşti primul spaniol care nu mi-a spus o gogoaşă, când e vorba de avere.

— Sunt andaluz! ne informă Angelico, de parcă asta ar fi fost o garanţie pentru noi.

— Un andaluz şi jumătate, Angelico. Uite, na, bate laba. Să fim prieteni adevăraţi. Eşti aşa de fraier, că meriţi să fim prieteni. Eu, să-ţi spun drept, nu ţi-aş fi arătat locul. Pentru că am nevoie de parale, înţelegi? Am aşa nevoie de parale, că nu ţi-l arătam.

Pedro se duse din nou să încerce coaja copacilor.

— Señor profesor, sunt chiar hevea. Uite, dacă zgârii, iese suc. Ah! îmi vine să-l beau. Ce s-ar întâmpla, señor profesor, dacă aş bea?

— Te-aş putea trage de urechi fără să te rupi – îi răspunse acesta.

Angelico avea pregătit tot ce-i trebuia pentru a strânge suc. Vasele de care aveam nevoie le lăsase într-un loc ascuns. Apoi ne-a arătat cum trebuie să tăiem scoarţa, cum să aşezăm oala, ce avem de făcut după aceea. Pedro era pur şi simplu emoţionat. Pregătea totul cu cea mai mare atenţie, şi aş putea să jur că mâna lui tremura în clipa în care cuţitul făcu prima crestătură. Un lichid alb, un lapte gros a ţâşnit de sub coajă, alunecând în oală. Eu, privindu-l, era cât pe ce să mă apuce filosofia, dar m-am stăpânit. La urma urmei, nu puteam să nu mă gândesc că laptele ăsta decisese soarta multor oameni. Că mulţi aşteptau de la el salvarea, dar câţi o găseau? Şi, în fine, după toate aceste gânduri, ar fi trebuit să fiu trist. Dar eu nu voiam să fiu trist, aşa că nu mă gândii la nimic.

Mă uitam numai la Pedro şi mă bucuram de bucuria lui.

Angelico îşi căscase ochii ca un caiman, holbându-se la el.

După ce Pedro îşi consumă timpul necesar arderii unui sentiment, se făcu om de treabă şi se apucă de lucru. Şi Pedro ştia să lucreze.

Umplurăm primele oale. Angelico se pregăti pentru cea de a doua parte a trebii. Eu am cioplit nişte pari groşi, pe care i-am înfipt cruciş, aşa cum se înfig pentru a agăţa ceaunul deasupra focului.

Între timp, Angelico turnase în oale praf de piatră acră, pentru ca sucul să se închege mai repede. Apoi, luând o oală pe pântec, o aduse la mine. Lângă pirostriile mele făcu un foc nu tocmai mare, apoi se apucă să „toarne" hevea. Această operaţie era o mare surpriză pentru noi, aşa că priveam atent tot ce făcea el.

— Ţine! îmi spuse el, dându-mi mie oala. Când îţi spun să torni, toarnă.

El a luat un alt par, special tăiat, pe care l-a proptit cu un cap în încrucişarea pirostriilor mele, astfel că focul ardea sub el.

— Toarnă aici, îmi arătă el parul pe care îl ţinea de celălalt capăt. Vezi, câte puţin.

Am turnat. Sucul a alunecat la vale, s-a scurs pe deasupra focului, apoi s-a oprit la capăt, formând o măciulie. Angelico răsucea mereu băţul, ca nicio picătură să nu ajungă jos. Focul de dedesubt închega repede sucul care se depozita la cap, formând o sferă ce creştea mereu. Ca un ou, ca o portocală, cât capul meu, din ce în ce mai mare.

Angelico nu încetă o clipă să răsucească parul şi lucrul nu părea deloc uşor, pentru că transpiraţia lui se scurgea pe nas ca sucul din oală. Abia după ce şi-a terminat treaba şi-a şters fruntea şi a zâmbit triumfător.

— Aţi văzut? ne spuse el, arătând ghemul din capătul parului.

— Am văzut. Lasă-mă şi pe mine, se oferi Pedro să continue treaba.

Prima noastră zi de lucru. Priveam fericiţi recolta, făcându-ne fiecare tot soiul de socoteli. Mereu făceam socoteli când era rost de ceva câştig. Numai că socotelile noastre cădeau mereu baltă. Ei, dar de data asta parcă am nimerit-o mai bine.

— Mâine ne mutăm mai în sus. Avem unde. Abia peste o lună dacă va trebui să ne întoarcem aici. Ei, Pedro, ai văzut cum se taie?

— Era de câteva ori să tai prea adânc. Apăs prea tare şi-mi scapă cuţitul.

— Trebuie să fi atent. Dacă tai foiţa aceea subţire dintre scoarţă şi măduvă, copacul se usucă. Aşa, peste o lună, îi tăiem iar.

— În acelaşi loc?

— Nu, Alec. Acum, după cum vezi, am tăiat cam la un picior de la pământ şi numai pe jumătate din circumferinţa lui. Peste o lună tăiem cam la două picioare de la pământ şi în cealaltă jumătate a circumferinţei. Şi aşa, din ce în ce mai sus. Vom strânge recoltă frumoasă, vă spun eu. Ei, Pedro, măgar ce eşti, mai spui că Angelico minte?

— Am spus eu aşa ceva?! se minună, ipocrit, Pedro. Atunci toate blestemele cerului să-mi cadă în cap, Angelico. Pot să jur că din gura mea n-a ieşit niciodată o minciună... singură.

Eram bine dispuşi când ne-am înapoiat la piroga noastră. Se înnoptase. Luna poleise totul cu lumină. În pădure, vietăţile slabe începură să iasă la vânat. Noaptea le proteja. Chiar în dreptul pirogii noastre profesorul ne arătă un tamanoar, sau furnicar, acest ciudat animal care te sperie prin mărimea lui, dar care nu-i în stare să-ţi facă niciun rău. L-am privit foarte curios. Un animal care a fost creat de la coadă, fără doar şi poate. Parcă, pe măsură ce creatorul îl făcea, i se termina materialul, astfel că l-a ascuţit din ce în ce. Lung de mai bine de opt picioare, are o coadă stufoasă al cărui păr ajunge până la un picior lungime. Corpul se termină printr-un cap subţire, cilindric. Limba lui lungă, de aproape un picior, sfredeleşte în găurile termitelor, pentru a le mânca. După ce a terminat de mâncat, el şi-a şters limba enormă de blana picioarelor din faţă, sfârşindu-şi astfel masa.

L-am lăsat în pace şi-am pornit la vale. Din nou barăcile coloniei au trecut prin faţa noastră. Acum, plutind în linişte, mi-am dat seama că era destul de mare. Zeci de cabane se ţineau lanţ de-a lungul râului. În mijlocul lor, Angelico ne arătă magaziile lui Mario.

— Vezi, acolo e bodegon-ul, îşi îndreptă el mâna către o cabană luminată prin câteva felinare prinse în stâlpi. În magazia aceea e viaţa întregii colonii.

— Când mergem şi noi acolo? întrebă Pedro.

— Trebuie să mergem. Aveţi ocazia să faceţi cunoştinţă cu toată colonia. Toţi cei care sosesc vin mai întâi acolo. Numai voi n-aţi venit până acum.

— Mâine, hotărî Pedro.

— Dar, să ştii, Pedro – îl avertiză Angelico – nu te sfătuiesc să te îmbeţi. Când vii prima dată, nu-i bine să te îmbeţi. Mai ales tu, care, după cum ţi-am mai spus, eşti un mare prost. Cine ştie ce boacănă mai faci!

— Eu nu mă îmbăt niciodată, amigo – minţi Pedro cu seninătate. Ai să te convingi. Mâine aducem sucul aici şi cu paralele pe care le luăm sărbătorim prima recoltă. Îmi pare rău că va trebui să-i vând lui Mario din sucul meu, dar... Va fi pentru prima şi ultima dată.

— E mult până începi, îi atrăsei eu atenţia.

— Lasă, ştiu eu ce spun.

Pedro privea flămând către felinarele care chemau de la distanţă.

— Totul miroase aici a hevea, remarcă Pedro, adulmecând aerul încărcat cu aburi.

Angelico ne-a lăsat singuri în seara aceea. Probabil că Pedro îi făcuse poftă, pentru că plecă să bea.

— Ascultă, Angelico – îi spuse Pedro – trage cu urechea în jurul tău. Vezi ce părere are Mario despre mine, şi mai ales ce are de gând.

Angelico era foarte bine dispus, aşa că se învoi uşor.

— Urechile mele sunt mai fine decât urechile jaguarului.

A plecat frecându-şi mâinile satisfăcut. Pedro înghiţi în sec, dar nu spuse nimic.

Am profitat de răgazul pe care-l avea ca să discutăm planurile noastre. De faţă cu Angelico nu puteam vorbi orice.

— Ce facem cu harta, Pedro? întrebă bătrânul, preocupat desigur de ce-l interesa pe el.

— O luăm, răspunse Pedro categoric. Vreau să văd ce răspuns ne aduce Angelico. Şi pe mine mă interesează din ce în ce mai mult această hartă.

— Trebuie să pun mâna pe ea! N-am venit până aici degeaba. Sunt în stare să-l împuşc chiar cu mâna mea, mărturisi profesorul.

Eu şi Pedro ne-am privit miraţi. Niciodată nu l-am văzut aşa de furios.

— Iată ce trebuie să facem, spuse Pedro. Mai întâi să găsim un mijloc prin care să-l atragem în junglă, sau să-l urmărim. Adică să am ocazia să pun mâna pe el. După aceea, am eu grijă. Ştiu ce trebuie să fac.

— Pe de altă parte, Pedro, trebuie să ne gândim că nu ne putem pune mintea cu el mai înainte să putem pleca de aici. Peste puţin încep ploile şi va fi imposibil să pornim pe urmele hărţii. Pierim pe drum.

Am văzut imediat că vorbele mele i-a pus pe gânduri. Şi chiar aşa era. Nu aveam ce să facem cu harta acum, în pragul sezonului ploios.

— Atunci? izbucni bătrânul. Trebuie să stăm cu mâinile în sân, în timp ce el poate căuta hevea?

— Nu cred că încearcă nici el, acum, în ajunul ploilor. Dar mai ales nu încearcă pentru că ne ştie pe noi aici, gata oricând să ne luăm după el. Credeţi că nu se gândeşte că-l pândim?

— Poate trimite pe altcineva.

— În privinţa asta, n-am nicio teamă. Mario nu-i prost să dea un asemenea secret pe mâna altuia, care s-ar putea să-l lase cu buzele umflate. Se va duce singur.

— Când?

— Când va fi sigur că nu-l va costa prea mult. Poate după ce va scăpa de noi. Tot ce face acum este să ne pândească.

Tăcurăm toţi trei. Apoi din nou am discutat, şi din nou am tăcut, până când Angelico, rezemându-se când de o casă, când de alta, apăru în uşă.

Faţa lui era veselă, ochii jucăuşi, nasul încins. Mâinile îi mângâiau mecanic pântecul, mai proeminent parcă acum decât la plecare.

Fluiera o melodie veselă pe care, din când în când, o dirija cu mâna răşchirată. Se opri în prag, apoi cu piciorul deschise uşa. După ce ne salută printr-un gest larg, se duse în colţul lui, se aşeză pe pat şi izbucni într-un râs de credeam că în curând patul se va prăvăli sub hohotele lui.

— Amigos – spuse el printre hohote – a fost o seară minunată. Ei bine, am rămas fără Señorita. Cine s-ar fi gândit? Ştiţi, Señorita era o fetiţă oacheşă care cânta al dracului de frumos. Cât am mai umblat după ea! I-am dus şi tabloul să-l vadă, dar degeaba. Mi-a luat-o înainte vlăjganul de Colombo. Dar şi Colombo, când se credea mai sigur de el, Señorita l-a schimbat cu un francez, care ar fi strâns în braţe un tapir şi l-ar fi omorât. Aseară, ne-a cântat Señorita cât ne-a cântat, când ne-am trezit că a dispărut. Să-l fi văzut pe franţuz ce se bocea şi se tăvălea pe jos. Când a văzut că n-o mai găseşte, şi-a mâncat paharul de necaz. Ştii cum mănâncă sticla? Ca pe-un ananas! A fost o seară grozavă! încheie Angelico fericit, răsturnându-se în pat cu faţa în sus.

— Ascultă, Angelico, te-am rugat ceva, îi aminti Pedro. Ai veşti bune?

— A, oamenii voştri? Chiar la masa lor am băut. M-am plasat expre. Să ştii, Pedro, nu te văd bine deloc. Am auzit aseară nişte chestii...

— A spus ceva?

— Mario are ceva cu sufletul tău. S-a jurat să-l scape de povara coastelor. Şi, dacă vrei să ştii părerea mea, cred că va reuşi. Niciodată n-a dat greş. Dar să ştii că nu pentru el te curăţă. Nu! O face pentru un tip din Spania. Unul don Alonso, cu care face afaceri. Mi se pare că ăsta cumpără sucul de la el. Tu îl cunoşti?

— Şi? întrebă Pedro, înroşit de parcă îi luase capul foc.

— Avea o scrisoare pe care o primise de la el, de la Alonso, prin care acesta îi cerea să te aranjeze. Scrisoarea o primise la Belem, nu aici. Că aici, ştii tu, nu vine aici o veste, cum nu vine în mormânt.

Deodată se făcu lumină în capetele noastre. Totul era aşa de limpede! Don Alonso îl urmărea pe Pedro cu ura lui până dincoace de ocean. Îi plăcea al dracului Juana, dacă voia să cureţe un om numai s-o păstreze pentru el.

Pedro nu mai spuse nimic. Lucrurile se complicau. A înţeles însă că nu va strânge niciodată avere, dacă va trebui să-i vândă marfa lui Mario.

Când Pedro ne vorbi, ne spuse cu totul altceva decât ne aşteptam noi.

— Trebuie să punem mâna pe hartă. Nu-mi scapă el mie, chiar dacă îl apără satana în persoană.

Privindu-l cât era de furios, n-aş fi vrut să fiu în pielea lui Mario şi să apar în faţa lui. Profesorul interveni şi el în discuţie.

— Cred că nu vom putea face nimic, până când nu soseşte Sao Paulo.

— Asta aştept şi eu, señor, mărturisi Pedro. Sao Paulo ne aduce prieteni buni, pe care putem conta. N-am să-i las pe mâna lui Mario. Cum debarcă le spun despre ce-i vorba şi vom vedea noi ce-i de făcut.

— Şi ce vom face?

— Vom pleca de aici. Facem o colonie a noastră. Nu ne mai lăsăm jupuiţi de el.

— Atunci, va trebui mai întâi să ne batem. Să nu crezi că poţi pleca de aici fără bătaie.

— Ne batem! Crezi că-i prima dată? Numai să-mi cadă în mână...

— Nu-i deloc uşor, să ştii, Pedro. N-o să fie prea simplu să ne batem cu Mario.

— Ţie văd că ţi-e frică al dracului. Spune, vii cu noi, sau nu? îl luă la sigur Pedro pe Angelico.

— Eu? Vin cu voi, de ce te îndoieşti? Dar să ştii că nu-i uşor. S-ar putea să ne pună pielea la uscat.

— Care pe care, Angelico.

După ce se mai răsuci de câteva ori în pat, că era cam tare, Angelico începu să sforăie.

— Deocamdată să strângem cât mai mult suc, încheie Pedro discuţia din seara aceea. Să avem ce vinde.

Peste câteva zile, după ce strânsesem o cantitate mai mare de suc, l-am trimis pe Angelico să-l vândă, ca să facă rost de ceva parale. Fără niciun chior nu puteam să ne mişcăm. Iată, eram de atâta timp aici şi nu vizitasem încă barul!

Dar Mario n-a vrut probabil să ne aibă clienţi, pentru că din tot ce i-a dus Angelico n-a vrut să cumpere nimic.

— Ce-a zis? îl întrebă Pedro, mânios, pe Angelico. De ce nu l-a cumpărat?

— A spus că are prea multă piatră în el. „Spune celor care l-au strâns că mai au de învăţat până să ştie ce au de făcut". N-a cumpărat nimic.

— Şi e adevărat că am pus piatră prea multă?

— De unde? Motiv. Nu vrea să ni-l cumpere.

— Bine, nici n-am nevoie. Am să-l vând eu unde trebuie, n-am să-l rog.

— Şi ce vom face până atunci? întrebai eu.

— Nimic. Strângem mai departe. Ai uitat că în cel mult o săptămână soseşte Sao Paulo?

— Bine, Pedro, vom strânge.

Ne-am pus din nou pe treabă, şi trebuie să spun că am făcut ceva. Pedro, privind ghemurile care creşteau, se lumina din ce în ce la faţă. Câteodată, privindu-şi recolta, discuta singur:

„Ei, Mario, frumoasă recoltă, aşa-i? Şi ai să vezi, pungaş bătrân ce eşti, că am s-o vând pe preţ bun. Am să iau pe ea de şapte ori preţul pe care mi l-ai oferit tu".

Apoi mi se adresa mie:

— Ce zici, Alec?

— Ce să zic, Pedro? Ştiu eu?

Profesorul devenea din ce în ce mai tăcut. El nu venise aici ca noi, să strângă hevea. Pe el îl interesa altceva. Ştiam noi ce-l interesa pe el, dar trebuia să mai aibă răbdare. Eram în împărăţia lui Mario şi fiecare pas trebuia să-l socotim de trei ori până să-l facem o dată.

Sao Paulo ne aduce prieteni buni

Zorile se fereau încă pe după vârfurile palmierilor, când Sao Paulo ne vesti, printr-o lovitură de bombardă, sosirea sa. Bubuitura trecu fulgerător prin colonie, intră în fiecare casă, bătu la fiecare timpan, trezindu-i pe seringheros care sforăiau cu gurile căscate. Au sărit întâi buimaci, apoi au dat chiote vesele şi s-au repezit afară, s-o primească.

Era comic spectacolul pe care îl ofereau acei seringheros, cea mai mare parte în izmene, care vociferau, gesticulau, se jurau, urlau, asaltând micul debarcader. Greoaie, de parcă era însărcinată, Sao Paulo urca pântecoasă către noi. Pentru colonie, sosirea ei constituia cel mai mare eveniment al anului.

Dar nici pentru noi, care o părăsisem de aproape cinci luni, nu era bucuria mai mică. Numai bătrânul putea să stea liniştit şi să-şi păstreze zâmbetul care-i poposise pe faţă. Eu şi Pedro ne cam pierduserăm capul, neştiind cum să ne manifestăm bucuria.

Ne venea foarte greu să ne bucurăm, pentru că cei din jurul nostru erau străini. Şi cine se poate bucura fără să spună şi vecinului că se bucură? De aceea ne-am amestecat în mulţime, făcând noi cunoştinţe. Umblând din om în om, ne-am trezit din nou în faţa lunganului. Pedro era aşa de bucuros, că uită ce are de făcut. Se duse direct la el şi-l bătu bucuros pe spate.

— Amigo, prima dată când te întâlnesc, îţi sucesc gâtul la spate, îi spuse el, pe tonul cel mai amical din lume. O să fie o zi fericită pentru mine.

— Eşti destul de curajos, dacă acum, după ce ai stat atâta în colonie, îndrăzneşti să-i vorbeşti aşa lui Mario Ferras.

— Cu siguranţă, aşa am să-ţi fac. Mă întreb numai cum o să-ţi stea.

— Cred că eşti nebun.

— Şi eu cred, dar pentru că-ţi vorbesc, în loc să te cârpesc. Îţi dai însă seama că nu pot. Trebuie să-mi primesc prietenii aşa cum se cuvine. După aceea...

Pedro lăsă să se înţeleagă că după aceea îl va aranja.

— Bine, te aştept. Vezi numai să-ţi aduci şi prietenul, să aibă cine să te ţină în braţe şi să te dădăcească.

— După cum vezi, el e tot timpul cu mine. O să fie şi atunci, te asigur.

S-au despărţit, zâmbindu-şi frumos: fiecare cu treaba lui. Dar Mario se mai întoarse o dată:

— Şi harta, când să ţi-o trimit? întrebă el, pufnind într-un râs zgomotos.

Nu ştiu cum de s-a stăpânit Pedro, de a putut să-i răspundă calm, şi încă râzând:

— Nu mi-o trimite, am să viu eu s-o iau, când mi-o trebui. Până atunci încălzeşte-te tu cu ea.

— Te aştept, îi promise iar Mario. Vino cât mai repede, şi dispăru în mulţime.

— Te doare capul, ascultă ce-ţi spun eu, te doare capul, îi spuse Angelico lui Pedro, după ce Mario plecă.

— Lasă, Angelico, vedem noi.

Profesorul nu era lângă noi. El, cum am mai spus, stătea mai într-o parte, zâmbind mulţumit.

Iată, Sao Paulo aruncă ancora. Cei de pe mal se reped să-i prindă parâmele, să dea câteva volte la butucii anume înfipţi în mal. Se ţipa dintr-o parte în alta, fiecare vrând mai întâi să spună ceva, să facă semne unui prieten regăsit, să întrebe de un prieten lăsat acasă. În jurul tău auzi tot felul de frânturi de conversaţie; oamenii n-au secrete acum.

— Hei, Paulo! Am venit! strigă unul

— Şi tu? se mira Paulo. Ce dracu' cauţi?

Amândoi ştiau ce căutau, dar numai unul ştia, acum, că nu va găsi.

— Marco! Marco! Măi, limbă rea, nu mă vezi?

— Ai venit? Nu te mai aşteptam.

— Am venit.

— Credeam că te-a închis. Cum de ai scăpat? O adevărată minune, zău!

— Chiar aşa gândesc şi eu. Crezi că pe drum am făcut altceva decât să mă mir? Ei, dar acum sunt aici.

Cam aşa se discuta de la Sao Paulo la cei de pe mal. Aliniaţi de la prova la pupa, de-a lungul copastiei, seringhero se salutau în felul lor.

Deodată, un urlet acoperi totul, se întinse ca un văl deasupra noastră, se pierdu în pădure. Toţi au tăcut pentru o clipă; nu ştiau cine urlă aşa, dacă-i om sau fiară.

Dar era om. Şi era francez. Iar acela către care se îndrepta urletul, eram eu. M-am uitat şi eu odată cu ceilalţi în direcţia din care venea urletul. Era francezul. Da, da, francezul acela pizmuit de poliţie. Era Pierre. Mutra lui veselă mi-a amintit minunata seară din Belem, şi mai ales bătaia pe care n-o voi uita până în ultima clipă a vieţii mele.

Francezul ţipa cât îl ţinea gura la mine şi la Pedro.

— Compadre! Hei, compadre! Am venit după voi.

Apoi se luptă din răsputeri să-şi facă loc printre ceilalţi, să ne sară mai repede de gât.

După ce s-au lămurit despre ce-i vorba, cei din jurul nostru şi-au văzut mai departe de treabă.

Dar surpriza cea mare era alta. Alături de el, grav şi tăcut, deşi fericit, era, cine credeţi? Chiar omuleţul care iscase tot scandalul în noaptea aceea. Acela care nu voise în ruptul capului să mă primească în „Asociaţia Pentru Îmblânzirea Rechinilor Din Para". Era Miguel. Se ţinea în spatele franţuzului, strecurându-se în golul pe care îl făcea acesta când trecea.

Iată-i jos.

— Pedro! urlă iar, ca o fiară, franţuzul, şi se repezi de gâtul lui, dovedind astfel că stima lui se îndrepta mai ales către acesta. Ce bătaie, Pedro! Ce bătaie! N-am putut să mai stau o clipă. Am venit să te caut. O dată dacă mă mai bat aşa, şi pot să mor. Eşti un compadre aşa cum mi-am dorit mereu. Şi ce lovituri! Uite, ăsta nici acum nu şi-a revenit.

Şi ca să ne convingă, îl împinse pe omuleţ în faţă.

— Spune, Miguel, cum te simţi?

Şi apoi iar, către noi:

— O săptămână a zăcut!

Dar Miguel avea altceva de spus, el nu urcase patru luni pe Amazon ca să-l convingă pe Pedro că l-a bătut bine în noaptea aceea.

— Ascultă, Pedro, dacă nu facem asociaţia, eşti un nebun. Scăpăm o şansă mare, îţi spun eu.

Omuleţul vorbea cu atâta convingere, că mă pufni râsul.

— Facem, facem tot ce vreţi, promise Pedro. N-am discutat atunci totul?

Omuleţul se învioră ca prin farmec.

— Ceilalţi nu s-au mai ţinut de cuvânt, dar tu eşti om serios.

— Sigur, Miguel, cel mai serios.

Dar Miguel mai avea ceva.

— În privinţa aceea – spuse el, referindu-se, desigur, la bătaia noastră – cred că nu mai eşti supărat. Îl luăm şi pe prietenul tău. Nu ne mai certăm pentru un fleac.

— Nu mai sunt supărat, Miguel. Nici n-am fost vreodată. A fost o seară pe care n-o voi uita niciodată.

— Bravo! Îmi placi! Să fim prieteni.

— În privinţa ăstuia – spuse Pedro, arătându-mă pe mine – te asigur că ai avut dreptate. Nu-l luăm cu noi. M-am convins şi eu că-i un măgar, cu care nu-i bine să te prinzi într-o afacere.

Dar omuleţul părea că chibzuise mult la planurile lui, aşa că interveni pentru mine.

— Nu, Pedro, să-l primim. E prietenul tău. Uite, nici el nu mai e supărat. Mai eşti supărat? mă întrebă.

— Am uitat totul.

— Dar staţi, nu vă cunoaşteţi, îşi aminti Pedro deodată că a uitat să facă prezentările. Ăsta este Angelico. Un băiat şi jumătate.

— Cum, cum? întrebă neîncrezător franţuzul.

— Angelico.

— Ha, ha, ha, ha! râse zgomotos acesta, ca de cea mai bună glumă.

Dar se opri deodată.

— Bine, dacă aşa te cheamă, ce să faci? Dar, să ştii, nu prea merge. Bate palma.

Angelico îl cunoscu şi pe omuleţul serios care discutase cu Pedro.

— Ăsta e un mare crescător de rechini din Belem, îl prezentă Pedro. Un asociat de-al meu.

— Ce îmblânzeşte? întrebă Angelico neîncrezător.

— Rechini. E cunoscut în toată lumea, îl asigură Pedro.

Angelico nu mai ştia ce să creadă.

— Zău, aţi venit numai nebuni – trase el concluzia, după ce-i cunoscu pe cei doi.

— Păi, e tocmai ce aveam noi nevoie, spuse Pedro. Care e sănătos aici?

Bătrânul îi cunoscu şi el pe cei doi, şi păru mulţumit de noii noştri amici.

— Haideţi acasă, ne invită Angelico. O să locuiţi şi voi la mine, nu-i aşa?

— Unde-o fi.

Când tocmai voiam să pornim, sunetele unor trompete ne-au făcut să ne oprim în loc. Protejat de trompetişti, Penni cobora grav pe uscat. Era imposibil să nu-şi facă el o intrare triumfală. Privea mai fix, mergea mai ţeapăn. Ostaşii, încolonaţi, mărşăluiau în urma lui.

— Ei, Alec – îmi spuse Pedro – treci în faţă să te vadă. Cred că după tine se uită.

Apoi am plecat spre locuinţa lui Angelico. Încercând să scăpăm din înghesuială, ne-am trezit iar faţă în faţă cu lunganul. Pedro a ţinut să-l arate noilor veniţi.

— Uite, ăsta e omul căruia trebuie să-i sucim gâtul. Îl vedeţi?

Franţuzul interpretă în felul său vorbele lui Pedro, pentru că l-am şi văzut cum îşi bagă capul între umeri şi înaintează masiv.

— Stai, franţuzule, nu acum! Ăsta are un chichirez. Trebuie să-l bat cu pompă.

Aşa s-a făcut că Pierre a trăit prima dezamăgire din clipa în care păşise în colonie.

— Aţi prins curaj – ne spuse lunganul – dar aveţi tot timpul să-l pierdeţi. Au fost alţii mai viteji decât voi, şi s-au potolit până la urmă.

Era a doua întâlnire din ziua aceea. Pe drum ne-am întâlnit cu încă zece seringheros, prieteni de pe Sao Paulo.

— Salutare, Alec, ce faci mă, mai ai icre? mă întrebă unul.
— Băieţi, uitaţi-l pe Pedro.
— Salutare Pedro, aţi mai ajuns?
— Nu vezi?
— Să te ia dracu', ai şapte vieţi.
— Ei, şi crezi că-mi strică?
— Unde mergeţi?
— Acasă.
— V-aţi făcut una?
— Nu, stăm la el. E un băiat tare bun. Mergeţi şi voi?
— S-a făcut!

Am pornit în ceată spre casă. Angelico i-a sfătuit ca mai târziu să-şi facă locuinţele lângă a noastră, să fim cu toţii la un loc.

— Cât vom mai fi pe aici, îl avertiză Pedro că şederea aici era provizorie.

A fost o zi minunată. Veniseră numai băieţi unul şi unul, cu care ştiam că vom face treabă bună. Pedro le anunţă de la început situaţia.

— Dacă-l lăsăm să-şi facă de cap, va fi rău de noi. Nu vom strânge un reis.

— Păi, să-l curăţăm, Pedro, propuse unul.

Seara, târziu, aţâţaţi de băutura pe care cei sosiţi o mai aveau de pe Sao Paulo, ne-a venit chef de petrecere. Dar cu ce? Băutură nu găseam decât la Mario.

— Haideţi la Mario! Să-i luăm băutura! ţipă Pedro cam afumat. Cine vine cu mine?

Toţi au vrut.

Mie nu prea mi-a convenit că Pedro vrea să mergem la Mario beţi. Ştiam eu ce înseamnă asta. Dar cine poate să-l ţină pe Pedro când miroase a băutură? Franţuzul a fost gata, adulmecând că acolo e rost de încăierare.

Profesorul îmi tot făcea semne să-l opresc, dar n-a fost chip. Toţi cei de pe Sao Paulo nici nu concepeau să nu meargă să bea; cât despre cei patru prieteni ai lui Angelico, să nu mai vorbim.

Iată-ne, aşadar, încolonaţi către bodegon. O ceată veselă, dornică de petrecere, cu pumnii strânşi.

Când am intrat înăuntru, ne-am dat imediat seama că şi aici se sărbătorea sosirea lui Sao Paulo. Fumul gros care se înălţa din vârful ţigărilor redusese vizibilitatea la zero. Senzaţia de ceaţă a fost aşa de puternică, încât toţi am avut impresia că suntem pe mare.

— Atenţie babord! strigă unul dintre noi, arătându-ne nişte mese libere.

Ne-am îndreptat către ele, zgomotoşi, făcând tot felul de glume deochiate.

— Domenico, vreau să văd dacă mai poţi să bei o sticlă fără să înghiţi, i se adresă lui Domenico un individ făcut numai din oase puse cap la cap.

Domenico, într-adevăr, când eram pe Sao Paulo făcea adesea această scamatorie. Îşi punea mâinile în şolduri, arunca pe spate capul şi deschidea gura lui enormă.

— Gata, bolborosea el.

Un altul îi turna vinul din sticlă, care se ducea direct în stomac, Domenico neînghiţind niciodată.

Asta ne producea nouă o mare bucurie, aşa că lunganul ar fi vrut să înceapă petrecerea prin această scamatorie. Mai ales că pentru el era un prilej să golească o sticlă.

Dar planurile noastre au fost răsturnate de un glas de femeie cate începu să cânte o melodie marinărească cunoscuta de prin porturi.

Melodia ne îmblânzi pe toţi, ne mângâie urechile, ne deschise gurile pe care le uitarăm aşa. Cânta al dracului, fetiţa!

— Asta-i Fiomela, ne şopti Angelico. E bine să nu-i faci ochi dulci.

— De ce? mă interesai eu, care tocmai asta voiam.

— O păzeşte Mario. Nimeni n-a îndrăznit până acum să se lege de ea. E fetiţa lui.

— Ei, cu atât mai mult îmi place, mă făcui eu deodată viteaz, aşa cum aveam obiceiul când răsturnam în mine ceva mai multă băutură decât trebuia.

Am băut la repezeală, grăbiţi, de parcă tot ne era teamă că nu ne îmbătăm. Dar ne-am speriat degeaba, pentru că limbile noastre au început să vorbească altă limbă decât noi. Ceva care aducea, e adevărat, a spaniolă, dar care se deosebea mai ales prin aceea că avea cuvintele mai scurte, scurte de tot, şi adesea chiar două, trei la un loc. Vă daţi seama că aşa ne înţelegeam mai repede, mai ales că nu trebuia să pronunţăm decât un cuvânt, alte patru le spuneam în gând, şi iar un cuvânt, şi aşa mereu, din patru în patru, tot să vorbeşti. Ba, unul de lângă mine vorbea din zece în zece şi, drept să spun, începuse să nu-mi convină, pentru că asta cerea un mare efort de gândire din partea mea. Dar tot înţelegeam. Mă lua de gât şi-mi spunea mereu aceeaşi frază. Poate şi de aceea înţelegeam atât de bine.

— Amigos... cu Sao Paulo... hevea... avere.

Cine nu l-ar fi înţeles?

Cred că la un moment dat numai profesorul mai vorbea ca în fiecare zi, el supraveghindu-ne să nu facem boacăne. Ne supraveghea degeaba pentru că noi, când vrem să le facem, tot le facem, chiar când suntem dădăciţi. Şi acuma voiam.

Pedro explica iar, în gura mare, pus de omuleţ, cum a prins trei rechini. Miguel asculta pentru a nu ştiu câta oară povestea, sorbind-o parcă şi cu ochii.

— Aşa, Pedro, aşa! spunea el, fără niciun rost. Vedeţi mă, vedeţi? Şi el, ca un nebun, nu vrea să profite de aşa născocire. Ne umpleam de bani, vă spun eu.

Unul, Rivera, cu o mutră de ţăran sadea şi care se vedea de la o poştă că-l urmărea de la spate sărăcia, de care cred că şi fugise de acasă, înţelese în felul lui îmblânzirea animalelor făcută de Pedro.

— Ascultă, dacă am pune nişte jaguari la plug? Voi ce credeţi? Mamă-mamă, cred că ar zbârnâi plugul. Ce ziceţi, au putere?

— Jaguarul? Cât şapte cai, îl asigură un altul. Asta se vede după cum rage. Spune, rage jaguarul de şapte ori mai tare decât calul, sau nu rage?

Toţi au fost de părere că jaguarul rage de şapte ori mai tare decât calul.

— Măi, dar e periculos al dracului să laşi nevasta lângă el. Eu unul, să spun drept, nu m-aş încumeta.

— Nu fi prost, mă, că doar nu-l iei din junglă şi hai cu el la jug.

— Eu tot n-aş avea curaj, susţinu mai departe fricosul.

— Şi la urma urmei, are el dreptate că jaguarul e periculos. Dar cine te obligă să pui un jaguar?

Într-adevăr cine îl obliga?

— Cred că cel mai bun ar fi un tapir. Nici nu ştiţi voi ce putere are un tapir.

— Aşa e. Şi tapirul nu mănâncă decât iarbă. Poţi să-l trimiţi la păscut fără să te coste nimic.

Din nou melodia a pus stăpânire pe urechile noastre. Vocea tărăgănată a fetei ne luă paharele de pe masă, le ciocni unul de altul, ni le răsturnă pe gât. Apoi, de acolo, din gâtlejuri, scoase oftaturi grele ca plumbul. Nu erau oftaturi triste, erau oftaturi aşa, de chef, ca să fie, pentru că la chef se oftează.

Lui Federico, uriaşul, îi plăcu mult cântecul; nu se putu abţine şi se apropie de Fiomela.

Federico era un uriaş din care ai fi făcut doi ca oricare altul dintre noi, chiar şi ca Pedro, care, slavă Domnului, nu era deloc mititel. Cât timp am fost pe Sao Paulo, ne-am distrat frumos al naibii cu el, pentru că, de câte ori lua băutură în gură, ne dădea un ordin foarte ciudat. Căuta pe la paturi o scândură căzută şi venea cu ea la noi. „Na, ţine-o" spunea el primului care îi ieşea în cale. „Acum loveşte-mă cât poţi". La început n-am ştiut ce se cred, când m-am trezit cu scândura în mână. M-am uitat la el, m-am uitat la scândură... scândură groasă al naibii! „Loveşte!" mi-a ordonat el, strângând pumnii. De frică am început să-i dau cu scândură în cap, dar mai cu economie. „Loveşte, mamelucule, că te arunc în apă!" urlă el, scuturându-mă de piept. Cei de pe margine au făcut mult haz văzând încurcătura mea. Dar când am văzut că e rost s-o iau pe coajă, numai pentru că nu-l pocnesc, lasă

pe mine. Am ridicat scândura cu nădejde şi... am rămas cu ochii cruciş când am văzut o parte din scândură rupându-se şi sărind cât colo, iar pe Federico râzând satisfăcut.

Acum, privindu-l aşa, uriaş, cum se apropie de micuţa cântăreaţă, îmi aduc aminte de toate astea.

Dar, până să mă trezesc din amintirea mea, Federico a făcut cel mai neaşteptat gest pe care putea să-l facă. S-a aplecat deodată în jos, iar când s-a ridicat, o ţinea în palmă, ca pe o jucărie, pe micuţa cântăreaţă, care, când s-a văzut în chip de statuie, dar cu un fundament care ei i se părea puţin solid – palma lui Federico – a început să ţipe.

— Nu striga, o sfătui mătăhălos Federico. Din mâna mea nu scapi, să ştii.

— Dă-mi drumul, mi-e frică!

— N-ai teamă. Cântă!

— Nu pot, mi-e frică!

— Cântă! urlă Federico, de vibră vinul în paharele noastre. Hai, cântă!

În palmă, deasupra capului lui Federico, micuţa tremura de credeam că-şi dă duhul. Melodia îi îngheţase de frică undeva, în gât, pentru că toate sforţările ei de a scoate un sunet au rămas fără rezultat.

— Cântă! urlă iar Federico.

Înţelegând că n-are încotro, micuţa făcu o sforţare şi începu. Dar nu mai era melodia frumoasă de adineauri. Din gâtul ei curgea ceva subţire, firav, cam gâlgâit, care se întretăia, de parcă micuţa ar fi cântat în cămaşă pe zăpadă.

Când am auzit-o, am izbucnit toţi în râs, distrându-ne din cale afară. De fapt râdeam noi, cei care veniserăm cu Federico, pentru că ceilalţi, care se retrăseseră în partea cealaltă a localului, erau cam neliniştiţi şi trăgeau mereu cu coada ochiului către uşă. De când am intrat ne-am cam uitat chiorâş unii la alţii, dar am socotit, se vede, că n-a sosit încă timpul pentru păruială: nu ne grăbeam.

Am văzut cum unul dintre ei se strecoară spre uşă şi o şterge afară.

— Să ştiţi că se duce după Mario, i-am spus lui Pedro.

— L-am văzut. Eu ce aştept? Numai de l-ar găsi repede, să vină să-şi vadă păsărică zburând.

Apoi Pedro s-a sculat şi s-a postat lângă uşă, cam în spatele ei, aşteptând.

Între timp, Federico râdea cât îl ţinea gura şi striga printre hohote:

— Cântă! Aşa! Vezi că poţi?

Noi, ceilalţi, nu mai ascultam cântecul, ne tăvăleam pe jos de râs.

Şi când petrecerea noastră era în toi, uşa se izbi cu putere de perete şi în prag apăru Mario. Când văzu spectacolul pe care îl dădea iubita lui, şi îl auzi pe Federico strigând: „cântă", rămase pironit locului, probabil nevenindu-i

să-şi creadă ochilor. Când s-a lămurit totuşi că micuţa lui zboară, şi-a dus repede mâna la pistol şi l-a tras afară. Numai că Pedro fu mai repede decât el. În momentul în care Mario ridica arma să tragă, o lovitură năprasnică de picior făcu să-i sară arma din mână.

Auzind zgomotul, Federico se întoarse brusc, dând drumul micuţei, care se prăvăli. Apoi se întoarse grăbit şi se apropie de Mario, care stătea şi-l aştepta. Era al dracului de curajos Mario ăsta, sau poate nu-l cunoştea pe Federico? În orice caz, salvarea lui i-a venit tocmai de la acela de la care se aştepta mai puţin, de la Pedro.

— Nu, nu, Federico, te rog să nu te atingi de el, spuse grăbit Pedro, şi se aşează între ei.

— Lasă-l! urlă roşu la faţă Federico.

— Te rog, nu! Dacă vrei să-mi faci o plăcere, nu te atinge de el.

Federico nu înţelegea ce l-a apucat pe Pedro.

— E omul meu! Eu trebuie să-l aranjez.

În fine, după încă puţină tocmeală, Federico s-a învoit să i-l lase. Şi când te gândeşti că Mario a ascultat toată această tocmeală fără să clipească măcar!

— Ei, Mario, acum să-ţi dau ce ţi-am promis, i se adresă Pedro. Să-mi spui numai dacă vrei să ţi-l sucesc pe stânga, sau pe dreapta. Cum crezi că te aranjează mai bine? Vezi, sunt gata să-ţi fac pe plac!

— Indiferent, îi răspunse flegmatic Mario, zâmbindu-i în nas. Dacă poţi...

— Indiferent? se întrebă naiv Pedro. Cum vine asta? Voi ştiţi? ne întrebă el pe toţi ceilalţi. Ştiţi cumva cum se suceşte capul „indiferent”?

— Adică, aşa cum poţi, Pedro, îl lămuri unul.

— Atunci e clar.

Din asistenţă am auzit o voce care strigă:

— Cine trage cu pistolul, e vai de el. Şi nici cuţite n-aveţi voie.

Nu ştiu dacă era un obicei să se anunţe înainte armele permise.

Dar iată-l pe Pedro şi pe Mario în mijlocul sălii. La repezeală s-au dat câteva mese la o parte. Numai că Pedro avea ghinion de câte ori se lua la harţă cu Mario. Şi acum, mai înainte ca el să se repeadă, o lovitură năprasnică l-a trimis, culmea culmilor, chiar în braţele mele. Tocmai voiam să mă apuc să-l dădăcesc, când, scoţând un muget care ar fi zbârlit şi blana jaguarului, Pedro se repezi. Totul s-a petrecut fulgerător. Pumnul lui a lovit cu atâta ură – strânsă de patru luni – că, într-adevăr, capul lui Mario s-a învârtit în jurul gâtului. A doua lovitură l-a îndoit de mijloc, cât era el de lung. Dar minune, lunganul nu s-a prăvălit. Un taur da, ar fi căzut, dar el nu. Dimpotrivă, cu o lovitură scurtă de cap îl făcu pe Pedro să sară, icnind, înapoi. Din nou, faţă în faţă, se priveau crunt. Şi-au dat roată o dată, de două ori, apoi Mario s-a repezit din nou, prin surprindere, aşa cum avea obiceiul.

Numai că Pedro ştia acum la ce trebuie să se aştepte. Aplecă fulgerător capul în jos, aşa că Mario poposi cu plexul chiar în el. L-am văzut cum se clatină. Au observat şi oamenii lui că se clatină şi au crezut c-a sosit vremea. Sosise timpul să trecem la treabă!

— Acum, Pierre! strigai eu la franţuz.

Strigam însă prea târziu, pentru că Pierre trimesese deja doi la pământ şi cu hărnicia care-l caracteriza în astfel de împrejurări, se apucă mai departe de cosit. Era o frumuseţe să-l vezi cu câtă pricepere se învârtea prin local. Numai că nu mi-a fost dat să stau mult timp căzut în admiraţie, pentru că o masă şi-a găsit locul chiar în capul meu, reuşind astfel să-mi dovedească ceea ce a încercat fără niciun rezultat maică-mea: că sunt tare de cap. Mai tare decât credeam eu, pentru că masa a căzut pe duşumea în bucăţele. Când am văzut ce armă teribilă mi-e capul, l-am aplecat înainte şi m-am repezit.

Şi din nou a fost minunat! Numai ţipetele femeilor ne-au stingherit un timp, până când au reuşit să fugă, pentru că apoi am rămas între noi, bărbaţii. Nu s-a tras cu arma, n-a sclipit niciun cuţit.

Bătrânul, cocoţat pe un butoi, într-un colţ mai retras, făcea pe marele general.

— Colo, Pedro! Aşa! Alec, vezi la spate! Derbedeii! Bandiţii! Criminalii!

Şi când mă întorceam, într-adevăr, unul se apropia de mine, gata să mă altoiască.

— Federico! Aici, Federico! îi arătă bătrânul un loc în care ai noştri stăteau mai prost.

Şi cât ai clipi din ochi, forţe serioase se deplasau într-acolo.

Între timp, cum vă închipuiţi, dădeam un pumn, primeam un pumn, dădeam un picior, primeam un picior, pocneam un cap, primeam un cap. Pentru că ştiam că la bătaie câştigă cel care ştie să primească, şi nu acela care ştie să dea, am primit totul gândindu-mă încontinuu la acest adevăr, care m-a făcut să primesc uşor multe lovituri neplăcute. Cel mai mult mi-a plăcut Angelico. El găsise probabil o ocazie minunată să răzbune un renghi al sorţii. Ţinea doi indivizi de chică şi-i târnuia de colo-colo, sperând, probabil, să le-o smulgă, să aibă astfel colonia doi cheli în plus.

Angelico suporta orice la altul, şi averea şi frumuseţea, numai părul nu-l suporta.

Omuleţul crescător de rechini îşi găsise o ocupaţie de-a dreptul plăcută. Nu ştiu de unde făcuse rost de un picior de masă, cu care se plimba printre noi, fiindu-i de mare folos. Dacă doi adversari se priveau fix, neştiind încă ce să facă şi cum să se repeadă, el se strecura în spatele duşmanului şi, c-o lovitură scurtă dată peste picioare, chiar în spatele genunchiului, îl aşeza

drept în fund. Mai înainte să-şi dea seama de ce s-a aşezat ca un boboc de raţă, el primea o a doua lovitură în cap, care-l trimitea în lumea viselor.

— Închideţi uşa! Staţi la uşă! ţipă deodată franţuzul, prinzând de veste că oamenii lui Mario o găsesc cam des şi uită să se mai întoarcă.

Avea dreptate. Cu cine să ne mai batem? Şi tocmai acum, când ne-am încins!

Federico a fost din câţiva paşi la uşă, hotărât să nu treacă nimeni de el.

Numai aşa am putut să ne mai distrăm un timp.

Pedro şi profesorul aveau treabă cu Mario. Îl târâseră într-un colţ şi-l scotoceau prin buzunare.

— Banditul! Criminalul! Derbedeul! se auzi bătrânul. Le-a avut la el, aşa-i?

Am văzut că Pedro avea în mână două bucăţi de hârtie, pe care încerca să le pună cap la cap. După zâmbetul lui satisfăcut şi după chiţăiturile bătrânului, am înţeles că harta era din nou în mâinile noastre.

Dar, mai departe. Cineva a spus odată despre mine că aş fi zgârcit. Cea mai mare prostie pe care am auzit-o la adresa mea! Şi acum, deodată, nu mai suport insulta şi mă apuc să dovedesc contrariul. Împart cât pot. Na şi ţie, na şi ţie, ţine şi tu, primeşte şi tu, încasează şi matale, primeşte şi matale, înghiţiţi şi dumneavoastră, încasaţi şi dumneavoastră de parcă sunt cel puţin proprietar de casă de import-export. Unii sunt aşa de fericiţi de gestul meu, că îi văd imediat răsturnându-se, mulţumiţi, pe duşumea, alţii, dimpotrivă, buni platnici, îşi plătesc imediat datoriile, aşa că mă învârt de multe ori în jurul meu, fericit că cerul a lăsat printre noi şi oameni ca ei. Primesc, Doamne! Chiar tu ai spus că omul trebuie să dea ca să aibă de unde primi. Şi, iată, dau din nou. Dar cine a spus că cel care cerşeşte, oboseşte, stând cu mâna întinsă, n-a ştiut că obosesc şi cei care dau. Aşa că din mine a început să ţâşnească fiecare picătură de apă pe care o conţineam. Mă tot gândeam că, golit de tot, voi începe probabil să zbor, ca un balon fără lest. Noroc că aveam tavan bun.

Păşeam, gândindu-mă în sinea mea: „Doamne, ce bine că m-ai făcut darnic. Parcă tot e mai bine să dai, decât să primeşti".

Gândurile mi-au fost deodată întrerupte de cea mai neaşteptată imagine. Azvârlit pe duşumea, cu faţa în sus şi picioarele şi mâinile răşchirate, franţuzul zăcea ţeapăn. Ţeapăn şi fericit, pentru că gura lui fericită îngheţase, zâmbind satisfăcut. Un om leşinat din plăceri. Ei, franţuzule, n-ai urcat degeaba Amazonul. Soarta ţi-a dat din prima zi ce căutai. Aşa sunt unii, doar deschid gura şi providenţa le şi caută în coarne, cum să zice, şi le face pe plac.

Am fost trezit din gândurile mele de vocea lui Federico, care întreba mirat:

— Nu mai e niciunul?

Într-adevăr, nu mai era niciunul! În jurul meu se aşternuse o linişte ca-n rai, dacă în rai o fi cumva linişte şi nu sunete de castaniete.

Vasăzică, tot s-au terminat. Unii erau bătuţi, alţii nu mai îndrăzneau să se scoale de jos.

Mi-am rotit ochii în jur şi am avut senzaţia că sunt în bostana bătrânului, înainte de cules. Pe jos, numai dovleci legaţi la vrejurile lor. Câte unul mai clipea, câte unul mai scâncea, câte unul, prea copt, se vede, crăpase şi mustea al dracului de tare. Cei copţi prea rău erau mai ales în partea păzită de nebunul de Federico.

Pedro şi bătrânul îl terminaseră pe Mario, care şi acum ţinea să stea tot răscrăcărat. Mi-am dat seama că-i un încăpăţânat şi face numai ce-i trăsneşte prin cap.

— Ei, ce facem? ne întrebă Federico.

— Să ne odihnim, propuse omuleţul, care părea destul de surmenat şi care, din greşeală, sau pentru că nu se îndura să-şi lase piciorul de masă din mână, sau pentru că acesta i se lipise probabil de palmă, de atâta strânsoare, se ştergea cu el pe frunte, de parcă ar fi fost cearşaf.

— Cred că cel mai bun lucrul pe care îl avem de făcut este să plecăm, spuse Pedro. Am terminat aici tot ce aveam de făcut.

Uitându-ne în jurul nostru, a trebuit să admitem că terminasem într-adevăr tot ce aveam de făcut.

— Unde mergem, Pedro? întrebă omuleţul.

— Facem o colonie a noastră. Cred că nu vrei să te laşi jupuit de ăla de colo.

— Să facem colonia noastră! urlă Federico.

— Unde-i Angelico?

Întrebarea ne surprinse pe toţi. Unde era Angelico?

Am căutat destul de mult până să dăm de el. Se ascunsese, băiatul, tocmai în spatele tejghelei, unde stătea îmbrăţişat cu un altul din tabăra duşmană. Se ţineau unul pe altul de beregată, dar probabil că nu mai avusese putere să strângă, aşa că leşinaseră amândoi, potolindu-se.

— Angelico! strigai eu, lovindu-i uşor cocoaşele de sub şale. Scoală-te!

Dar a trebuit să lovească destul de tare până ce Angelico să prindă viaţă.

— Ce-i? întrebă el buimăcit.

— Ce să fie, hai să te decorăm!

— De ce-i aşa liniştе? mai întrebă el, nedumerit.

— Se cunoaşte că n-ai fost în rai, prostule. Aşa-i pe aici. Poate vrei să-ţi cânte Señorita, nu?

— Cum, am murit? întrebă încă buimac Angelico, speriindu-se cu adevărat.

— Eşti chiar în rai.

Dar el privi în jur şi-l văzu pe acela pe care îl iubise cu atâta patimă. Zăcea lângă el.

— Nu-i raiul aici. Ăsta n-are ce căuta acolo. Tu să nu mă duci pe mine!

Şi Angelico sări fericit în picioare, de unde se văzu că măgarul n-ar fi vrut să dea viaţa de seringhero de aici pentru aceea minunată din rai.

— Te-ai deşteptat? îl întrebă Pedro.

— Bună dimineaţa, îi dovedi Angelico.

— Hai atunci, condu-ne la locul nostru. Ştii, acolo unde ţi-am arătat eu că vreau să ne facem colonia.

— S-a făcut, Pedro. Dar mai e ceva. Trezeşte-i pe toţi ai noştri.

Pedro trezise câţiva, dar mai erau destui lipsă. Mai ales franţuzul dormea cam greu, aşa că o băgasem pe mânecă, temându-ne să nu adoarmă de tot. Mai erau trei care nu se deşteptaseră încă.

— Pe ăştia luaţi-i în cârcă şi duceţi-i la debarcader, ordonă Angelico. Iar voi mergeţi cu mine. Trebuie să luăm muniţii şi tot ce ne trebuie. Magazia lui Mario e alături. Voi doi staţi aici. Care se trezeşte înainte de timp, aranjaţi-l.

Am rămas surprins când am văzut ce om energic e Angelico. Eu am plecat cu cei patru spre debarcader. Pedro, bătrânul şi Federico au rămas să-i păzească pe cei bătuţi, iar Angelico se puse în fruntea cetei şi plecă la treabă. Abia la debarcader, după ce i-am lăsat jos şi am turnat apă pe ei, am reuşit să-i trezesc şi pe ceilalţi. Primul care a sărit în picioare a fost franţuzul, care, când s-a dumirit unde e, a făcut nişte ochi de caiman.

— Cum am ajuns aici? întrebă el, aiurit.

— V-am adus cu un cupeu, excelenţă. Ne-am gândit că aerul de aici e mai prielnic pentru excelenta voastră.

— Am fugit? strigă el alarmat de o asemenea ruşine posibilă. Spune drept!

— Nu, excelenţă... am terminat. Când termini trebuie să pleci, nu? Altfel ne plictiseam.

— Vasăzică tot noi, da?

— Tot noi.

— Eee! făcu el şi se întinse satisfăcut.

— Dar dumneavoastră, excelenţă, cum s-a făcut de aţi aţipit înainte de vreme?

Voiam să ştiu cum de s-a întâmplat această minune, pe care nu mi-o puteam explica.

— Nici nu-mi aduc aminte – se înfurie brusc Pierre, acest suflet pe care nu credeam că-l poate tulbura ceva. Nu-mi aduc aminte. M-a luat prin surprindere.

— Nici nu se putea altfel, îl crezui eu fără nicio rezervă. Nici nu se putea altfel.

— Tocmai aruncasem cu unul din cei doi, care sosise cu Mario, în capul celuilalt, când am simţit deodată că ceva se ciocneşte cu capul meu. Ceva care a început să fluiere în clipa în care m-a lovit, pentru că eu, din acel moment, n-am mai auzit decât fluieratul lui.

— Cel puţin, era la modă melodia? întrebai eu, curios ca întotdeauna.

— Să spun drept, Alec, n-am mai auzit-o niciodată până acum, de unde se vede că era una abia lansată. Şi, dacă sunt atent, şi acuma o mai aud puţin.

— Nu-i nimic, Pierre, trece – îi spusei, mângâindu-i un cucui cât toate zilele. Îţi garantez că ai să fii mai deştept, pentru că în el cred că ai creier încă pe atâta cât aveai. Şi cine nu ştie că nimeni nu se plânge de creier prea mult?

Zorile ne-au prins discutând tot despre bătaie, Pierre nevoind nici în ruptul capului să discute şi despre altceva decât despre aceste minunate clipe. Numai că acum, la lumină, s-a cam împrăştiat puţin poezia, aşa că ne vedeam cum eram de fapt. Capul meu, oglindit în apa râului, avea o formă pe care eu n-o ştiam. Puţinele mele cunoştinţe de geometrie nu mă ajută să-i definesc forma, dar cred cu toată sinceritatea că profesor să fi fost şi tot n-aş fi putut. E ceva foarte ciudat, oval în partea dreaptă, două ridicături în frunte, iar în mijloc îi crescuse, pe locul unde avusesem înainte nasul, ceva ca o prelungire a feţii, care începea de la o ureche şi se întindea până către cealaltă. Dacă aş fi fost în Spania, aş fi făcut parale frumoase în bâlciuri, declarându-mă „născut dintr-un animal necunoscut”.

Au apărut şi ceilalţi, mai înainte ca soarele să fi luminat din plin. Toţi purtau poveri grele, aşa cum îşi fac oamenii poverile când nu cară din hambarul lor. Împleticindu-se ameţiţi de băutură şi bătaie, au ajuns la noi. Ne-am instalat repede în toate pirogile pe care le-am găsit şi, încolonându-ne în spatele pirogii lui Angelico, am pornit.

Vom avea colonia noastră! Nu ştiu dacă vom avea şi soarta noastră. Dar asta era mai puţin important acum. Cel mai mult mă bucura faptul că-mi voi schimba locul. Vântul a suflat şi ne-a luat iar seminţele să le arunce aiurea. Vom da şi acolo rădăcini, dacă va fi de noi. Dacă nu, trebuie să mai bată vântul o dată şi atunci nu vom pregeta să ne aruncăm înainte.

Suflă vântule, suflă!

Partea a III-a
RHUM-FIUL PĂDURII

— Alarmă! Alarmă!

— Unde sunt?

— Acolo!

— Săriţi! Pedro! Alec!

Ne-am năpustit cu toţii afară, pregătiţi de luptă. Pedro a organizat imediat apărarea.

— Miguel! Federico! Treceţi spre râu!

Cei doi s-au repezit la parapete.

— Tu, Alec, vezi acolo!

M-am oprit lângă Pierre şi am început să trag.

Pedro s-a repezit şi el în partea opusă, respingând câţiva indivizi care se strecuraseră până aproape de noi. Împuşcăturile oamenilor lui Mario răsunaseră deodată, când ne aşteptam mai puţin.

Din toate părţile veneau către noi plumbi flămânzi de carne, dar numai unul a găsit ce căuta, acela care a muşcat din piciorul lui Miguel.

De data asta, Mario nu se mulţumeşte să ne trimită numai plumbi.

Din câteva locuri au plecat spre noi săgeţi care au la capăt câte o legătură de frunze de licuri aprinsă. Săgeţile trec pe deasupra capetelor noastre şi se înfig în acoperişuri sau în lemnul întăriturilor.

— Lăsaţi câţiva armele! strigă Pedro.

— Aici, aici, la mine! strigă profesorul.

Trebuiau să stingă o săgeată care reuşise să aprindă nişte iarbă uscată. Focul ameninţa să ia proporţii.

Câţiva s-au repezit să-i ajute. Dacă focul s-ar fi întins, am fi ars ca nişte şoareci. Iar dacă am fi fugit, gloanţele lui Mario ar fi făcut ceea ce n-ar fi reuşit să facă focul.

Rămăsesem singur să păzesc drumul care ducea spre râu, ceilalţi fiind ocupaţi.

O săgeată veni însă şi se înfipse chiar în trunchiul de deasupra capului meu. Focul adus de ea sări în toate părţile. O frunză aprinsă îmi căzu în cap. Am avut norocul formidabil că Rivero tocmai ducea apă să adape o săgeată înfiptă în acoperişul lui, când a văzut ţâşnind flăcări din capul meu, ca din capul unui zeu indian. Uitând de drumul lui, îmi răsturnă apa în cap, salvându-mă.

— Ce-i cu tine, Alec, vrei să ne luminezi? râse Pedro.

Numai că mie îmi pierise cheful să mă iau la harţă cu el şi l-am lăsat în pace.

Atacul a fost scurt, Mario retrăgându-se după ce a socotit că ne-a amintit de existenţa lui. Nu suferea gândul că s-ar putea să-l uităm. Dar, cred eu, nu suferea nici gândul că într-o noapte o ştergem, călăuziţi de hartă, să căutăm ceea ce ar fi dorit să caute el. Voia, desigur, să se asigure mai întâi că suntem aici, în colonie. Dacă la împuşcăturile lui n-ar fi răspuns nimeni, cu siguranţă că şi-ar fi luat oamenii şi ar fi plecat după noi. Acum, de când ploile au încetat, ne controla mai des.

Era al treilea atac pe care îl dădea în ultimele câteva zile, şi toate s-au terminat rău pentru el. Ascunşi în spatele întăriturilor, tragem fără teamă. Noroc că avusesem grijă să ne ridicăm colonia într-un loc deschis, aşa că e foarte greu să fim luaţi prin surprindere. Până când să înceteze ploile, Mario nu ne-a deranjat, pentru că ştia că nu puteam pleca nicăieri. Numai că, iată, au trecut patru luni din seara în care ne-am despărţit de iubitul Mario, încercând să trăim pe picioarele noastre. Patru luni de când mă lupt cu oamenii noştri să-i fac să reziste mirosului de alcool care vine din butoaiele lui Mario. Nu-i deloc uşor să stea nouăsprezece oameni câteva luni într-un ţarc, ca nouăsprezece oi la iernat. Plictiseala i-a împins de multe ori, pe mulţi, către colonie şi numai Federico şi profesorul au reuşit să-i ţină până acum. Primul – arătându-le pumnul, al doilea – spunându-le poveşti frumoase, în care ei apăreau plini de bani şi poleiţi cu aur.

Între timp, cerul trăgea nori grei deasupra noastră şi ni-i storcea în cap cât era ziua de mare, luni de-a rândul. Am stat aciuiţi în cabanele noastre şi am fumat pipa răbdării, omorând vremea numai cu planuri.

După luptă, viaţa intra repede în normal, numai că găseam din ce în ce mai puţini oameni care să plece după mâncare. Se temeau să iasă din bârlog. Afară, în pădure, Mario îi putea aştepta după o tufă şi să le dea aripioare.

Federico se apropie de mine şi-mi vorbi tocmai despre asta:

— S-a terminat haleala, şefule.

De la început Federico mi-a spus „şefule", cu toate că nimeni nu i-a cerut-o. Dar se vede treaba că, din obişnuinţă, simţea nevoia unui şef, şi şi-a făcut unul. Eu şi Pedro suntem „şefii". Profesorului îi spun toţi, „señor", arătându-i un respect deosebit.

Vorbele lui Federico m-au cam înfuriat, mai ales că le ştiam adevărate. Dar de ce-mi spune mie? Ce sunt eu, dădacă? De aceea îi răspunsei acru:

— Bine că s-au terminat. De mâine intrăm în post.

— Ascultă – mă preveni el – să ştii că prietenia merge până la burtă. Într-o noapte o şterg toţi la Mario, dacă n-au ce mânca.

— Ei şi?

— După ce mai întâi îţi vor lăsa un cuţit între coaste, ca să aibă o scuză în faţa lui şi să-i ierte. Nu te juca.

Federico avea dreptate, nu e bine să te joci cu burta oamenilor.

— Dar ei nu înţeleg că Mario urmăreşte să ne înfometeze?

— Şi dacă văd? Asta nu ţine de foame.

Mi-am dat seama că Federico îmi face un serviciu spunându-mi toate astea, şi de aceea mă potolii. Nu era omul vinovat cu nimic.

— Bine, Federico, am să văd ce-i de făcut. Deseară plecăm după mâncare.

— Cine?

— Eu şi Pedro.

— Luaţi de la Mario?

— Nu. Avem noi alt plan. Nu vă plac ouăle?

— Ba bine că nu.

— Ei bine, ne ducem să aducem ouă. Spune oamenilor ce ai auzit de la mine.

Dar tocmai atunci un cor de voci se auzi până la noi. Una urla mai ales, şi nu mi-a fost deloc greu să-mi dau seama a cui era.

— Nu mai vreau, înţelegeţi? Să mă lăsaţi în pace! Numai minciuni.

Bătând aerul cu mâna şi urlând cât îl ţineau bojocii, omuleţul, Miguel al nostru, îşi târa piciorul lovit, către mine.

— Vreau să plec! îmi comunică el hotărât. M-am săturat de voi şi de gogoşile voastre.

— Unde, Miguel?

— La Mario! Nu mai rămân o clipă aici. Nu mă puteţi opri. Îl fac bucăţele pe ăla care se apropie de mine.

Se uita aşa de fioros, că nimeni nu se îndoia că ar face ceea ce spunea. M-am gândit că n-am niciun motiv să-l opresc.

— Nu te opreşte nimeni, Miguel, dar nici acolo n-o să-ţi meargă mai bine, te asigur. Aici, cel puţin, eşti cu noi. De patru luni stăm împreună.

— Şi dacă am stat, ce-am câştigat?

— Nimic. Dar nici la Mario n-ai să câştigi ceva.

— Dacă nu-mi merge, plec acasă. Nu mă mai ţin după ăsta, spuse el, arătându-l pe Pedro. Mi-a vândut gogoşi. M-a făcut să vin până aici degeaba. N-a prins niciun rechin.

— Am văzut eu când l-a prins.

— Gogoşi! o ţinu una Miguel. Am venit degeaba. Cine dracu, a mai văzut rechini înhămaţi? se întrebă deodată Miguel, de parcă furia suflase peste ceaţa care-i acoperea mintea. Nu sunt prost să înghit aşa ceva.

— Noi vom fi primii, încercai eu. Vom fi primii îmblânzitori de rechini.

— Aiurea! Lasă, Miguel nu e prost, cum îl credeţi voi. M-am săturat. Adio!

Şi mai înainte ca noi să-i mai putem spune ceva, sări întăriturile şi plecă.

— Îl curăţ! strigă Federico, ducând mâna la revolver.

— Nu, Federico, lasă-l. Nu-l ţinem cu forţa. La urma urmei, e un băiat bun, îţi spun eu.

Vorbise Pierre. Acesta-l privea înţelegător pe Miguel, care se depărta şchiopătând.

Pentru că se strânseseră cu toţii, am profitat şi le-am spus ce aveam de gând să facem.

— Uitaţi despre este vorba. Deseară, eu şi Pedro plecăm după mâncare. Mâine seară, cel mai târziu, suntem înapoi. Ne aşteptaţi? Care nu vrea să mai aştepte până mâine să spună. Poate să plece de pe acum după Miguel.

— Vă aşteptăm, vorbi Pierre în numele lor.

— Până atunci voi terminaţi de făcut pluta. Încărcaţi marfa pe ea şi, în două zile cel mult, o luăm la vale. Avem ceva suc.

Aveam, într-adevăr, marfă. Speram să facem o treabă bună şi să luăm atâtea parale câte ne-ar fi trebuit pentru sezonul pe care îl începeam.

— Cine se ocupă de plută?

— Eu, şefule, se oferi Federico.

După ce am hotărât ce are de făcut fiecare în timpul cât vom lipsi noi, oamenii s-au dus la treburile lor, adică la zaruri sau la cărţi.

Eu, profesorul şi Pedro am rămas mai departe să discutăm problemele care ne priveau numai pe noi.

— Dumneavoastră, señor – se adresă Pedro bătrânului – rămâneţi aici să supravegheaţi lucrul?

— Nu la mine trebuie să vă gândiţi voi.

— Întreprinderea noastră nu-i prea periculoasă. Numai să găsim ce căutăm.

— V-aţi pregătit totul? Aveţi cângi bune?

— Am pregătit.

— Acum, pentru că tot urcaţi, am să vă rog să trageţi cu coada ochiului în jurul vostru, poate descoperiţi semnul pe care îl vedem pe hartă şi care ne indică locul unde vom găsi tribul deţinător al copacului pe care îl căutăm. Iată ce spune harta.

Profesorul scoase din buzunar scrisoarea pe care ne-o luase Mario şi, folosind un alfabet cifrat, dezlegă cele scrise în josul hărţii.

„De la cea de a treia cotitură a râului, urci aproximativ patru, cinci ore şi ajungi într-un loc în care râul a spălat o stâncă albă, dezgolind-o de vegetaţie. Când ai ajuns aici, să ştii că eşti la sfârşitul călătoriei tale. Aşază-te cu spatele la stâncă, în aşa fel încât să vezi ceva mai sus un imens cuib de termite. Ridică braţul drept lateral şi porneşte în direcţia pe care ţi-o arată el. Ai să mergi mai puţin decât te aştepţi şi ai să dai de tribul nubu-ilor. Ei sunt deţinătorii copacului pe care îl cauţi”.

Era prima dată când bătrânul se încumeta să ne traducă acest text. Terminase descifrarea şi aştepta să vadă ce spunem.

— Până acum nu ne-aţi spus că există şi un cifru secret, se arătă Pedro nemulţumit că bătrânul n-a avut încredere în noi.

— Pedro, nu fi supărat. Am jurat să nu-l spun decât în clipa în care voi găsi că e necesar.

— Bine, dar nu ne-aţi spus niciodată că e aşa de aproape de aici.

— Abia de curând am calculat, Pedro. Şi apoi, de ce să vă spun, dacă ştiam că nu puteam pleca într-acolo. Până mai ieri a plouat. Şi, să-ţi spun drept, mai era ceva. Mă temeam că, vreodată, la beţie, n-ai să-ţi ţii gura. Tu ştii cât te preţuiesc, dar la băutură ştii cum e omul.

Bătrânul avea dreptate.

— Aşa e, Pedro, mă amestecai şi eu în vorbă. Când avem nevoie să ştim, iată că ştim.

— Mario era prea aproape, Pedro, continuă bătrânul să se dezvinovăţească. O vorbă să fi aflat şi ar fi pornit la drum. Norocul nostru că el n-a cunoscut cifrul, sperând să găsească locul numai după semnul de pe hartă. Dar şi pe ăsta n-a ştiut să-l determine exact, pentru că n-a ştiut să-i afle coordonatele. Din toată lumea de aici, numai eu am un sextant[34] în traistă.

Pedro părea că, în sfârşit, înţelege rezerva bătrânului!

— De aceea nu eraţi chiar aşa de alarmat că harta stă la Mario?

— De aceea, Pedro. Mă temeam totuşi să nu se încumete să o arate vreunui marinar. Dacă printre ei găsea un marinar în care Mario să aibă încredere? Acesta ar fi ştiut ce să-i spună şi de ce avea nevoie ca să determine locul.

— Bine, señor, vă rog să mă iertaţi, dar dacă un glonţ ar fi nimerit până la urmă sub cămaşa dumneavoastră, cum rămânea cu harta? Noi n-am fi ştiut ce să facem cu ea.

— M-am gândit şi la asta, Pedro. Să nu crezi că te lăsam fără dezlegare.

Şi, spunând acestea, profesorul scoase din buzunar o foaie de hârtie, pe care o despături sub nasurile noastre curioase.

— Iată, Pedro, ai fi găsit în buzunarul meu această foaie în care am dezlegat cifrul şi cu ajutorul căreia ai fi ştiut ce ai de făcut.

---

[34] Sextant – aparat cu ajutorul căruia se determină latitudinea şi longitudinea unui punct de pe hartă.

Vânătoare de ţestoase

Când soarele s-a ascuns dincolo de râu, în spatele pădurii, noi eram gata de drum.

În după-amiaza aceea am zărit pe malul celălalt doi oameni de-ai lui Mario care se furişau să ne spioneze. Să fi trăncănit Miguel ceva? Nu cred. Şi apoi ce ştia el? S-ar putea să le fi spus că ne culcăm cu muzică de stomac şi ne trezim cu muzică de stomac, altceva nu avea ce să le spună. Iar asta, cu siguranţă, ştia şi Mario. Poate încearcă banditul să ne înfometeze, pândindu-i pe toţi cei care ar merge după mâncare.

— Trebuie să plecăm pe furiş, spuse Pedro, privindu-i pe cei doi.

— Nu m-am gândit nicio clipă că voi pleca în sunete de marş, îi mărturisii eu.

Iar bătrânul, care era lângă noi, ne descreţi frunţile, strigându-le furios:

— Derbedeilor! Bandiţilor! Criminalilor!

Numai că cei doi stăteau mai departe în spatele tufişurilor de ferigă şi ne pândeau.

Mai înainte ca luna să urce deasupra capetelor noastre, eu şi Pedro ne-am furişat către râu. Purtam cu noi două cângi lungi şi câte o oală de pământ.

Am mers destul de repede, pentru că frica ne mâna de la spate. Eu, cel puţin, n-am lăsat o clipă revolverul din mână. Tot curajul meu se strânsese în vârful gloanţelor. Dar, pentru că există probabil şi un dumnezeu al fricoşilor, am mers fără să păţim nimic.

Când am avut luna în vârful capului, l-am auzit pe Pedro că-mi spune:

— Cred că am ajuns.

— După ce vezi, Pedro?

— Mi-a descris Angelico locul.

— El a vânat aici?

— Te cred. Altfel nu ne trimitea.

Am căutat un loc mai ferit şi ne-am aşezat la pândă. Fumam ţinând ţigările în pumn, să nu fim văzuţi. Îl întrebai pe Pedro:

— Nu mi-ai spus ce trebuie să fac.

— Să aştepţi în linişte. De ce urli aşa?

Nu urlasem, dar Pedro voia să vorbim în şoaptă.

Repetai, de data asta şoptind:

— Ce trebuie să fac?

— Îţi spun atunci, Alec. Numai să vină ele. De altfel, va trebui să faci ceea ce am să fac eu. Nu-i deloc greu, dar trebuie să fii foarte iute. De asta depinde totul.

— De repeziciune?

— Te cred. Altfel fug. Dar ai să vezi tu.

Am stat încă mult timp în liniște, până când Pedro își cam pierdu speranța.

— Nu mai vin în noaptea asta.

— De ce?

— E cam târziu.

— Atunci ce facem?

— Așteptăm.

— Nicio iubită n-am așteptat-o atâta.

— Iubita nu-ți aduce ouă, mi-o tăie scurt Pedro. Uiți că stomacul tău e ca o pungă goală?

Tăcurăm o bucată bună de vreme până când Pedro îmi puse, așa cum avea de obicei, cea mai neașteptată întrebare:

— Ascultă, Alec, demult voiam eu să te întreb. De ce ai venit tu aici?

— De ce mă întrebi?

— Uite așa. Mi se pare curios. Tu nu semeni cu noi.

— Nu te înțeleg.

— De multe ori pari un biet om cumsecade. Tu nu bei ca noi, nu-ți place să te bați, nu-ți place prea mult în local, nu spui minciuni, nu-ți place să iei de la altul, așa că, de multe ori, îmi vine să cred că ești un om cumsecade, așa cum am să fiu eu, când voi fi însurat cu Juana.

— Eu am început să mă antrenez de pe acuma pentru când voi fi însurat. Să nu-mi vină prea greu, cum cred că o să-ți vină ție. N-o să-ți vină greu?

— Deloc. Juana e o femeie care cuminţește și un taur înfuriat. Nici nu știi ce femeie e Juana, și mai ales când iubește. După ce m-a cunoscut și s-a îndrăgostit de mine, și când a văzut ce fel de om sunt, m-a luat într-o zi de-o parte și mi-a tras două palme, de nu le uit nici azi. Știi, are o mână mică și catifelată, că e o plăcere să te pălmuiască, te rog să mă crezi. Ah, ce palme trage Juana!

— Ei, și ce ți-a zis?

— Juana e o fată dintr-o bucată. Mi-a spus: „Ascultă, pușlama, eu te iubesc, dar vreau să știu dacă o să iasă ceva din tine. Am nevoie de un om cumsecade, nu de un fluieră-vânt".

— Oho!

— Și mă iubea, auzi? Să fi văzut ce mai plângea de bucurie când i-am promis că mă fac om serios. Știi, Juana credea tot ce-i spuneam. Credea atât de mult în vorbele mele, că nu-mi venea s-o mint deloc. Ei, și dacă i-am promis că mă fac om cum vrea ea, a trebuit să mă fac.

— Și de atunci n-ai mai minţit niciodată?

— Ei, n-am mai minţit-o pe ea. Dar zău, Alec, m-am făcut om cumsecade, cu toate că mă plictiseam al dracului. Numai că nu uitam eu că în seara aceea, când m-a pălmuit, tot ea m-a sărutat. M-a sărutat ea, auzi, şi Juana nu-i o fată de care să te apropii cu una, cu două.

Faţa lui Pedro lucea ciudat în bătaia razelor de lună. Exprima admiraţie, satisfacţie, regret, nostalgie. Apoi, deodată, mă întrebă lucrul cel mai neaşteptat:

— Nu mi-ai spus, Alec, dacă ai iubit şi tu. Ştiu că e ciudat să discutăm asta aici, în situaţia în care suntem noi, dar vreau şi eu să ştiu ce fel de om eşti. Câteodată cred că ai fost îndrăgostit.

— Scrie pe fruntea mea?

— Câteodată. Când îţi vorbesc despre Juana. Acum, de exemplu. Dacă ai putea să te priveşti într-o oglindă, mi-ai da dreptate. Arăţi altfel.

Al dracului, Pedro, avea ochiul mai ascuţit decât credeam eu. Şi, în clipa aceea, acolo în mijlocul naturii infinite, am vorbit prima dată despre mine.

— Am iubit şi eu, Pedro. Numai că eu n-am avut noroc ca tine. Vezi, Juana te aşteaptă, ţi-a promis că doi ani nu se mărită. Te iubeşte şi dacă se va mărita peste doi ani, ştii că nu din dragoste se va mărita. O fată săracă nu se mărită întotdeauna din dragoste, nu-i aşa?

— Aşa-i, Alec. S-o ia dracu' de treabă, dar aşa e. La tine cum a fost?

— Eram la Neapole. Am văzut-o prin vitrina unui atelier de mode. Dar, ştii, Pedro, parcă m-a pocnit cineva drept în creştetul capului.

— Aşa e? Şi pe mine la fel.

— Mi-a plăcut cum am zărit-o. Şi mi-a plăcut aşa de tare, că am rămas în faţa vitrinei de parcă eram de paie. Am rămas aşa până când s-a închis atelierul şi a plecat spre casă.

— Când ai început să-i cotcodăceşti? anticipă Pedro.

— Când am început să-i cotcodăcesc, Pedro.

— Şi ea? Ţi-a făcut mutre, nu-i aşa? Aşa fac toate la început, dar dacă te ţii tare...

— Nici nu s-a uitat la mine. Nu-i vorbă, nu arătam nici eu prea grozav. Am urmărit-o mai mult ca să văd unde stă. N-am îndrăznit să-i spun nimic.

— Şi ai fugit acasă să-ţi schimbi hainele.

— N-aveam ce schimba, dar am plecat hotărât să găsesc. Ştii tu că dragostea scoate parale şi din piatră seacă. Sau, cel puţin încearcă să scoată.

— Şi din hevea scoate.

— Din orice. Numai că eu n-am găsit nimic. Pentru prima dată a avut însă soarta grijă de mine.

— Mai are şi ea din când în când. Păcat că-i cam rar, nu-i aşa?

— Prea rar, Pedro. Supărat, am umblat în noaptea aceea până în zori. Am bătut străzile. Când voiam să plec spre casă, a apărut omul meu. Se vedea de la o poştă că are aur la el.

— Şi l-ai pocnit.

— Ei, Pedro, ce-ţi închipui? mă revoltai eu.

— Nu te supăra, Alec. Eu, pentru Juana...

— Şi eu l-am furat, într-un fel. Cum ţi-am spus, era beat. Fără nicio intenţie, dar împins de la spate de-o presimţire, m-am luat după el. Ce s-o mai lungesc, la un colţ, în dreptul unui felinar, a vrut să-şi privească ceasul. Atunci i-a căzut din buzunar punga cu bani.

— Şi tu l-ai strigat să i-o dai.

— Asta ar fi trebuit să fac. Dar n-am făcut-o. Am tăcut cu inima cât un purice, de teamă să nu observe. Dar a plecat. Mult timp m-am gândit că, de fapt, i-am furat-o, din moment ce ştiam a cui e...

— De ce? Tot i-o lua altul. Dacă nu erai tu, nu o găsea altul?

— Asta a fost gândul cu care mi-am adormit conştiinţa. A doua zi, uitând păţania, eram în faţa vitrinei. Elegant ca scos din cutie. Îţi închipui că am fost primit mai bine.

— Te cred.

— Când am ajuns acasă, a deschis fereastra şi mi-a zâmbit. Peste două zile, am observat că-şi pierde mănuşa şi am înţeles că voia să mă cunoască. M-am repezit, i-am ridicat-o şi am intrat în vorbă.

— Iar i-ai cotcodăcit.

— Şi ce cotcodăcit, Pedro! Parcă aveam trei guri. Peste o săptămână ne-am declarat amor, numai că peste încă o săptămână punga mea se golise, iar ea a început să-şi dea seama cu cine are de-a face. Fetiţa a început să fie din ce în ce mai rezervată, până ce, într-o seară, ducându-mă să-i cârâi ca de obicei, am văzut pe geam două umbre în loc de una.

— Fiuit! fluieră Pedro a pagubă.

— Şi se strângeau atât de tare una de alta, că mi-am dat seama că nu vor să fie deranjate.

— Şi ce le-ai făcut? întrebă nerăbdător Pedro.

— Nimic, ce să le fac. Am făcut la stânga şi am plecat.

— Phii, ce bostan! se revoltă Pedro. Nu l-ai omorât? Aveai tot dreptul.

— Ce era el vinovat?

— Atunci pe ea.

— Am plecat. Şi nu mai face tu pe grozavul, mă enervai eu fără să vreau.

Dar mă calmai imediat:

— Am plecat în alt oraş. Mi se pare că în Veneţia. N-am mai vrut să mă opresc nicăieri. Dacă n-ai bani, nu-i bine să te opreşti, pentru că o duci rău. Aşa, când mergi, tot o duci rău, dar cel puţin mai vezi câte ceva.

— De-aia ai plecat peste ocean?

Tăcurăm amândoi, fiecare cu gândurile lui.

Când am simţit ziua aproape, ne-am căutat un adăpost unde să ne ascundem şi să ne odihnim după această noapte de aşteptare. Am urcat încă puţin în susul râului, unde ni se părea că zărim un loc bun. Dar am zărit deodată, după un cot al râului, stânca pe care ne-o descrisese bătrânul. Albă, dezgolită de verdeaţă, părea o căciulă uitată de un uriaş pe malul apei. Era singura pată albă pe fondul verde al pădurii. În prima clipă am vrut să ne repezim la ea, să ne aşezăm cu spatele, să mergem imediat să descoperim acel copac deosebit. Dar judecata, sau, poate, frica, au învins până la urmă. Am găsit atâta voinţă în noi, încât ne-am culcat, hotărând ca abia pe înserat să ne apropiem de stâncă.

— Şi vânătoarea? întrebai eu.

— Avem destul timp. Aici venim numai să observăm şi ne întoarcem la locul nostru.

Când ne-am trezit, era într-adevăr seară, dar destul de linişte în jurul nostru.

— Cred că e pe aproape un trib, îmi spuse Pedro.

— De unde ştii?

— Animalele se feresc de focul taberei lor, se îndepărtează. Nu auzi că e mai linişte ca de obicei?

Ne-am apropiat de stânca albă, care reflecta razele lunii. Pedro se aşeză în faţa ei, aşa cum era scris în bilet, şi plecarăm în direcţia arătată de braţul lui întins.

Cred că n-am mers mai mult de o jumătate de oră, când am auzit primele bătăi de tobă.

— Ce o fi însemnând? mă întrebă Pedro.

— Nu ştiu precis, Pedro, dar pare o chemare la luptă.

— Sper că nu i-am speriat noi.

— Nu cred. Au ei un alt motiv. Dar poate e altceva.

— Să înaintăm.

Am pornit atenţi, să nu facem cel mai mic zgomot, şi iată-ne ajunşi în apropierea tribului. Ne ascunserăm în spatele unor tufe de ferigă.

— Priveşte! şopti Pedro, apucându-mă de mână. Vezi ce-i acolo, în mijloc?

— Cred că ceea ce căutăm noi.

Chiar în mijlocul tribului creştea un hevea deosebit puţin de aceia pe care îi cunoşteam noi. Frunzele lui erau ceva mai lungi, iar coaja, din câte ne

puteam da noi seama, era mai aspră decât la hevea obişnuit. Era adevărat, nu văzusem niciodată un astfel de copac.

— Pedro, ăsta-i! spusei eu în şoaptă, când mă convinsei că nu poate fi decât acel grozav hevea.

— Şi eu cred, Alec. După felul cum e sădit, se vede că e socotit arbore sfânt. Nimic în jurul lui, singur se înalţă în mijlocul luminişului care adăposteşte tribul.

Admiraţia noastră nu contenise încă, fericirea de a-l fi zărit nu se consumase pe de-a-ntregul, când am înţeles de ce se băteau tobele şi de ce era atâta animaţie în trib. Dintr-o colibă, legat fedeleş, fu scos un alb. Era împins către pomul din mijloc, probabil locul unde va respira pentru ultima dată.

Primul nostru gând a fost să-l salvăm. Amândoi puseserăm mâna pe revolver când, întorcând faţa către noi, am văzut că cel prins nu era altul decât una din cele două umbre care îl escortau pe Mario.

— Vezi cine e? mă întrebă Pedro.

— Crezi că-i pot uita mutra?

— Hai să mergem, spuse Pedro, hotărât, şi îndesă pistolul în teacă. Am aflat ce trebuia să aflăm.

O luarăm înapoi pe poteca pe care veniserăm. În curând eram din nou lângă căciula de piatră. Numai bubuitul tobelor ne condusese prin junglă, bubuitul tobelor care anunţa sfârşitul unui ticălos.

Ne-am aşezat din nou la pândă, bucuroşi amândoi că făcuserăm un drum cu folos.

Miezul nopţii ni l-a anunţat tot luna, care ne privea în creştet. Deodată, de parcă acest moment l-ar fi aşteptat, un fâşâit ajunse până la urechile noastre ciulite. Zgomotul crescu, părând că zeci de înotători s-ar fi apropiat de noi.

— Ascultă! îmi atrase Pedro atenţia

— Aud. Parcă ar clocoti apa.

— Se apropie.

Ochii noştri priveau fix spinarea liniştită a râului în care se reflecta luna. Numai zgomotul se auzea din ce în ce mai tare, apa rămânea mai departe liniştită.

— Sunt multe, Pedro, dacă se aud mai înainte să se vadă.

— Te cred. Trebuie să apară acum.

Într-adevăr, în josul râului, sclipiră primele carapace.

— Le vezi? mă întrebă Pedro în şoaptă.

— Acum da. Ce multe sunt!

— Te cred.

Pedro mă enerva spunând mereu „te cred", de parcă până acum ar fi vânat de cel puţin de o sută de ori broaşte ţestoase.

Clipocitul apei deveni în scurt timp aşa de mare, că părea o maree care creşte.

Se apropiau pe două coloane lungi într-o ordine perfectă. Iată, sunt în dreptul nostru. Cele din capul coloanelor cotiră brusc către mal. Spinările lor bombate păreau nişte băşici enorme, crescute pe faţa apei. Capetele negre cercetau atent în jur, se roteau, spionau încontinuu. Cred că le-ar fi speriat şi suflarea noastră, dacă ar fi simţit-o. Iată-le ajunse la mal. Păstrând cele două coloane, ele începură să sape în nisip şanţuri nu tocmai adânci. Muncesc repede, din când în când privind în jurul lor. În noapte par şi mai mari decât sunt. O cochilie ajunge până la lungimea de patru picioare şi iată de aproape trei.

Când le-am văzut pe mal, eram gata să sar. Dar Pedro, parcă ghicindu-mi gândul, mă opri.

— Nu-i gata încă. Mai aşteptăm.

— Să nu plece.

— N-ai teamă. Să aşteptăm să ouă. Abia sapă şanţurile de care au nevoie.

Trecuse mai bine de un sfert de oră. Liniştea cuprinse totul. Niciuna nu mai mişca. Nu ştiu cât am mai aşteptat în ascunzătoarea noastră; Pedro mă preveni:

— Fii atent, Alec. Când ai să vezi că vor să le astupe, sărim. Acuma!

Cu cângile în mână, ne-am repezit în mijlocul lor. Apucam cu cârligul dintr-o parte câte o carapace şi, cu o smucitură scurtă, o răsturnam cu picioarele în sus. Abia întorceam una şi ne repezeam la alta. Broaştele au fost cuprinse de panică, încercând să fugă înapoi, în apă. Am fugit să le ieşim înainte, dar tot n-am apucat să răsturnăm prea multe.

După ce am terminat treaba, mai bine de treizeci de broaşte dădeau din picioare, fără să se mai poată întoarce. Ne-am apucat să strângem ouăle şi să le punem în oalele pe care le pregătisem mai dinainte.

Dar am fost întrerupţi de un fâşâit scurt şi de o lovitură. O săgeată se înfipse în apropierea noastră. Ne-am trântit amândoi la pământ, ţinând revolverele gata de tras. Am aşteptat să se mai întâmple ceva, dar nimic nu s-a mai mişcat. Săgeata însă, pe care o vedeam lucind la lună, ne arăta că nu eram singuri. Probabil că băştinaşii păziseră şi ei broaştele să le vâneze şi intervenţia noastră le-a stricat socotelile.

— Vezi ceva, Pedro?

— Nimic.

— Şi cât timp mai stăm aşa?

— Să vedem ce se mai întâmplă.

Dar indienii cunoşteau probabil armele albilor şi erau prudenţi. Aşteptau şi ei.

— Ai o batistă? mă întrebă Pedro.

— Ai făcut guturai?

— Dă-o-ncoace!

I-am dat batista, curios să văd ce năzbâtie i-a mai trecut prin cap.

Pedro a înfipt cârpa în vârful căngii, apoi, întinzând-o cât mai departe de noi, ca şi când ar fi ieşit din spatele unei carapace, începu s-o ridice, mişcând-o.

În aceiaşi clipă cinci sau şase săgeţi au şi lovit carapacea broaştei, una înfigându-se chiar în partea de dinăuntru a piciorului acesteia. Aproape imediat broasca a încetat să mai mişte.

— Vezi ce puternică e curara?

— Văd, Pedro. O să pierim uşor. Asta o să fie singura noastră mângâiere.

— Plecăm noi de aici, dar n-o să fie deloc uşor. Ai văzut din ce parte au venit săgeţile?

— După felul cum sunt înfipte, cred că din stânga noastră. Tu ce crezi?

— Aşa socotesc şi eu. E foarte bine că e aşa. La dreapta, la numai patruzeci de picioare, începe râul. Dacă reuşim să ajungem până la mal, suntem salvaţi. Trebuie numai să găsim un mijloc ca să putem trece nevăzuţi.

— Să ne târâm. Dacă ne lipim una cu pământul...

— Cum vor vedea că mişcă ceva, cum vor trage. Ce crezi că aşteaptă? Uite dovada.

Şi începu să agite batista. O ploaie de săgeţi ricoşară din carapacea broaştei.

— Te-ai convins?

— Atunci?

Pedro gândi un timp, privind roată în jur.

— Vezi cele două broaşte de aici?

— Ei?

— Trebuie să le împingem până la râu, aşa cum sunt ele cu faţa în sus. La adăpostul lor vom putea ajunge la mal. E tot ce putem face.

— Cred că e imposibil, Pedro. Uită-te la ele. Îţi dai seama ce greutate au?

— Pe nisip alunecă.

— Tot nu vom putea. Poate că ar fi mai bine dacă ne-am adăposti în spatele uneia mai mari, pe care am împinge-o amândoi.

— Fie şi aşa, se învoi el.

Ne-am apropiat târâş de broasca pe care o alesesem să ne servească drept scut. Ajunsesem tocmai în dreptul ei, când Pedro strigă deodată:

— Atenţie, Alec!

Chiar în aceeaşi clipă răsunară două împuşcături şi un indian, care încercase să se apropie târâş, sări înapoi, pierzându-se în spatele copacilor.

— Să ne grăbim, Alec, am impresia că s-au plictisit să ne tot aştepte. Mi-e teamă că ne atacă.

— După câte văd eu, cam ştiu ce înseamnă un revolver, şi vor sta cuminţi.

— I-a învăţat Mario.

Iată-ne împingând din răsputeri la broasca grea care nu voia să se mişte din loc. Picioarele ei se agitau în aer, căutând un sprijin. Avea atâta putere în ele, încât, când l-a prins pe Pedro de pantalon, l-a târât ca pe un fulg înainte, scoţându-l în bătaia săgeţilor. Nici nu ştiu când a sărit înapoi.

— E de-a lor, constată Pedro, arătând broasca.

Am înfipt cuţitele în nisip şi punând umărul în carapace, am urnit-o din loc. Paznicii noştri au înţeles probabil ce aveam de gând, pentru că o adevărată ploaie de săgeţi zburau pe deasupra capetelor noastre. Rămaserăm lipiţi de nisip, în spatele broaştei. O săgeată însă se înfipse chiar în pantalonul lui Pedro, prinzându-i-l de pământ.

— M-a lovit? se sperie Pedro.

— Stai liniştit! E înfiptă în pantalon. Ţi-o scot imediat.

— Fii atent, Alec. Otrava asta nu iartă.

I-am desprins cu multă atenţie săgeata, slobozindu-i piciorul.

Continuarăm să împingem broasca. Mai aveam numai un pas până la apă, când am simţit că nu mai pot. Eram de-a dreptul epuizat.

— Pedro, să ne odihnim.

— Eşti nebun? Vrei să te prindă ziua aici? Noaptea e salvarea noastră.

— Dar nu mai pot, înţelegi?

— Hai, Alec, încă o dată şi gata.

Cu toate acestea, am fi rămas acolo, dacă nu descopeream o rădăcină de care să-mi pot propti picioarele. Sprijinit în ea, m-am întins o dată, împingând broasca în apă. Ura! eram salvaţi. Pe iarba de pe mal am împins-o mai uşor.

Ţinând oalele strâns cu o mână şi sprijinindu-ne de ele ca de nişte plute, ne-am avântat în râu. Curentul era foarte repede, aşa că ne-a luat imediat şi ne-a împins înainte. Înotând numai cu picioarele, trebuia să sprijinim şi scutul nostru viu. Broasca mişca speriată din picioare, ameninţând să ne lovească.

Când ne-au văzut în apă, indienii au lăsat prudenţa la o parte şi s-au repezit după noi. Ţipetele lor scurte de luptă au răsunat în noapte. Arcurile au slobozit săgeţi care cădeau în toate părţile, dar mai ales în biata broască.

Am scăpat numai protejaţi de întunericul umbrei lăsată de vârfurile palmierilor. Curând am dispărut din ochii lor.

— Dă-i drumul, Alec, îmi spuse Pedro, desprinzându-se de broască.

Amândoi ramaserăm numai cu oalele noastre în braţe. La prima cotitură a râului, am putut ieşi la mal.

— Ei, Alec? făcu Pedro, în timp ce-şi storcea cămaşa. Bună baie!

— Bună Pedro!

Şi amândoi izbucnirăm într-un hohot de râs.

Primele raze de soare abia ţâşniră din spatele palmierilor, când am ajuns în tabără.

Numai că ceea ce nu păţisem la vânătoare, era să păţim acum. Amerigo, care făcea de pază, probabil că abia se trezise, pentru că în clipa când a dat cu ochii de noi, a sărit speriat şi, într-o clipă, a ridicat revolverul şi-a tras.

Nici nu ştiu când ne-am trântit la pământ. Zâmbetele noastre bucuroase ne-au îngheţat pe faţă.

— Ce să fie, Pedro?

— Să sperăm că nu-i Mario înăuntru.

Acest gând mă săgetă ca un pumnal. „Oare să fi reuşit Mario să ne omoare oamenii?"

Am stat un timp aşa, neîndrăznind să ridicăm capul. Dar nici pe cel care trăsese nu-l vedeam.

Probabil că am mai fi stat încă mult timp, speriaţi şi noi şi el, dacă pocnetul revolverului său n-ar fi dat alarma în tabără şi nu i-am fi văzut pe băieţi sărind în spatele întăriturilor.

— Hei, sunteţi nebuni? ţipă Pedro la ei.

— Care-i acolo?

— Noi! Daţi-vă dracului! Lăsaţi-ne să ne apropiem.

— Pedro?

— Sfântul Pedro, Federico, numai că voi vreţi să-l trimiteţi înapoi în cer, mai înainte să vedeţi de ce a venit.

— Hai, veniţi!

— Ura! A venit şeful, ţipă Federico.

Toţi s-au strâns în jurul nostru, bucuroşi că ne-au văzut.

— Na, mâncaţi, le spuse Pedro, dându-le oalele.

— Ouă! strigă Amerigo, bucuros.

— Şefule, ai picat la timp. Postul nostru se cam lungise. Nici dracul nu mai îndrăzneşte să iasă din tabără.

— De aceea nu trebuie să mai stăm aici. Chiar mâine plecăm spre Belem. Ce mai aşteptăm?

— Ai dreptate, şefule. Oamenii s-au cam plictisit să aştepte. Mario ne vizitează în fiecare zi.

— Mâine plecarea.

Toţi s-au împrăştiat, ducându-se să mănânce. Abia am rămas singuri, că bătrânul ne şi luă la întrebări.

— Ei, aţi găsit?

— Señor profesor, l-am văzut cu ochii mei, l-am mirosit cu nasul meu.

Pedro iar spunea gogoşi, probabil din dorinţa de a fi mai convingător.

— Chiar l-ai mirosit, Pedro? îl tachinai eu.

— Află că l-am mirosit, susţinu mai departe, cu neobrăzare, Pedro.

— Lăsaţi fleacurile! se arătă nerăbdător bătrânul. Spuneţi-mi adevărul. Aţi găsit stânca?

— Nu vă spun că am văzut şi copacul?

— Nu minţi?

Pedro se ofensă într-o clipită.

— Señor!

— Ei, Pedro, îţi dai seama că nu vreau să te supăr, dar e aşa de mare vestea! E mare, nu-i aşa? E o veste foarte mare pentru mine.

— Şi pentru noi, señor, amintii eu.

— Şi pentru voi. Dar tu, Pedro, nu te bucuri?

— Mă bucur, señor, dar dacă nu mă credeţi că l-am şi mirosit, nu vă mai spun nimic.

Pedro făcu o mutră de copil bosumflat, care ne făcu să râdem.

— Bine, Pedro, bine, l-ai descoperit cu nasul, admisei eu.

— Señor, numai să ştiţi că nu-i deloc uşor să-l luăm. Am văzut asta cu ochii mei. Dacă e adevărat că n-am mirosit hevea, e adevărat, în schimb, că am mirosit friptura unuia care voise înaintea noastră să ia copacul. E adevărat, Alec?

— Sută la sută.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Că era cât pe ce să mai amânăm o zi întoarcerea noastră, fiind invitaţi să ospătăm la trib. Şi încă o friptură care mi-ar fi plăcut, cu siguranţă.

— Ce tot spune?

— Are dreptate, señor. În clipa în care ne-am apropiat de sălaş, am văzut pe unul din cei doi amigos ai lui Mario legat fedeleş şi invitat să i se taie capul.

— Şi voi ce-aţi făcut?

— Am făcut la stânga şi am şters-o.

— Nu i-aţi sărit în ajutor?

— Ba da, señor, l-am ajutat să moară mai repede, netulburându-l. Şi încă am făcut prea mult pentru un individ ca el.

Profesorul nu ne mai întrebă nimic. Se mulţumi să moţăie din cap. După un timp, ne vorbi despre cu totul altceva.

— Singuri nu ne putem încumeta. Dacă ei nu ne-ar fi urât aşa cum ne urăsc, ar fi fost uşor, dar aşa... Unde zăresc un alb, nu au decât un gând, să-l omoare.

— Mie-mi spuneţi? zise Pedro. Nici nu mi s-a lăsat părul în cap, señor.

— Vedeţi? Iată, însă că norocul ne dă de data asta o mână de ajutor. Ieri a venit la noi un trimis al comandantului din colonie.

— S-a interesat de sănătatea noastră?

Dar bătrânul continuă, fără să-l audă:

— Au nevoie de oameni pentru atacul pe care îl plănuiesc împotriva băştinaşilor.

— Ce? se revoltă Pedro. Să mă duc la vânătoare de oameni? Să aştepte, señor. Pedro nu face aşa ceva. Dacă m-ar ruga să-i salvez sufletul lui Mario, trimiţându-l în rai, da, cu plăcere, dar ce am eu cu băştinaşii?

— De ce nu vrei să mă asculţi? De plecat împotriva lor, tot vor pleca.

— Să fie sănătoşi!

— Dacă ne înscriem şi noi, avem astfel ocazia să ajungem la ei. Nu-ţi cere nimeni să omori. Socotesc că ăsta ar fi un mijloc de a ne apropia de ei şi, într-un fel, o ocazie să-i protejăm.

— Dar ce i-a apucat?

— Acum câteva zile indienii au atacat colonia, incendiind-o aproape toată. Dacă albii nu iau nicio măsură, vor arde cu toţii.

— Dă, doamne! psalmodie Pedro.

— Numai că lor nu le convine treaba asta, aşa că s-au gândit să pornească odată expediţia proiectată încă de pe timpul când eram noi acolo. Pentru asta au venit să ne angajeze.

— Eu, señor, vă spun drept că n-am de gând să fac nimic mai înainte să ajung în Belem, cu sucul strâns. Mai întâi şi mai întâi am nevoie de bani.

— Ai perfectă dreptate, Pedro, dacă mă gândesc la planurile tale. Dar eu voi pierde totul acum când sunt la capătul drumului. Alec, tu nu vrei să mă însoţeşti?

— Nici eu, señor, nu aş putea face altceva decât să mă duc cu Pedro în Belem. Eu nu am mai puţină nevoie de bani decât el.

Profesorul se posomorî, dar nu putea să nu ne dea dreptate. La drept vorbind, nu prea vedeam cum am putea lua altoiul pe care îl dorea el, acum când am avut ghinionul să sosim aici după ce albii s-au învrăjbit cu indienii. Pe timpul exploratorului care ne-a transmis harta, cu siguranţă că indienii

ne-ar fi dat tot ce doream, dar acum? Am văzut cu ochii noştri cum sunt primiţi cei care se rătăcesc în tribul lor. Şi nici nu ştiu dacă individul pe care-l văzusem legat s-a rătăcit, sau a fost răpit de ei.

Bătrânul nu se aştepta, probabil, să întâmpine atâtea greutăţi, aşa că se întristă.

Mario se răzbună

N-am putut amâna nicio zi pornirea către Belem. A doua zi, seara, totul era pregătit. Pluta ne aştepta la malul apei, încărcată până la refuz. Băieţii erau toţi veseli; se şi vedeau bogaţi.

— Ascultă, Pedro – îl rugă Federico – vreau să-mi aduci o pereche de revolvere ca lumea. Auzi? Dacă mi se mai cuvine ceva, vezi tu ce faci cu restul. Dar revolverele să nu le uiţi în niciun caz.

— Bine Federico. Îţi mai iau ceva de băut.

— Asta, bine-nţeles.

Fiecare avea o comandă pentru Belem. Pierre era cel mai modest.

— Să nu uiţi baticul meu, Pedro. Dacă n-am batic la gât, nu mă simt bine. Ăsta, vezi şi tu...

Baticul lui Pierre ajunsese o cârpă murdară de care n-ar fi fost rău să scape.

Îşi spuseră aproape toţi dorinţele, când se apropie şi Angelico.

— Ei, Angelico? îl întâmpină Pedro.

— Ascultă, Pedro, tu te pricepi la artă?

Am rămas cu toţii surprinşi.

— Poate că nu ştii că am fost artist, îl informă Pedro, minţind, cu siguranţă.

— Da?! se miră, dar se şi bucură, Angelico, plin de speranţă.

— Te cred. Trei ani la rând am luptat la bâlciuri.

— E! făcu dezamăgit Angelico.

— Stai mă, tu ştii ce faimă aveam? Curajul meu ajunsese de pomină. Am fost cât pe ce să ajung toreador.

— Eu te întrebam dacă te pricepi la artă. La pictură.

— Poate vrei să te pictez şi să-ţi duc tabloul la Belem?

— Du-te dracului! Vreau să-mi cumperi ceva din Belem. Un lucru la care ţin mult.

— Hai, spune odată.

— Vreau să-mi cumperi o ramă frumoasă pentru tabloul meu.

Nu exista o glumă care să-l facă pe Pedro să râdă în halul în care a râs când a auzit ce doreşte Angelico.

— Ascultă, ce vrei să faci din ea, icoană la care să te închini?

— Tu să nu faci pe nebunul, auzi? Spune dacă vrei să-mi cumperi, sau nu.

— De cumpărat îţi cumpăr, cum să nu? Am să caut una suflată în aur, demnă de chipul tău zbârlit. Nu vrei şi un pieptene, să-ţi frezezi tabloul? Are părul cam zbârlit.

Angelico dezlănţui un şir de înjurături de rămaserăm toţi cu gurile căscate. Am aşteptat să termine, apoi Pedro păru convins, în fine.

— Ei, bine, dacă mă rogi aşa frumos, s-a făcut. Am să-ţi aduc cea mai frumoasă ramă din Belem.

Fericit de promisiunea primită. Angelico se jură că dacă îi va place rama, o să dea ceva de băut.

— Dar tu, Alec, ce vrei să-ţi aduc? mă întrebă Pedro, hâtru.

Numai că eu eram supărat pentru că, în ultima clipă, hotărâsem să rămân aci cu bătrânul. Trebuia să încerc să fac ceva pentru el. Eram furios mai ales pe Pedro, care fusese aşa de deştept încât admisese.

— Hei, ce să-ţi aduc? se ţinu el de mine.

— Adu-mi o traistă bună din piele.

— O traistă? Ce vrei să faci cu ea?

— Să ţi-o fac cadou, să-ţi pui înăuntru prisosul de minte pe care-l ai, să nu-l mai risipeşti aiurea. Uite, pe urechi îţi curge mintea, care dospeşte ca o pâine.

Pedro şi-a dat seama că sunt cam furios, aşa că lăsă gluma şi veni la mine.

— Eşti supărat. Alec?

— Ba bine că nu.

— Pentru că nu mergi şi tu?

— Tu de ce crezi?

— Mergem împreună atunci. Ştii că mi-ar părea mai bine să vii şi tu. Numai că rămânând tu aici, avem şanse să câştigăm pe două căi. Poate că, între timp, faceţi o treabă bună.

— Vom vedea, răspunsei eu, şi plecai.

Când umbra copacilor de pe malul nostru s-a întins până pe malul celălalt, am socotit că e timpul să plecăm. În tabără nu rămâneau decât doi oameni, ceilalţi plecam să escortăm pluta până dincolo de colonie. Ne aşteptam la o festă din partea lui Mario. După ce vom trece de zona periculoasă, o mare parte din noi ne vom întoarce şi ne vom apuca de treabă. Până la întoarcerea lui Pedro trebuia să strângem recolta din acel sezon.

Iată-ne în plută o parte, altă parte îmbarcaţi în pirogi legate de ea. Pedro se opinti în mal şi curentul ne luă. Cei care conduceau înfigeau lopeţile în apă, ţinând cârma. Toţi trăiam o stare sufletească ciudată, care ne încleştase fălcile. Gurile noastre, aşa de bine învăţate cu flecăreala, tăceau de parcă ne erau lipite. În schimb înăuntru, în capetele noastre, se discuta intens. Totdeauna în aceste regiuni sălbatice plecarea sau sosirea cuiva face să crească gânduri până şi în capetele care n-au mai rodit aşa ceva de ani şi ani. Era un făcut. Minţile sterpe prind deodată sămânţă şi dau rod sub impresia

despărţirii sau revederii. Cu atât mai mult a rodit capul meu, cultivat cu buruiana asta a gândurilor de când mă ştiu. Phii, dacă s-ar putea lua parale pe ele, nu eram azi aici!

Cuiva îi trecu prin cap să cânte. Vocea lui dogită cânta o dragoste uitată. Nouă nu ne prea plăcu, dar pădurii, care probabil că nu înţelegea cuvintele, îi plăcu foarte mult, pentru că o repeta de două şi de trei ori. Pierre strigă totuşi la el:

— Hei, ăla care cântă, altceva nu mai ştii?

— Vino tu şi învaţă-mă.

— Tacă-ţi botul!

— Mă opreşti tu?

— Eu!

Pierre striga de parcă ar fi fost cel puţin prefectul poliţiei, dacă nu chiar dumnezeu. De altfel, nu ştiu când ar fi avut dreptul să strige mai tare, eu personal având o mare consideraţie pentru prefecţii de poliţie. Şi pot să iau cerul martor, nu din dragoste înnăscută.

Vocea amuţi, dar plictiseala puse stăpânire pe noi. Priveam scârbit malurile pustii care ne străjuiau. Peste tot, înainte, numai pata neagră a pădurii. Nu distingi nimic după cum nu distingi nimic când îţi priveşti viitorul. Aceeaşi pată neagră, prevestitoare de pericole. Ce vedeam eu înaintea mea? Nimic. Zile şi iar zile, toate goale. Pentru prima dată mi-am dat seama că dacă m-ar întreba cineva ce văd în viitorul meu, ar trebui să-i spun: zile. Adică ceva alb şi negru, care alternează de-a lungul unui drum. Da, da! Mi-a venit să râd singur gândindu-mă că astă-seară am făcut o mare descoperire.

— Ascultă, Pedro, vreau să-mi aduci ceva din Belem.

— Tot vrei ceva!

— Tot! Să-mi aduci tuburi de culoare. Auzi?

Dacă i-aş fi cerut luna de pe cer, tot n-ar fi făcut mutra asta.

— Ce te uiţi ca un idiot?

— Ce vrei? se miră el, de parcă nu auzise ce-i cerusem.

— Tuburi pentru pictură. Dar numai albe şi negre.

— Ce să faci cu ele?

— Să pictez! Ce pot să fac? Am să pictez viaţa.

Toţi ceilalţi tăceau, fie că nu înţeleseseră ce vreau, fie că nu voiau să se amestece.

— Cum ai să pictezi viaţa? mă întrebă într-un târziu profesorul, privindu-mă curios.

— Foarte simplu, señor. E o descoperire pe care am făcut-o în seara asta. Am să trag o linie albă şi una neagră, ca pe un cordon. E viaţa mea, viitorul

meu. La urma urmei, numai Angelico să aibă un tablou? Te rog să-mi iei şi o ramă.

— Lungă cât viaţa? mă întrebă ironic Pedro.

— Cât pictura mea, i-o retezai eu.

În orice caz foarte lungă, dacă ar fi după capul meu.

— Numai că ai s-o iei după cum ţi-o cer eu, şi asta înseamnă două picioare.

— S-a făcut, Alec. Dacă nu voi putea să-ţi aduc culoare, voi pune pe cineva să tragă liniile şi ţi le aduc făcute gata. Cred că ar fi mai avantajos pentru tine.

Nu i-am mai spus nimic. Din discuţia asta şi din faptul că nimeni nu intervenise, mi-am dat seama că toţi eram nervoşi. Şi aveam de ce. Peste puţin, când vom trece cotul din faţa noastră, colonia ne va apare înaintea ochilor.

— Stingeţi ţigările!

Nu auzeam decât clipocitul lopeţilor, dar şi ele erau astfel mânuite, încât se facă zgomot cât mai puţin.

— Uşor! Nu plescăi, Rivera!

Pedro era mai grijuliu decât mă aşteptam. Trecu în faţă şi scrută în noapte. Iată, pluta ocoleşte repede cotul. E trecut de miezul nopţii.

— Am ajuns! anunţă cineva.

Dar era de prisos, pentru că toţi zăriserăm primele lumini ale coloniei.

Nimeni nu mai scoase o vorbă. Numai respiraţia noastră se auzea şuierătoare, de parcă noi am fi tras pluta, nu ar fi dus-o apa. După un sfert de oră, treceam prin dreptul primelor locuri. Totul era învеşmântat într-o tăcere suspectă. Poate pentru că treceam prin partea care fusese distrusă de incendiul de acum o săptămână, pricinuit de indieni.

— Pregătiţi-vă armele! ordonă Pedro.

Spun „ordonă" pentru că vocea lui suna categoric; nimănui nu i-ar fi trecut prin cap să facă altceva.

Toţi ne-am scos revolverele şi ne-am apropiat de parapetul înălţat anume înspre partea coloniei, de unde ne aşteptam la un atac. Peretele de scândură fusese căptuşit de bilele de cauciuc prin care n-ar fi putut trece gloanţele.

Dar nimeni nu păru că se sinchiseşte de fantoma care alunecă pe lângă colonie, chiar dacă avea în pântecul ei cincisprezece suflete.

— Să fim atenţi când ieşim. Acolo e pericolul mai mare, ne povăţui profesorul.

Încordarea noastră crescuse degeaba. Nimic nu se mişca în colonie. Părea că cei de acolo se interesau prea puţin de soarta noastră.

— Cred că am scăpat, spuse cineva, în timp ce treceam prin dreptul ultimei magazii.

— Poate, răspunse o voce, îndoindu-se.

Dar atunci, parcă voind să le răspundă, cineva strigă la noi:

— Adio, compadres! Vă căraţi? Ha, ha, ha, ha!

Şi râsul lui răsună sinistru în noapte.

— Adio, amigos! îşi repetă salutul cel de pe mal.

Abia acum am recunoscut vocea lui Mario. Înfiorător răsuna vocea lui. Dar unde era el? Cineva îl zări în dreptul unui palmier şi ni-l arătă. Răscrăcărat, cu mâinile în şolduri, Mario se uita la noi.

„Vasăzică n-are de gând să ne facă nimic", mă gândeam eu, văzându-l cum stă liniştit şi ne priveşte.

Mă bucură foarte acest gând. Înseamnă că am scăpat.

„Poate că şi el socoteşte că a scăpat de noi".

Cineva ridică furios pistolul şi ochi, dar Pedro sări de la locul lui şi-i dădu peste mână.

— Eşti nebun?

— Vreau să-i vin de hac.

— Nu e timpul potrivit. Mai întâi să trecem de aici.

Toţi am sărit în capul nesocotitului care ţinea să ne complice situaţia. Cel mai important era să scăpăm.

Mario rămăsese o umbră răscrăcărată. Dar abia scosesem primul oftat de uşurare, când un urlet ne îngheţă sângele în vine.

— Feriţi!

Toţi priveam în urma noastră, nimeni nu se uita înainte. Niciunul nu ne-am dat seama că Mario este acolo o momeală care să ne atragă atenţia.

Cel care strigă se repezi înspre pupa. Urmărindu-i privirea îngrozită, ne-am uitat şi noi în sus. Un vârf de palmier se clătina ameninţător. Dacă am fi înaintat cu aceeaşi viteză, ca până atunci, cu siguranţă că l-am fi primit în cap.

Panica pe care a produs-o acest pericol neaşteptat n-o pot descrie. Ştiu numai că toţi au fugit spre spatele plutei, pregătindu-se să sară în apă.

— Staţi! urlă Pedro.

Dar cine să-l asculte!

— Staţi la vâsle! Rivera! Te împuşc! îl ameninţă Pedro pe acesta, căci voia să fugă şi el.

Văzând că nu mai e chip să-i oprească, Pedro strigă la mine:

— Sări, Alec!

Am fost într-o clipă la lopeţi, încercând să oprim pluta. Dar era zadarnic. Curentul era prea puternic. Numai noi doi nu puteam face nimic. Ceilalţi,

îngheţaţi de spaimă, nu ne puteau fi de niciun ajutor. Pierre se dumiri, în cele din urmă, şi veni lângă noi, numai că cei care fugiseră lăsaseră lopeţile şi acestea căzuseră în apă. Eforturile noastre au făcut să ne scurgem mai încet, dar tot ne apropiam de pericol.

Când au socotit că nu mai avem ce face, calculând viteza noastră, oamenii lui Mario au dat drumul copacului. Un scârţâit prelung ne zgârie urechile; îl auzirăm din ce în ce mai ascuţit.

— Înainte, viteză! urlă Pedro, lopătând deodată invers.

Planul lui l-am înţeles într-o fracţiune de secundă. Îi făcusem pe cei de pe mal să creadă că încercăm să oprim, pentru ca ei să aştepte răsturnarea pomului, şi atunci, deodată, să ţâşnim înainte şi să trecem pe sub el.

Şi am fi reuşit să le tragem clapa, dacă fricoşii noştri n-ar fi înţeles şi ei şiretlicul lui Pedro. Şi-au dat imediat seama că dacă pomul va prinde pluta în căderea lui, partea ameninţată va fi cea din spate. Din nou începu pe plută o goană nebună, care îi aduse pe toţi în spatele nostru, împiedicându-ne mişcările.

Scârţiitul din ce în ce mai gros se amestecă repede cu ţipetele îngrozite ale oamenilor, şi mai înainte ca noi să putem schiţa un gest, ne trezirăm înălţaţi deodată în slăvi, apoi repeziţi în apă. Un zgomot asurzitor făcu să nu mai auzim nimic pentru o clipă.

Pluta, lovită în partea din spate, a fost întoarsă cu fundul în sus, aruncând tot ce avea pe ea. Prin apă au început să mişune oamenii noştri care încercau să se apuce de ceva. Unii s-au prins chiar de copacul care ne lovise. Cei răniţi cereau ajutor, dar nimeni nu putea să li-l dea.

După ce am ieşit la suprafaţă, primul meu gând a fost la bătrân. El era cel mai neputincios dintre noi. Dar stătea bine. Pedro îl ţinea la subsuoară, încercând să-l prindă de trunchiul care ne izbise. Cred că era leşinat.

— Pedro, să te ajut?

— Ai grijă de el!

Dar când să mă apropii, pe lângă mine trecu Pierre, care urlă desperat:

— Alec, scoate-mă, Alec!

Sângele i se prelingea şiroaie pe faţă. M-am repezit spre el.

Ceilalţi mişunau în jurul nostru.

Dar ne înşelasem când am crezut că trecusem greul. De pe mal răsunară primele pocnituri de pistol, care ne vânau. Şi printre ele, ca un glas de drac, râsul lui Mario ne ajunse la ureche:

— Drum bun, amigos! Drum bun, dar în rai!

— Staţi pe loc! strigă Pedro. Staţi lipiţi de trunchi! Unde-i Federico? Federico!

Nimeni nu răspunse. Pentru prima dată simţeam moartea chiar în cârca mea.

— Federico! strigă din nou Pedro.

Dar iarăşi nu răspunse nimeni.

Am stat un timp sub ploaia de gloanţe, fără să facem nimic. Câţiva din noi am reuşit până la urmă să ne scoatem armele şi să răspundem celor de pe mal. Dar nu pot să spun că făceam mare lucru.

— Ce facem? îl întrebai pe Pedro.

— Să aşteptăm ca vârful palmierului să ne apropie de mal.

Într-adevăr din cauza curentului, vârful se apropia de mal, dar acolo, cu siguranţă, ne vor aştepta ei.

— Câţi mai suntem? întrebă Pedro.

— Şase, îi numărai eu.

— Ceilalţi?

— Nu ştiu.

— Cei din luntre poate s-au dus la vale.

— Trebuie să-i transportăm şi pe ei, spuse Pedro, arătându-i pe bătrân şi pe Pierre, amândoi leşinaţi.

— Eu îl duc pe Pierre. Pot să înot cu el câteva sute de metri. Vezi mai jos umbra aceea? Acolo vom putea ieşi.

— S-a făcut. Eu îl iau pe bătrân.

Rivera urlă atunci ca scos din minţi:

— Pedro, caimanul!

Trei guri de crocodil se deschideau ameninţătoare, înaintând spre noi.

— Aici, Alec!

Nu ştiu de unde am luat atâta curaj, dar ştiu că m-am repezit, alături de Pedro, în faţa celorlalţi, pentru întâmpinarea caimanilor. Cu mâna tremurând am tras primul foc, care nu avu niciun efect. Gurile înaintau, simţind prada. Pedro reuşi să tragă două focuri eficace şi să oprească una. Încurajat, făcui la fel şi am avut bucuria să văd că se mai opreşte una...

Din nou am dus revolverul la ochi şi din nou am apăsat pe trăgaci. Ultimul foc zbură degeaba. Nu mai aveam timp să încarc. Să fugim a fost gândul care ne-a trecut la amândoi în acelaşi timp prin cap.

Ne retrăgeam, privind totuşi la caiman. Într-o clipită mă gândii că, în momentul în care va fi lângă mine, îi voi vârî adânc mâna în gură, până în gât, şi cu siguranţă va icni, nu va putea să muşte. Când eram copil, aşa făceam câinilor răi care se repezeau la mine.

Numai că soarta ţinu să nu mă lase să experimentez astfel de procedee periculoase. Un revolver răsună şi caimanul se întoarse cu burta în sus.

Vă spun cine a tras, dar nu veţi crede, cum nu cred nici eu, care l-am văzut. Bătrânul, cu arma încă la ochi, era gata să leşine din nou... de bucurie.

Hotărât lucru, nu mai ştii în cine să ai încredere în viaţă. Niciodată nu ştii de unde îţi vine salvarea.

Cei de pe mal încetaseră să mai tragă. Asistaseră probabil la lupta noastră, amuzându-se. Dar imediat ce şi-au dat seama că am scăpat, ne-au trimis din nou moartea pe cap.

Eram în faţa lui Rivera, când am văzut înflorind deodată pe fruntea lui o floare roşie care crescu, prelingându-se. Mâinile lui au dat drumul trunchiului, lăsându-l pradă adâncului.

— Pedro, Rivera!

Dar Pedro nu mai apucă să-l vadă. Rivera dispăruse.

Nimeni nu avea timp pentru regrete. Trebuia să ne salvăm.

— Alec, când ajungem la umbră, ne dăm drumul.

Şi aşa am făcut.

Pedro îl susţinea pe Pierre, care, rănit, nu putea să înoate; eu aveam grijă de bătrân. Cu noi nu mai era decât Carlos, un băiat de treabă, căruia nu-i auzisem gura deloc, de când îl cunoşteam. Şi acum îşi trăia singur frica, nu striga la nimeni, nu cerea ajutor nimănui. Şi-a dat drumul lin pe lângă noi, înotând alături de Pedro, cu intenţia de a interveni, dacă va fi nevoie.

În linişte, mai mult călcând apa, am plutit până în dreptul petei de întuneric pe care mi-o arătase Pedro. Dar spre desperarea noastră, când am vrut să ieşim, am fost primiţi din nou cu focuri de revolver.

Pedro trânti o înjurătură care ridică valuri, de cruntă ce era.

— Înainte, Alec!

— Ne urmăresc. Cât crezi că mai putem merge aşa?

— Mai bine la fundul apei, decât omorât de ei.

— Bandiţii! Criminalii! Derbedeii! le strigă bătrânul, mai furios ca întotdeauna.

Probabil că n-aş mai fi scris niciodată toate astea dacă dinspre mal n-ar fi răsunat două detunături, dar nu către noi. L-am văzut pe unul din cei care apăruseră la mal cum se răsuceşte şi cade în iarbă.

— Ura, Alec! Băieţii noştri!

Focul neaşteptat îi opri pe urmăritori, derutându-i.

— Acum, Pedro!

Înotarăm din toată puterea spre mal.

— Aici, amigos! ne invită o voce.

— Tu eşti, Emilio? întrebă Pedro.

— Eu.

— Singur?

— Cu Benvenuto.

— O, Benvenuto, niciodată n-ai fost binevenit ca acum, îl asigură Pedro.

— Să ne ascundem, spuse Emilio.

Ne-am retras cu toţii în întuneric şi nu ne-am oprit decât atunci când am fost siguri că nu mai suntem urmăriţi. Nici nu mai aveau de ce să ne urmărească. Îşi ajunseseră scopul. Marfa noastră era la fundul apei. Iar pluta cine ştie unde, la vale.

Am făcut un foc straşnic, să ne apărăm de lighioanele care mişună noaptea în pădure. În timpul acesta, bătrânul şi Pedro dispăruseră, aşa că m-am dus după ei să văd ce fac. Pe bătrân l-am văzut în apropiere. Când am ajuns lângă el, a dus degetul la gură, făcându-mă să tac, apoi m-a luat de mână şi m-a dus înapoi, lângă foc. Am aruncat o privire către Pedro care, trântit în iarbă, cu faţa la pământ, plângea.

A doua zi, Pedro era mai liniştit. Pe figura lui poposise un zâmbet vag care nu trăda deloc starea sufletească pe care o arată în general un zâmbet.

Nu se mai trezi ca de obicei sărind drept în picioare, n-a mai dus mâna la gură în chip de trompetă, n-a mai sunat din deget deşteptarea. Acum, zâmbindu-mi vag, mi-a spus, când a văzut că am făcut ochi:

— Pregăteşte-te, Alec, mergem în colonie.

— De ce? întrebai eu alarmat.

— Nu-ţi fie teamă, nu fac nicio prostie.

— Nu cred ca Mario să ne aştepte.

— Dar n-am nevoie de el. Ţi-am spus că nu fac nicio prostie. În noaptea asta m-am născut din nou, Alec. Şi m-am născut mult mai cuminte. Sau cel puţin aşa mi se pare mie, adăugă el după un timp, parcă punând singur la îndoială cele ce-mi spunea.

— Să mergem, Pedro, dar ce fac ceilalţi?

— Bătrânul merge cu noi. Voi ce aveţi de gând? îi întrebă Pedro pe Emilio şi Benvenuto.

— Eu mă întorc în tabără, spuse Emilio. În regiunea aceea sunt mulţi hevea. Am să strâng suc şi am să i-l duc lui Mario. Pe mine nu mă cunoaşte. Aşa, tot am să strâng ceva parale.

— Ai dreptate, Emilio. O să ţi-l cumpere cu siguranţă. Numai mie nu-mi cumpără banditul ăsta nimic. Şi nu-mi cumpără din cauza unui alt bandit, mai mare, care-i mult mai departe de aici. E dincolo de ocean. Numai că acolo toată lumea îl cunoaşte ca pe un om de onoare, ca pe un negustor de vază, nu ca pe un bandit, aşa cum îl cunosc eu. Ei, dar asta contează mai puţin. E foarte bine că nu veniţi aici, în colonie.

— Vreau să plec cât mai repede, Pedro. Dacă am un sezon bun şi pun ceva la o parte, mă duc acasă. Tu nu ştii că eu am nevastă?

— Da?! se miră Pedro.

— Şi doi copii. Dacă strâng cât îmi trebuie mie, deschid un han. He, am aranjat eu totul acasă. Numai să vedem ce fac aici.

— Ai să strângi, Emilio, îl asigură Pedro. Tu nu eşti certat cu Mario. Îmi pare rău că am fost aşa nebun încât te-am luat cu mine. Dacă ai fi rămas aici, aveai ceva până acum.

— Lasă, Pedro, la urma urmei noi am vrut să facem ceva. Dacă n-am reuşit, asta-i altă chestie. Tu nu eşti vinovat cu nimic. Şi nici Alec.

— Ceilalţi pe unde or fi? întrebă Pedro. A mai scăpat careva? Sunt undeva la vale, sau sunt înghiţiţi de apă? Nu s-a interesat nimeni de soarta lor?

Tăcurăm. Era gândul de care fugeam toţi.

— Lasă, Pedro – spuse Benevenuto – o să plătească Mario odată pentru toate astea. Să nu crezi că scapă.

— Hai să mergem! interveni bătrânul. După câte văd eu, ne despărţim, nu-i aşa? Voi mergeţi în tabără, iar noi în colonie.

Noi patru am pornit către colonie, iar ceilalţi au plecat la pirogă, să treacă pe celălalt mal. Era mai sigur drumul pe acolo.

Angelico, căruia nu-i auzisem până atunci gura, pentru că dormea ceva mai încolo, strigă după ei.

— Benvenuto! Vezi, te rog, la mine, deasupra patului, e un tablou. Ai grijă de el. Am să trec pe acolo să-l iau.

Au fost primele lui vorbe din noaptea aceea. Figura îi era trasă, pântecul mai puţin avântat, iar buza de jos răsfrântă, astfel că trăda un imens dispreţ pentru tot ce exista pe pământ, în lună şi în el. Apoi a amuţit din nou.

Ajunşi în colonie, am asistat la scena cea mai dureroasă la care puteam asista şi care m-a impresionat mai mult decât tot ce se întâmplase în noaptea aceea. L-am văzut pe Pedro din nou vesel. Şi mi s-a părut aşa de tristă veselia lui, că puţin a rămas să nu-i trag vreo câteva, să termine odată cu glumele lui false.

Mai întâi începu să fluiere un cântec vesel, apoi să-l cânte schimonosindu-se în toate felurile, ca o cântăreaţă proastă. Dacă întâlnea o mutră cunoscută, chiar dacă era una dintre acelea pe care le cotonogisem altă dată, el o saluta vesel, făcându-i cu mâna, ca să nu-şi întrerupă cântecul.

Cred că eram foarte caraghioşi toţi patru, mergând unul în spatele altuia, cu Pedro în frunte.

Pedro nu s-a întrerupt decât pentru a întreba unde îl putea găsi pe comandantul ostaşilor din colonie.

— Păi, Pedro, eu nu voiam să mă înrolez, mărturisi Angelico, după ce ne ghici gândurile.

— Lasă, Angelico, o să fie mai bine.

— Dar m-aţi luat pe neaşteptate. Nu sunt pregătit.

— Trimite valetul să-ţi facă bagajele până vine timpul plecării, îl sfătui Pedro. Să-ţi împacheteze cu grijă tabloul şi să ţi-l aducă.

Pedro râse vesel şi-l bătu pe Angelico pe spate, încurajându-l.

— Ce zici, până în două zile va reuşi să-ţi strângă toate bagajele de care ai nevoie? Dacă e un băiat harnic, o să reuşească. Cred că argintăria n-o iei cu tine.

Angelico râdea şi el, mirându-se, dar a mers mai departe, intrând cu noi la comandant.

N-am bănuit niciunul surpriza care ne aştepta când am deschis uşa pe care scria: „El Comandante”.

Când ne-a văzut, señor Penni a sărit de pe scaun, la fel de speriat ca noi.

— Ce căutaţi aici? întrebă el aspru, şi mustaţa începu să-i joace mai repede decât atunci, în cabina comandantului, pe Sao Paulo.

Cred că i-a părut imediat rău că a sărit speriat, mai ales când a văzut că stăm smirnă, netrădând niciun gând rău. Se vede că Penni, de când venise în colonie, învăţase să se teamă chiar când era înconjurat de oamenii lui.

— Señor comandant – îndrăzni Pedro, după o pauză cam lungă – am venit să ne înrolăm.

— Ce?!

Întrebarea îi scăpase, fără doar şi poate, fără să vrea, după cum sunt sigur că n-ar fi vrut să sară iar de pe scaun, ca atunci când am intrat.

— Am auzit că se poate înscrie oricine doreşte. Dacă-i aşa, vrem să ne înscriem şi noi, continuă Pedro cu glasul cel mai firesc din lume.

— Care noi? întrebă Penni, după ce făcu câţiva paşi în spatele mesei la care stătuse.

— Adică el – mă arătă pe mine – ăsta – îl arătă pe Angelico – şi eu.

Prezentarea lui Pedro era o frumuseţe.

— Eu, señor comandant – simţi nevoia bătrânul să explice prezenţa lui acolo – voi vorbi cu dumneavoastră după ce veţi decide soarta acestor tineri.

Se păru că vorbele bătrânului îi plăcură al naibii, şi sunt convins că în sinea lui şi-a repetat de câteva ori „după ce veţi decide soarta acestor tineri". Oameni ca Penni se simt tare bine când pot face acest lucru. Îl ghicise bine profesorul nostru. „Va decide soarta acestor tineri".

— De ce vă înrolaţi? Aveţi nevoie de bani? ne întrebă Penni, cam pe neaşteptate.

— Cine n-are nevoie de ei, señor comandant? întrebă Pedro. Numai că noi ne mulţumim cu puţin.

— La mine vă anunţ că nu veţi face avere. Eu am nevoie de ostaşi care să lupte.

— Nici nu ne-ar sta bine, señor comandant. Ca să ai avere trebuie să ai mutră pentru ea, dar noi? Ia priviţi-l p-ăsta şi spuneţi dumneavoastră dacă va avea vreodată avere.

Dar Penni nu se uită la mine, şi nici nu-i plăcu prea mult vorbăria lui Pedro.

— În armată se vorbeşte puţin şi se face mult, îi dădu el prima lecţie de militărie.

— Cine nu ştie asta, señor comandant? Dar toţi suntem oameni în care puteţi avea...

— Cu toate astea, văd că te lungeşti cam mult la vorbă, i-o reteză iar Penni.

— Am înţeles, señor comandant, se cuminţi Pedro ca prin farmec, amuţind.

După ce ne dădu o hârtie scrisă către un altul, Penni ne concedie cu un gest scurt. Rămase la el numai profesorul. Peste câteva minute iscăleam angajamentul şi luam şi arvună din banii care ni se cuveneau.

Angelico deveni deodată vorbăreţ, cum nu era nici când l-am cunoscut. „Banii ăştia fac minuni, cum nici cerul nu face!" mă gândeam eu, privindu-l.

— Ascultă, Pedro, ascultă! chicotea el, învârtindu-şi pântecul în jurul nostru. Asculţi?

Angelico ţinea banii în pumn şi-i scutura la urechile noastre.

— Asta-i muzica ce-mi place Pedro, nu fluierăturile tale răsuflate. Auzi?

Din nou clinchetul banilor ne mângâie timpanele. Şi ne plăcu şi nouă sunetul lor plin de promisiune.

— Acum te rog să-mi spui unde mergem. Hai, răspunde-mi tu, care ai minte şi-n buzunare.

— Am, se lăudă Pedro, bătându-şi buzunarele cu palma. Şi am buzunare adânci.

— Unde mergem? insistă Angelico.

— Să golim o sticlă, mă chelbosule!

— E deştept, trebuie să recunoaştem! strigă Angelico, fericit că Pedro l-a ghicit.

— Nu-l aşteptăm pe bătrân? încercai eu să-i opresc.

— Să vină după noi! strigă Pedro, plecând.

Noroc că profesorul tocmai ieşea de la comandant, aşa că ne-am luat după ei. Primul om de care am dat cu ochii, când am intrat în bodegon, a fost Miguel.

— Hei, Miguel! strigă Pedro, făcându-l pe acesta să rămână cu paharul la gură.

S-a repezit la el vesel, dar Miguel a dus mâna la centură, unde ştiam că are cuţitul. Numai că Pedro părea, într-adevăr, fericit că-l vede.

— Ce mai faci, mă, potaie, ai strâns avere? Am auzit că te-a luat Mario părtaş la câştig.

— Ascultă, Pedro, nu face pe nebunul! Să ştii că aici nu-ţi merge, îl avertiză el.

— Dar n-am de gând să mă bat cu voi! Hai să golim o sticlă împreună.

Miguel nu părea prea încântat să bea cu noi. Întotdeauna când începi să bei ştii care îţi sunt prietenii şi ce gânduri au, dar nu poţi să ştii ce gânduri au când termini de băut. Iar Miguel, care pierduse mult timp prin localuri, ştia foarte bine toate astea.

Fără prea multe ifose, Pedro l-a luat aproape pe sus şi l-a adus la masa la care ne instalasem noi.

— De băut! strigă el.

— Aguardiente! ceru Angelico.

— Spune, Miguel, ai fost şi tu aseară acolo? Acum poţi să-mi spui sincer, că nu-ţi mai fac nimic.

— Pedro! sări Miguel ca ars.

— Ei, lasă, lasă, te cred. Dacă n-ai fost, n-am nimic cu tine.

— Cum îţi închipui?

— Am întrebat doar aşa, Miguel. Ştiu că tu nu faci de-astea. Ai venit aici după parale. Bravo! Şi eu caut acelaşi lucru. De ce să mă supăr pe tine? Mai ales acum, când plecăm.

— Unde?

— Ne-am înscris în armată. Mâine dimineaţă pornim. O să-ţi fie dor de noi?

— Să mă înscriu şi eu? Merg cu voi.

— Nu face, pe cinstea mea, mărturisi sincer Pedro. Noi avem alte chestiuni, de-aia ne convine. De parale nu-i rost. Este, Alec? Iar ţie îţi trebuie mai întâi parale, nu?

— Plecăm în zori, ne anunţă profesorul.

— Aşa devreme?

— Mi-a spus comandantul. Astăzi după-amiază vă echipaţi. Eu voi merge pe lângă voi, dar nu ca militar. E un om cam ciudat Penni ăsta. Voi ce ziceţi?

— Mie-mi spuneţi? Suntem cunoştinţe vechi.

— Va trebui totuşi să ne împăcăm cu el. Mi-a spus şi el că vă cunoaşte.

— Şi încă ce bine! Am să vă povestesc eu. E foarte bun prieten cu Alec. Din copilărie.

— Nu cred să staţi mult sub ordinele lui. După ce găsim ceea ce căutăm, plecăm toţi trei spre Spania. Găsesc eu un loc şi pentru voi. Sunteţi nişte băieţi tare de treabă.

— Ştiu eu, señor... se îndoi Pedro.

— De treabă, îţi spun eu, încercă profesorul să ne convingă, cu tot dinadinsul.

Discutam cu el, în timp ce Pedro, pălăvrăgea verzi şi uscate cu Angelico şi Miguel, zorind cam mult la golitul paharelor.

Pedro îl tot întreba fără rost pe Miguel:

— De ce ai plecat, mă?

— Pedro, ce să-ţi mai spun? Parcă tu nu ştii, toţi căutăm ceva aici. Am plecat şi eu...

Înduioşat deodată, Pedro îi întinse paharul:

— Aşa e. Cauţi şi tu. Hai noroc!

Profesorul mă întrebă iar despre hevea.

— Şi Alec, aţi văzut chiar voi copacul?

— Vă îndoiţi?

— Nu, nu, Alec. Dar cum era aşezat? Îl vom putea noi lua? Vreau să ştiu toate astea.

— Ar fi foarte uşor, dacă i-am lua prin surprindere. Altfel nu cred. Dacă reuşesc să fugă, vor lua mai întâi copacul.

— Dar cum?

— Într-un vas mare de lut. Alături de cel mare, care creştea în mijlocul sălaşului, mai erau doi puieţi în două vase mari. Cred că le vor lua cu ei.

— Vedem noi.

Pedro şi Miguel se cam îmbătaseră. Din nou erau prieteni la cataramă. Din când în când, indiferent de ce discutau, despre lună sau despre soare, Miguel îi spunea lui Pedro:

— Mă Pedro, mă, să ştii tu, mare prostie că n-am făcut noi nimic cu rechinii, mă. Phii! ce parale am fi făcut, mă. Nici nu mă mai gândesc, că-mi vine rău. Am scăpat o pleaşcă cu care nu ne mai întâlnim a doua oară. Ne umpleam de parale, să ştii.

— Facem, Miguel, facem şi crescătoria. Dar când ne întoarcem.

Şi Pedro îl bătea pe umăr, asigurându-l.

Ofensiva

Iată, sunt două luni de când rup hainele militare.

E tot ce facem, de altfel. „Mici" plimbări de câte zece mile adesea, „lungi" popasuri de câteva ceasuri, întrerupte de primele raze ale soarelui. Nu e deloc uşor, aşa că repede ne-am dat seama că făcusem o mare prostie când am iscălit angajamentul lui Penni. Mai ales că el nu făcea nimic prin care să ne împrăştie regretele, ba dimpotrivă. Dar nu mai aveam ce face.

Cu toate că deveneam din ce în ce mai indiferenţi faţă de tot ce se întâmpla în jurul nostru, eram totuşi din ce în ce mai nervoşi, mai puşi pe harţă. Când Penni a văzut că în fiecare zi trebuie să fie cineva bandajat, a interzis jocul de cărţi şi de zaruri, care de cele mai multe ori se terminau cu bătaie.

Penni s-a purtat cu mine şi Pedro în aşa fel, că până acuma i-am promis o sută de bătăi, când vom ajunge acasă. Numai că noi doar promiteam, în timp ce el ne freca de scotea unt din noi.

Pedro asculta cuminte tot ce i se cerea şi executa fără să crâcnească. El nu trăia decât pentru copacul pe care spera că vom pune mâna, până la urmă. Numai că indienii erau de altă părere. De câte ori ne simţeau foarte aproape, o ştergeau la repezeală, lăsând numai cenuşa vetrelor. Fuga lor făcea ca mustaţa lui Penni să joace comic, ridicându-şi pe rând marginile.

— Am sosit prea târziu, constata el de fiecare dată.

Şi din nou la drum.

Războiul împotriva „invizibililor" băştinaşi ne măcina nervii, întinşi şi aşa ca o coardă de chitară. Lupta se ducea încontinuu, ziua şi noaptea, în orice loc. După fiecare copac, după fiecare tufiş putea să fie un băştinaş care să-ţi trimită în piept ţeapa sarbacanei muiată în curara necruţătoare. Iar la pericolele care ne aşteptau din partea băştinaşilor se adăugau acelea ale pădurii neprimitoare, vizibil de partea localnicilor, care o cunoşteau şi cu care se înţelegea. Aşa se explică faptul că de două luni n-am reuşit încă să-i înconjurăm, să-i prindem, şi astfel să ne încheiem misiunea. Două luni de când orbecăim prin pădure, înjumătăţiţi mai mult de ea decât de indieni.

În noaptea asta ne odihnim după un nou eşec.

— Dacă veneam cu un ceas mai devreme, îi prindeam în sălaş, îşi dădu cu părerea Angelico.

— Dacă veneam cu două ceasuri, îi prindeam la masă, îi răspunse Pedro arţăgos.

— Iar dacă veneam cu zece – mă amestecai eu – îi prindeam dormind şi-i luam chiar din pat. Ar fi fost bine, nu? Ciocăneam la uşă şi intram să-i legăm.

— Nu ştim ce să facem, asta-i, continuă Angelico furios. Mergem aiurea. Penni e un tâmpit cu care nu poţi discuta.

— Şi pentru că el e un tâmpit, pântecul tău scade văzând cu ochii, nu-i aşa? îl zeflemisi Pedro.

— Ba-i chiar aşa.

— Cred că în curând ai să arăţi aşa cum arătai la douăzeci de ani, Angelico, îmi dădui eu cu părerea.

— De unde ştii?

— Îmi închipui.

— Şi peste o lună ai să arăţi ca la optsprezece şi n-ai să mai ai nevoie de tablou.

— Iar peste două luni – ca la doisprezece, şi va trebui să aştepţi să mai creşti, ca să poţi să te legi de-o femeie – sări Pedro să-l necăjească.

— Duceţi-vă dracului!

Se strânseră mai mulţi roată în jurul nostru, făcând şi ei haz de Angelico.

Cu toate că eram frânţi de oboseală, găseam din când în când putere să mai râdem unul de altul. De data asta însă, n-am putut să continuăm, pentru că Penni s-a apropiat de noi.

— Hei, voi de colo, ia veniţi la mine!

Cu degetul mă alese pe mine şi pe Pedro, aşa că ne-am apropiat.

— Voi nu lăsaţi niciodată oamenii să se odihnească. Ce aveţi de râdeţi aşa?

— Râsul ne ţine de foame, señor comandant, îndrăznii eu. Facem economie.

— Du-te-n junglă şi râzi cât vrei, dar lasă oamenii în pace. Să nu vă mai aud.

— Am înţeles, señor comandant, spusei eu în aşa fel că Penni, cu siguranţă, s-a simţit jicnit.

Numai că el, considerând terminat incidentul, trecu să discute cu noi ceea ce avea de fapt de discutat. Observaţia cu privire la râs o făcuse numai aşa, ca să ne zică ceva şi să-şi arate încă o dată antipatia pentru noi.

— Mâine aveţi o misiune importantă. Veţi porni amândoi în recunoaştere. Trebuie să ştim încotro s-au retras.

Recunoaşterile astea erau mijlocul prin care Penni credea că va scăpa într-o zi de noi. De fiecare dată, când ajungeam prea târziu într-un loc şi nu ştiam încotro s-o apucăm, Penni ne trimetea în recunoaştere. Era o treabă al naibii de periculoasă. Ne puteam foarte uşor trezi chiar în mijlocul indienilor, care nu şi-ar fi făcut nicio problemă din a ne încerca trăinicia bluzelor şi a pielii.

— Vă trimit pe voi pentru că aveţi mai multă experienţă, îşi motivă el ordinul.

— Experienţa se capătă, señor comandant, zise Pedro. Dacă ar încerca şi un altul, cu siguranţă ar reuşi. Avem în tabăra noastră mulţi băieţi deştepţi care...

— Tu vorbeşti întotdeauna mai mult decât trebuie. Dă-mi voie să ştiu mai bine decât tine ce am de făcut. Mâine, cu o oră înainte de răsăritul soarelui, plecaţi. Vă aşteptăm aici. Veţi porni în direcţia sud-sud-vest. Cred că într-acolo s-au îndreptat. Sunteţi liberi!

După ce făcurăm câţiva paşi, Penni ne strigă.

— Am să socotesc misiunea voastră pe deplin îndeplinită dacă veţi reuşi să aduceţi un prizonier pe care să-l faceţi să vorbească. Asta ne-ar scuti de multe marşuri de prisos.

— Am înţeles, señor comandant.

Bătrânul ne aştepta curios:

— Ce-a vrut cu voi?

— Ne-a propus să ne decoreze, dar am refuzat, spuse Pedro plictisit, trântindu-se în hamacul lui.

I-am spus profesorului şi lui Angelico despre ce a fost vorba şi toţi au fost de părere că Penni ne-a pus gând rău.

În timp ce Angelico discuta cu altcineva, îl întrebai pe bătrân:

— Credeţi că acel hevea merită toată osteneala noastră, señor profesor?

El a rămas un moment pe gânduri.

— Ştiu eu, Alec? S-ar putea să nu facă. Asta pentru simplul motiv că nimic nu valorează cât viaţa. Iar pe voi s-ar părea că e posibil să vă coste chiar viaţa. Am făcut o mare prostie când v-am luat aici. Dar credeam că totul se va lămuri mult mai repede.

— Trebuie să punem mâna pe hevea, señor profesor, spuse Pedro, deschizând ochii. Cu orice preţ.

— Dacă-l vom găsi, măi băieţi, toată viaţa vom putea trăi de pe urma lui.

— Ce mai vrei, Alec? Nu-i lucru uşor să trăieşti o viaţă de pe urma unui copac.

Şi parcă pentru a ne da de înţeles că hotărârea lui e luată şi că nu mai are ce discuta, Pedro începu să sforăie uşor.

Cei din jur au adormit şi ei numaidecât. Numai de mine fugea somnul. Poate că-l speriase Angelico cu sforăiturile lui. Am adormit târziu, după ce privisem mult cerul albastru, senin.

Garda ne-a trezit cu o oră înainte de apariţia soarelui. Tot timpul Pedro a bombănit şi a înjurat nemulţumit, şi făcea acelaşi lucru chiar după ce pornisem din tabără şi-o apucasem la vale, pe malul râului.

— Ei, dar termină odată! strigai la el.

— Mi-e somn, înţelegi?

— Foarte bine, de ce-l sperii cu înjurături?

— Ca să nu-l sperii, mă şi opresc aici, spuse Pedro ochind un loc ferit, unde s-ar fi putut dormi.

Şi, mai înainte ca eu să spun ceva, el se şi lungise pe muşchiul moale, dându-mi de înţeles că n-are de gând să se scoale curând.

„La urma urmei, dacă Penni e nebun, trebuie să fim şi noi?" am gândit eu, lăsându-mă să alunec lângă el. Cine nu ştie că cel mai bine se doarme atunci când nu trebuie să dormi?

Am adormit ca doi prunci după baie. Şi somnul meu s-ar fi prelungit încă, dacă Pedro n-ar fi sărit, urlând:

— Alec! Ce-i asta? Drace!

Pedro sărea într-un picior, dădea din mâini de parcă voia să zboare, scuipa şi sufla ca o foală.

— Mă ciupeşte! Mă muşcă!

Am sărit ca ars, dar când mi-am dat seama că nu era niciun pericol şi că Pedro nu fusese atacat de nicio fiară, ci de nişte furnici flămânde, m-am liniştit şi m-am apropiat de el să-i ajut să scape de ele. Mii de furnici roşii, mari, urcau şi, coborau pe el, se cuibăreau în urechile lui, în nasul lui, îi intrau în gură când el o deschidea să ţipe.

După ce a reuşit să scape de aceşti musafiri neaşteptaţi, am crezut că mor de râs când am văzut că părţi destul de importante din pantalonii lui Pedro nu mai existau. Aceste rozătoare teribile, care sunt furnicile, îl lăsaseră pe bietul Pedro astfel îmbrăcat, că dacă n-am fi fost în junglă, ci în Belem, n-ar mai fi putut să iasă în stradă, mai înainte de a se cârpi. Abia când am plecat am observat muşuroiul lângă care ne aşezasem. Din când în când, Pedro se oprea, înjura, şi după ce se cotrobăia pe sub haine mai scotea câte o furnică pe care, de ciudă, o mânca.

— Eşti nebun? îi spusei eu, când am văzut ce face. Ce te-a apucat?

— Nu-s nebun deloc. Băştinaşii mănâncă furnicile astea ca pe ceva foarte delicios. Şi te asigur că au dreptate. Nu vrei să guşti şi tu?

Spunând acestea, el vârî fuga mâna la subsuoară, scoase o vietate şi mestecă plescăind din gură, semn că-i place în mod deosebit.

N-a fost o zi prea fericită pentru noi. N-am descoperit nicio urmă de băştinaş, cu toate că umblasem fără să facem măcar un popas. Pedro glumea, mirosea în cele patru zări, dar nasul lui nu descoperea nimic.

— Ce facem, Pedro? l-am întrebat eu, când am văzut că soarele e gata să cadă dincolo de vârfurile copacilor.

— Ne oprim. Numai vezi să nu fie vreun muşuroi pe aproape. Nu de alta, dar nu mai am pantaloni să le dau să mănânce.

Ne pregăteam tocmai să îmbucăm ceva, când Pedro se opri şi-mi arătă cu mâna.

— Priveşte, Alec!

La mai puţin de trei sute de picioare, pe malul râului apăruseră indienii.

Încolonaţi unul în spatele celuilalt, ei mergeau pe marginea apei, căutând un loc bun pe unde să treacă pe malul celălalt.

— Se apropie de noi, spusei eu, trântindu-mă la pământ şi bucurându-mă că n-am făcut încă focul. Ne-ar fi descoperit.

— Se vor opri la vadul acela.

Pedro a avut dreptate. Ajunşi în dreptul unui vad, au discutat un timp şi apoi s-au avântat în apă. Femeile duceau în spate copiii, în traiste special împletite, iar pe cap vasele pentru pregătit manioc. Tot ce aveau purtau pe cap. Bărbaţii păndeau să nu fie atacaţi. Cortegiul era jalnic, oamenii se vedeau că-s flămânzi.

Cu multă atenţie, câţiva din ei duceau un vas mare în care era sădit un arbust numai de câţiva metri.

— Hevea! nu mă putui eu stăpâni.

— Numai bătrânul nu l-a văzut.

Ne-am uitat lung la el, şi cred că ochii mei scăpărau.

— Ce bine ar fi să ne dea copacul şi să-i lăsăm în pace. Eu n-am nimic cu ei.

— Nici ei cu noi. Copacul e toată averea lor, şi noi vrem să le-o luăm.

Pot să şi jur că mi-a fost ruşine în clipa aceea. Şi lui Pedro. Numai că desperarea nu ştie de ruşine, şi cu siguranţă că dacă nu mi-ar fi fost frică, m-aş fi repezit l-a ei şi le-aş fi luat această unică avere.

După ce au trecut cu toţii, ne-am apropiat de locul vadului, să vedem în ce direcţie se duc. Nişte bolovani ne-au ajutat să rămânem nevăzuţi.

Abia pierdusem coloana din ochi, când pe acelaşi drum pe care veniseră ei, am văzut urcând grăbit un singur indian. Mergea şchiopătând, semn că păţise ceva şi că ceilalţi nu i-au observat probabil lipsa.

— Îl prindem?

— Nu. Am să-l întreb numai de sănătate şi îi dau drumul, îmi răspunse Pedro.

Indianul privea atent în jur, căutând urmele lăsate de ceilalţi. S-a apropiat mult de noi, astfel că din două salturi am fi fost lângă el. Dar nu ne-am grăbit.

— În apă îl prindem mai uşor, îmi şopti Pedro.

Ajuns la vad, indianul se culcă pe burtă şi luând apă cu mâna din râu, începu să bea.

— Acum, Alec.

Tiptil, am ieşit din ascunzătoarea noastră şi ne-am apropiat de el pe la spate.

Un vreasc plesni sub piciorul meu şi indianul se răsuci imediat spre noi. Dar noi ne şi aruncarăm asupra lui. A fost o luptă scurtă, în care am întâmpinat mult mai puţină rezistenţă decât ne-am aşteptat.

Atunci i-am observat piciorul. O rană destul de mare, sângerândă, se deschidea puţin mai sus de glezne.

Pedro rupse din cămaşa lui câteva fâşii cu care-i legă piciorul imediat sub genunchi, pentru a opri sângele. Indianul, deşi părea mulţumit, nu ne privea deloc mai puţin crunt ca la început. Pedro se purtă cu el ca de obicei, când făcea o nouă cunoştinţă:

— Ei, amigo – îi spuse el, bătându-l pe umăr – de ce te uiţi aşa urât? La urma urmei, nu-ţi facem nimic rău, aşa-i?

Indianul se uită la el şi mai crunt, pentru că nu înţelegea ce spune.

— Şi să-ţi mai spun ceva, amigo, continuă Pedro. Ce tot fugiţi cu hevea? N-o să fie foc dacă-mi daţi şi mie un altoi. Nu-i aşa? Nu-i frumos ca tu să ţii tot şi mie să nu-mi dai nimic.

Şi ca să-i arate că nu-i frumos, Pedro se lovi cu degetul peste obraz.

— Dacă mi-ai da un altoi, amigo, l-aş da dracului pe señor Penni. Înţelegi? L-aş da dracului ca pe un pungaş ce e.

Pedro a mai sporovăit mult şi bine, cu toate că şi eu şi indianul ne uitam la el curioşi. Aveam impresia că Pedro încerca să-i explice indianului şi astfel să se scuze. Dar mai ştiu eu ce o fi fost în capul lui?

Până la ziuă ne-am păzit pe rând prizonierul. De-abia aşteptam primele raze de soare, să scăpăm de cazna acelei nopţi.

— Acum, amigo – spuse Pedro indianului – să mergem să te prezint lui señor Penni. Nu-l cunoşti? Vai de mine, amigo, să nu faci astfel de mărturisiri în faţa lui, că-i jale. Oricine trebuie să fi auzit de faima acestui mare comandant, care va face nemaipomenite fapte de arme. După ce-l vei vedea, cu siguranţă ai să strigi: De acum pot să mor!

— Mai taci odată, Pedro!

— Trebuie să ştie omul cu cine face cunoştinţă, nu? Să ştii, amigo – i se adresă iar indianului – că acest Tempesta, acest Bombardone, acest Spaventa este tot ce a dat Spania mai falnic de la Cid încoace.

Pedro ar fi continuat încă mult să toace la prostii, dacă indianul nu s-ar fi smucit brusc şi n-ar fi încercat să fugă spre apă, trăgându-mă şi pe mine după el, pentru că eram legaţi unul de altul. Am sărit amândoi alarmaţi, crezând că vrea să ne scape, dar figura lui înspăimântată ne făcu să

înţelegem primejdia. În aceeaşi clipă un sforăit de jaguar ajunse la urechile noastre, furnicându-ne din cap până-n picioare.

Am întins armele să tragem, însă am văzut că jaguarul nu mârâia la noi. Dar asta nu ne-a liniştit prea mult.

Faţă în faţă cu un boa, jaguarul mârâia fioros, parcă presimţind un mare pericol. Şarpele şuiera, plimbându-şi capul într-o parte şi alta, de parcă-şi pregătea atacul, observând de unde să apuce. Era un boa constrictor de cel puţin treizeci de picioare.

Jaguarul mârâia dându-se înapoi, pocnind din coada făcută baston.

Noi am rămas nemişcaţi, aşteptând desfăşurarea luptei.

Iată, boa alunecă uşor spre dreapta, parcă socotind că de acolo poate apuca mai uşor. Dar jaguarul îşi cunoaşte adversarul, se întoarce şi el în aşa fel, ca să fie continuu cu faţa la inamic. Probabil că s-a întors totuşi mai încet decât ar fi trebuit, pentru că deodată, desfăşurându-şi inelele, şarpele se aruncă. Nu ştiu cum a reuşit să se înfăşoare în jurul lui, pentru că, deodată, am văzut că de la picioarele din faţă şi până la cele din spate, jaguarul era înconjurat de două inele.

Urletul jaguarului era mai mult un urlet de desperare decât unul de atac. Zvârcolirile lui erau neputincioase, pentru că picioarele nu mai atingeau pământul. Ridicându-l sus, şarpele învârti trupul jaguarului de parcă voia să-l ameţească. Urletele acestuia au devenit repede horcăituri, apoi se făcu linişte. La pământ a căzut un corp moale, probabil rupt de strânsoarea şarpelui. Rămase nemişcat.

Abia atunci ne-a fost dat să trăim spaima noastră. Lângă noi, aproape de am fi putut pune mâna pe el, un tapir ieşi de sub apă.

Pot să jur că şi lui i-a părut la fel de puţin bine când a văzut lângă cine se află. Şi pentru a nu lăsa niciun pic de îndoială asupra sentimentelor lui, el aruncă iarba pe care o avea în vârful trompei şi o rupse la fugă.

Corpul greoi se repezi înainte, masiv, şi cred că ar fi dărâmat şi un munte, sau ar fi ieşit în partea cealaltă prin el, aşa părea de dur. Picioarele lui scurte alergau atât de repede, că nu-mi venea să cred. Am văzut mai ales că aleargă drept, nu-l abate din drum niciun obstacol. Totul cădea sub izbitura lui. Şi totuşi se opri deodată, ca paralizat, când în fuga lui se trezi chiar în faţa şarpelui care, cu o clipă mai înainte, trântise jaguarul de pământ.

Din nou am asistat la scena aceea ciudată când fiarele se privesc fix, apoi din nou am văzut capul reptilei balansându-se pentru atac. Cred însă că-i era destul de greu, pentru că tapirul, probabil de frică, se făcuse aşa de mic, că nu vedeam cum s-ar strecura şarpele pe sub burta lui, pentru a-l încolăci. Tapirul parcă se subţiase, se lăsase cât mai aproape de pământ, dar nu făcea nicio mişcare. Nici atunci când şarpele se dădu mai într-o parte.

Fatală prostie, gândeam eu, când am văzut că nu-l urmăreşte, şi mi se păru că am dreptate, când, în clipa următoare, şarpele sări. La fel de iute îl încolăci. Dar... am văzut atunci una din minunile pădurii. Ca fulgerat, şarpele, tocmai când mă aşteptam să văd cum ridică tapirul în aer şi-l trânteşte de pământ, l-am văzut pe el căzând ca un ciorap şi rămânând nemişcat. Tapirul parcă crescuse dintr-odată, se îngroşase mai mult decât fusese când ieşise din apă. Ce s-o fi întâmplat?

Ne uitam unul la altul, aiuriţi, numai indianului i se părea totul firesc şi privea calm. Se vedea că lui îi fusese frică de şarpe şi de jaguar, iar acum, când aceştia erau morţi, se liniştise. Tapirul, ştiam şi eu, nu se repede la om, el fiind un animal ierbivor, care se hrăneşte cu plantele acvatice de pe malul râurilor. Ştiam, de asemenea, că el poate merge foarte uşor pe sub apă şase, şapte minute, rupând iarba pe care o mănâncă, dar nu-mi trecuse niciodată prin cap că e mai tare decât un jaguar.

L-am văzut cum se scutură de şarpele încolăcit pe el şi cum o rupe din nou la fugă, dărâmând tot ce apărea în faţa lui, de parcă era orb.

— Ce crezi, Pedro, e viu?

— Nu cred.

— Dar ce dracu' a păţit? Nu l-a muşcat, nu i-a făcut nimic! Dacă se preface?

— Să ne apropiem. Uite, indianul vrea să facă acelaşi lucru.

Într-adevăr, băştinaşul se trăgea către şarpe. Ne-am dat şi noi seama că şarpele-i mort de-a binelea.

În schimb, niciun semn nu trăda că fusese rănit, sau că primise vreo lovitură. Doar, către mijloc, mi se păru mai puţin rotund decât în restul trupului. Vertebrele lui pocniseră una câte una sub presiunea tapirului care se umflase brusc.

Apoi am pornit spre tabără, considerând că ne-am îndeplinit misiunea. Ne întorceam, aşa cum ne ceruse Penni, aducând un indian.

Un glonţ slobozit de noi ne-a anunţat sosirea. Ca de obicei, băieţii ne-au ieşit în cale, să afle veşti. Numai Angelico nu era printre ei.

— Ce-i cu Angelico? întrebai eu alarmat, convins că s-a întâmplat ceva de nu apare şi el în întâmpinarea noastră.

— Tremură, ne anunţă cineva în treacăt.

Bietul Angelico, îi venise rândul.

Cu toate că Penni ne-a trimis vorbă să mergem imediat la el, l-am lăsat numai pe Pedro cu indianul, iar eu m-am repezit să-l văd pe Angelico. Frigurile ne cam toceau şi ele în ultimul timp.

Indianul se uita speriat la oameni, toată fiinţa lui fiind numai ochi.

Depărtându-mă, am auzit cum ceilalţi râdeau de bietul Pedro.

— Ce-i Pedro – spunea unul – v-a fost foame, ţi-ai mâncat nădragii?

— Te cred. Niciodată nu mi-a trecut prin cap că sunt aşa gustoşi. Te sfătuiesc să faci la fel.

Lungit în hamac, Angelico îmi făcu vesel cu mâna.

— Sunt aici, Alec.

— Ce-i, Angelico?

— Nu vezi? Tremur.

Faţa lui era albă, cu trăsăturile adâncite, cu cearcăne de om nedormit.

— Când dracu'? întrebai eu.

— În dimineaţa în care aţi plecat. M-a pocnit deodată. E rău al dracului, Alec. Tremuri ca un tâmpit, fără niciun motiv. Tremuri fără să-ţi fie frică.

Angelico încercă să zâmbească, dar gura lui se strâmbă numai. Arăta rău Angelico, şi numai după o zi şi-o noapte de boală. Te pomeneşti că ne face bucata.

— Tâmpită climă! mă revoltai eu.

— Multe gângănii, Alec. Nu vezi ce-i în jurul nostru? Tot ce vrei şi ce nu vrei. Şi toate vor să ne ciupească. Nu-i aici locul nostru, Alec. Aici e locul lor.

— Lasă, Angelico, trece, îl încurajai eu prosteşte, fără convingere.

Dar el îşi continua gândurile, fără să ţină cont de ce-i spun.

— Cred eu aşa, Alec, că fiecare gânganie are locul ei. Poate că aşa a hotărât dumnezeu când ne-a făcut: „Tu să stai aici, tu să te duci dincolo, acolo e locul vostru". Aşa cred că ne-a spus. Dar noi suntem lacomi şi ne ducem peste locul altuia, Alec, nu-i aşa? Sau poate flămânzi, nu lacomi. Dracu' să mai ştie? Ştiu numai atât că am intrat în locul lor şi ele ne pedepsesc. Uite, mie mi-au dat friguri. Vezi să nu-ţi dea şi ţie ceva.

— Ce-s cu gândurile astea, Angelico?

— Numai de ieri am început să gândesc. Până ieri n-am gândit niciodată în viaţa mea. N-am avut nevoie. Şi credeam că sunt un om vesel, auzi? Aşa credeam eu. Dar de când am început să gândesc, capul meu scoate nişte gânduri negre că mă sperii şi eu. Auzi tu, şi toată viaţa am crezut că sunt vesel. Să fie al dracului dacă mai ştiu ce să cred despre mine.

Angelico îşi lăsă colţul buzelor în jos şi ridică sprâncenele, semn că se miră de ceva.

— Uite, simt că iar mă apucă. O să fie rău de tot. Hai pleacă, Alec. Nu-mi place să mă privească cineva când tremur.

— De ce să plec? Stau cu tine.

— Du-te, Alec. Nu-mi place să mă vezi aşa. Ştii, de când nu mai arăt ca-n tablou, nu mă mai sufăr nici eu. Ei, altfel eram atunci. Tu ai văzut cum eram atunci şi ţi-ai dat seama. De ce să mă vezi tremurând? Zău, Alec, dacă vrei să-mi faci pe plac, lasă-mă singur. Uite, începe.

Am simţit că Angelico doreşte într-adevăr să plec şi i-am făcut pe plac. Îmi părea rău de el. Oricum, e un băiat bun. Aş putea să jur că nu-i mai rău ca noi.

M-am îndreptat către cortul lui Penni, în partea cealaltă a taberei. Pedro tocmai ieşea de la el.

— Ei? l-am întrebat.

— Penni e mulţumit că i-am adus un om, dar mi se pare că degeaba. Indianul nu vrea să spună nimic.

— E acolo şi Falla.

— Cine să-i traducă? Numai el cunoaşte limba indienilor.

— Nu-mi place să las omul nostru pe mâna lui.

Omul nostru era, desigur, indianul, cu care simţeam că ne împrietenise clipele acelea de groază.

— Nu-i face nimic. Dacă ar îndrăzni...

Profesorul se apropie de noi.

— Ei, băieţi, aţi văzut ceva?

— Ba bine că nu, señor. Pentru a doua oară hevea trecu pe la nasul nostru. Al naibii mirosea, dar mi-a fost frică să întind mâna până la el.

— L-aţi văzut iar? Ah, fir-ar să fie! Numai eu n-am avut norocul să-l văd.

Din spatele nostru am auzit nişte înjurături crunte şi o lovitură de pumn teribilă. Falla profita de situaţia indianului şi lovea în el cu pofta unei brute care n-a avut pe ce să-şi descarce furia. Pumnii au început să cadă iar în capul bietului indian, care se chirci la pământ de durere.

Nu ştiu când a sărit Pedro de lângă mine, dar ştiu că l-am văzut lângă Falla şi, mai înainte ca acesta să-şi dea seama că este cineva lângă el, un pumn năprasnic îl aruncă până în uşa cortului lui Penni.

— Bestie! urlă Pedro la el, tremurând tot.

Dar Falla nu mai auzea nimic. Cu gura plină de sânge, zăcea la pământ.

— Ce-i aici? întrebă Penni din uşa cortului său. Sunteţi nebuni? Tot tu?

— Îl bătea fără niciun motiv, explică Pedro.

— Ce te priveşte pe tine? Eu i-am dat ordin să-l interogheze. Misiunea ta s-a terminat în momentul în care l-ai adus aici.

— Dar ăsta nu-i interogatoriu. Şi, señor comandant, ăsta e indianul meu şi al lui Alec. Noi l-am adus.

— Al tău?

Penni spumega de furios ce era.

— De unde este al tău? Ce, l-ai cumpărat din leafa ta?

— Eu l-am prins şi am să-l apăr. Până acuma cel care prindea un indian nu-l păstra să lucreze pentru el?

— Ai să vezi imediat ce indian îţi dau. Trebuie să te învăţ că armata nu-i joacă. Am dreptul să pedepsesc pe oricine trece peste ordinul meu.

— Este indianul lui, señor comandant, spuse cineva de lângă mine. Şi Falla nu trebuie să dea aşa în el.

Când am întors capul, am văzut că cel care vorbise era chiar Angelico. Înviase.

— Are dreptate, se auzi o altă voce din cercul de oameni care se strânsese.

— Falla e un monstru! strigă altcineva.

Eu şi Pedro ne înfruntam cu Penni. Acestuia îi era frică să zică ceva. În pădure nu-i ca în cazarmă. Mai ales că o mare parte din oamenii lui pierise şi rămăsesem mai mult dintr-ai noştri.

Spumegând de mânie şi aruncându-şi mustaţa într-o parte şi alta, am văzut că Penni caută o ieşire onorabilă din situaţia în care intrase singur. O lumină îi fulgeră prin ochi şi, privindu-ne tăios, ne spuse:

— Bine, dacă spuneţi că-i omul vostru, al vostru să fie. Numai să aveţi grijă de el. Acum suntem în război. Dacă va reuşi să fugă şi să spună tribului cum suntem organizaţi, veţi plăti cu viaţa. Întreaga tabără va fi atunci ameninţată din cauza prostiei voastre.

— Primim orice condiţie, spusei eu, fără să-mi dau seama că-mi pun pielea în joc pentru un băştinaş care va încerca, fără doar şi poate, să fugă, la prima ocazie.

— Treaba voastră!

Penni intră furios în cortul lui.

Ştiam că indianul n-ar avea ce să spună, dac-ar ajunge la ai lui şi că Penni a găsit un prilej să ne dea jos capul de pe umăr.

Angelico s-a dus la indian, l-a luat de mână şi l-a adus în cortul nostru, care era în cealaltă parte a taberei.

— Ascultă, Alec, să ai grijă de indian. El nu ştie ce angajament ţi-ai luat şi prima lui grijă va fi, aşa cum e şi firesc, s-o ia din loc.

— Am să am grijă, señor profesor. Iar Falla n-a plătit încă tot, vă asigur.

În cort, Angelico l-a tot îmbiat pe indian cu mâncare, dar acesta a refuzat cu încăpăţânare.

— Nu vrea să mănânce, auzi? Păi, altceva ce să-i fac?

— Să-l laşi în pace, spuse Pedro, încă arţăgos.

Când m-a văzut pe mine, indianul a venit fuga în faţa mea, s-a aşezat în genunchi şi, ridicând braţele în sus, a început să bolborosească tot felul de vorbe, toate la fel de neînţelese. După fiecare serie de cuvinte se apleca şi lovea pământul cu fruntea.

— Ce face, Pedro?

— Îţi jură credinţă, mă lămuri profesorul. Nu cred că a văzut cine l-a lovit pe Falla, pentru că era trântit la pământ, dar te-a văzut pe tine certându-te cu Penni.

După câteva închinăciuni de acest fel, indianul s-a dus de s-a aşezat într-un colţ al cortului.

Seara, bătrânul veni şi-mi spuse:

— Alec, trebuie să legăm indianul lângă noi, să-l supraveghem. Penni nu aşteaptă decât să ne scape.

Am socotit că are dreptate, aşa că m-am hotărât să-l duc pe indian lângă hamacul meu. Dar probabil că tot eram îngrijorat, că n-am putut să adorm deloc. Sau poate dormeam un fel de somn în care eşti şi treaz şi dormi în acelaşi timp. Târziu, aproape de ziuă, mi s-a părut că o umbră se apropie de mine, mai bine-zis de indian. Parcă visam, parcă era o realitate, dar nu puteam să fac nicio mişcare. Umbra s-a apropiat de indian, i-a tăiat legăturile şi l-a luat de mână, trăgându-l spre pădure.

„Unde-o fi garda?" ştiu că am gândit, dar nu m-am putut scula.

A doua zi, înainte să deschid ochii, mi-am adus aminte de visul pe care îl avusesem şi am sărit brusc în capul oaselor, tăiat de-o presimţire.

Stâlpul de care fusese prins indianul era gol. Am simţit atunci cum mă răcesc din creştet până-n tălpi. Vasăzică n-a fost vis?

Într-o străfulgerare am înţeles că fuga fusese pusă la cale de Penni, că un om de-al lui îl eliberase pe indian, ca să-mi poată pune ştreangul de gât. E uimitor ce repede pot să alerge câteodată gândurile în capetele noastre. În aceeaşi clipă am înţeles ce-a făcut Penni, în aceeaşi clipă mi-a trecut prin cap să fug, în aceeaşi clipă m-am gândit să abandonez căutarea heveii, în aceeaşi clipă m-am gândit că bătrânul şi Pedro nu vor şti unde am fugit şi că nu mai am timp să-i anunţ că fug, pentru că oricând se poate trezi cineva să dea alarma, dacă nu cumva un om de-al lui Penni mă pândeşte şi aşteaptă numai să fac un pas din tabără ca să mă vâneze. Toate astea şi încă multe altele le-am gândit într-o secundă, în clipa în care am dat cu ochii de stâlpul gol. Dar în momentul în care voiam s-o pornesc spre junglă, un sunet neînţeles veni pe şoptite până la urechea mea.

Când am întors capul, doar că n-am ţipat de surpriză şi bucurie. În spatele meu, stând jos, cu picioarele încrucişate în faţă, aşa cum obişnuiesc să stea indienii, omul meu se uita la mine şi-mi zâmbea.

— Ce faci acolo? îl întrebai eu, ca să spun ceva, pentru că ştiam doar că nu înţelege nimic.

Numai că el a priceput. Prin gesturi şi tot bolborosind vorbe neînţelese pentru mine, îmi arătă cum cineva îi dezlegase mâinile şi îl împinsese în pădure. Apoi, ca să mă asigure probabil că nu va pleca niciodată, se aşeză în

genunchi, ridică braţele în sus, aşa cum făcuse în ajun, şi din nou repetă formule magice, atingându-şi capul de pământ. Din nou îmi jura credinţă.

M-am dus la el, i-am dat de înţeles că suntem prieteni şi, de asemenea, că poate să umble pe unde vrea, numai să nu plece. Nu ştiu ce o fi înţeles, dar dădea mereu din cap, în semn că aşa va face. Am ajuns amândoi la înţelegere că mai putem dormi încă, aşa că mă urcai în hamacul meu şi adormii ca un prunc.

A doua zi am fost curios să ştiu ce va spune Penni. Dar el se purtă în aşa fel, că nimic nu dădea de înţeles că ştie ceva. N-a întrebat nimic nici când l-a văzut pe indian plimbându-se prin tabără. Cei mai miraţi au fost bătrânul şi Pedro. După ce le-am povestit cele întâmplate, bătrânul mi-a atras din nou atenţia că mă joc cu focul.

— Fii atent, Alec, fii atent. Cu Penni nu-i bine să te joci.

— Nu pleacă indianul, nu va pleca, susţineam eu, fără să-mi dau seama de ce am atâta încredere în el.

— Ştii cum îl cheamă? mă întrebă Pedro.

— Nu.

— Rhum. L-am întrebat eu. Ce vom face cu el?

— Nu ştiu. Vom vedea.

— E băiat cumsecade, Alec, interveni Angelico. Trebuie să-l învăţăm să joace zaruri. Ce fel de băiat cumsecade fără să ştie să joace zaruri?

Discuţia noastră a fost întreruptă de trompeta care suna adunarea. După ce ne-am strâns, Penni ne-a anunţat o nouă tactică.

— Indienii au trecut râul, îndreptându-se către sud. Dacă le-o luăm înainte şi-i învăluim din patru părţi, îi închidem în această regiune mlăştinoasă, unde foamea şi frigurile îi vor determina să se predea. În cel mult două săptămâni misiunea noastră se va termina. Pentru reuşita ei însă va trebui să plece imediat două grupe de oameni care să meargă de-a lungul râului şi să le iasă în faţă. Celelalte două îi vor învălui pe la dreapta şi stânga.

Apoi Penni numi grupele, dând ordin când să plece şi ce drum să apuce. Pe noi, ne-a oprit în tabăra principală.

— N-are încredere în noi, remarcă Pedro. Vrea să ne aibă sub ochii lui.

— Să nu credeţi că dacă nu i-a reuşit planul din noaptea trecută, a renunţat să mai facă ceva, ne avertiză bătrânul. Dimpotrivă, mi se pare foarte semnificativ că v-a oprit aici.

Din ziua aceea am început să acţionăm după planul lui Penni şi am reuşit să închidem cercul în jurul tribului. Trecuseră însă două săptămâni din momentul în care Penni ne anunţase noua tactică, fără ca misiunea noastră să se termine, aşa cum promisese el. Şi mai trecură două săptămâni.

Cercul pe care îl închisesem în jurul indienilor era perfect, numai că lupta începuse să se ducă aproape corp la corp. Dacă până atunci indienii fugeau de noi, mulţumindu-se numai să ne atace ici-colo, prin surprindere, pentru ca iar să dispară pentru un timp, acum încercau atacuri directe, pentru a scăpa din pungă. Cu toată, superioritatea noastră militară, rezistam destul de greu atacurilor lor deznădăjduite. Desperarea e capabilă de lucruri mari, iar indienii erau desperaţi. De câte ori împuşcam câte unul, ne miram mai ales de înfăţişarea lui. Toţi erau înfometaţi; arătau de parcă erau uscaţi la soare. Ochii le intraseră în orbite, nasurile erau mai lungi şi mai subţiri. Figurile, din cauza slăbiciunii, arătau speriate. Braţele păreau acum enorm de lungi, iar muşchii lor, pe care adesea îi admirasem cât de frumos le bomba pielea, nici nu-i mai observam acum.

Mi se întâmplase de mai multe ori să fiu cu Pedro departe de tabără şi să văd un băştinaş trecând pe lângă noi. Nu făceam decât să-l privim cum îşi duce suliţa sau sarbacana, fiindu-ne milă să-l lovim.

Ştiam demult că sătulul nu crede flămândului, numai că eu aveam toate motivele să-l cred.

Şi în tabăra noastră se simţea lipsa hranei. Noi însă, adică eu, profesorul, Pedro şi Angelico o duceam bine cu mâncarea; asta mai ales datorită lui Rhum, care avea grijă de noi.

Toţi cei din tabără se învăţaseră cu Rhum; îl considerau ca pe unul de-ai noştri. Dar Rhum nu se simţea al tuturor. Pe ceilalţi îi ura.

Grija lui cea mai mare era să ne aducă nouă fructe şi mâncare. În fiecare zi dispărea în junglă şi se întorcea cu un soi de poame pe care nu le cunoşteam, dar care erau aşa de gustoase, încât le mâncam şi fără nume, ştiut fiind că numele ţine mai puţin de foame decât fructul.

Câteodată, Rhum ne aducea însă mâncare de care noi nu ne apropiam. Ne trezeam cu câte o oală de furnici, sau cine ştie ce larve pe care el, după ce le refuzam noi, le mânca c-o poftă de invidiat.

De multe ori, Rhum umbla pe foarte departe după mâncarea noastră, aşa că venea obosit, abia târându-şi picioarele. Cum intra în tabără ne căuta cu privirea şi, când ne vedea, se apropia fericit, întinzându-ne fructele aduse.

Pentru unii Rhum era o surpriză, neînţelegând de ce n-o şterge la ai lui. De aceea mulţi mă socoteau cel puţin nebun, dacă aveam încredere să-l las să plece în junglă. Rhum câştigase însă încrederea mea. În timpul liber simţeam o plăcere deosebită să stau de vorbă cu el, abia înţelegându-ne, să-l pun să-mi povestească ceva despre tribul sau despre unele taine ale pădurii.

După un timp, am învăţat foarte multe cuvinte ale graiului său, putând să mă înţeleg destul de bine cu el. Despre un singur lucru a refuzat să-mi

vorbească, despre acel hevea pe care îl căutam noi. Când i-l descriam, se cutremura din creştet până în tălpi şi nu mai scotea un cuvânt.

— Hai, amigo, nu vrei să ne faci oameni bogaţi? îi spuse Pedro odată, glumind cu el.

— Trimite-o pe Juana să-l roage. Cred că i-ar da un altoi.

— Cred şi eu. Cine poate să-i refuze ceva Juanei? Ce zici, Rhum, băiatule, o refuzi şi pe Juana?

Numai că Rhum tăcea, nu ştia ce să-i răspundă. E adevărat că nici n-o cunoştea.

Alteori, când jucam zaruri, Rhum se aşeza lângă noi, privindu-ne amuzat. Mai ales când pierdea Angelico şi se înfuria. Îi plăcea mult să-l vadă pe Angelico înjurând furios.

— Ce facem, măi Rhum, nu merg oasele astea deloc, nu-i aşa?

Rhum vedea şi el că ceva nu merge, dar ce putea să facă?

Alteori Angelico îl punea pe Rhum să arunce zarurile în locul lui. Şi dacă se întâmpla să câştige, să vezi scandal!

— Ce vor ăştia? Le e teamă că-i radem, aşa? Bine, mă, dacă faceţi pe nebunii, va juca Rhum.

Şi Pedro îl aşeza în locul lui, punându-l să arunce zarul.

— Angelico – intervenea atunci bătrânul – lasă băiatul, vrei să-l strici?

— Aveţi dreptate, señor, sărea Angelico să-şi reia locul, nu atât din teama de a nu-l strica pe Rhum cât din cauza mâncărimii din palmă, care nu-l lăsa să nu arunce el zarul.

Rhum se amuza teribil, făcând tot ce-i spuneam noi, dar mai ales ce-i spunea Angelico, asociatul său.

Aceste seri de răgaz erau foarte plăcute pentru noi şi au făcut să-l îndrăgim mult pe Rhum.

Dar iată ce s-a întâmplat într-o seară. Indienii s-au apropiat tiptil de tabăra noastră. Abia când am văzut că santinela se cocârjeşte la pământ, zbătându-se, ne-am dat seama că undeva, în apropiere, cineva suflase în sarbacană. Alarma s-a dat imediat, dar mulţi dintre noi nu mai apucară să pună mâna pe arme. Proiectilele sarbacanelor sau săgeţile arcurilor îi trimiteau la pământ. Unii au fost omorâţi în hamacuri, alţii în jurul focului de tabără.

Ţipetele scurte care se auzeau din toate părţile au produs şi ele o panică de nedescris. Cu cine să te lupţi? Armele noastre trăgeau aiurea, împungeau întunericul fără speranţa că vom lovi pe cineva. Indienii, în spatele trunchiurilor, trimiteau moartea în tabăra noastră.

În panica produsă, nimeni nu ştia ce are de făcut, de aceea făcea tot ce n-ar fi trebuit să facă.

Rhum se repezi la mine, mă apucă de mână şi mă trase, speriat, spre coliba pe care o făcuse încă de când ne instalasem aici. M-a împins înăuntru, apoi s-a lungit la pământ, arătându-mi astfel ce trebuia să fac. L-am ascultat, găsind şi eu că e lucrul cel mai bun.

Sărind în picioare, Rhum merse de-l aduse înăuntru pe bătrân, apoi făcu semne desperate lui Pedro şi Angelico. Eram toţi patru în colibă, lungiţi la pământ. Aşteptam să se termine odată toată afacerea asta. Ţineam armele pregătite pentru orice eventualitate.

Deodată, glasul lui Penni răsună în noapte.

— Apă! Aduceţi apa la mine!

Cine o fi fost pe lângă el, la cine o fi strigat, nu-mi dădeam seama. Nu ştiam nici de ce are nevoie de apă. Dar Penni urla mereu:

— Apă! Tu, de colo, împinge aici butoiul!

Am auzit zgomotul butoiului purtat, apoi vocea lui Penni.

— Toarnă aici! Ceilalţi să tragă mereu!

Un foc susţinut se porni atunci de prin celelalte colibe. Am început să tragem şi noi, la întâmplare. Focul din mijlocul taberei se stinse. Întunericul cuprinse tabăra, salvându-ne. Am înţeles de ce voia Penni apă. Săgeţile indienilor nu ne mai puteau găsi.

Aceştia, după ce au văzut că nu ne mai pot face nimic, s-au retras.

S-a lăsat o linişte pe care nimeni n-a îndrăznit s-o tulbure, în afară de Penni, care a strigat adunarea.

Aproape zece dintre noi scăpaseră de povara sufletelor. Mulţi alţii erau răniţi. Aceasta fusese cea mai reuşită incursiune a indienilor.

Penni a urlat mult, înjurându-ne pe noi şi pe indieni, dar n-a mai putut pedepsi santinela care îşi plătise neatenţia.

*

A doua zi plecam. Atacul l-a hotărât pe Penni să dea ultima lovitură. Furia lui şi-o îndrepta mai ales asupra noastră, dar nu avea ce să ne facă, în afară de zecile de sâcâieli de fiecare zi, pe care trebuia să le executăm. La Rhum se uita în aşa fel, încât mă miram că acesta nu paralizează. Şi dacă nu i-a făcut totuşi nimic, am înţeles abia peste două zile de la atacul acela nocturn. Tot de dragul meu nu-i făcuse nimic.

În ziua aceea Rhum plecase, ca de obicei, să ne caute fructe, în locuri pe care numai el le cunoştea. Seara se lăsase, dar el nu apăruse încă în tabără. La început n-am fost intrigat de întârzierea lui, dar când am văzut că întunericul devine opac, am început să mă neliniştesc. Ceilalţi din tabără, care se învăţaseră cu Rhum aşa cum te înveţi cu un sunet care se repetă la nesfârşit, observaseră şi ei lipsa lui.

— Ei, Alec, unde-i Rhum? mă întrebă bătrânul.

— Nu l-am văzut. Trebuie să se întoarcă.

Dar nici eu nu credeam ce spuneam.

Eram destul de neliniştit şi în sinea mea mă întrebam dacă Penni a aflat că Rhum nu s-a întors încă.

— Într-o zi vei atârna ca un fruct copt de creanga unui copac, îmi spuse Angelico. Şi era băiat bun Rhum ăsta... Dracu' să mai ştie...

— Mă enervezi. Angelico, ţi-am spus că se întoarce.

— Te-ai sinucis ca un prost, susţinu el. Iar noi te-am ajutat. Păcat de tine, ai un păr aşa frumos...

Angelico spunea toate prostiile, astea ca să mă mai însenineze.

— Când se întoarce, îl trimit mai întâi la tine să te anunţe c-a venit, îi răspunsei, mohorât.

— Îl aştept, mă asigură el.

Penni a ţinut să-mi aducă la cunoştinţă că ştie de întârzierea lui Rhum. Un trimis al lui veni şi-mi spuse să mă duc până la el.

Când am intrat în cortul lui, Penni patrula nervos, aşteptându-mă. În loc de răspuns la salut, îmi vorbi grăbit:

— Sunt informat că indianul protejat de dumneata a fugit din tabără, după ce şi-a îndeplinit misiunea.

Penni vorbea de parcă Rhum ar fi venit în tabăra noastră ca un trimis special al unei armate instruite, „După ce şi-a îndeplinit misiunea". Desigur, nu credea nici el ce spunea.

— Acum, după ce a dispărut, îmi dau seama că atacul din noaptea trecută n-a fost întâmplător. A fost primul efect al toleranţei mele.

Penni mă privi în aşa fel, încât părea că spune: „Nu cred nimic din tot ce spun, dar poftim de mă contrazice".

Îi era foarte greu să-şi stăpânească aerul triumfător. Ochii lui scăpărau mulţumiţi. Uitându-mă la el, mi-am dat seama că inima lui s-a răcit ca un vulcan stins şi că nu trăieşte decât pentru a-i stârpi pe băştinaşi, pentru liniştea regiunii şi gloria lui. Ura lui, care dospise atât de mult în el, se putea, în fine, revărsa.

— Eu – continuă el – după câte îmi amintesc, te-am prevenit la timp în legătură cu consecinţele pe care le-ar putea avea îngăduinţa dumitale, dar nu m-ai ascultat. Iată, a sosit clipa în care va trebui să dai socoteală.

— Señor comandant, nu înţeleg de ce vă alarmaţi. Chiar eu l-am trimis pe Rhum într-o regiune mai îndepărtată, pentru a-mi aduce nişte fructe care lipsesc de pe aici.

— Nu am dovezile necesare pentru a crede tot ce-mi spui. Ce fructe?

— Eu nu fac decât să vă aduc la cunoştinţă faptele. Fructele nu ştiu cum se numesc, dar vă asigur că-s foarte bune.

— Voi avea în curând prilejul să verific tot ce-mi spui.

— Nu mă îndoiesc că-mi veţi da dreptate. Dar va trebui să ţineţi cont că în pădure i se poate întâmpla orice. De unde vom şti noi că n-a fost răpus de cine ştie ce fiară şi că, dimpotrivă, a fugit la tribul său? Dovada vinii lui o vom avea abia după ce vom prinde tribul.

— Pe mine nu mă interesează ce s-a întâmplat cu el. Pentru mine important este numai faptul că nu s-a întors în tabără. Cum îmi dovedeşti dumneata că a fost rănit sau omorât în junglă?

Iată o întrebare care mă punea în grea încurcătură. Într-adevăr, cum?

— Va trebui să-mi daţi răgazul să-l caut. Altă posibilitate nu am.

— Nu cred să mai fie timp pentru aşa ceva. Dacă dai de urma lui Rhum până în zori, vei fi salvat.

Numai un nebun ar fi crezut c-aş fi putut găsi noaptea urmele unui om dispărut în pădure. Ştia şi Penni că este imposibil, dar îşi pusese în gând să mă piardă.

— Noaptea va fi imposibil să fac ceva, i-am mărturisit eu. Mâine însă...

— Nicio amânare nu va fi posibilă. Dacă până mâine, în zori, Rhum nu va fi în tabără, vei fi judecat.

Am vrut să mai spun ceva, dar zâmbetul lui satisfăcut mi-a arătat că-i inutil.

Calm, cât am putut de calm, am salutat şi, întorcându-i spatele, am plecat.

Profesorul, Angelico, Pedro s-au strâns în jurul meu imediat ce am ieşit de la el. Pe figurile lor vedeam îngrijorarea.

— Ei, Alec? mă întrebă Pedro, luându-mă pe după gât, parcă pentru a mă asigura de sentimentele lui.

— Un măgar!

— Dar un măgar care poate lovi cu copita, îmi atrase Pedro atenţia.

— Din păcate, chiar aşa e, Pedro. Dar ce să fac? Vrea să-mi vină de hac.

— Asta n-o să poată! Şi-apoi, cine-i Penni ăsta? Nu uita că mai sunt şi eu aici.

— Şi eu, aminti Angelico.

Angelico tremura de-i clănţăneau dinţii, dar venise să afle ce-i cu mine. Mă înduioşă.

— Nu cred să mai putem face ceva. Angelico. Numai soarta să ne ajute... sau Rhum.

— Ei, am spus eu mereu că rişti să-ţi pierzi sufletul, dacă-l păstrezi în desaga altuia, spuse Angelico filosofic, scărpinându-şi chelia. Sufletul trebuie să ţi-l păstrezi în buzunarul tău, băiatule.

Ciudat era Angelico la supărare. S-ar fi certat mai ales cu acela pe care îl compătimea.

S-au adunat toţi trei în jurul hamacului meu, discutând, făcând tot felul de calcule.

După mai multe socoteli, Pedro încheie discuţia, dându-mi o idee care-mi trecuse de altfel şi mie prin cap, încă din prima clipă.

— Trebuie să fugi, Alec.

— Unde, Pedro?

Nu mă îndoiam că Penni avea deja un om sau doi care stăteau cu ochii pe mine. Dar, pe lângă asta, unde să fug? Dacă m-aş fi dus înapoi, în colonie, aş fi fost prins acolo. Dacă aş fi plecat pe cont propriu la Belem, aveam de asemenea destul de puţine şanse să ajung.

— Mergem împreună, Alec, sări Pedro.

M-am uitat la el ca trăsnit. Cum, Pedro era gata să lase totul baltă, acum când se apropiase atât de mult de ţintă, numai să mă salveze pe mine? Renunţa el la frumoasa Juana?

M-am uitat la Pedro şi-mi venea să-i sar de gât, nu pentru că aş fi vrut să vină cu mine, să mă salveze şi să piardă el totul. Nu, asta n-aş fi admis nici în ruptul capului. Dar mă mişca sinceritatea lui.

— Eşti nebun, Pedro. Nu ştii că în cel mult două săptămâni veţi avea hevea?

Pedro tăcu însă, dând uşor din cap, semn că nu mai credea în copacul pe care de atâta vreme îl căutam, încercă să mă consoleze în felul lui:

— Lasă Alec, mergem în Belem şi deschidem crescătoria de rechini.

— Pedro! Fii serios!

— Are dreptate Miguel, e o afacere bănoasă, pe care îmi pare rău c-am neglijat-o.

— Ascultă, cred că nu vrei să te minţi şi pe tine.

— Şi unde ar fi răul, Alec? Până aici n-a fost totul o minciună?

Încercam să descifrez zâmbetul acela vag de pe chipul lui, dar nu ştiam ce să mai cred.

— Aşa vom face, Alec. Trecem prin colonie şi-l luăm şi pe Miguel. E un băiat bun, nu-i aşa? Chiar tu ai spus despre el că-i un băiat bun. Şi mai ales cred că se pricepe la rechini.

— Señor profesor, scoteţi-i din cap toate prostiile astea. Pedro trebuie să meargă mai departe.

— Ştiu eu, Alec, ce-ar fi mai bine să facă? Câteodată gândesc ca Pedro. Eu, să spun drept, am să mă duc mai departe după hevea, deşi nu ştiu ce-o să se mai întâmple. Voi, însă, puteţi să vă întoarceţi. Am să vă las adresa unde să mă căutaţi când ajungeţi acasă. Veţi fi totdeauna bine veniţi. Mai ales, tu,

Pedro, care eşti un specialist în floră ecuatorială şi tropicală. De tine avem mare nevoie la grădină.

— Dar eu, Alec? Merg şi eu, nu-i aşa? se alarmă Angelico, văzând că el nu intră în planurile noastre de viitor. Merg şi eu cu voi!

— Mergi şi tu, îl asigură Pedro.

— Atunci ce mai stăm?

Dar lucrurile nu erau chiar aşa de simple. Mai ales pentru că mie nici nu-mi trecea prin cap să-l fac pe Pedro să-i scape norocul din mână. Prea era la doi paşi de el. De aceea le-o tăiai scurt:

— Nici nu mă gândesc să fug, asta s-o ştiţi de la început. Nu mi-e teamă de Penni.

— Ce înseamnă asta, Alec? sări bătrânul. Ce înseamnă că nu ţi-e frică? Aici el e legea. Cred că-ţi dai seama ce va fi judecata din zori. O mascaradă. Ar putea foarte simplu mai întâi să te spânzure şi apoi să te judece. Ar fi tot una.

— Dar tot nu voi fugi. Nu vreau să fiu laş. Eu mi-am făcut-o, eu o plătesc.

— Ce nebun?! se minună Angelico, şi plecă în tabără, să mai afle veşti.

— Hai, Alec, lasă gogoşile. Trebuie s-o ştergem. Rămâne señor profesor să meargă mai departe. Ştie el ce are de făcut.

— Nu mai insistaţi, că nu voi fugi. Haideţi, mai bine ne culcăm, să fim mâine odihniţi.

Şi ca să le arăt că asta era ultima mea hotărâre, m-am sculat din hamac şi am început să mă plimb.

Am observat atunci un individ care ne privea şi mi-am dat seama că trebuie să fie omul lui Penni. Am fost şi mai sigur că este aşa atunci când am văzut că el schimbă santinela. Ştiam că ăsta era pretextul sub care ne putea spiona în voie.

— Uite, Pedro, ăsta va fi santinelă la noapte. Să nu crezi că Penni l-a pus fără niciun motiv.

— L-am tot văzut eu că se zgâieşte la noi. I s-a urât cu binele!

Angelico venea spre noi aproape în fugă.

— Ce-i, Angelico?

— Ascultaţi! L-am văzut pe Falla intrând în tabără.

— Acuma?

— Da. Mi s-a părut că se apropie tiptil.

— De unde să vină la ora asta?

— Ştiu eu?

Tuturor ni s-a părut ciudată apariţia lui Falla acum, când demult trebuia să fie în tabără.

— Crezi că e în legătură cu Rhum?

— Asta aş vrea să ştiu, am mărturisit eu.

— Unde s-a dus Falla? întrebă profesorul.

— La început a lăsat impresia că se duce la el, dar după puţin l-am văzut furişându-se către cortul lui Penni.

— Atunci e clar, se lămuri Pedro.

— Banditul! Criminalul! Derbedeul!

Bătrânul era furios. Nici noi nu eram mai liniştiţi, dar nu aveam ce face. După ce eu am refuzat mai multe planuri de fugă, am ajuns la concluzia că nu trebuie să stăm toţi la un loc, pentru a nu trezi bănuiala. Şi aşa, acela care fusese numit santinelă se cam uita chiorâş la mine.

— Atunci ce ai de gând să faci?

— Ştiu eu, Pedro? Deocamdată să aştept. Încă mai sper ca Rhum să fie înapoi înainte de revărsatul zorilor.

— Ascultă, Alec, dacă până după miezul nopţii nu vine, trezeşte-mă. Vedem noi ce-o să facem.

— Bine, Pedro.

Bătrânul şi Angelico s-au întins şi ei să doarmă. Peste puţin, Angelico, obosit probabil şi de emoţiile de peste zi, începu să sforăie îngrozitor.

Eu m-am aşezat pe marginea hamacului şi am rămas aşa, golit de orice gând şi sentiment. Ba mint, mai trăia în mine un sentiment, curiozitatea. Era singurul care supravieţuise. Nu-mi păsa de pericolul care mă păştea, mă urmărea gândul să mă salvez, în eventualitatea că nu se va întoarce Rhum, şi, culmea, nu aveam niciun gând urât pentru el. Îl aşteptam din clipă în clipă să apară, cu toate că raţiunea îmi spunea că aştept în zadar.

Am aprins o ţigară şi am rămas încă mult timp în tovărăşia ei. Mă gândeam că numai condamnaţii la moarte ştiu cu adevărat ce înseamnă o ţigară. Nici moartea n-ar mai fi aşa de veşnică, dacă am putea fuma pe lumea cealaltă.

Apoi mă gândii la o mulţime de alte fleacuri, la viaţă, la fericire, la avere, la iubire, adică la ceea ce nu aveam şi nici nu speram să am. Când le ai, nu mai gândeşti la ele, şi eu aş fi preferat să nu mă gândesc, dar iată că stau aici şi fumez aşteptând zorile. În definitiv aveam nevoie să mă gândesc şi la nimicuri, acum când sunt în pragul morţii...

M-am gândit apoi la Pedro, la Angelico, la profesor. La Pedro, mai ales, pentru că pe el îl iubeam mai mult.

Mi-a venit apoi să râd când am văzut că am devenit sentimental, dar mi-am revenit imediat. Am început să mă gândesc la fel de fel de „cuvinte din urmă". Mă gândeam că oamenii mari, înainte să moară, se îngrijesc să spună ceva care să rămână în istorie. Citisem odată, într-o carte, ultimele cuvinte ale unor oameni celebri. Aşa ceva ar trebui să spun şi eu mai înainte ca funia să se strângă prea tare în jurul gâtului meu. Cred că am pierdut o bucată

bună de timp căutând „vorbe celebre”, dar capul meu uscat n-a scos niciuna. Am să mor ca un păcătos, nimeni n-o să audă c-a existat vreodată un seringhero care a venit aici după avere. Probabil că pământul va continua să se-nvârtească, chiar dacă nu se va afla că am fost un om mare. Şi ce, nu sunt un om mare numai pentru că nu pot să scot „vorbe celebre”? Parcă nu voi spune ceva deosebit şi al dracului de folositor dacă voi striga băieţilor:

„Plecaţi acasă, seringhero! Aici nu vă aşteaptă nimic bun. Nu vedeţi cine strânge averea? Voi umblaţi prin junglă pişcaţi de muşte, ameninţaţi de fiare, pândiţi de reptile, urâţi de băştinaşi, în timp ce negustorul stă la Belem şi face avere. Acasă, băieţi; hevea e o iluzie!”

Zău, astea vor fi vorbe mari, şi dacă ele vor ajunge la Belem, poate vor salva mulţi nenorociţi care sunt gata să pornească pe Amazon, în căutarea acestei iluzii care se numeşte hevea.

Liniştit şi convins că voi pieri ca un om mare, am început să moţăi, răzbit de oboseala zilei. Dar nu mă hotărâm să adorm. Odihnă voi avea destulă...

Dar mai aveam un motiv pentru care nu voiam să mă culc. Nu ştiu de ce îmi intrase în cap că Rhum, chiar dacă avea intenţia să fugă, nu se poate să nu se întoarcă să pândească din pădure ce se întâmplă cu mine. Văzându-mă – speram eu – nu va mai putea pleca şi se va întoarce. Probabil că întotdeauna condamnaţii au asemenea speranţe.

M-am gândit apoi la purtarea lui Rhum din ultimul timp şi am început abia acum să interpretez fapte şi gesturi peste care trecusem uşor. Abia acum îmi aminteam că era din ce în ce mai trist, că după fiecare întoarcere din pădure era tăcut şi mă ocolea. Plănuise să fugă şi avea remuşcări? Îl durea că avea să-şi calce jurământul?

Pe măsură ce descopeream toate astea, gândul că Rhum nu se va mai întoarce punea stăpânire pe mine. Suferam, şi nu pentru ce avea să mi se întâmple peste câteva ore, cât pentru credinţa mea înşelată. De ce îşi călcase jurământul? Doar el nu avea nevoie de bani. Asta mă ardea rău de tot.

Gândul morţii nu mă mai speria. Ne învăţasem, probabil, unul cu altul, ea să mă tot pândească, eu s-o tot înşel. Mi se pare că până la urmă tot o să mă prindă. Nu mă aştepta ea în spatele fiecărui copac sau tufiş? Mă învăţasem cu prezenţa ei, aşa cum te înveţi cu un junghi.

În noaptea aceea nu mă deranja decât privirea iscoditoare a santinelei care mă păzea mai mult pe mine decât tabăra. Era un zbanghiu cu care nu mă puteam suferi. Asta ştia probabil şi Penni, de l-a pus tocmai pe el să mă păzească. M-a îndârjit totuşi grija cu care mă urmărea să mă piardă. Eram sigur că odată cu prima rază de soare care va străbate perdeaua pădurii, voi fi arestat. Şi cum judecata nu avea aici o procedură prea complicată, numai după câteva ore voi atârna de braţul copacului din mijlocul taberei. Ce

simplu! Parcă îi vedeam pe ceilalţi plecând cu mâinile în buzunare să-şi ia masa de dimineaţă, uitând de cadavrul care se va clătina în adierea vântului. Pentru mine nu vor avea decât cuvinte ironice, sau vor discuta aşa cum discuţi despre un nebun. Mi-am lăsat pielea la discreţia unui băştinaş... Şi nebunii nu trebuie regretaţi decât cât sunt în viaţă. Masa îi aşteaptă, zarurile trebuie aruncate, ordinele îndeplinite. Numai Pedro stă trist şi discută cu Angelico despre mine. Tocmai el, care aş vrea să uite primul. Are şi aşa prea multe, bietul Pedro.

Mi s-a părut apoi că zăresc ceva mişcându-se în cortul lui Penni. Mă spiona chiar el? Asta m-a înfuriat mai mult ca tot ce-mi făcuse până atunci. Îmi venea să mă duc la el şi să-i spun: „Ai învins". Mai ales mi-ar fi plăcut să-l fac să treacă peste simulacrul de judecată la care trebuia să fiu supus în zori. Să fiu spânzurat fără ceremonie.

Şi aşa aş fi făcut până la urmă, dacă n-aş fi auzit în spatele meu un foşnet de frunze. Uşor, ca o părere, aşa cum numai fiarele sălbatice şi băştinaşii ştiu să-l facă. Am privit încordat în pădure, dar n-am putut să văd nimic. În faţa mea era o pată neagră, de nepătruns. Un timp nu s-a mai auzit nimic, dar nişte ciocănituri ciudate la vreo treizeci de paşi mi-au atras iar atenţia. Am rămas nemişcat, trăgând cu urechea. Santinela se oprise din mers şi se aşezase în apropierea focului. Din nou au răsunat în noapte acele ciocănituri pe care n-aş putea să le compar decât cu zgomotul ciocănitoarei. Bătăi repetate în scoarţa unui copac.

Sunetele erau discrete, parcă scoase numai pentru mine. M-am bucurat că santinela nu auzise nimic, sau nu dădea importanţă sunetelor care se mai repetară încă. Mi-am zis că erau un semnal. Cui i se adresau, dacă nu mie? Să fi venit, într-adevăr, Rhum? Atunci de ce nu se apropia? De ce nu venea la mine? Nu vede că-l aştept?

M-am gândit dacă să mă duc, sau nu, după semnalele care mă chemau. Dacă era o cursă? Ei şi? Acum sau în zori nu va fi acelaşi lucru? Şi încă în zori va trebui să privesc rânjetul satisfăcut al lui Penni.

M-am apropiat tiptil de locul unde dormea Pedro.

— Pedro! l-am mişcat eu, încet.

— Ce-i? Fugim? mă întrebă el, încă buimac.

— Nu. Ascultă!

Am ascultat amândoi ciocăniturile.

— Ce crezi că sunt? Or fi pentru mine, sau e o pasăre oarecare? Nu cunosc nicio pasăre care să scoată astfel de sunete.

— Şi la ora asta?

— Atunci? Ce să fac?

— Du-te! Dacă nu vrei să fugim, nu văd ce ar fi putut fi mai rău. Merg şi eu.

— Nu se poate. Tu trebuie să-mi ajuţi să plec.

— Cum?

— Mă duc şi mă aşez la locul meu; în locul în care am stat până acuma.

— Ei şi?

— Când am să-ţi fac semn, faci un salt şi vii să te aşezi în locul meu. Eu am să mă trântesc la pământ. Santinela nu vede în întuneric cine este. Se va mulţumi să vadă un om şi va crede că-s eu. Stai până când dispar, apoi te duci şi te culci.

— Bine, Alec. Să spun drept, nu-mi place deloc combinaţia asta. Trebuia s-o ştergem frumuşel toţi trei. Uite, pe aici, prin spatele colibei mele. E foarte uşor.

— Nu vreau, Pedro. Hai, pregăteşte-te!

M-am aşezat iar la loc, făcând puţin zgomot, aprinzându-mi ţigara, scăpărând tare amnarul.

Am prins un moment prielnic şi atunci i-am făcut semn lui Pedro, care dintr-un salt era în locul meu. Eu m-am trântit pe burtă la doi paşi de el, în umbra pădurii. Am stat un timp nemişcat, cu inima bătând să-mi spargă pieptul. Pedro mi-a luat repede ţigara de jos şi a început să pufăie, stând în aceeaşi poziţie în care stătusem eu.

Semnalele au răsunat şi mai aproape, şi mai insistent. Probabil că cel care le trimitea observase manevra noastră şi ne înţelesese planul.

Trebuia să plec.

— Adio, Pedro, i-am şoptit eu.

— Adio, Alec.

Era prima dată când mă încumetam să plec singur în pădure şi, trebuie să recunosc, cu inima strânsă de emoţie. Iarăşi zgomotele acelea mărunte ale pădurii! Am ezitat o clipă, dar apoi m-am hotărât: „Înainte sau înapoi este acelaşi lucru pentru mine” mi-am zis. Şi-am pornit.

Cred că bătăile răsunau destul de aproape, dar mi-am dat repede seama că pe măsură ce mă apropiam de ele, se îndepărtau. Semnalul se auzea din ce în ce mai tare, dar din ce în ce mai departe.

„Ce urmăreşte?”

M-am îndreptat iar către locul unde se auzeau, dar din nou le-am auzit mai departe.

„Cred că nu-şi bate cineva joc de mine”.

Îmi trecuse prin cap că Penni, pentru a-şi justifica şi mai mult condamnarea, mă atrăsese aici ca să poată dovedi că am încercat să fug. Ce puteam să gândesc altceva? Căci dacă m-ar chema Rhum, de ce s-ar ascunde

de mine? Sau dacă vrea să mă piardă, de ce n-o face şi aici? Ar putea s-o facă acum, când strigătul meu s-ar pierde în-pădure, ar ajunge în tabără din atâtea părţi, că oamenii n-ar şti încotro s-o apuce. Şi asta ştia şi Rhum, acest fiu al pădurii, care îi cunoştea toate tainele.

Am înaintat cu încăpăţânare, indignat chiar că cel care mă atrăgea în noapte nu se arăta. Tare aş fi vrut să-l privesc o dată în faţă. Să-l privesc în ochi atunci când m-o lega să mă ducă în faţa tribului.

Cu toată hotărârea mea de a înfrunta orice pericol, de la un timp mi-a fost frică şi am scos revolverul. Sunetele mi se păreau din ce în ce mai stranii, din ce în ce mai ameninţătoare. Era totuşi clar pentru mine că acela care ciocănea vrea să mă ducă undeva. Unde? Vom vedea.

Locul îl cunoşteam oarecum, pentru că mergeam înapoi, pe drumul pe care îl deschisesem prin pădure, în înaintarea noastră. Ştiam că în curând voi ajunge într-un luminiş în care altădată poposisem.

Nu mă înşelam. După un arbore puternic, în faţa mea se deschise luminişul pe care îl cunoşteam.

Mi-a fost teamă să intru direct în el, să stau deschis în bătaia razelor de lună. Cel care bătea s-a oprit şi el, nu s-a mai depărtat, dar ciocănea într-una. Aveam senzaţia că aici se va întâmpla ceva cu mine, şi asta mă făcea să ezit. Atent, mergând mai întâi în umbra copacilor din lizieră, am înaintat puţin, scrutând încordat în jur.

Dar ciocăniturile amuţiră. Acum încotro? Am aşteptat în zadar să reînceapă. Pădurea rămase tăcută, parcă era şi ea curioasă să ştie ce se va întâmpla cu mine.

Dar iată, la cincizeci de paşi de mine în marginea cealaltă a pădurii s-a mişcat ceva. Un fior brusc m-a săgetat.

„O fiară?"

Mogâldeaţa se mişca în direcţia mea, făcându-mă să ridic grăbit revolverul.

Dar n-am apucat să trag. Cineva mi-a sărit în spate, paralizându-mi orice mişcare şi, mai înainte să-mi dau seama ce se petrece cu mine, m-am trezit la pământ. Deasupra mea era un corp greu, care cu o putere excepţională îmi prinsese mâinile la spate. Nici n-am încercat măcar să scap. Simţeam că cel care mă doborâse era atât de puternic, că n-aş fi putut face nimic. Adio viaţă!

Dar când a văzut că sunt cuminte şi-a slăbit puţin strânsoarea şi mi-a şoptit:

— Nu frică... fraţi. Rhum... Rhum aici, repetă el, ridicându-se în picioare şi arătându-mi cu mâna în direcţia mogâldeţei care se mişcase.

— Unde e? am sărit ca ars.

Ce bine că în timpul cât stătuse Rhum la noi învăţasem câteva cuvinte din limba lui!

— Rhum aici, arătă iar uriaşul spre umbra care se mişca.

M-am repezit într-acolo.

— Rhum rănit!... Rhum rănit!... strigă el după mine.

Din câteva salturi am fost lângă el.

— Rhum!... Rhum!... am ţipat eu cât am putut.

M-am aplecat asupra lui, l-am mişcat, cred că i-am adus înapoi sufletul care tocmai voia să-l părăsească.

— Rhum!

Respiraţia lui grea, obosită, m-a anunţat că n-o mai duce mult. L-am târât puţin în bătaia lunii, ca să-i văd faţa. Am văzut însă şi altceva, care m-a făcut să înţeleg tot ce se întâmplase. Din umărul drept, dintr-o rană de glonţ, se mai scurgea încă sânge. Rhum era rănit, fusese atacat. În mână avea încă ramura cu poame pe care voia să mi-o aducă.

— Rhum! Rhum! am strigat iar.

Ochii lui s-au deschis numai o clipă, m-au văzut şi apoi s-au închis pentru totdeauna. Da, i-am văzut închizându-se pentru totdeauna, şi erau fericiţi, pentru că mă văzuseră.

Pentru prima dată în viaţa mea am înţeles că arsura aceea care te frige şi te străbate până la inimă, făcând-o să se strângă ca un şoric pe jăratic, e durerea.

„Ah, Falla, îmi plăteşti tu!”

*

După ce m-am mai liniştit, primul meu gând a fost să găsesc un mijloc pentru a scăpa trupul lui Rhum de foamea fiarelor. Pentru că nu aveam cu ce să-i sap o groapă, m-am gândit să fac un foc şi să-l ard. Am plecat după lemne, care se găseau destule pe jos, uscate sau putrezite. Dar, când m-am întors cu braţul de uscături să pregătesc rugul... dumnezeule! Rhum nu mai avea cap. Cineva i-l tăiase şi-l furase. Vă închipuiţi ce plăcut a fost să-l găsesc aşa, în mijlocul pădurii.

Nu mă îndoiam că acela care îi luase capul era chiar uriaşul care mă doborâse.

M-am uitat în toate părţile, dar n-am văzut pe nimeni. Probabil că-şi luase ce-i trebuia şi se dusese.

Am continuat totuşi să fac ceea ce-mi pusesem în cap, aşa că după o jumătate de oră flăcările rugului rupeau din corpul lui Rhum.

M-am aşezat pe un trunchi, privind rugul care se încingea din ce în ce.

E imposibil să ştiu cât am stat aşa, până când din spate, fără ca eu să aud ceva, s-au apropiat indienii. A fost foarte uşor să pună mâna pe mine, să mă facă pachet şi să mă ducă unde au voit. De altfel, n-am făcut niciun efort să mă apăr.

Mersesem o bucată bună, când mi-a venit în cap să încerc să scap din legăturile care mă cam strângeau. Numai că mi-am dat repede seama că totul ar fi în zadar. Eram legat cu o funie groasă din păr de piaçoba[35] şi asta ştiam că nu se rupe cu una cu două. Am stat cuminte până când am ajuns în tabără. La lumina primelor raze de soare am văzut cel mai tragic tablou pe care-l poate vedea un om.

M-am trezit în mijlocul unor schelete parcă atunci înviate şi care abia se mişcau. M-am trezit în mijlocul acelora pe care noi i-am înfometat şi atunci, în clipa aceea, am avut deodată, în faţa ochilor, consecinţa lăcomiei noastre.

Nu cred că am fost vreodată mai îngrozit ca atunci când priveam acele cadavre care se zgâiau la mine cu ochii înfundaţi în cap şi aproape stinşi. Mă gândeam că nu există foc în iad care să ne poată arde păcatele noastre creştineşti.

Ştiam că va trebui să mor în curând şi am simţit a mare bucurie, gândindu-mă că pot să fac prima faptă mare din viaţa mea, să hrănesc cu mine burţile lor supte care li se lipeau de şira spinării. Da, da, voi fi folositor! prin asta simţeam că voi răsplăti, în fine, vina de a fi pornit la vânătoare de oameni.

Când cădeau câte unul, doi, nu-mi dădeam seama ce facem, dar acum, văzând în ce stare i-am adus pe bieţii indieni, numai ca să le luăm blestematul acela de suc, îmi venea să urlu. De-ar termina mai repede cu mine! Aş scăpa de gândurile astea negre. De ele mă temeam mai mult ca de orice acum. Numai că ei nu voiau să mă scape, şi nici nu voiau să se sature cu mine.

M-au dus şi m-au legat de un trunchi, în apropierea arborelui pe care îl căutam, dar la care nu m-am uitat, ca la ceva blestemat. Două lucruri mi-au atras atenţia. Mai întâi lipsa copiilor, care sunt foarte numeroşi în triburile băştinaşilor. Când intri într-un trib, printre alte lucruri care-ţi atrag atenţia sunt şi copiii, care atârnă în traiste prinse de gâtul femeilor şi din care le privesc curioşi. Probabil că pieriseră cu toţii. Apoi m-am mirat văzându-i pe toţi mestecând într-una nişte frunze pe care nu le cunoşteam, şi pe care le smulgeau dintr-o tufă. Mi-am adus aminte mult mai târziu că trebuie să fie

---

[35] *Piaçoba* – palmier care creşte în special în bazinul lui Rio Negro. Englezii făceau mult comerţ cu acest păr, care dădea o funie elastică şi rezistentă la putrezit. (n.a.).

frunze de coca[36], pe care mi le recomandase bătrânul odată, când mă durea stomacul.

Mi-au atras apoi atenţia nişte tânguiri de jale, însoţite de bătăi de tobă care nu se mai terminau. Toba o bătea un indian tânăr, care punea mare zel în treaba asta. N-am înţeles despre ce era vorba şi nici pe cine bocesc, până când n-a apărut uriaşul purtând capul lui Rhum. Am rămas amândoi foarte surprinşi când am dat cu ochii unul de altul. Mi-am dat seama că indienii care m-au prins nu erau înştiinţaţi de el şi că au dat pur şi simplu de mine în pădure. Prima lui grijă a fost să-mi arate capul pe care îl adusese în tabără, dar m-am îngrozit. Nu puteam să concep că acela era capul lui Rhum. Am asistat cu această ocazie la înmormântarea lui.

Înmormântarea nu s-a deosebit cu nimic de aceea a unui om întreg, ei considerând probabil că înmormântând capul, înmormântează şi trupul.

Capul lui Rhum a fost pus pe un fel de targă din crengi. Indienii urlau şi băteau tobele, învârtindu-se în jurul lui. Credeam că n-o să se mai termine procesiunea asta, dar am văzut imediat de ce se prelungea atâta. Între timp, câţiva săpaseră într-o colibă o groapă, în care a fost depus capul. M-a surprins că ei au socotit procesiunea terminată, fără ca să fi aruncat măcar un pumn de pământ peste el. Tot ce s-a pus în groapă au fost armele lui Rhum, pe care le adusese uriaşul. În uşa colibei au pus frunze mari de palmier, semn că acolo este un mormânt. Am observat mai multe asemenea colibe.

Tot timpul cât a durat înmormântarea lui Rhum, bubuiturile tobei şi strigătele celui de la uşa colibei n-au încetat o clipă.

— Ce-i acolo? l-am întrebat pe uriaş, mai mult din ochi şi prin gesturi decât prin cuvinte.

— Marele Vraci bolnav. Marele Vraci bolnav, îmi spuse el, văicărindu-se.

Am înţeles atunci că indianul din uşa colibei nu făcea altceva decât să gonească boala vraciului, adică spiritul rău cuibărit în acesta.

El era viitorul vraci, pregătit în mod special de vraciul bătrân ca să-i ia locul după ce va pieri. Aş putea să jur că tânărul viitor vraci nu avea carne pe el nici cât o broască. Oase înşirate îmbrăcate în piele. Mă miram de unde are putere să mai ţipe şi să mai lovească în toba pe care o ţinea între picioare. Nicio clipă n-a încetat să facă acest lucru, până către seară când Marele Vraci a murit şi când tot tribul a fost cuprins de o jale de nedescris. Ţipetele şi urletele de durere te înfiorau, iar tobele şi fluierele de bambus făceau atâta larmă, încât mă miram că nu se aude până în tabăra noastră.

---

[36] Coca – arbust care creşte ca o tufă şi ale cărui frunze conţin cocaină. Indienii îi mestecă frunza pentru a-şi potoli foamea. (n.a.).

Uriaşul meu se tăvălea pe jos, îşi tăia faţa, urla cuprins de-o durere de nedescris. Şi ca el, toţi ceilalţi. Uitaseră de ei, de durerea lor.

Cu mare cinste l-au scos şi l-au întins într-un hamac, lăsându-l acolo.

N-am văzut niciodată un tată să-şi plângă aşa de dureros copilul, sau un copil tatăl, cum îl plângeau ei pe Marele Vraci. Umbrele astea, în care nu credeam că mai poate sta durerea, sufereau mai mult decât pentru orice altă suferinţă a lor.

Dar dintre toţi cei care îşi arătau cel mai mult durerea erau câţiva indieni tineri, la care am observat mai târziu multe ciudăţenii şi de care am aflat să sunt tot ucenici de-ai vraciului. Erau vreo patru.

Când a venit timpul prânzului, am văzut la unul din ei un fel foarte ciudat de a mânca. Lua făină de manioc şi o punea pe picior, apoi îşi lua piciorul cu mâinile şi îl ducea la gură. În loc să mănânce cu mâna ca toţi ceilalţi, el mânca făina lingând-o de pe picior. Era o treabă destul de grea pentru că, slăbit cum era, dusul piciorului până la gură era pentru el un efort deosebit. De aceea mânca rar, răsuflând greu după fiecare „îmbucătură".

L-am întrebat pe uriaş ce-i cu el.

— Luna... Luna...

El spunea mai multe, dar din gesturi şi din cuvintele pe care le prindeam din când în când am înţeles că luna trebuie să crească şi să descrească de şase ori pentru ca el să nu mai mănânce aşa. Mâncatul maniocului cu piciorul era una din probele pe care trebuia să le treacă un tânăr care voia să ajungă vraci. În tot acest timp de şase luni, el nu mânca decât manioc.

Uriaşul se uita la cei patru învăţăcei cu un respect deosebit.

Am observat mai apoi că un altul mânca în acelaşi fel, dar nu manioc, ci peşte. Nu ştiu de unde îl avea. Acesta n-a mâncat, cât timp am stat cu ei, decât peşte.

Uriaşul mi-a povestit că cel care mânca peşte mâncase mai întâi, şase luni, manioc, aceasta fiind cea de a doua treaptă a probei.

Ceilalţi doi mestecau încontinuu frunze de tabac şi înghiţeau sucul acestora.

Probabil că din cauza asta erau ca narcotizaţi, îşi bălăbăneau capetele în dreapta şi în stânga şi bolboroseau cuvinte de neînţeles. Starea lor era cea mai jalnică. Eram convins că nu vor trăi decât o zi, cel mult două.

Masa la care am asistat a fost plină de surprize pentru mine. Tot ce au făcut acei tineri indieni era ciudat şi mă uimea. Dar nu am rămas mai puţin mirat, când la ceilalţi, la indienii de rând, ca să-i numesc aşa, am observat o ciudăţenie şi mai mare.

După ce au mâncat cele câteva fructe pe care le aveau şi câte o bucăţică de carne, am văzut că toţi aveau nişte bile de mărimea unei alune pe care o

înghiţeau. În primul moment am crezut că sunt chiar alune, dar mi-am dat seama că nu-s, după ce mi-au dat şi mie să mănânc. Erau, nici mai mult nici mai puţin decât bile din pământ, pe care le mâncau. Nu-mi dădeam seama dacă era pământ special preparat sau luat din locuri unde el are o anumită compoziţie. Mai târziu am aflat că ei îşi completau anumite minerale care le lipseau din corp şi pe care nu le găseau în nicio plantă, mâncând pământ.

Seara, uriaşul a venit la mine să-mi spună că m-a salvat.

— Spus tu bun Rhum. Tu bun Rhum.

Nu ştiam cui i-a spus, dar îmi dădeam seama că cei din trib ştiau cum m-am purtat cu Rhum. Asta m-a convins că bănuiala mea mai veche era adevărată. De mai multe ori am avut motive să cred că Rhum, plecând după fructe, poposea câteodată în tribul lui şi le povestea cele întâmplate. Mi-am dat seama mai ales când, odată, Rhum mi-a adus făină de manioc preparată, pe care n-ar fi putut-o pregăti în junglă. Acum a fost de ajuns să le spună uriaşul cine sunt, ca să-i oprească să-mi facă vreun rău.

— Spus tu bun Rhum – repeta mereu uriaşul, însoţindu-şi cuvintele cu gesturi largi.

— Eu vreau plec, îi spusei şi eu, când am văzut că mă bucur de simpatia lor. Vreau plec.

— Nu pleci tu, îmi spuse el. Tu văzut mort Nubu.

N-am înţeles ce vrea să-mi spună decât mai târziu, peste vreo săptămână.

— Nubu moare tu văzut. Tu văzut, spus diavol alb, Nubu mort.

Vasăzică ăştia eram noi, diavoli albi. Bine cel puţin că ne-au spus pe nume. „Diavoli albi", nici că ni se potrivea altceva mai bine decât „diavoli albi".

Am dormit în seara aceea gândindu-mă la cuvintele uriaşului care-mi spusese „Nubu moare", dar tot n-am putut dezlega înţelesul lor.

A doua zi, am asistat la o nouă probă a viitorilor vraci. Cei doi tineri care se alimentau cu frunze de tabac trebuiau să suporte două încercări deosebite.

Încă din zori, un rug imens ardea în mijlocul tribului. Indienii au început să danseze în jurul lui, mişcându-se greoi şi cântând uşor, fără putere, căci erau vlăguiţi. Tobele băteau şi ele tragic, lipsindu-le parcă vioiciunea pe care le-o cunoşteam. Dansul şi cântecul a ţinut până când rugul a ajuns o grămadă imensă de jar, pe care au împrăştiat-o într-o dâră lungă de treizeci de picioare cel puţin.

Mă uitam curios la toate astea, când un gând ascuţit mi-a trecut prin minte. Dacă procesiunea era pentru mine? Dacă „diavolul alb" va trebui să moară, ispăşindu-şi astfel vina de a-i fi omorât? Trebuie să mărturisesc că

din clipa în care fusesem prins mă obişnuisem cu gândul morţii, dar mi s-a părut îngrozitor, totuşi, să pier aşa, tăvălit în jar.

Numai că indienii nu m-au lăsat mult timp în tovărăşia acestui gând rău. Victima nu eram eu, ci unul din cei doi mâncători de tabac.

Însoţiţi de strigăte vesele şi încurajatoare, el se apropie de pârtia de foc ca un halucinat.

Paşii lui şovăiau, dar nu de teamă, ci de slăbiciune.

Mi-am dat seama imediat ce va urma şi m-am îngrozit. Eram sigur că această umbră nu va putea să treacă pe jar până în partea cealaltă.

Când acesta a făcut primul pas pe jeratic, tobele au prins să bată mai puternic, ei să cânte mai repede, iar fluierele de bambus să tipe şi ele cât puteau de tare.

Un pas, doi, trei, şi iată că tânărul vraci ezită o clipă să mai facă încă unul, se clătină în loc, apoi căzu jos, fără să se mai mişte. Era mort.

Cei din jur nu s-au repezit să-l ridice. L-au lăsat acolo îmbătaţi probabil şi de mirosul de carne friptă care începu să se ridice.

Tânguiri desperate, gesturi care exprimau o durere imensă au însoţit căderea lui. Toate astea exprimau nenorocirea lor de a nu avea un om care să reziste tuturor probelor şi să ajungă astfel vraci.

După eşuarea acestei probe, cel de al doilea indian care se hrănea cu tabac a încercat să treacă un altfel de examen.

Un vas foarte mare, din pământ ars în foc, a fost adus în mijlocul tribului. Greutatea lui mi-am explicat-o imediat, când am văzut că mai bine de jumătate era plin cu apă. Era foarte mare; un om încăpea cu uşurinţă în el.

Din nou dansuri, strigăte, bătăi de tobe. Cel de ai doilea mâncător de tabac se apropie de vas, cu pas şovăielnic, ca şi primul, căci era la fel de slăbit. A fost luat cu uşurinţă şi băgat înăuntru, apoi împins la fundul apei.

Am aşteptat să iasă imediat la suprafaţă, crezând că ceea ce fac este ceva asemănător cu un botez care îi va da anumite drepturi.

Dar m-am înşelat.

Cred că a trecut mai bine de un minut, în care nici eu n-am respirat, dar cel băgat la fundul apei nu ieşi. Nu-l ţinea nimeni şi nici apa nu se mişca, semn că sta cât se poate de liniştit.

Am tras pentru a doua oară aer în plămâni şi mi-am ţinut respiraţia, ca să-mi dau astfel seama dacă cel supus probei mai poate rezista, dar în curând am simţit că mă sufoc şi a trebuit să respir.

Dansul din jur a continuat în tot acest timp, numai tobele încetaseră. Singur fluierul însoţea această scenă.

Mă gândeam că cel băgat în vas a trebuit să moară astfel, ispăşind cine ştie ce pedeapsă.

Iată, pentru a treia oară mi-am ţinut respiraţia şi pentru a treia oară simt că trebuie să respir, dar cel dinăuntru nu dă măcar ultimele zvâcniri dinaintea morţii. Probabil că era o mare cinste pentru el să moară fără a schiţa niciun gest de spaimă.

Când îmi luasem orice speranţă de a-l mai vedea în viaţă, iată că fu scos afară din vas. Nu, nu murise. Când l-au aşezat în picioare, a rămas aşa, n-a căzut la pământ. A rămas nemişcat, de parcă era făcut din lemn.

Ţipete de bucurie au ţâşnit din piepturile indienilor. Un dans viu se încinse în jurul lui, iar tobele bătură cum nu le mai auzisem demult, viu şi puternic.

Cel scos din apă arăta, e adevărat, înfiorător. Ochii îi erau aproape ieşiţi din orbite, din urechi i se prelingeau două fire de sânge. Se vedea însă că nu înghiţise niciun pic de apă.

Târziu şi-a revenit în fire, începând să se mişte. Fiecare gest de-al lui era sărbătorit. După ce s-a aşezat pe o rogojină, stând cu picioarele încrucişate, i-au adus tot ce considerau ei că e mai bun: peşte, carne friptă, turtă de manioc, ananas erau aşezate în faţa lui.

*

Zilele pe care le-am petrecut la ei au fost umplute mai ales de aceste evenimente care urmăreau să asigure tribului un vraci. Cu toate că cel care strigase şi bătuse toba la uşa vraciului mort era aproape gata să-şi ia funcţia în primire, ei se grăbeau să iniţieze şi alţii cu care să-l înlocuiască în eventualitatea că acesta ar dispare şi el. Lupta pe care o duceau şi foamea continuă la care erau supuşi puteau să le aducă multe surprize.

Vraciul mort a rămas acolo în hamac, nimeni nu s-a mai interesat de el, fiind furaţi de preocupările pe care le-am descris. Sub hamacul lui a fost aşezată o oală de pământ, al cărei rost l-am înţeles abia în a treia zi, când mortul a început să se descompună şi un lichid mirositor a început să se scurgă în ea.

Nu bănuiam încă pentru ce le trebuia scursura aceea, dar am aflat până la urmă şi stomacul meu reacţionează şi acum, după mulţi ani, când îmi aduc aminte ce s-a întâmplat. Dar asta abia în a opta zi de la moartea vraciului.

Până atunci am asistat la alte suplicii suferite de cei care îşi luau mâncarea de pe picior.

În a cincea zi de la sosirea mea la ei, am văzut cum acela care mânca numai peşte este luat şi cusut într-un hamac, lăsându-se liberă numai o mică deschizătură prin care, credeam eu, va intra mai în voie aerul. Dar nu pentru asta era făcută.

Apoi am văzut cum unul dintre ei, şi anume acela care păzise pe vraciul mort, se apropie de hamac, având în mână o oală mică de pământ, pe care o tot clătina într-o parte şi alta. Nu-mi dădeam seama ce are înăuntru, şi poate n-aş fi aflat niciodată dacă în momentul în care a vrut s-o răstoarne în sac, n-ar fi căzut pe jos câteva furnici flămânde. M-am cutremurat când mi-am dat seama că toată oala era plină cu asemenea gângănii.

Ştiam că înţepătura lor e îngrozitoare, că gâlcile care se formează sub piele după ce te muşcă sunt dureroase şi-ţi dau o temperatură care te face să aiurezi.

Mă aşteptam să-l văd sărind, să strige de durere. Dar nimic nu se mişcă în hamac, de parcă ar fi fost gol.

Indienii erau foarte bucuroşi că cel dinăuntru suporta aşa de bine înţepăturile.

Când l-au scos, era de nerecunoscut. Capul, mâinile, picioarele, pântecul erau pline de umflături, care ajungeau până la mărimea unei nuci. Faţa era aproape desfigurată, ochii aproape nu i se mai vedeau. Gura, de asemenea, o bănuiai numai, pentru că buzele umflate nu puteau fi dezlipite. Dârdâind din tot corpul, dar fără să scoată cel mai mic scâncet, el fu depus pe o rogojină în faţa unei colibe şi lăsat fără niciun fel de ajutor. Nu i-au adus nimic de mâncare, probabil şi pentru că nici n-ar fi putut mânca.

Bucuria indienilor nu a fost mai mică decât atunci când, cu câteva zile mai înainte, celălalt învăţăcel ieşise viu din apă.

Dar, între aceste demonstraţii mă plictiseam, şi gândul fugii încolţi puternic în capul meu. Mai ales că nu ştiam ce aveau de gând cu mine. Nu mi-ar fi convenit nici să fac o plimbare pe o pârtie de jar, nici s-o fac pe broscoiul la fundul apei. Cu atât mai puţin mi-ar fi convenit s-o termin cu viaţa sărutat de acele îngrozitoare furnici flămânde. Şi cine ştie ce-ar mai fi născocit mintea lor... Te pomeneşti că, omorându-mă, vor avea şi pretenţia că-mi fac o favoare în virtutea prieteniei mele cu Rhum. Spun încă o dată că nu-mi păsa dacă aş fi murit, dar nu-mi convenea să mor oricum.

Într-o zi, când ei îşi pregăteau săgeţile, îmbibându-le capetele cu otravă curara, îmi veni în gând să mă reped să mă înţep într-una. Dar ăsta a fost un gând care a poposit numai o clipă în capul meu. Cred că n-aş fi făcut-o şi din curiozitate. Voiam să ştiu ce au de gând cu mine. Nu mă omorau, nu-mi făceau nimic, mă ţineau numai ca spectator la tot ce se întâmpla în tribul lor.

— Eu vreau plec, m-am adresat iar uriaşului, când l-am prins în preajma mea.

— Tu vezi Nubu moare. Vezi Nubu moare, susţinu el din nou că e necesar să mai rămân.

Şi cum cunoştinţele mele de limba „nubu” erau limitate, n-am putut nici de data asta să mă lămuresc ce vor să facă cu mine.

Până la urmă am ajuns la concluzia că nu vor să-mi dea drumul pentru a nu trăda „diavolilor albi” locul unde îşi aşezaseră sălaşul. Era, într-adevăr, un loc pe care nu ştiu cum l-ar fi descoperit Penni. De aceea nici nu mă gândeam că voi putea fi „salvat” de el, dacă salvare se va putea numi întâlnirea mea cu ei. Asta cu atât mai mult cu cât nu voi putea să-i dovedesc niciodată că Rhum fusese împuşcat chiar de omul lui. Penni nu mă va crede desigur pentru că astfel se va demasca mai întâi el.

Locul unde se refugiase tribul era greu de descoperit. Râul făcea aici o meandră largă, închizând în mijloc un loc mlăştinos, plin de pământuri, din care storcea apă la fiecare pas, şi bântuit de tot felul de gângănii. Muşte veninoase, ţânţari aducători de friguri, tot felul de gângănii, una mai periculoasă ca alta.

Mâncarea era o adevărată problemă aici, pentru că niciunul din arborii buni nu rezistase în această regiune cu mlaştini stătute.

Penni îşi dădea probabil seama că ce nu putea face el va face clima şi vietăţile junglei. Nu-i mai ataca, înconjurase probabil locul şi aştepta ca indienii morţi de foame şi roşi de boli să vină la el să-i ceară iertare în genunchi. Nu bănuia probabil că a înconjurat numai nişte umbre, cu care n-ar avea ce face şi pe care nu le-ar mai putea pune să strângă suc pentru el. Iată, ei piereau fără să se ducă să îngenunche în faţa lui! Piereau, într-adevăr, pentru că în timp de opt zile a murit aproape în fiecare zi câte unul. Au ajuns că de-abia se târăsc, dar nu merg la Penni să i se supună. Când prind un peşte, doi, îmi aduc mai întâi mie să mănânc, numai că eu refuz şi-l dau celor câtorva femei care au mai rămas.

Astăzi am asistat la un act deosebit pentru viaţa tribului, pe care probabil că în alte împrejurări l-ar fi sărbătorit îndelung şi zgomotos. Dar aşa, strigătele lor slabe, tobele lor anemice n-au putut să dea amploare sărbătorii.

Indianul care strigase la uşa vraciului a dat astăzi ultimul examen. În mijlocul băştinaşilor agitaţi, el luă oala de sub hamacul vraciului mort, în care se scursese un lichid greu mirositor. El a vărsat puţin lichid într-un vas mai mic, pe care l-a amestecat cu tabac şi batato. Toate aceste operaţii au fost făcute în cântece şi fluiere, ca un lucru foarte important. Dar surpriza cea mare a venit abia când viitorul vraci a dus oala la gură, golind-o din câteva înghiţituri. În clipa aceea, strigăte nebune de bucurie au izbucnit şi toţi cei de faţă au căzut în genunchi, implorându-l. Mi-am dat seama că din clipa aceea tribul avea un vraci, că acela care băuse oala avea drept de viaţă şi moarte asupra tuturor.

Cu mare pompă i s-a înfipt în ciuf două pene negre şi două galbene. De mijloc i s-a atârnat un şorţ din imense pene roşii smulse din coada papagalului ava. În fine, în jurul gâtului i s-a pus un şirag de gheare de tamanoar, sau cum îi mai spunem noi – furnicar.

Astfel gătit, noul vraci îşi luă funcţia în primire, el conducând din ziua aceea tribul. Sărbătoarea a ţinut până noaptea târziu.

Dar tânărul vraci nu şi-a luat postul în primire într-o zi bună. Moartea îşi făcuse culcuş bun în sălaş şi n-o puteau alunga cu ţipetele şi tobele lor. După o săptămână, arătau jalnic. Nu cred că rămăseseră mai mult de treizeci. Tribul se apropia de sfârşitul lui.

Ziua din urmă a început ca toate celelalte. Nimic nu prevestea ceea ce a urmat. Poate numai rugul imens care a ars de dimineaţă până noaptea. Ce bine ar fi fost dacă m-ar fi ars pe rug, dacă m-ar fi tăiat şi mi-ar fi pus cenuşă în rană, dacă m-ar fi legat lângă hevea pe care îl căutam şi mi-ar fi dat foc! Ce uşor ar fi fost pentru mine să mă fi omorât astfel! Dar ei n-au vrut aşa. Poate, în simplitatea lor, au vrut totuşi să trimită „diavolilor albi" un mesaj. Au vrut să le arate cum ştiu ei să moară, păzindu-şi averea transmisă din generaţie în generaţie, copacul din mijloc pe care îl salvaseră până atunci cu preţul vieţii lor. Da, probabil că de aceea nu mi-au făcut nimic. M-au lăsat să privesc, n-au vrut să-mi scoată ochii.

S-au adunat în jurul focului, schelete pe care cineva întinsese piele. Ce ajunseseră oamenii aceştia frumoşi, în faţa cărora rămăsesem adesea entuziasmat? Admirasem de atâtea ori linia zveltă a corpului lor, muşchii formaţi, rotunzi şi proporţionaţi! Şi acum...

M-au lăsat să privesc, n-au vrut să-mi scoată ochii.

Am privit faţa suptă a vraciului, care, ridicat pe un fel de estradă, îşi purta ochii peste rămăşiţele tribului său. Apoi s-a întors către mine şi în ochii lui am văzut ură. Ochii lui au scăpărat când m-au privit.

Am înţeles prea bine cine eram noi, cei care am venit să le furăm arborii pe care ei îi păzeau din străbuni.

Aş fi vrut să le cad în genunchi, să le cer iertare în numele „diavolilor" care îi prigoneau, să-i rog să mă facă să ispăşesc eu păcatele tuturor, să mă taie şi să-şi astâmpere cu mine foamea care-i leşina. Cred că numai opiumul din frunzele de coca, pe care le mestecau încontinuu, îi mai ţinea în picioare.

Nu-mi era deloc frică. Voiam numai să se termine odată cu mine.

Vraciul s-a hotărât în sfârşit să înceapă tragica ceremonie.

Braţele lui scheletice plutiră o clipă, făcând o linişte desăvârşită. Toţi îl priveau ca halucinaţi – şi poate aşa şi erau – toţi urmăreau fiecare gest al lui. Şi în liniştea care se prelungea, am auzit cuvinte îngrozitoare, încă neînţelese pentru mine.

— Nubu moare!... Nubu moare!

Vraciul strigase aproape această teribilă ameninţare. Mi s-a părut că e o ameninţare teribilă, mai mult privindu-l pe el.

Umbre sinistre jucau prin tabără, dansau parcă. Flăcările focului năşteau umbre ciudate pe care le puneau să dănţuie în jurul lor.

Limbile lui erau hrănite mereu cu trunchiuri aduse din junglă. Şi în acest fantastic decor a răsunat din nou vocea vraciului.

— Nubu moare!... Nubu moare!

Tobele au prins să bată sinistru, sau cel puţin aşa mi se părea mie. Băteau încet, rar, urmărind cântecul mormăit al femeilor – patru la număr – care, ţinându-se pe la spate, dansau în paşi mărunţi.

Pe mine m-au legat de un stâlp, într-o parte a taberei; probabil că îi stingheream în treaba lor.

Au început să facă pregătiri, pe care le înţelegeam la fel de puţin ca şi vorbele vraciului.

În jurul focului, pe două rânduri, stăteau înfipte în pământ, cu vârful în afară, suliţe lungi cu capetele muiate în curara. M-am uitat mirat la ele. Toate făceau cu pământul un unghi de aproximativ 60°.

Un dans pe care nu-l mai văzusem? O procesiune? O vrăjitorie? Nu înţelegeam, cu toate că râvna cu care lucrau m-a făcut să-mi dau seama că socoteau foarte importantă treaba lor.

Ei, dacă aş fi ştiut ce vor să facă, dacă aş fi ştiut... M-aş fi repezit să le iau suliţele, m-aş fi luptat cu ei...

Uriaşul a venit la mine şi mi-a înapoiat revolverul pe care mi-l luaseră în ziua în care mă prinseseră în pădure.

— Ce-i asta? Ce-i asta? l-am întrebat, arătând cu mâna în jur.

— Nubu moare... Nubu moare... repetă el cuvintele vraciului, care nu mă lămureau încă.

Tobele au prins să bată mai puternic, dansul femeilor era din ce în ce mai repede. Întreg tribul a început să danseze în jurul suliţelor cu vârful otrăvit.

Prinşi pe la spate, dansatorii se aruncau un pas înainte, apoi săreau la loc, apoi iar înainte şi iar înapoi, astfel că dansul nu avea decât această unică mişcare. Numai că devenea din ce în ce mai repede, pe măsură ce bătăile de tobă se accelerau; era o adevărată ţopăială obositoare, căreia nu ştiu cum îi rezistau aceste schelete. Sau poată că tocmai asta urmăreau ei?

Când, din cauza dansului, a muzicii şi a ţipatelor pe care le scoteau, frenezia a ajuns la culme, vraciul s-a apropiat de arbore şi, dintr-o smucitură, l-a aruncat în mijlocul focului. O, pierea sub ochii mei! Nimeni nu va mai cultiva vreodată acel bogat hevea care ne atrăsese aici. Dar am simţit

o uşurare când am văzut mistuindu-se ispita care ne împinsese la atâtea fapte necugetate.

Tânguiri jalnice au izbucnit în acea clipă, dar dansul n-a încetat o clipă.

— Nubu moare... Nubu moare!... repeta vraciul. Şi hevea ardea.

Dansatorii săreau într-un ritm spasmodic, parcă înnebuniţi şi ei de zgomotul infernal făcut de tobe, fluiere şi ţipete. Şi peste toată această hărmălaie se auzeau şi mai puternic vorbele ţipate ale vraciului:

— Nubu moare!... Nubu moare!...

Ca la un semnal, dansatorii se îndepărtară de suliţe şi apoi... Apoi am auzit urletul acela neomenesc, care ar fi băgat groaza şi într-un jaguar. Urletul cu care se aruncau în braţele morţii. Piepturile lor s-au repezit cu sete în suliţele pe care le pregătiseră cu atâta grijă.

Apoi niciun zgomot. Niciunul. Trupurile se mai zbăteau, dar gâtlejurile amuţiseră.

Priveam ca un halucinat.

N-am făcut nimic. Am privit numai, năuc, trupurile pe care le voi vedea zbătându-se până voi intra în pământ.

O, dacă aş fi închis măcar ochii...

Un timp, poate o veşnicie, s-a lăsat o linişte mare, nefirească. Credeam că pământul se va linişti, va rămâne sterp de viaţă, când un urlet neomenesc sparse tăcerea aceea grea.

— Nubu moare!... Nubu moare!...

Şi, făcându-şi vânt, tânărul vraci se aruncă în mijlocul flăcărilor.

Atunci am început să mă zbat, să ţip, să încerc să-mi rup legăturile care mă ţineau de stâlp. Eram singura fiinţă vie şi voiam să fug, să scap de coşmarul groaznic pe care-l trăiam.

Să fug, să fug, să fug cât mai departe, să uit totul, să uit.

Dar puterile m-au părăsit, capul a început să-mi ţiuie ca un fluier de bambus şi n-am mai ştiut de mine.

Când mi-am revenit, era lumină.

Primul meu gând a fost să mă întorc cu spatele la sălaş, apoi, după o oră de sforţări, am reuşit să mă desprind de stâlpul de care eram legat.

Am fugit drept înainte, unde m-au dus ochii, ca un tapir speriat.

Abia după două zile am reuşit să găsesc râul pe care urcasem, şi mi-am dat drumul la vale. Speram să ajung înapoi în tabără – nu-mi mai păsa de Penni şi de pedeapsa lui – sau dacă nu-i voi găsi, să ajung în colonie. După cinci zile, încă nu ajunsesem în tabără. Înaintam încet, mai mult noaptea, pentru că ziua mă temeam.

În cea de a şasea zi, mi-au atras atenţia mârâiturile unui jaguar. Mi-am scos revolverul şi atunci am văzut la cel mult două sute de picioare un alb

care se retrăgea uşor, fixând cu privirea un arbore. Albul era cu spatele la mine, aşa că nu mă vedea.

M-am apropiat în fugă, dar tiptil, temându-mă că în clipa în care îl voi striga şi va întoarce instinctiv capul, fiara se va repezi la el.

Se priveau fix.

Ajunsesem la cel mult treizeci de picioare, când urletul jaguarului m-a oprit în loc.

Fulgerător am dus pistolul la ochi şi am tras în fiara care se curba în aer, sărind asupra omului. În aceeaşi clipă a tras şi el, dar n-a mai reuşit să facă şi un pas în lături, pentru a se feri de ghearele fiarei. Un strigăt străpunse jungla. M-am repezit spre el. Prinzând un moment bun, am descărcat al doilea plumb drept în capul fiarei. Smucindu-se de sub ea, omul reuşi să sară în lături şi...

— Alec! striga el când se întoarse şi mă recunoscu.

— Pedro! ţipai eu, ca un nebun.

Dintr-un salt m-am repezit şi l-am tras într-o parte.

— Pedro! Pedro! strigam desperat, vrând să-l mai văd o dată deschizând ochii.

Sângele îi gâlgâia din două răni mari, şi nu puteam să i-l opresc. Jaguarul îşi înfipsese ghearele în gâtul lui, rupându-i vinele.

— Pedro! Pedro!

Numai urletele mele desperate i-au adus pentru o clipă sufletul înapoi. Încet, ochii lui s-au deschis să mă privească. Buzele s-au mişcat abia şoptind vorbele.

— Alec!

— Da, Pedro, am venit. Mergem acasă, Pedro.

— Alec, du-te singur.

— Nu, Pedro, amândoi. Hevea pe care îl căutam noi nu mai e. L-am văzut arzând.

Ochii lui mă priveau din ce în ce mai stins.

— Alec! mă strigă el, făcând un efort. Am fugit de Penni. Nu se mai putea.

— Şi eu am fugit, Pedro. Plecăm acasă.

Aş putea să jur că Pedro a zâmbit. Un zâmbet amar, dureros, care mă duru mai rău ca orice cuvânt.

— Minciună, Alec. Du-te acasă. Adio...

Capul îi căzu moale pe capul meu.

— Pedro! Pedro!

Dar Pedro nu mă mai auzea.

Culcat deasupra lui, am plâns pe cel mai bun prieten al meu. De ce nu venea un jaguar acum, să-mi sară în spate, să termine şi cu mine? Ar fi fost un jaguar binecuvântat.

Nu-mi venise încă rândul. Trebuia să mai ispăşesc.

Dar, în timpul cât am săpat groapa lui Pedro, şi după aceea, cât am stat zdrobit pe marginea mormântului său, un gând mi s-a înfipt în creier. Trebuia, mai înainte de a pleca acasă, să lichidez aici o datorie a lui Pedro şi a indienilor.

Am pornit hotărât să ajung cât mai repede în colonie.

Epilog

„Pedro nu mai este”.

Iată gândul care m-a stăpânit din clipa aceea. Mergeam ca un halucinat, nu ştiam precis unde, nu mă feream de nimeni şi de nimic. Moartea ar fi fost binevenită, aş fi vrut s-o momesc chiar, s-o fac să vină la mine, să uite un altul care doreşte încă viaţa şi pe care ea îl pândeşte.

„Pedro nu mai este”.

Acum văd ce-a însemnat el pentru mine. Nu mă mai interesează bătrânul, nici ceilalţi, nu vreau să-i mai văd. Eu am venit cu Pedro aici, şi dacă el nu mai este...

Nu mai vreau avere, nu mai vreau suc. Vreau numai să fug, să dispar din locurile astea blestemate.

Numai că moartea nu vine când vrei. Cât timp m-am ferit de ea, era mereu în preajma mea, iar acum nu întâlnesc niciun sol al ei, de parcă pădurea n-ar mai avea jaguari, parcă râul n-ar mai avea caimani.

Târziu, mi-am dat seama că picioarele mă duceau totuşi undeva... în colonie. Da, da, picioarele au ştiut înaintea mea ce mai am de făcut.

Pedro nu mai este, dar ce trebuie să fac? Iată, acum ştiam. Trebuia să mă duc în colonie să plătesc o poliţă veche. Să achit o datorie faţă de acela pe care îl consideram vinovat de tot ce ni s-a întâmplat.

Trebuia să mai stau o dată faţă în faţă cu Mario.

Pe înserate eram la marginea coloniei. Am aşteptat ca noaptea să mă ascundă bine de orice ochi. Primul om care mă va vedea, mă va achita. Dacă m-ar vedea ferindu-mă, ar pricepe imediat de ce am venit.

Mergând numai prin locuri umbrite, am reuşit să ajung la bodegon.

Cheful era în toi. Parcă cei de aici aflaseră nenorocirea noastră şi-o sărbătoreau.

Am căutat cu răbdare un nod sărit din scândura peretelui şi mi-am strecurat privirea înăuntru.

Mario petrecea înconjurat de ai lui. Una din fete cânta din chitară, unduindu-şi şoldurile ispititor. Bărbaţii ciocneau paharele, râdeau zgomotos, îşi plimbau mâinile pe şoldurile cântăreţei.

Nu, nu puteam să-l împuşc acum. Trebuia să aştept. Nu ştiam ce, dar mi se părea că nu-i momentul. Încă nu era cheful în toi.

După o oră petrecerea ajunsese orgie. Mario era beat, îşi făcea de cap. Dădu un picior unei mese, aruncând-o cât acolo. Sărind apoi pe o alta, el mătură cu piciorul tot ce era pe ea. Când masa rămase goală, ceru să i se cânte un dans drăcesc. Una dintre femei fu luată de subsuori şi urcată lângă el.

Beţi de ritm şi de whiski, Mario şi cântăreaţa făceau tot felul de gesturi erotice, deşănţate.

Acum, acum e momentul. Nu trebuie să scap momentul ăsta.

Mi-am strecurat ţeava revolverului prin gaura găsită, am ochit atent şi am tras.

Cei dinăuntru au rămas ca trăsniţi, şi n-au înţeles ce se petrece decât când Mario se îndoi şi se prăbuşi peste capetele lor.

Nu-mi tremurase mâna.

Am fugit cât am putut.

Când am ajuns la râu, aproape că nu-mi mai puteam trage sufletul. Am găsit o pirogă a unui seringhero care se pregătea probabil să plece în zori, în pădure. În ea era un butoiaş cu apă, o oală, un cuţit. N-am stat mult pe gânduri. M-am repezit în ea şi din câteva vâsle eram în mijlocul apei, unde curentul e mai puternic.

— Hei! Eşti nebun? E. Piroga mea!

Proprietarul apăruse.

— Dacă nu stai, trag!

Revolverul a pocnit, dar eram prea departe. Auzeam numai înjurăturile celui de pe mal, care, neputincios, se răcorea astfel.

După patru luni eram în Belem. O arătare. Aproape mort de foame, aproape dezbrăcat. Aici mi-ar fi rămas oasele, n-aş fi putut să mai rezist, dacă nu l-aş fi întâlnit pe Miguel, acest Miguel pe care îl întâlneşti când te aştepţi mai puţin. A venit la mine, m-a luat de gât, m-a cules de pe stradă. Când i-am spus ce s-a întâmplat, a plâns cu lacrimi grele.

— Pedro, ştii, bun băiat! Mai rar ca el.

Am plecat amândoi în ţară. Peste încă trei luni eram în Palos.

Totul mi se părea minunat, totul mi se părea schimbat. Palosul era în sărbătoare.

Miguel întâlni un prieten cum am pus piciorul pe chei.

— Ei, Miguel te-ai întors? Unde-ţi ţii averea? Să-ţi car eu lada?

— Du-te dracului! Dar ce-i, sunteţi în sărbătoare?

— Mâine bem pe gratis.

— Unde?

— La nunta lui don Alonso. Boloboacele vor sta în pieţe, să bea cine vrea. A pus mâna pe frumoasa Juana şi i s-a urcat bucuria la cap. Ascultă, n-ai auzit prin Belem de unu' Pedro? Numai el ar mai putea să-i încurce socotelile.

— N-am auzit de niciun Pedro.

— Se zice că era iubitul Juanei. Nu-i vorbă, dacă pică azi, mâine, îl curăţă don Alonso încă din port. Nu mai scapă el acum bucăţica. Are iscoade care scrutează încontinuu zarea.

Am plecat de lângă ei, n-am vrut să mai aud nimic.

Din Palos am fugit chiar în ziua aceea, să nu mă prindă ziua nunţii acolo.

Mă chema patria. M-a lăsat să-mi fac de cap şi acum mă chema acasă.

Mă voi duce acasă. Bătrânul meu are o limbă de pământ. Voi rămâne lângă el, voi lucra pământul şi voi uita, poate, tinereţea mea plină de păcate.